PVRITAS HAYGICA
SEV
GRAMMATICA ARMENICA

A IOANNE AGOP SACERDOTE ARMENO COMPOSITA,

Ad maiorem DEI gloriam,

Et ad honorem Beatissimæ Virginis DEI Genitricis MARIÆ.

Աղաչեցէք ուրեմն զտ̄ր հնձոյն, զի առաքեսցէ մշակս ՚ի հունձս իւր։ Մատթէի ՚ի գլուխն Թ. ՚ի թիւն 38։

Rogate ergo Dominum messis, Vt mittat operarios in messem suam. Matth. c. 9. v. 38.

ROMAE, Typis Sac. Congr. de Prop. Fide, Anno MDCLXXV.

SVPERIORVM PERMISSV.

Առ Սէրն Ֆրանչիսկոս Քսաւերեան.

Քեզ ով գլուխ նահատակաց, և Ճշմարիտ Հնդկաց առա-
քելոյդ, որ նախանձու հաւատոյն կաթուղիկէի
բորբոքեցեալ, մինչ ՚ցգաւառս տարակայս և անո-
պայս տարածեցեր զնոյնն, վերընծայեմ սիրով ըղ
դուզնաքեայ պտուղս զայս իմոց աշխատանաց, իբրև զառ
հաւատչեայ ըղձի՛ անձին իմոյ, ոչ զի քոյով պաշտպանութեամբ
արձանացեալ բերմանաւորիցի, ՚ի պատիւ նազելւոյ անուան քո,
և ՚ի զգուշացումն սուրբ հաւատոյ նորին ։ Ընկալ ուրեմն ողորմած
զհաւէրս զայս, և կարկառեա՛ զթածապէս առ ուսումնականս
և քարոզչաց որդեակս եկեղեցւոյ կաթուղիկէի, որ ծառ
ծերով ՚ի նոյն միահաղոյն ընդ ամին և զիղձն նոյնորակ, որով
դու զանազանեալ զհամայնիւք վայելչութեամբ կենցաղոյս
առ կարծրագունեալս դժնեցեր երկունս, զի և նորքին քաջա-
ցեալք արիաբար նեղմանցն զինքեանս ՚ի զարծ և ՚ի հոգս կեցու-
թե անձանց, և այսպէս ՚ի փառս միանգամայն, որովք դու
զմայլիս այժմ ՚ի յերկինս երջանկապէս ժամանիցեն ։ Առ հա
մյաբ ուխտակամութեան իմոյս արար ով սէր ըս, զի քո եմ ես
միշտ և ամ ուրեք ծառայ ջերմեռանդ. Յովհաննէս Յակոբեան
Ծնունդ կոստանդնուպոլսեան ։

A 2 AD

AD SANCTVM

FRANCISCVM XAVERIVM.

TIBI, ò Missionariorum Decor & vere Operarie Vineæ Christi, qui accensus zelo Catholicæ fidei ad regiones vsque longinquas & incultas propagasti eam, offero deuotè exiguum hunc mei laboris fructum, tamquam arrham affectus animæ meæ; vt te protegente fœcundus meritoriusque euadat, ad honorem inclyti nominis IESV, & ad laudem immaculatæ eius Sponsæ. Suscipe igitur obsecro munusculum hoc, & porrige studiosis pijsquè filijs Catholicæ Ecclesiæ, excitando simul in eis illum affectum, quo tu ipse despiciens cunctas Voluptates sæculi, ad arduissimos aggressus es labores, vt & ipsi eo conflagrati, strenuè incumbant ad opus & curam salutis animarum, & ad gloriam sempiternam, qua tu nunc frueris in Cælis, fæliciter perueniant. En hoc est mei cordis votum, ò Sancte Dei, cuius sum ego semper, & Vbique deuotissimus

seruus Ioannes Agop Sacerdos Armenus

Constantinopolitanus.

Imprimatur,
Si videbitur Reuerendissimo Patri Magistro Sacri Palatij Apostolici.

I. de Angelis Archiep. Vrb. Vicesg.

Imprimatur,
Fr. Raymundus Capisuccus Ord. Præd. Sac. Pal. Apost. Magister.

PVRITAS HAYGICA
SEV
GRAMMATICA ARMENICA.

ARMENICVM idioma tres complectitur species; quorum prima, quæ est pura & regularis, qua & vsi sunt & vtuntur Viri docti, & periti in Grammatica, & famosi inter Armenos, propriè nuncupatur Հայկական. id est Haygica. Secunda, quæ est confusa & irregularis; qua & vtũtur Viri illiterati, vocatur աշխարհական, id est Vulgaris. Tertia verò, quæ est mixta ab vtraque; nempè ab Haygica & Vulgari, & propterea est partim regularis, & partìm irregularis, eaque vtuntur Prædicatores, & Oratores, dicitur քաղաքական, id est Ciuilis. Et quoniam nostra intentio est tractare hic de lingua Haygica propriè dicta, vnde relictis alijs duabus, de illa solummodo incipiamus loqui. Qui enim benè callet Haygicam, facilè intelliget & Vulgarem & Ciuilem. Vt autem eam studiosis ritè exponа-

ponamus, in quatuor diuidimus Sectiones; quorum Prima erit de Terminis. Secunda, de Definitionibus, Speciebus, & Circumstantijs Terminorum. Tertia, de Constructione eorundem Terminorum. Quarta denique de Arte Metrica.

SECTIO I.

De Terminis.

ARTICVLVS PRIMVS.

Յաղագս Հոլովմանց Անուանց.

De Declinationibus Nominum.

DEclinationes Nominum sunt duplicis generis: quædam enim ex illis vocantur Հասարակք, id est Communes, eò quòd plura sub se contineant Nomina. Quædam verò vocantur Յատուկք, id est Propriæ, eò quòd paucissima sub se habeant Nomina. Communes sunt octo, quorũ primæ Genitiuus singularis terminatur in Ի, vt բան, verbum, բանի, verbi. միտ, mens, մտի, mentis. Secundæ, Genitiuus singularis terminatur in ՈՅ; vt նիւթ, materia, նիւթոյ, materiæ, ոսկի, aurum, ոսկւոյ, auri. Tertiæ, Genitiuus singularis terminatur in ԱՆ, vt իմացումն, intellectus, իմացման, intellectus, արիւն, sanguis, արեան, sanguinis. Quartæ, Genitiuus singularis terminatur in ԱՅ, vt Ադամ, Adam, Ադամայ, Adæ, Եսայի, Isaias, Եսայ

եայ

եայ, Isaiæ. Quintæ, Genitiuus singularis terminatur in եր, vt աղբիւր, fons, աղբեր, fontis. Sextæ, Genitiuus singularis terminatur in եղ, vt աստղ, Stella, աստեղ, Stellæ. Septimæ, Genitiuus singularis terminatur in ին, vt անձն, persona, անձին, personæ. Octauæ Genitiuus singularis terminatur in ու, vt ժամ, hora, ժամու, horæ.

Prima Declinatio Communis.

PRima hæc declinatio duplicem habet speciem. Primæ speciei Genitiuus pluralis terminatur in ից, & instrumentalis singularis in իւ, vt բանից, verborum, բանիւ, verbo. Secundę verò, Genitiuus pluralis terminatur in աց, & instrumentalis singularis in աւ, vt մտաց, mentium, մտաւ, mente.

Exemplum primæ speciei.

Singulariter.

Nominatiuus,	բան,	Verbum.
Genitiuus,	բանի,	Verbi.
Datiuus,	բանի,	Verbo, vel 'ի բան, ad Verbum.
Accusatiuus,	զբան,	Verbum.
Ablatiuus,	'ի բանէ,	à Verbo.
Narratiuus,	զբանէ,	de Verbo.
Instrumentalis,	բանիւ,	Verbo.
Circumlatiuus,	զբանիւ,	circa Verbum.
Commoratiuus,	'ի բանի,	vel 'ի մէջ բանին, in Verbo.
Vocatiuus,	ով բան,	ò Verbum.

Plu-

Pluraliter.

Nominat.	բանք,	Verba.
Genit.	բանից,	Verborum.
Dat.	բանից,	Verbis, vel ʼի բանս ad Verba.
Accuſ.	զբանս, vel բանս,	Verba.
Ablat.	ʼի բանից,	à Verbis.
Narrat.	զբանից,	de Verbis.
Inſtrument.	բանիւք,	Verbis.
Circumlat.	զբանիւք,	circa Verba.
Commorat.	ʼի բանս, vel ʼի բանս,	in Verbis.
Vocat.	ով բանք,	ò Verba.

Sub hac ſpecie continentur nomina multa.

Primò, ſubſtantiua appellatiua, vt հաց, panis, հացի, panis. քարոզ, præco, քարոզի, præconis. երկիւղ, timor, երկիւղի, timoris. վկայ, teſtis, վկայի, teſtis, արքայ, Rex, արքայի, Regis. ծառայ, ſeruus, ծառայի, ſerui. իմաստ. ſapientia, իմաստի, ſapientiæ. տառ, litera, տառի, literæ, փեսայ, Sponſus, փեսայի, Sponſi. մաղ, cribrum, մաղի. cribri. տաղ, Carmen, տաղի, Carminis. աղ, ſal, աղի, ſalis, & alia multa.

Secundò, ſubſtantiua propria, vt Պետրոս, Petrus, Պետրոսի, Petri. Պօղոս, Paulus, Պօղոսի, Pauli. Թադէոս, Thaddæus, Թադէոսի, Thaddæi. Բարդուղիմէոս, Bartholomæus, Բարդուղիմէոսի. Bartholomæi. Մատթէոս, Matthæus, Մատթէոսի. Matthæi. Մարկոս, Marcus, Մարկոսի, Marci. Զաքէոս, Zachæus, Զաքէոսի, Zachæi. Սիմէոն, Simeon, Սիմէոնի, Simeonis. Բարսեղ, Baſilius, Բարսղի, Baſilij. Գրիգորիոս, Gregorius, Գրիգորիոսի, Gre-

Gregorij. Եղիա, Elias, Եղիայի, Eliæ. Մարթա, Martha, Մարթայի, Marthæ. Աննա, Anna, Աննայի, Annæ. Եղիսաբեթ, Elisabeth, Եղիսաբեթի, Elisabeth. &c.

Tertiò, adiectiua, vt Ուրախ, lætus, ուրախի, læti. չար, malus, չարի, mali. խոհեմ, prudens, խոհեմի, prudentis. ողջախոհ, castus, ողջախոհի, casti. գէճ, humidus, գիճի, humidi. առողջ, sanus, առողջի, sani. ջերմ, calidus, ջերմի, calidi. խուլ, surdus, խլի, surdi. կաղ, claudus, կաղի, claudi. &c.

Quarrò, Nomina composita, vt աստուածապաշտ, Dei cultor, աստուածապաշտի, Dei cultoris. բարեպաշտ, Boni cultor, բարեպաշտի, boni cultoris. աստուածուսոյց, à Deo doctus, աստուածուսուցի, à Deo docti. տեղապահ, Conseruator loci, տեղապահի, Conseruatoris loci. աթոռակալ, Vicarius, աթոռակալի, Vicarij. Et alia multa.

Quintò, Nomina deriuatiua, vt եօթնապիսեան, Septiformis, եօթնապիսենի, septiformis. բուրաստան, Viridarium, բուրաստանի, Viridarij. եռօրեայ, triduanus, եռօրէի, triduani. ծարաւածին, sitibundus, ծարաւածնի, sitibundi. ձեռնահատ, mutilus manu, ձեռնահատի, mutili manu. խոցոտ, vlcerosus, խոցոտի, vlcerosi. զօրեղ, valorosus, զօրեղի, valorosi. վարդենոց, Rosetum, վարդենոցի, Roseti, & alia sic desinentia.

Sed sciendum est primò. Nomina propria masculina desinentia in ոս. In Vocatiuo singulari terminari in է՛, vt ո՜վ Պետրէ, ò Petre. ո՜վ Բարսեղէ, ò Basili. Sæpè etiam scribi sine particula ո՜վ. sed tunc habent supra se accentum hunc, ՛, vt Զաքէ՛, Zachæe, Փիլիպպէ՛, Philippe, &c.

Sciendum est secundò, Nomina propria huius speciei

aliquando abbreuiari in suis Casibus, vt Թադէի. pro Թա-դէոսի, Thaddæi. Մատթէի, pro Մատթէոսի, Matthæi. Բարդուղիմէի, pro Բարդուղիմէոսի, Bartholomæi, &c.

Sciendum est tertiò, Nomina quædam ad hanc speciem pertinentia in plurali numero declinare à regula Communi, vt ամ. Omnis, ամի, omnis, ամենեքեան, omnia, ամենեցուն, vel ամենեցունց, omnium, զամենեսեան, omnes, ամենե-քումբք, omnibus. Գիրք, Liber, գրքի, libri, գրեանք, li-bri, գրեանց, librorum, զգրեանս, libros, գրեամբք, libris. Սիմէոն, Simeon, Սիմէոնի, Simeonis. Սիմէոնեանք, Սի-մէոնեանց. Գրիգորիոս Gregorius, Գրիգորիոսի, Grego-rij. Գրիգորիսեանք, Գրիգորիսեանց. Dicitur tamen ali-quando ամք, omnia, ամենից, omnium, զամենայն, omnia, ամենիւք, omnibus, &c.

Exemplum secundæ speciei.

Singulariter.

Nominatiuo,	միտ,	Mens.
Genitiuo,	մտի,	Mentis.
Datiuo,	մտի,	Menti, vel 'ի միտ, ad Mentem.
Accusatiuo,	զմիտ,	Mentem.
Ablatiuo,	'ի մտէ,	à Mente.
Narratiuo,	զմտէ,	de Mente.
Instrumentali,	մտաւ,	Mente.
Circumlatiuo.	զմտաւ,	circa Mentem.
Commoratiuo,	'ի մտի,	vel 'ընդ մտաւ, in Mente.
Vocatiuo,	ով միտ;	ò mens.

Plu-

Pluraliter.

Nominat.	միտք,	Mentes.
Genit.	մտաց,	Mentium.
Datiuo,	մտաց,	vel ՚ի միտս, ad Mentes.
Accus.	զմիտս,	vel միտս Mentes.
Ablat.	՚ի մտաց,	à Mentibus.
Narrat.	զմտաց,	de Mentibus.
Instrument.	մտօք,	Mentibus.
Circuml.	զմտօք,	circa Mentes.
Commorat.	՚ի միտս,	in Mentibus.
Vocat.	ո՛վ միտք,	ò Mentes.

Sub hac ſpecie continentur Nomina non pauca.

Primò ſubſtantiua, vt պատուիրան, Mandatum, պատուիրանի, mandati. հրաման, Præceptum, հրամանի, præcepti. սահման, Definitio, սահմանի, definitionis. խորան, Sacellum, խորանի, Sacelli. խրախճան, Conuiuium, խրախճանի, conuiuij. պսակ, Corona, պսակի, Coronæ. տաճար, Templum, տաճարի, Templi. հովիտ, Conuallis, հովտի, Conuallis. պատճառ, Cauſa, պատճառի, cauſæ, վրան, Tabernaculum, վրանի, Tabernaculi. Թոշակ, Viaticum, թոշակի, viatici. շուշան, Lilium, շուշանի, Lilij. [illegible], Acinacis, [illegible], Acinacis. կապան, Ligamen, կապանի, Ligaminis, ղամբար, Lampas; ղամբարի, Lampadis. յիշատակ, Memoria, յիշատակի, memoriæ. դպիր, Clericus, դպրի, Clerici; & alia multa.

Secundò, adiectiua, vt սպիտակ, Albus, սպիտակի, albi. հիւանդ, Ægrotus, հիւանդի, ægroti. տկար, Infirmus,

տկարի,

տկարի, infirmi. ողջ, Saluus, ողջի, salui. ամբողջ, Integer. ամբողջի, integri; &c.

Tertiò, Nomina composita, vt ուսումնասէր, Studiosus, vel Amator studij, ուսումնասիրի, studiosi. ուսումնատեաց, Odiens studium, ուսումնատեցի, Odientis studium. ատենադպիր, Notarius publicus, ատենադպրի, Notarij publici; &c.

Quartò, Nomina deriuatiua, vt արքունական, Regalis, արքունականի, Regalis. ճրագարան, Candelabrum, ճրագարանի, Candelabri. հրեղէն, Igneus, հրեղինի, ignei. մահկանացու, Mortalis, մահկանացուի, mortalis. փոխանորդ, Vicegerens, փոխանորդի, Vicegerentis. հոգեւոր, Animatus, հոգեւորի, animati. դռնապան, Ianitor, դռնապանի, Ianitoris. դպիր, Scriba, դպրի, Scribæ. տապանակ, Arcula, տապանակի, Arculæ. որդեակ, Filiolus, որդեկի, filioli. վերատեսուչ, Visitator, վերատեսչի, Visitatoris. երկիւղած, Timoratus, երկիւղածի, timorati; & alia simili modo desinentia.

Quintò, participia terminata in ող, vt ուսուցանող, Docens, ուսուցանողի, docentis. ընթերցող, Legens, ընթերցողի, legentis. լսող, Audiens, լսողի, audientis; &c.

Sed sciendum est primò, Nominum quorundam huius speciei Instrumentalem Casum singulari numero, fieri, vt in prima specie; non autem, աւ, vt հովտով, non հովտաւ, Conualle. հիւանդով, Non հիւանդաւ, ægroto. ամբողջով, Non ամբողջաւ, integro. հրեղինով, Non հրեղինաւ, igneo; &c.

Sciendum est secundò, Nomina hæc մեղ, Peccatum, մեղի, peccati. շնորհ, Gratia, շնորհի, gratiæ. փառք, Gloria, փառի, gloriæ. օրէնք, Lex, օրինի, Legis. կամք, Voluntas,

կամի,

կամի, voluntatis. կեան, Vita, կենի, vitæ. աչ, Oculus, աչի, oculi. երես, Facies, երեսի, faciei; & alia quędam existimari à quibusdam imperitis debere solummodo vsurpari in plurali numero, non autem in singulari, cùm contrarium constet ex libris Armenicis. Nam Ioannis cap. 15. dicitur, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա, hoc est, *Peccatum non erat illis*. In libro Hymnorum pagina 71. dicitur, օգնական և շնորհ աշխարհի, hoc est, *Adiutor, & gratia mundi*. In Calendario, pagina 1. dicitur, կանոնագլխին փառն, hoc est, *Canonis Capituli gloria*. Ioannis c. 10. որպէս օրէն էր հրէից, hoc est, *Sicut Lex erat Iudæis*, Lucæ c. 1. կամ եղև ինձ, hoc est, *Fuit, & mihi voluntas*. Et sic de cæteris.

Sed & horum Nominum Ablatiuus singularis terminatur in իւ, non autem in աւ, vt մեղիւ, Non մեղաւ, peccato; շնորհիւ, Non շնորհաւ, gratia. փառիւ, Non փառաւ, gloria. օրինիւ, Non օրինաւ, Lege; &c.

Excipitur tamen կամ, Voluntas, quod fit կամաւ, voluntate, non կամիւ.

Secunda Declinatio Communis.

SEcunda hæc declinatio habet etiam duplicem speciem, quorum primæ Genitiuus singularis terminatur simpliciter in ոյ, vt նիւթ, Materia, նիւթոյ, materiæ. Et pluralis in ոց, vt նիւթք, Materiæ, նիւթոց, materiarum. Secundæ verò Genitiuus singularis desinit in ւոյ, vt հոգի, Anima, հոգւոյ, Animæ; & pluralis in եաց, vt հոգիք, Animæ, հոգեաց, Animarum.

Exem-

Exemplum primæ speciei.

Singulariter.

Nominat.	Նիւթ,	Materia.
Genit.	Նիւթոյ,	Materiæ.
Dat.	Նիւթոյ,	Materiæ, vel 'ի նիւթ, ad Materiam.
Accusat.	զՆիւթ,	Materiam.
Ablat.	'ի Նիւթոյ,	à Materia.
Narrat.	զՆիւթոյ,	de Materia.
Instrument.	Նիւթով,	Materia.
Circuml.	զՆիւթով,	circa Materiam,
Commor.	'ի Նիւթում, vel 'ըն նիւթում,	in Materia.
Vocat.	ով Նիւթ,	ò Materia.

Pluraliter.

Nominat.	Նիւթք,	Materiæ.
Genit.	Նիւթոց,	Materiarum.
Dat.	Նիւթոց,	Materijs, vel 'ի նիւթս, ad Materias,
Accusat.	զՆիւթս,	vel Նիւթս. Materias.
Ablat.	'ի Նիւթոց,	à Materijs.
Narrat.	զՆիւթոց,	de Materijs.
Instrum.	Նիւթովք,	Materijs.
Circumlat.	զՆիւթովք,	circa Materias.
Commorat.	'ի Նիւթս,	in Materijs.
Vocat.	ով Նիւթք,	ò Materiæ.

Sub

Sub hac ſpecie continentur Nomina complura.

Primò ſubſtantiua appellatiua, vt մարմին, Corpus, մարմնոյ, corporis. Թուղթ, Charta, Թղթոյ, chartæ. Ջուր, Aqua, Ջրոյ, aquæ. սեղան, Menſa, սեղանոյ, menſæ. պտուղ, Fructus, պտղոյ, fructus. Ձէթ, Oleum, Ձիթոյ, Olei. տերեւ, Frons, տերեւոյ, frondis. գործ, Opus, գործոյ, operis. ծառ, Arbor, ծառոյ, arboris. խոտ, Fœnum, խոտոյ, Fœni. տունկ, Planta, տնկոյ, plantæ. արմաւ, Dactylus, արմաւոյ. Dactyli. խնձոր, Pomum, խնձորոյ, pomi. ողկոյզ, Botrus, ողկուզոյ, Botri. խաղող, Vua, խաղողոյ, Vuæ. ոստ, Ramus, ոստոյ, rami, ոստրէ, Oſtrea, ոստրէոյ, Oſtreæ. Հուր, Ignis, Հրոյ, ignis. բերան, Os, բերանոյ, oris. Թուր, Enſis, Թրոյ, enſis. լուր, Auditus, լրոյ, auditus. մուր, Fuligo, մրոյ, fuliginis. գիր, Litera, գրոյ, literæ. աւազ, Arena, աւազոյ, arenæ. ունդ, Legumen, ընդոյ, leguminis. Ձիւթ, Pix, Ձիւթոյ, picis; &c.

Secundò, ſubſtantiua propria, vt Սանդուխտ, Sanduca, Սանդխտոյ, Sanducæ. Ամասիա, Amaſia, Ամասիոյ, Amaſiæ. Եւդոկիա, Euthochia, Եւդոկիոյ, Euthochiæ. Կեսարիա, Cæſarea, Կեսարիոյ, Cæſareæ. Et alia ſimili modo deſinentia.

Tertiò, Nomina adiectiua; vt կարմիր, Rubrum, կարմրոյ, rubri. կապոյտ, Cæruleus, կապուտոյ, cærulei. դեղին, Flauus, դեղնոյ, flaui. կանանչ, Viridis, կանանչոյ, viridi. ցուրտ, Frigus, ցրտոյ, frigoris. զեռուն, Reptilis, զեռնոյ, reptilis. սողուն, Serpens, սողնոյ, Serpentis. Թռչուն, Volatilis, Թռչնոյ, volatilis. սուր, Acutus, սրոյ, acuti. բութ, Obtutus, բթոյ, obtuti. արդար, Iuſtus, արդարոյ,

րոյ, iusti. Սուրբ, Sanctus, Սրբոյ, Sancti, &c.

Quartò, Nomina composita, vt ամենասուրբ, Omninò Sanctus, ամենասրբոյ, Omninò Sancti. լեղակագոյն, Liuidi coloris, լեղակագունոյ, liuidi coloris. ծովաջուր, Aqua Maris, ծովաջրոյ, aquæ Maris. բարելուր, Bonus auditu, բարելրոյ, boni auditu, &c.

Quintò, Nomina deriuatiua, vt երկնային, Cælestis, երկնայնոյ, cælestis. ստեղծուած, Creatura, ստեղծուածոյ, creaturæ. զուարթուն, Vigil, զուարթնոյ, Vigilis. & alia simili modo desinentia.

Sextò participia terminata in եցեալ, vel եալ, vt սիրեցեալ Amatus, սիրեցելոյ, amati. ընթեռնանեցեալ, Lectus, ընթեռնանեցելոյ, lecti. գրեցեալ, Scriptus, գրեցելոյ, scripti. բնակեալ, Habitans, բնակելոյ, habitantis. կատարեալ, Perfectus. կատարելոյ, perfecti. երանեալ, Beatus, երանելոյ, Beati; &c.

Sed sciendum est primò, Nomina quædam ad hanc speciem expectantia declinare in plurali numero ab regula communi, vt ցորեան, Frumentum, ցորենոյ, frumenti, ցորեանք, frumenta, ցորենոց, frumentorum, զցորեանս, frumenta, ցորենովք, frumentis. մարդ, Homo, մարդոյ, hominis. մարդիկ, homines, մարդկան, hominum, զմարդիկս, homines. մարդկաւք, hominibus, &c.

Sciendum est secundò, Nomina desinentia in ած. cùm sunt verbalia, pertinere ad hanc speciem, vt հարուած, Plaga, հարուածոյ, plagæ. հարուածք, plagæ, հարուածոց, plagarum, կերտուած, Structura. կերտուածոյ, structuræ. տուած, Actum. տուածոյ, acti. առուած, Sumptum, առուածոյ, sumpti; &c. Cum verò sunt deriuatiua, pertine-

re

re ad secundam speciem primę Declinationis, vt ողորմած, Misericors; ողորմածի, misericordis ողորմածք, misericordes. ողորմածաց, misericordium; &c.

Exemplum secundæ speciei.

Singulariter.

Nominatiuo,	հոգի,	Anima.
Genitiuo,	հոգւոյ.	Animæ.
Datiuo,	հոգւոյ,	Animæ, vel 'ի հոգի, ad Animam.
Accusatiuo,	զհոգի,	Animam.
Ablatiuo,	'ի հոգւոյ,	ab Anima.
Narratiuo,	զհոգւոյ,	de Anima.
Instrumentali,	հոգեաւ,	Anima.
Circumlatiuo.	զհոգեաւ,	circa Animam.
Commoratiuo,	'ի հոգւոջ,	vel 'ի մէջ հոգւոջ, in Anima.
Vocatiuo,	ով հոգի,	ò Anima.

Pluraliter.

Nominat.	հոգիք,	Animæ.
Genit.	հոգեաց,	Animarum.
Dat.	հոգեաց,	Animabus, vel 'ի հոգիս, ad Animas,
Accus.	զհոգիս,	vel հոգիս, Animas.
Ablat.	'ի հոգեաց,	ab Animabus.
Narrat.	զհոգեաց,	de Animabus.
Instrument.	հոգւովք,	Animabus.
Circumlat.	զհոգւովք,	circa Animas.
Commorat.	'ի մէջ հոգիս,	in Animabus.
Vocat.	ով հոգիք,	ò Animæ.

Ad hanc speciem expectant Nomina multa.

Primò substantiua, vt ոսկի, Aurum, ոսկւոյ, Auri. կենդանի, Animal, կենդանւոյ, Animalis. աղաւնի, Columba, աղաւնւոյ, Columbę. ընձենի, Panther, ընձենւոյ, Pantheris. կոզնի, Ericius, կոզնւոյ, Ericij. մայրի, Cedrus, մայրւոյ, Cedri. մարի, Gallina, մարւոյ, Gallinæ. այգի, Vinea, այգւոյ, Vineæ. գինի, Vinum, գինւոյ, vini. նախնի, Primas, նախնւոյ, Primatis. մատանի. Annulus, մատանւոյ, Annuli, & alia sic desinentia.

Secundò adiectiua, vt ծիրանի, Purpureus, ծիրանւոյ, purpurei. բարի. Bonus, բարւոյ, boni. թշնամի, Inimicus, թշնամւոյ, inimici, &c.

Tertiò deriuatiua, vt վայրենի, Syluester, վայրենւոյ, syluestris. ընտանի, Domesticus, ընտանւոյ, domestici. արծաթի, Argenteus, արծաթւոյ, Argentei. արշակունի, Arsciaghenus, արշակունւոյ, Arsciagheni. արքունի, Regalis, արքունւոյ, Regalis. պոնտացի, Ponticus, պոնտացւոյ, Pontici, եբրայեցի, Hebræus, եբրայեցւոյ, Hebræi. թագուհի, Regina, թագուհւոյ, Reginæ. մեռելոտի, Morticinus, մեռելոտւոյ, morticini, &c.

Quartò participia, vel Nomina terminata in լի, vt սիրելի, Amandus, սիրելւոյ, amandi. գրելի, Scribendus, գրելւոյ, scribendi. երանելի, Beandus, երանելւոյ, beandi, &c.

Sed sciendum est primò Nomina monosyllaba terminata in ի, non pertinere ad hanc speciem, sed ad primam, vt մի, Vnus, միոյ, vnius. ձի, Equus, ձիոյ, Equi. թի, Remus, թիոյ, remi. լի, Plenus, լիոյ, pleni. տի, Ætas, տիոյ, ætatis. դի, Cadauer, դիոյ, cadaueris, &c.

Exci-

Excipitur tamen ձի, Equus, quod in plurali numero fit ձիանց, & ձիոց, Equorum.

Sciendum est secundò, esse quędam Nomina, quę licet in Genitiuo singulari terminentur in ւոյ. pertinent tamen ad primam speciem, cùm litera ւ, sit ipsis naturalis, non accidentalis, vt թիւ, Numerus, թուոյ, numeri. ձու, Ouum; ձուոյ, Oui. լու, Pulex, լուոյ, Pulicis. ցու, Tectum, ցուոյ, tecti. կու, Stercus, կուոյ, stercoris. նու. Sponsa, նուոյ, Sponsę. չու, Profectio, չուոյ, profectionis. բու, Nycticorax, բուոյ, Nycticoracis. &c.

Excipiuntur tamen ex his ձու, Ouum, & լու, Pulex, quæ in plurali numero fiunt, ձուանց, & ձուոց, Ouorum, լուանց, & լուոց, Pulicum, &c.

Tertia Declinatio Communis.

TErtia hęc declinatio habet quoq; duplicem speciem, quorum primę Genitiuus singularis terminatur simpliciter in ան, vt մանուկ, Puer, մանկան, pueri; & pluralis in անց, vt մանկունք, Pueri, մանկանց. puerorum. Secundę verò Genitiuus singularis terminatur in եան, vt արիւն, Sanguis, արեան, sanguinis; & pluralis in եանց, vt արիւնք, Sanguines, արեանց, sanguinum.

Exemplum primæ speciei.

Singulariter.

Nominatiuus,	մանուկ,	Puer.
Genitiuus,	մանկան,	Pueri.

Da-

Datiuus, մանկան; Puero, vel, ցմանուկ, ad Puerum.
Accusatiuus, զմանուկ, Puerum.
Ablatiuus, ՚ի մանկանէ, à Puero.
Narratiuus, զմանկանէ, de Puero.
Instrumentalis, մանկամբ, Puero.
Circumlatiuus, զմանկամբ, circa Puerum.
Commoratiuus, ՚ի մանկան, vel ՚ընդ մանկան, in Puero.
Vocatiuus, ով մանուկ, ò Puer.

Pluraliter.

Nominat. մանկունք. Pueri.
Genit. մանկանց, Puerorum.
Dat. մանկանց, Pueris, vel, ՚ցմանկունս, ad Pueros.
Accusat. զմանկունս, vel, մանկունս, Pueros.
Ablat. ՚ի մանկանց à Pueris.
Narrat. զմանկանց, de Pueris.
Instrum. մանկամբք Pueris.
Circumlat. զմանկամբք, circa Pueros.
Commorat. ՚ընդ մանկունս in Pueris.
Vocat. ով մանկունք ò Pueri.

Sub hac specie continentur Nomina non pauca.

Primò, ծաղիկ, Flos, ծաղկան, floris. ճնճղուկ, Passerculus, ճնճղկան, Passerculi. գուգուկ, Cuculus, գուգուկկան, Cuculi. ուրուկ. Cœculus, ուրկան, cœculi, & alia similia.

Secundò, ասեղ, Acus. ասղան, Acus. պղպեղ, Piper, պղպեղան, Piperis. աղեղ, Arcus, աղեղան, Arcus, &c.

Tertiò, արեգակն, Sol, արեգական, Solis. եղունգն. Vnguis,

guis, եղնգան, Vnguis. ըռունգն, Naris, ըռնգան, Naris. շուրթն, Labium, շրթան, Labij. ատամն, Dens, ատաման, Dentis, կրունկն, Talus, կրնկան, Tali. սրունկն, Tibia, սրնկան, Tibiæ. ունկն, Auris, ունկան, Auris. սկիզբն, Principium, սկզբան, principij. տրոգն, Crus, տրոգան, cruris. ջայլամն, Struthiocamelus, ջայլաման, Struthiocameli. շողոտն, Limax, շողոտան, Limacis. կռունկն, Grus, կռնկան, Gruis. կայծակն, Fulgur, կայծական, fulguris. փայլակն, Fulmen, փայլական, fulminis. ակն, Gemma,ական, Gemmæ. մուկն, Mus. մկան, Muris. ձուկն, Piſcis. ձկան, Piſcis. գորտն, Rana. գորտան, Ranæ. եղէգն, Arundo, եղեգան, Arundinis. սիսեռն, Cicer, սիսռան, Ciceris. թիթեռն, Papillo, թիթռան, Papillonis. ծիծեռն, Hirundo, ծիծռան, Hirundinis. եղեամն, Pruina, եղեման, pruinæ. որոտն, Tonitrus, որոտման, Tonitrus. որմն, Paries. որման, parietis. տուն, Domus, տան, Domus. լիսեռն, Axis. լիսռան, axis. գարուն, Ver, գարնան, Veris. ամառն, Æſtas, ամռան, Æſtatis. աշուն, Autumnus, աշնան, Autumni. ձմեռն, Hyems, ձմեռան, Hyemis. ինն, Nouem, իննան, Nouem. եօթն, Septem, եօթան, Septem, &c.

Quartò verbalia, vt իմացումն, Intellectus, իմացման, intellectus. աճումն, Accretio, աճման, accretionis. լրումն, Plenitudo, լրման, plenitudinis.

Quintò deriuatiua, vt փոքրիկ, Paruulus, փոքրկան, paruuli. հանիկ, Auia, հանկան, Auiæ, &c.

Exem-

Exemplum secundæ speciei.

Singulariter.

Nominat.	արիւն,	Sanguis.
Genit.	արեան,	Sanguinis.
Dat.	արեան,	Sanguini, vel, յարիւն, ad Sanguinem.
Accusat.	զարիւն,	Sanguinem.
Ablat.	յարենէ,	à Sanguine.
Narrat.	զարենէ,	de Sanguine.
Instrument.	արեամբ,	Sanguine.
Circuml.	զարեամբ,	circa Sanguinem.
Commor.	յարեան,	vel, յարեան, in Sanguine.
Vocat.	ով արիւն	ò Sanguis.

Pluraliter.

Nominat.	արիւնք,	Sanguines.
Genit.	արեանց,	Sanguinum.
Datiuo,	արեանց,	Sanguinibus, vel. յարիւնս, ad Sanguines.
Accus.	զարիւնս,	vel, արիւնս Sanguines.
Ablat.	յարեանց,	à Sanguinibus.
Narrat.	զարեանց,	de Sanguinibus.
Instrument.	արեամբք,	Sanguinibus.
Circuml.	զարեամբք,	circa Sanguines.
Commorat.	յարիւնս,	in Sanguinibus.
Vocat.	ով արիւնք,	ò Sanguines.

Ad

Ad hanc speciem expectant Nomina complura.

Primò, *սիւն*, Columna, *սեան*, columnæ. *անկիւն*, Angulus, *անկեան*, anguli. *արդիւն*, Meritum, *արդեան*, meriti. *մրջիւն*, Formica, *մրջեան*, Formicæ. *ձիւն*, Nix, *ձեան*, niuis. *տիւ*, Dies, *տուընջեան*, diei. *կորիւն*, Catulus, *կորեան*, Catuli. *աճիւն*, Fauilla, *աճեան*, fauillæ. *շշնջիւն*, Rumor, *շշնջեան*, rumoris. *շառաչիւն*, Fragor *շառաչեան*, fragoris, &c.

Secundò, *ծնունդ*, Natiuitas, *ծննդեան*. natiuitatis. *սերունդ*, Progenies, *սերնդեան*, progeniei. *գալուստ*, Aduentus, *գալստեան*, aduentus. *փախուստ*, Fuga, *փախստեան*, fugæ. *հանգիստ*, Quies, *հանգստեան*, quietis. *ժողովուրդ*, Populus, *ժողովրդեան*, populi. *սրբութիւն*, Sanctitas, *սրբութեան*, sanctitatis. *ճշմարտութիւն*, Veritas, *ճշմարտութեան*, veritatis, & alia simili modo desinentia.

Sed sciendum est primò, verbalia hæc *շշնջիւն*, Rumor, & *շառաչիւն*, Fragor deficere in plurali numero, & pro ijs vsurpari *շշնջմունք*, Rumores, *շշնջմանց*, rumorum. *շառաչմունք*, Fragores, *շառաչմանց*, fragorum.

Sciendum est secundò, Nomina hæc *մրջիւն*, Formica. *ծնունդ*, Natiuitas. *սերունդ*, Progenies. *ժողովուրդ*, Populus, in plurali numero declinare ab exemplo supra scripto, & sequi pluralia secundæ declinationis, vt *մրջնոց*, Formicarum. *ծննդոց*, Natiuitatum. *սերնդոց*, Progeniarum. *ժողովրդոց*, Populorum; &c.

Quarta Declinatio Communis.

QVarta hæc Declinatio habet ſimiliter duplicem ſpeciem, quarum primæ Genitiuus ſingularis terminatur in այ. vt Ադամ, Adam, Ադամայ, Adæ; & pluralis in անց, vt Ադամանք, Ադամանց. Secundæ verò Genitiuus ſingularis terminatur in եայ, vt Եսայի, Iſaias, Եսայեայ, Iſaiæ; & pluralis in եանց, vt Եսայեանք, Եսայեանց.

Exemplum primæ ſpeciei.

Singulariter.

Nominat.	Ադամ,	Adamus.
Genit.	Ադամայ,	Adami.
Dat.	Ադամայ,	Adamo, vel ցԱդամ, ad Adam.
Accuſ.	զԱդամ,	Adamum.
Ablat.	յԱդամայ,	ab Adamo.
Narrat.	զԱդամայ,	de Adamo.
Inſtrum.	Ադամաւ,	Adamo.
Circuml.	զԱդամաւ,	circa Adamum.
Commor.	'ի Ադամումն,	vel 'ի յԱդամ, in Adamo.
Vocat.	ով Ադամ,	ò Adam.

Pluraliter.

Nominat. Ադամանք,

Ge-

Genit.	Ադամանց ,
Dat.	Ադամանց , vel , ցԱդամանս ,
Accusat.	զԱդամանս , vel , Ադամանս ,
Ablat.	յԱդամանց ,
Narrat.	զԱդամանց ,
Instrum.	Ադամամբք ,
Circumlat.	զԱդամամբք ,
Commorat.	՚ի Ադամանս , vel , յԱդամանս ,
Vocat.	ով Ադամանք ,

Ad hanc speciem pertinent Nomina propria non pauca.

Primò Masculina, vt Յովսէփ, Iosephus, Յովսեփայ, Iosephi. Յովակիմ, Ioachim, Յովակիմայ, Ioachim. Սէթ, Seth. Սեթայ, Seth. Ենովս, Enos. Ենովսայ, Enos. Ենովք, Henoch, Ենովքայ, Henoch. Ղամէք, Lamech, Ղամեքայ, Lamech. Սերուգ, Sarug, Սերուգայ, Sarug. Իսահակ, Isaac, Իսահակայ, Isaac. Յակոբ, Iacobus, Յակոբայ, Iacobi. Մեսրոպ, Mesrobius, Մեսրոպայ, Mesrobij. Յուսիկ, Husicus, Յուսկայ, Husici. Ամբակում, Habacuc, Ամբակումայ, Habacuc. Յոբ, Iob, Յոբայ, Iob. Թեկղաթ, Theclas, Թեկղաթայ, Thecladis. Խաթ, Chatus, Խաթայ, Chati. Պօղ, Paulinus, Պօղայ, Paulini. Մակար, Macharius, Մակարայ, Macharij. Վարդան, Vartanus, Վարդանայ, Vartani; &c.

Secundò Fœminina, vt Մարիամ, Maria, Մարիամայ, Mariæ. Ակաթ, Agatha; Ակաթայ, Agathæ. Շուշան, Susanna, Շուշանայ, Susannæ. Աբիսակ, Abisag, Աբիսակայ, Abisag. Թամար, Thamar, Թամարայ, Thamar; &c.

Exemplum secundæ speciei.

Singulariter.

Nominatiuo,	Եսայի,	Isaias.
Genitiuo,	Եսայեայ,	Isaiæ.
Datiuo,	Եսայեայ, Isaiæ, vel, ՚ցԵսայի, ad Isaiam.	
Accusatiuo,	զԵսայի,	Isaiam.
Ablatiuo,	՚յԵսայեայ,	ab Isaia.
Narratiuo,	զԵսայեայ,	de Isaia.
Instrumentali,	Եսայեաւ,	Isaia.
Circumlatiuo.	զԵսայեաւ,	circa Isaiam.
Commoratiuo,	՚նԵսայող, vel, ՚յԵսայի, in Isaia.	
Vocatiuo,	ով Եսայի,	ò Isaia.

Pluraliter.

Nominat.	Եսայեանք;
Genit.	Եսայեանց,
Dat.	Եսայեանց, vel, ՚ցԵսայիս,
Accus.	զԵսայեանս, vel, զԵսայիս;
Ablat.	՚յԵսայեանց,
Narrat.	զԵսայեանց,
Instrument.	Եսայեամբք,
Circumlat.	զԵսայեամբք,
Commorat.	՚նԵսայեանսն, vel, ՚նԵսայիս,
Vocat.	ով Եսայեանք։

Ad

Ad hanc ſpeciem pertinent etiam Nomina propria compluria.

Primò Maſculina, vt Զաքարիա, Zacharia. Զաքարիեայ, Zachariæ. Մաղաքիա, Malachia. Մաղաքեայ, Malachiæ. Սոփոնիա, Sophonia. Սոփոնեայ, Sophoniæ. Սերգիոս, Sergius. Սերգեայ, Sergij. Մատաթիա, Matthia. Մատաթեայ, Matthiæ; &c.

Secundò Fœminina, vt Հռիփսիմէ, Ripſima. Հռիփսիմեայ, Ripſimæ. Գայիանէ, Gaiana. Գայիանեայ, Gaianæ. Թեկղի, Thecla. Թեկղեայ, Theclæ. Վարվառէ, Barbara. Վարվառեայ, Barbaræ. Հեղինէ, Helena. Հեղինեայ, Helenæ. Կատարինէ, Catharina. Կատարինեայ, Catharinæ. Պիպիանէ, Bibiana. Պիպիանեայ, Bibianæ. Յուստինէ, Iuſtina. Յուստինեայ, Iuſtinæ; &c.

Notandum eſt tamen, quia nomina propria, quæ pertinent quoad numerum ſingularem ad primam ſpeciem primæ declinationis, quoad numerum pluralem ſub hac continentur ſpecie, vt Ներսէս, Narciſius. Ներսիսի, Narciſij. Ներսիսեանք, Ներսիսեանց: Յոհաննէս, Ioannes, Յոհաննիսի, Ioannis. Յոհաննիսեանք, Յոհաննիսեանց: Սիմէոն, Simeon, Սիմէոնի, Simeonis. Սիմէոնեանք, Սիմէոնեանց; &c.

Quinta Declinatio Communis.

QVintæ Declinationis Genitiuus ſingularis terminatur in եր, vt աղբիւր, Fons. աղբեր, Fontis. Pluralis verò in երց, vt աղբիւրք, fontes, աղբերց fontium.

Exem-

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuus,	աղբիւր,	Fons.
Genitiuus,	աղբեր,	Fontis.
Datiuus,	աղբեր, Fonti, vel, յաղբիւր, ad Fontem.	
Accuſatiuus,	զաղբիւր,	Fontem.
Ablatiuus,	յաղբերէ,	à Fonte.
Narratiuus,	զաղբերէ,	de Fonte.
Inſtrumentalis,	աղբերբ,	Fonte.
Circumlatiuus,	զաղբերբ,	circa Fontem.
Commoratiuus;	’ի աղբեր,	vel, յաղբեր, in Fonte.
Vocatiuus,	ով աղբիւր,	ò Fons.

Pluraliter.

Nominat.	աղբիւրք,	Fontes.
Genit.	աղբերց, vel, աղբերաց, Fontium.	
Dat.	աղբերց, Fontibus, vel, ցաղբիւրս, ad Fontes.	
Accuſat.	զաղբիւրս, vel, աղբիւրս, Fontes.	
Ablat.	յաղբերց, vel, յաղբերաց, à Fontibus.	
Narrat.	զաղբերց, vel, զաղբերաց, de Fontibus.	
Inſtrument.	աղբերբք,	Fontibus.
Circuml.	զաղբերբք,	circa Fontes.
Commor.	’ի աղբիւրս,	in Fontibus.
Vocat.	ով աղբիւրք,	ò Fontes.

Ad

Ad hanc ſpeciem expectant pauca quædam Nomina; Primò ſubſtantiua, vt տետր, Codex, տետեր, Codicis. ազդր, Femur, ազդեր, femoris. ալեւր, Farina, ալեր, farinæ. ուստր, Natus, ուստեր, nati. դուստր, Nata, դստեր, natæ. սուր, Gladius, սուսեր, gladij. սատր, Siclus, սատեր, Sicli. եղջեւր, Cornu, եղջեր, Cornu. սանտր, Pecten, սանտեր, Pectinis. լիտր, Libra, լտեր, Libræ. մեղր, Mel, մեղեր, Mellis. ծաղր, Deriſus, ծաղեր, deriſus. կղմինտր, Later, կղմնտեր, lateris. մախր, Pinus, մախեր, Pini. ճախր, Tornus, ճախեր, torni. լինտր, Gingiua, լնտեր, gingiuæ. արտօսր, Lachryma, արտօսեր, lachrymæ. լուսաւոր, Illuſtris, լուսատեր, Illuſtris; &c.

Secundò adiectiua, vt նօսր, Tenuis, նօսեր, tenuis. անօսր, Rarus, անօսեր, rari. մանր, Minutus, մաներ, minuti. փոքր, Paruus, փոքեր, parui. ծանր, Grauis. ծաներ, grauis. քաղցր, Dulcis. քաղցեր, dulcis; &c.

Sed ſciendum eſt primò Nomina hæc մանր, փոքր, ծանր, քաղցր, մեղր, inueniri paſſim aliter declinata tam in ſingulari numero, quàm in plurali. Singulariter vt մանր, Minutus. մանու, minuti. փոքր, Paruus. փոքու, parui. ծանր, Grauis, ծանու, grauis. քաղցր, Dulcis, քաղցու, dulcis. մեղր, Mel, մեղու, Mellis. In plurali verò, մանունք, Minuti, մանունց, minutorum, զմանունս, minutos. փոքունք, Parui, փոքունց, paruorum, զփոքունս, paruos. ծանունք, Graues, ծանունց, grauium, զծանունս, graues. քաղցունք, Dulces, քաղցունց, dulcium, զքաղցունս, dulces.

Excipitur tamen մեղր, quod retinet ſemper in plurali eundem tenorem præſcriptum, &c.

Scien-

Sciendum est secundò Nomen hoc արտասուք, Lachryma : in plurali numero fieri արտասուունք, Lachrymæ. արտասուաց, lachrymarum. զարտասուունս, lachrymas ; &c.

Sexta Declinatio Communis.

SExtæ declinationis Genitiuus singularis terminatur in եղ, vt աստղ, Stella. աստեղ, Stellæ. Pluralis verò in աց, vt աստեղք, Stellæ. աստեղաց, Stellarum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominat.	աՀաստղ,	Stella.
Genit.	աՀաստեղ,	Stellæ.
Dat.	աՀաստեղ, Stellæ, vel, յաստղ, vel, ցաստղ,	ad Stellam.
Accusat.	զաՀաստղ,	Stellam.
Ablat.	յաՀաստեղէ,	ab Stella.
Narrat.	զաՀաստեղէ,	de Stella.
Inst.	աՀաստեղբ,	Stella.
Cir.	զաՀաստեղբ,	circa Stellam.
Com.	ՙնաՀաստեղ,	vel, յաստեղ, in Stella.
Voc.	ով աՀաստղ,	ò Stella.

Pluraliter.

Nominat.	աՀաստեղք,	Stellæ.
Genit.	աՀաստեղաց,	Stellarum.

Da-

Datiuo,	աստեղաց, Stellis, vel ՚ցաստեղս, ad Stellas.	
Accus.	զաստեղս, vel աստեղս, Stellas.	
Ablat.	՚յաստեղաց,	ab Stellis.
Narrat.	զաստեղաց,	de Stellis.
Instrument.	աստեղբք,	Stellis.
Circuml.	զաստեղբք,	circa Stellas.
Commorat.	՚ի աստեղս,	in Stellis.
Vocat.	ով աստեղք,	ò Stellæ.

Sub hac specie continentur արկղ, Arca. արկեղ, Arcç. անգղ, Cygnus. անգեղ, Cygni. սկուտղ, Discus. սկուտեղ, disci. բանակետղ, Castra. բանակետեղ, Castrorum. կրա-կետղ, Pruna. կրակետեղ, prunæ. քարակետղ, Lapidum cumulus. քարակետեղ, lapidum cumuli. կուպղ, Sera, կուպեղ, seræ. կաստղ, Compages. կաստեղ, compagis. կոճղ, Truncus. կոճեղ, trunci; & alia quædam pauca.

Septima Declinatio Communis.

Septimæ declinationis Genitiuus singularis terminatur in ին, vt անձն, Persona. անձին, personæ. Pluralis verò in անց, vt անձինք, Personæ, անձանց, personarum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo,	անձն,	Persona.
Genitiuo,	անձին,	Personç.
Datiuo,	անձին, Personæ, vel ՚յանձն, vel ՚ցանձն, ad Personam.	
Accusatiuo,	զանձն,	Personam.

E Abla-

Ablatiuo,	յանձնէ,	à Persona.
Narratiuo,	զանձնէ,	de Persona.
Instrument.	անձամբ,	Persona.
Circumlat.	զանձամբ,	circa Personam.
Commorat.	՚ի անձին,	vel, յանձին, in Persona.
Vocatiuo,	ով անձն,	ò Persona.

Pluraliter.

Nominatiuo,	անձինք,	Personæ.
Genitiuo	անձանց,	Personarum.
Datiuo,	անձանց, Personis, vel, ցանձինս, ad Personas.	
Accusatiuo,	զանձինս,	vel անձինս, Personas.
Ablatiuo,	յանձանց,	à Personis.
Narratiuo,	զանձանց,	de Personis.
Instrument.	անձամբք,	Personis.
Circumlat.	զանձամբք,	circa Personas.
Commorat.	՚ի անձինս,	in Personis.
Vocatiuo,	ով անձինք,	ò Personæ.

Ad hanc speciem expectant գառն, Agnus, գառին, Agni. լեառն, Mons. լերին, Montis. եզն, Bos, եզին, Bouis. ձեռն, Manus, ձեռին, Manus. ոտն, Pes, ոտին, Pedis. տասն, Decem, տասին, Decem. դառն, Amarus, դառին, amari. [illegible], Nodus, [illegible], nodi; & alia quædam pauca.

Excipiuntur tamen ex his ոտն, Pes, & ձեռն, Manus, quæ in plurali numero fiunt ոտք, Pedes, ոտից, Pedum, ձեռինք, vel ձեռք, Manus, ձեռաց, Manuum, զձեռս, Manus; &c.

Octaua

Octaua Declinatio Communis.

Octauæ declinationis Genitiuus singularis terminatur in ու, vt ժամ, Hora, ժամու, Horæ. Pluralis verò in ուց, vt ժամք, Horæ, ժամուց, Horarum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo,	ժամ,	Hora.
Genitiuo,	ժամու	Horæ,
Datiuo,	ժամու, Horæ,	vel ի ժամ, ad Horam.
Accusatiuo,	զժամ,	Horam.
Ablatiuo,	ի ժամու,	ab Hora.
Narratiuo,	զժամու,	de Hora.
Instrument.	ժամու,	Hora.
Circumlatiuo,	զժամու,	circa Horam.
Commoratiuo,	ի ժամու,	in Hora.
Vocatiuo,	ով ժամ,	ò Hora.

Pluraliter.

Nominatiuo,	ժամք,	Horæ.
Genitiuo,	ժամուց,	Horarum.
Datiuo,	ժամուց, Horis, vel, զժամս, ad Horas.	
Accusatiuo,	զժամս,	vel ժամս, Horas.
Ablatiuo,	ի ժամուց,	ab Horis.
Narratiuo,	զժամուց,	de Horis.
Instrument.	ժամօք,	Horis.
Circumlatiuo,	զժամօք,	circa Horas.

Commoratiuo, 'ի ժամս, in Horis.
Vocatiuo, ով ժամք, ò Horæ.

Sub hac ſpecie continentur nomina non pauca tùm appellatiua, tùm etiam propria. Appellatiua vt մին, Solus, մինու, ſolius. զգեստ, Veſtis, զգեստու, Veſtis, զարդ, Ornamentum, զարդու, ornamenti. ագռաւ, Coruus, ագռաւու, Corui. պահ, Momentum, պահու, momenti. առիւծ, Leo, առիւծու, Leonis. զէն, Arma, զինու, armorum. զօր, Exercitus, զօրու, exercitus, հէն, Agmen, հինու, agminis. ցուլ, Taurus, ցլու, Tauri. պար, Turma, պարու, turmæ. ծով, Mare, ծովու, Maris. աղուէս, Vulpes, աղուեսու, Vulpis. հաւ, Auis, հաւու, Auis. սով, Fames, սովու, famis. կով, Vacca, կովու, Vaccæ հով, Aura, հովու, Auræ. մահ, Mors, մահու, Mortis. այգ, Diluculum, այգու, diluculi. դաս, Chorus, դասու, Chori. ձագ, Pullus, ձագու, Pulli. նախանձ, Zelus, նախանձու, zeli. ծաղ, Deriſus. ծաղու, deriſus. &c.

Propria, vt Աբրահամ, Abraham, Աբրահամու, Abrahæ. Ղուկաս, Lucas, Ղուկասու, Lucæ. Յովհաննէս, Ioannes, Յովհաննու, Ioannis. Ղազար, Lazarus, Ղազարու, Lazari. ուրբաթ, Dies Veneris, ուրբաթու, Diei Veneris. շաբաթ, Sabbathum, շաբաթու, Sabbathi; &c.

Ad hanc ſpeciem reuocantur etiam adiectiua hæc սակաւ, Paucus; սակաւու, pauci. փոքր, Paruus, փոքրու, parui. մանր, Minutus, մանրու, minuti; & alia quæ ſuperiùs diximus.

ARTICVLVS II.

De Declinationibus Nominum proprijs.

Declinationes Nominum յատուկք, id eſt propriæ, ſunt ſex, quarum primæ Genitiuus ſingularis terminatur in օր, vt հայր, Pater, հօր, Patris. Pluralis verò in արց, vt հարք, Patres, հարց, Patrum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo,	հայր,	Pater.
Genitiuo,	հօր,	Patris.
Datiuo,	հօր.	Patri, vel, ՚ի հայր, vel ՚ց հայր, ad Patrem.
Accuſatiuo,	զհայր,	Patrem.
Ablatiuo,	՚ի հօրէ,	à Patre.
Narratiuo,	զհօրէ,	de Patre.
Inſtrument.	հարբ,	Patre.
Circumlatiuo,	զհարբ,	de Patre.
Commoratiuo,	՚ըն հօր,	in Patre.
Vocatiuo,	ով հայր,	ò Pater.

Pluraliter.

Nominatiuo,	հարք,	Patres.
Genitiuo,	հարց,	Patrum.
Datiuo,	հարց,	Patribus, vel, ՚ց հարս, ad Patres.
Accuſatiuo,	զհարս,	vel հարս, Patres.
Ablatiuo,	՚ի հարց,	vel ՚ի հարցանց, à Patribus.

Nar-

Narratiuo,	զհարց.	vel զհարանց, de Patribus.
Instrument.	հարբք,	Patribus.
Circumlatiuo,	զհարբք,	circa Patres.
Commoratiuo,	՚ի հարս,	in Patribus.
Vocatiuo,	ո՜վ հարք,	ò Patres.

Sic declinantur մայր, Mater. եղբայր, Frater; vt մօր, Matris. եղբօր, Fratris. In plurali tamen numero non dicitur մարանց, sed մարց, Matrum; non եղբարանց, sed եղբարց, Fratrum.

Sic etiam declinantur Nomina ex his composita, vt ա̃ծա հայր, Dei-pater, ա̃ծա հօր, Dei-patris. ա̃ծամայր, Dei-mater, ա̃ծամօր, Dei-matris. փեսաեղբայր, Sponsi-frater. փեսաեղբօր, Sponsi fratris; &c.

Secunda Declinatio propria.

SEcundæ Declinationis propriæ Genitiuus singularis terminatur in ոջ, vt կին, Mulier, կնոջ, Mulieris. Pluralis verò in անց, vt կանայք, Mulieres, կանանց, Mulierum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo,	կին,	Mulier.
Genitiuo,	կնոջ,	Mulieris.
Datiuo,	կնոջ,	Mulieri, vel, ՚ի կին, ad Mulierem.
Accusatiuo,	զկին,	Mulierem.
Ablatiuo,	՚ի կնոջէ,	à Muliere.
Narratiuo,	զկնոջէ,	de Muliere.

In-

Instrument.	կանամբ,	Muliere.
Circumlatiuo,	զկանամբ,	circa Mulierem.
Commoratiuo,	՚ըն կնոջ,	vel, ՚ի կնոջ, in Muliere.
Vocatiuo,	ով կին,	ò Mulier,

Pluraliter.

Nominatiuo,	կանայք,	Mulieres.
Genitiuo,	կանանց,	Mulierum.
Datiuo,	կանանց,	Mulieribus, vel, ՚ցկանայս, ad Mulieres.
Accusatiuo,	զկանայս,	vel, կանայս, Mulieres.
Ablatiuo,	՚ի կանանց,	à Mulieribus,
Narratiuo,	զկանանց,	de Mulieribus.
Insustantiuo,	կանամբք,	Mulieribus.
Circumlatiuo,	զկանամբք,	circa mulieres.
Commuoratiuo,	՚ըն կանայս,	in Mulieribus,
Vocatiuo,	ով կանայք,	ò Mulieres.

Sic declinantur omnia Nomina ex hoc composita, vt տիկին, Patrona, տիկնոջ, Patronæ. տանտիկին, Mater-familias, տանտիկնոջ, Matris familias. առնակին, Mulier habens Virum, առնակնոջ, Mulieris habentis Virum. անկին, Vir sine vxore. անկնոջ, Viri sine vxore; &c.

Tertia Declinatio.

TErtiæ Declinationis propriè Genitiuus singularis terminatur in եղջ, vt գիւղ, Villa, գեղջ, Villæ. Pluralis verò in եց, vt գիւղք, vel, գիւղորէք, Villæ, գիւղից, vel գիւղորէից, Villarum.

Exem-

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuus,	գիւղ,	Villa.
Genitiuus,	գեղջ,	Villæ.
Datiuus,	գեղջ,	Villæ, vel ՚ի գիւղ, ad Villam.
Accuſatiuus,	զգիւղ,	Villam.
Ablatiuus,	՚ի գեղջէ,	à Villa.
Narratiuus,	զգեղջէ,	de Villa.
Inſtrumentalis,	գիւղիւ,	Villa.
Circumlatiuus,	զգիւղիւ,	circa Villam.
Commoratiuus,	՚ըն գեղջ,	vel ՚ի գեղջ, in Villa.
Vocatiuus,	ով գիւղ,	ò Villa.

Pluraliter.

Nominat.	գիւղք, vel գիւղորէք; Villæ.
Genit.	գիւղից, vel գիւղորէից, Villarum.
Dat.	գիւղից, vel գիւղորէից, Villis, vel ՚ցգիւղս, ad Villas.
Accuſat.	զգիւղս, vel զգիւղորէս, Villas.
Ablat.	՚ի գիւղից, vel ՚ի գիւղորէից, à Villis.
Narrat.	զգիւղից, vel զգիւղորէից, de Villis.
Inſtrument.	գիւղովք, vel գիւղորէիւք, Villis.
Circuml.	զգիւղովք, vel զգիւղորէիւք, circa Villas.
Commor.	՚ըն գիւղս, vel ՚ըն գիւղորէս, in Villis.
Vocat.	ով գիւղք, vel գիւղորէք, ò Villæ.

Sic declinantur, & Nomina compoſita ex hac, vt Ձորագիւղ, Villa-Vallis. Ձորագեղջ, Villæ-Vallis. Նորագիւղ, Villa noua. Նորագեղջ, Villæ nouæ; &c.

Quarta

Quarta Declinatio Propria.

QVartæ Declinationis propriæ Genitiuus ſingularis terminatur in առն. vt տէր, Dominus. տեառն, Domini. Pluralis verò in արք, vel արց; vt տեարք, Domini. տերանց, vel տեարց, Dominorum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominat.	տէր,	Dominus.
Genit.	տեառն,	Domini.
Dat.	տեառն, Domino, vel 'ցտէր, vel 'ի տր̄,	ad Dominum.
Accuſ.	զտէր,	Dominum.
Ablat.	'ի տեառնէ,	à Domino.
Narrat.	զտեառնէ,	de Domino.
Inſtrum.	տերամբ,	Domino.
Circuml.	զտերամբ,	circa Dominum.
Commor.	'ի տեառն,	in Domino.
Vocat.	ով տէր,	ò Domine.

Pluraliter.

Nominat.	տեարք,	Domini,
Genit.	տերանց, vel տեարց,	Dominorum.
Dat.	տերանց, vel տեարց, Dominis, vel 'ցտեարս,	ad Dominos.
Accuſat.	զտեարս, vel տեարս,	Dominos.

Abla-

Ablat.	'ի տեարանց, vel 'ի տեարց,	à Dominis.
Narrat.	զտեարանց, vel զտեարց,	de Dominis.
Instrum.	տեարամբք, vel տեարբք,	Dominis.
Circumlat.	զտեարամբք, vel զտեարբք,	circa Dominos.
Commorat.	'ի տեարս,	in Dominis.
Vocat.	ով տեարք,	ò Domini.

Sic declinatur, & այր, Vir, vt առն, Viri. արք, Viri, արանց, vel արց, Virorum, &c.

Sic etiam declinantur Nomina composita ex his, vt տանուտէր, Pater-familias. տանուտեառն, Patris-familias. պարտատէր, Creditor, պարտատեառն, Creditoris. երկայր, Bigama, երկառն, Bigamæ. բազմայր, Poligama, բազմառն, Poligamæ, &c.

Quinta Declinatio Propria.

QVintæ Declinationis propriæ Genitiuus singularis terminatur in ուր, vt օր, Dies, աւուր, Diei. Pluralis verò in ուրց, vt աւուրք, Dies; աւուրց, Dierum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo,	օր,	Dies.
Genitiuo,	աւուր,	Diei.
Datiuo,	աւուր, Diei, vel, 'յօր, vel 'ցօր,	ad Diem
Accusatiuo,	զօր,	Diem.
Ablatiuo,	'յօրէ,	à Die.
Narratiuo,	զօրէ,	de Die.

Instru-

Instrumentali,	աւուրբ,	Die,
Circumlatiuo.	զաւուրբ,	circa Diem.
Commoratiuo,	'յաւուր, vel, 'յաւուր,	in Die.
Vocatiuo,	ով օր,	ò Dies.

Pluraliter.

Nominat.	աւուրք,	Dies.
Genit.	աւուրց,	Dierum.
Dat.	աւուրց, Diebus, vel, 'ցաւուրս,	ad Dies.
Accus.	զաւուրս, vel աւուրս,	Dies.
Ablat.	'յաւուրց,	à Diebus.
Narrat.	զաւուրց,	de Diebus.
Instrument.	աւուրբք,	Diebus.
Circumlat.	զաւուրբք,	circa Dies.
Commorat.	'յաւուրս,	in Diebus.
Vocat.	ով աւուրք,	ò Dies.

Sic declinantur & composita ex hoc, vt առաջնօր, prima Dies, առաջնաւուր, primæ Diei. կէսօր, Meridies, կիսաւուր, Meridiei, &c.

Sexta Declinatio Propria.

SExtæ Declinationis propriæ Genitiuus singularis terminatur in եռ. vt քոյր, Soror, քեռ Sororis. Pluralis verò in երց, vt քորք, Sorores, քերց, Sororum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuus,	*քոյր*,	Soror.
Genitiuus,	*քեռ*,	Sororis.
Datiuus,	*քեռ*,	Sorori, vel *՚ցքոյր*, ad Sororem.
Accusatiuus,	*զքոյր*,	Sororem.
Ablatiuus,	*՚ի քեռանէ*,	à Sorore.
Narratiuus,	*զքեռանէ*,	de Sorore.
Instrumentalis,	*քերբ*, vel *քեռամբ*,	Sorore.
Circumlatiuus,	*զքերբ*, vel *զքեռամբ*,	circa Sororem.
Commoratiuus,	*՚ի քեռ*,	in Sorore.
Vocatiuus,	*ով քոյր*,	ò Soror.

Pluraliter.

Nominat.	*քորք*,	Sorores.
Genit.	*քերց*,	Sororum.
Dat.	*քերց*,	Sororibus, vel *՚ի քորս*, vel *՚ցքորս*, ad Sorores.
Accusat.	*զքորս*, vel *քորս*,	Sorores.
Ablat.	*՚ի քերց*,	à Sororibus.
Narrat.	*զքերց*,	de Sororibus.
Instrument.	*քերբք*,	Sororibus.
Circuml.	*զքերբք*,	circa Sorores.
Commor.	*՚ի քորս*,	in Sororibus.
Vocat.	*ով քորք*,	ò Sorores.

Sic declinantur & composita ex hoc, vt *հարսնաքոյր*, Sponsæ Soror, *հարսնաքեռ*, Sponsæ Sororis. *մօրաքոյր*, Matertera, *մօրաքեռ*, Materteræ. *հօրաքոյր*, Amita, *հօրաքեռ*, Amitæ, &c.

Decli-

DECLINATIO NOMINVM PARTICVLARIVM.

NOmina hæc մասնաւորականք, id eſt Particularia ոմն, aliquis, vel aliqua. ոք, Quidam, quędam, vel quiſpiam, quæpiam. իմն, Aliquis, aliqua, aliquod, vel Quidam, quædam, quoddam. Ideò declinantur ſimul, quia in ijs, quibus deficit vnum, ſuppletur ab altero, vt videtur in ſingulari caſu Inſtrumentali & Circumlatiuo, & in omnibus caſibus pluralis numeri.

Singulariter.

Nominatiuo, ոմն, Aliquis, aliqua. ոք, Quidam, quædam, vel quiſpiam, quæpiam. իմն, Aliquis, aliqua, aliquod, vel quidam, quędam, quoddam.

Genit. ուրումն, Alicuius. ուրուք, Cuiuſdam, vel cuiuſpiam. իրիք, Alicuius, vel cuiuſdam.

Dat. ումեմն, Alicui, ումեք, Cuidam, vel cuipiam, իմիք, Alicui, vel cuidam.

Accuſ. զոմն, Aliquem, aliquam. զոք, Quemdam, quamdam, vel quempiam, quampiam. զիմն, Aliquem, aliquam, aliquod, vel quemdam, quamdam, quoddam.

Ablat. յումեմնէ, Ab aliquo, ab aliqua. յումեքէ, à quodam, à quadam, vel à quopiam, à quapiam. յիմեքէ, Ab aliquo, ab aliqua, ab aliquo, vel à quodam, à quadam, à quodam.

Narrat. զումեմնէ, De aliquo, de aliqua. զումեքէ, De quodam, de quadam, vel de quopiam, de quapiam, զիմեքէ,

զէ, De aliquo, de aliqua, de aliquo, vel de quodam, de quadam, de quodam.

Instrum. ոմամբ, Aliquo, aliqua. իւիք, Aliquo, aliqua, aliquo, vel quodam, quadam, quodam.

Circumlat. զոմամբ, Circa aliquem, aliquam. զիւիք, Circa aliquem, aliquam, aliquod, vel circa quemdam, quamdam, quoddam.

Com. յումեմն, In aliquo, in aliqua. յումեք, In quodam, in quadam, vel in quopiam, in quapiam. յիմիք, In aliquo, in aliqua, in aliquo, vel in quodam, in quadam, in quodam.

Vocat. Carent omnia tam in singulari, quàm in plurali.

Pluraliter.

Nom. ոմանք, Aliqui, aliquæ, aliqua.
Genit. ոմանց, Aliquorum.
Dat. ոմանց, Aliqui, vel, յոմանս, ad aliquos, &c.
Accus. զոմանս, vel ոմանս, Aliquos, aliquas, aliqua.
Ablat. յոմանց, Ab aliquibus.
Narrat. զոմանց, De aliquibus.
Instrum. ոմամբք, Aliquibus.
Circuml. զոմամբք, Circa aliquos, aliquas, aliqua.
Com. յոմանս, In aliquibus.

Sic declinantur & omnia Nomina ex his composita, vt ոչ ոք, Nullus, ոչ ուրուք, nullius. ամոք, Quicumque, ամ ուրուք, cuiuscumque. իւրաքանչիւր ոք, Vnusquisque, իւրաքանչիւր ուրուք, vniuscuiusque. երկաքանչիւր ոք, Vterque, երկաքանչիւր ուրուք, vtriusque, &c.

Sed sciendum est ոմն, & ոք, in singulari numero dici solum-

lummodo de rationalibus; & quandoque de irrationalibus, vt ոմն կին, Aliqua Mulier. այր ոք, Vir quidam. այր ոմն, Aliquis Equus. Երիվարն ոք, Animal quoddam. կենդանի ինչ Verò dici de rebus inanimatis, vt գիտութիւն ինչ. Scientia quædam. քար ինչ, Lapis quidam, &c.

Declinatio Nominum Interrogatiuorum.

Nomina Հարցականք, id est Interrogatiua sunt hæc, ո՞վ, ո՞վ, ո՞, Quis, vel quisnam. Quæ ideò simul declinantur, quia in ijs casibus quibus deficit vnum, suppletur ab altero.

Singulariter.

Nom. ո՞ր, ո՞վ, ո՞, Quis, vel quisnam.
Genit. որո՞յ, ո՞յր, Cuius, vel cuiusnam.
Dat. որո՞ւմ, ո՞ւմ, Cui, vel cuinam, առ ո՞ր, vel առ ո՞վ, ad quem.
Accus. զո՞ր, զո՞վ, զո՞, Quem, vel quemnam.
Ablat. յորմէ, յումմէ, A quo, vel à quonam.
Narrat. զորմէ, զումմէ, De quo, vel de quonam.
Instrum. որո՞վ, ի՞ւ, Quo, vel quonam.
Circuml. զորո՞վ, զի՞ւ, Circa quem, vel circa quemnam.
Com. յորու՞մ, յո՞ւմ, In quo, vel in quonam.

Pluraliter.

Nom. ո՞րք, ո՞յք, ո՞յք, Qui, vel quinam.
Genit. որո՞ց, ո՞յց, Quorum, vel quorumnam.
Dat. որո՞ց, ո՞յց, Quibus, vel quibusnam, առ ո՞րս, առ ո՞յս, Ad quos.

Accus.

Accus. զորս, զոյս, Quos, vel quosnam.
Ablat. յորոց, յոյց, A quibus, vel à quibusnam.
Narrat. զորոց, զոյց, De quibus, vel de quibusnam.
Instrum. որովք, ոյք, Quibus, vel quibusnam.
Circumlat. զորովք, զոյք, Circa quos, vel circa quosnam.
Com. յորս, յոյս, In quibus, vel in quibusnam.

Sic declinantur & interrogatiua ex his composita. vt ով ոք, Quisquis. [illegible], Cuiuscuius. [illegible], Cuicui. զով ոք, Quemquem. [illegible], A quoquo. [illegible], De quoquo. [illegible], Quoquo. [illegible], Circa quemquem. [illegible], In quoquo. [illegible], Quicumque. [illegible], Cuiuscumque. [illegible], Cuicumque. զորոց, Quemcumque, &c.

Declinatio Numerorum Cardinalium.

NVmeri կարգականք, id est Cardinales non ad vnam tantùm, sed ad diuersas pertinent Nominum declinationes, quorum varietas ex Genitiuis eorum facillimè dignoscetur infra. մի, Vnus, միոյ, vnius, երկու, Duo, երկուց, duorum. երեք, Tres, երից, trium. չորք, Quatuor, չորից, quatuor. հինգ, Quinque, հնգից, quinque. վեց, Sex, վեցից, sex. եօթն, Septem, եօթանց, septem, եօթունք, plures septem, եօթանց, plurium septem. ութ, Octo, ութից, octo. ինն, Nouem, իննց, nouem, իննունք, plures nouem, իննուց, plurium nouem. տասն, Decem, տասանց, decem, տասունք, plures decem, տասանց, plurium decem. մետասան, Vndecim, մետասանից, vndecim. երկոտասան, Duodecim, երկոտասանից, duodecim. երեք

տասան

[illegible], Tredecim, [illegible], tredecim. [illegible], Quatuordecim, [illegible], quatuordecim. [illegible], Quindecim, [illegible], quindecim. [illegible], Sexdecim, [illegible], sexdecim. [illegible], Decem & septem, [illegible], decem & septem. [illegible], Decem & octo, [illegible], decem & octo. [illegible], Decem & nouem, [illegible], decem & nouem. [illegible], Viginti, [illegible], viginti. [illegible], Triginta, [illegible], triginta. [illegible], Quadraginta, [illegible], quadraginta. [illegible], Quinquaginta, [illegible], quinquaginta. [illegible], Sexaginta, [illegible], sexaginta. [illegible], Septuaginta, [illegible], septuaginta. [illegible], Octoginta, [illegible], octoginta. [illegible], Nonaginta, [illegible], nonaginta. [illegible], Centum, [illegible], centum. [illegible], Ducenti, [illegible], ducentorum. [illegible], Trecenti, [illegible], trecentorum, &c. [illegible], Mille, [illegible], mille, [illegible], millia, [illegible], millium. [illegible], Decem millia, [illegible], decem millium. [illegible], Centum millia, [illegible], centum millium. [illegible], Decies centena millia, [illegible], decies centenorum millium, [illegible], plura decies centena millia, [illegible], plurium decies centenorum millium, &c.

Declinatio Numerorum Ordinalium.

NVmeri [illegible], id est Ordinales, excepto [illegible], Primus, omnes desinunt in [illegible] in Nominatiuo singulari, & in Genitiuo in [illegible], vt [illegible], Primus,

mus, առաջնոյ, primi. Երկրորդ, Secundus, երկրորդի, secundi. Երրորդ, Tertius, երրորդի, tertij. Չորրորդ, Quartus, չորրորդի, quarti. Հինգերորդ, Quintus, հինգերորդի, quinti. Վեցերորդ, Sextus, վեցերորդի, sexti. Եօթներորդ, Septimus, եօթներորդի, septimi. Ութերորդ, Octauus, ութերորդի, octaui. Իններորդ, Nonus, իններորդի, noni. Տասներորդ, Decimus, տասներորդի, decimi. Մետասաներորդ, Vndecimus, մետասաներորդի, vndecimi. Երկոտասաներորդ, Duodecimus, երկոտասաներորդի, duodecimi. Երեքտասաներորդ, Decimus tertius, երեքտասաներորդի, decimi tertij. Չորեքտասաներորդ, Decimus quartus, չորեքտասաներորդի, decimi quarti. Հնգետասաներորդ, Decimus quintus, հնգետասաներորդի, decimi quinti. Վեշտասաներորդ, Decimus sextus, վեշտասաներորդի, decimi sexti. Եօթնևտասաներորդ, Decimus septimus, եօթնևտասաներորդի, decimi septimi. Ութևտասաներորդ, Decimus octauus, ութևտասաներորդի, decimi octaui. Իննևտասաներորդ, Decimus nonus, իննևտասաներորդի, decimi noni. Քսաներորդ, Vigesimus, քսաներորդի, vigesimi. Քսանևմիերորդ, Vigesimus primus, քսանևմիերորդի, Vigesimi primi. Քսանևերկուերորդ, Vigesimus secundus, քսանևերկուերորդի, vigesimi secundi. Երեսներորդ, Trigesimus, երեսներորդի, trigesimi. Քառասներորդ, Quadragesimus, քառասներորդի, quadragesimi. Յիսներորդ, Quinquagesimus, յիսներորդի, quinquagesimi. Վաթսներորդ, Sexagesimus, վաթսներորդի, sexagesimi. Եօթանասներորդ, Septuagesimus, եօթանասներորդի, septuagesimi. Ութսներորդ, Octuagesimus, ութսներորդի, octuagesimi. Իննսներորդ, Nonagesimus, իննսներորդի, nonagesimi. Հարիւրերորդ, Centesimus,

հարիւրերորդի, centesimi. Հարիւրըն միերորդ, Centesimus primus, հարիւրըն միերորդի, centesimi primi. Հարիւրըն երկուերորդ, Centesimus secundus, հարիւրըն երկուերորդի, centesimi secundi. Հարիւրըն տասներորդ, Centesimus decimus, հարիւրըն տասներորդի, centesimi decimi. Երկու հարիւրերորդ, Ducentesimus, երկուհարիւրերորդի, ducentesimi. Երեքհարիւրերորդ, Trecentesimus, երեքհարիւրերորդի, trecentesimi. Հազարերորդ, Millesimus, հազարերորդի, millesimi. Հազարըն միերորդ, Millesimus primus, հազարըն միերորդի, millesimi primi. Երկու հազարերորդ, Bis millesimus, երկու հազարերորդի, bis millesimi. Երեքհազարըն միերորդ, Ter millesimus primus, երեքհազարըն միերորդի, ter millesimi primi. Տասնհազարերորդ, Decies millesimus, տասնհազարերորդի, decies millesimi. Հարիւրհազարըն տասներորդ, Centies millesimus decimus, հարիւրհազարըն տասներորդի, centies millesimi decimi. Բիւրերորդ, Decies centies millesimus. բիւրերորդի, decies centies millesimi, &c.

Numeri բաժանողական, id est Distributiui.

Մին մին, Singuli, մինոյ մինոյ, singulorum. Երկու երկու, Bini, երկուց երկուց, binorum. Երեք երեք, Terni, երեցերեց, ternorum. Չորք չորք, Quaterni, չորեցչորեց, quaternorum. Հինգհինգ, Quini, հնգիցհնգից, quinorum. Վեցվեց, Seni, վեցեցվեցեց, senorum. Եօթնեօթն, Septeni, եօթանեօթանց, septenorum. &c.

Numeri կրկնական, id est Reduplicatiui.

Կրկնապատիկ, Duplicatum, կրկնապատկի, duplicati.

եռապատիկ, Triplicatum, եռապատկի, triplicati, քառապատիկ, Quadruplicatum, քառապատկի, quadruplicati, &c.
Երկեկան, Duplex, երկեկնի, duplicis, եռեկան, Triplex, եռեկնի, triplicis. քառեկան, Quadruplex, քառեկնի, quadruplicis. Հնգեկան, Quintuplex, հնգեկնի, quintuplicis, &c.

ARTICVLVS III.

Յաղագս Հոլովմանց Դերանուանց.

De Declinationibus Pronominum.

PRonominum Declinationes sunt septem, quarum prima est Pronominis Ես. Ego; quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominatiuo,	Ես,	Ego.
Genitiuo,	իմ,	Mei.
Datiuo,	ինձ,	Mihi. vel առ իս, Ad me.
Accusatiuo,	զիս,	Me.
Ablat.	յինէն,	A me.
Narrat.	զինէն,	De me.
Instrument.	ինեւ,	Me.
Circuml.	զինեւ,	Circa me.
Commorat.	յիս,	In me.

Pluraliter.

Nominatiuo,	մեք,	Nos.
Genitiuo,	մեր,	Nostrum, vel Nostri.
Datiuo,	մեզ,	Nobis.

Accu-

Accusatiuo,	[illegible],	Nos.
Ablatiuo,	[illegible],	A nobis.
Narratiuo,	[illegible],	De nobis.
Instrument.	[illegible],	Nobis.
Circumlatiuo,	[illegible],	Circa nos.
Commoratiuo,	[illegible]	In nobis.

Secunda est Pronominis [illegible], Tu, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominatiuo,	[illegible],	Tu.
Genitiuo,	[illegible],	Tui.
Datiuo,	[illegible],	Tibi, vel, [illegible], Ad te.
Accusatiuo,	[illegible],	Te.
Ablatiuo,	[illegible],	A te.
Narratiuo,	[illegible],	De te:
Instrument.	[illegible],	Te.
Circumlat.	[illegible],	Circa te.
Commorat.	[illegible],	In te.
Vocatiuo,	[illegible],	O tu.

Pluraliter.

Nominat.	[illegible],	Vos.
Genit.	[illegible],	Vestrum, vel Vestri.
Dat.	[illegible],	Vobis, vel [illegible]. Ad vos.
Accus.	[illegible],	Vos.
Ablat.	[illegible],	A Vobis.
Narrat.	[illegible],	De Vobis.
Instrum.	[illegible],	Vobis.
Circuml.	[illegible],	Circa vos.

Com.

Com.	՚ի ձեզ,	In vobis.
Vocati.	ո՜վ դուք,	O vos.

Tertia est Pronominis իւրեան Sui, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominatiuo caret.		
Genit.	իւրեան,	Sui.
Datiuo	իւրեան,	Sibi.
Accusatiuo caret.		
Ablat.	՚յիւրմանէ,	A se.
Narrat.	զիւրմանէ,	De se.
Instrum.	ինքնեամբ,	Se.
Circuml.	զիւրեամբք,	Circa se.
Commor.	՚նիւրեան,	In se.

Pluraliter.

Nominat.	իւրեանք,	Ipsi.
Genit.	իւրեանց,	Sui.
Dat.	իւրեանց,	Sibi, vel ՚զիւրեանս, Ad se.
Accusat.	զիւրեանս;	Se.
Ablat.	՚յիւրեանց,	A se.
Narrat.	զիւրեանց,	De se.
Instrum.	իւրեամբք,	Se.
Circuml.	զիւրեամբք,	Circa se.
Commor.	՚նիւրեանս.	In se.

Quarta est Pronominis Այս, Iste, vel Hic, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominat.	Այս;	Iste, vel Hic.

Dat.

Genit.	Սորա, vel սորին,	Istius.
Dat.	Սմա, vel սմին,	Isti, vel 'ցսա, Ad illum.
Accus.	զսա,	Istum.
Ablat.	'ի սմանէ,	Ab isto.
Narrat.	զսմանէ,	De isto.
Instrum.	սովաւ, vel սովիմբ, vel սովին,	Isto.
Circumlat.	զսովաւ, զսովիմբ, զսովին,	Circa istum.
Commor.	'ի սմա, vel 'ի սմին,	In isto.

Pluraliter.

Nominat.	Սոքա,	Isti, vel Hi.
Genit.	սոցա, vel սոցին,	Istorum.
Dat.	սոցա,	Istis, vel 'ցսոսա, Ad istos.
Accus.	զսոսա,	Istos.
Ablat.	'ի սոցանէ, vel 'ի սոցունց,	Ab istis.
Narrat.	զսոցանէ, vel զսոցունց,	De istis.
Instrum.	սոքօք,	istis.
Circum.	զսոքօք,	Circa istos.
Commor.	'ի սոսա, vel 'ի սոսին,	In istis.

Sic declinantur & դա, Iste, նա, ille: vt դորա, Istius, դմա, Isti, զդա, Istum: 'ի դմանէ, Ab isto. զդմանէ, De isto. դովաւ, Isto. զդովաւ, Circa istum. 'ի դմա, In isto: նա, Ille. նորա, Illius. նմա, Illi; զնա, Illum. 'ի նմանէ, Ab illo. զնմանէ, De illo. նովաւ, Illo. զնովաւ, Circa illum. 'ի նմա, In illo, &c.

Quinta est Pronominis այս, Hic, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominat. այս, Hic.

Genit.

Genit.	այսր, vel, այսորիկ,	Huius.
Dat.	այսմ, vel այսմիկ,	Huic.
Accus.	զայս,	Hunc.
Ablat.	յայսմանէ,	Ab hoc.
Narrat.	զայսմանէ,	De hoc.
Instrum.	այսու, vel այսուիկ,	Hoc.
Circuml.	զայսու, vel զայսուիկ,	Circa hunc.
Commor.	յայսմիկ,	In hoc.

Pluraliter.

Nominat.	այսոքիկ,	Hi.
Genit.	այսոցիկ, vel այսց,	Horum.
Dat.	այսոսիկ, His, vel առ այսոսիկ,	Ad hos.
Accus.	զայսոսիկ,	Hos.
Ablat.	յայսցանէ,	Ab his.
Narrat.	զայսցանէ,	De his.
Instrum.	այսոքիւք,	His.
Circuml.	զայսոքիւք,	Circa hos.
Commor.	յայսոսիկ,	In his.

Sic declinantur & այդ, Iste, այն, Is. vt այդորիկ, Istius, այդմիկ, Isti. զայդ, Istum. յայդմանէ, Ab isto. զայդմանէ, De isto. այդու, Isto. զայդու, Circa istum. յայդմիկ, In isto. այն, Is. այնորիկ, Eius. այնմիկ, Ei. զայն, Eum. յայնմանէ, Ab eo. զայնմանէ, De eo. այնու, Eo. զայնու, Circa eum. յայնմիկ, In eo, &c.

Sexta est Pronominis իմ, Meus. quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominat.	իմ,	Meus.

Genit.

Genit.	իմոյ	Mei.
Dat.	իմում,	Meo, vel առ իմ, Ad meum.
Accuſ.	զիմ,	Meum.
Ablat.	՚յիմէ,	A meo.
Narrat.	զիմէ,	De meo.
Inſtrum.	իմով,	Meo.
Circuml.	զիմով,	Circa meum.
Commor.	՚ի իմում,	In meo.
Vocat.	ով իմ,	O mi.

Pluraliter.

Nominat.	իմք, vel իմոյք,	Mei.
Genit.	իմոց, vel իմոյց,	Meorum.
Dat.	իմոց, Meis, vel առ իմս,	Ad meos.
Accuſ.	զիմս, vel զիմոյս,	Meos.
Ablat.	՚յիմոց, vel ՚յիմոյց,	A meis.
Narrat.	զիմոց, vel զիմոյց,	De meis.
Inſtrum.	իմովք,	Meis.
Circuml.	զիմովք,	Circa meos.
Commor.	՚ի իմս,	In meis.
Vocat.	ով իմք, vel իմոյք;	O mei.

Sic declinantur & քո, Tuus, իւր, Suus, մեր, Noſter, ձեր, Veſter. vt քոյոյ, Tui, քոյում, Tuo. զքո, Tuum. ՚ի քումմէ, A tuo. զքումմէ, De tuo. քոյով, Tuo. զքոյով, Circa tuum. ՚ի քում, In tuo, քոյք, Tui. քոյոց, Tuorum, &c.

իւրոյ, Sui. իւրում, Suo. զիւր, Suum. ՚յիւրմէ, A ſuo. զիւրմէ, De ſuo. իւրով, Suo. զիւրով, Circa ſuum. ՚ի իւրում, In ſuo. իւրք, Sui. իւրոց, Suorum, &c.

մերոյ, Noſtri. մերում, Noſtro. զմեր, Noſtrum. ՚ի

'ի մերմէ, A nostro. զմերմէ, De nostro. մերով, Nostro. զմերով, Circa nostrum. 'ի մերում, In nostro. մերք, Nostri. մերոց, Nostrorum, &c.

Ձերոյ, Vestri. ձերում, Vestro. զձեր, Vestrum. 'ի ձերմէ, A vestro. զձերմէ, De vestro. ձերով, Vestro. զձերով, Circa vestrum. 'ի ձերում, In vestro. ձերք, Vestri. ձերոց, Vestrorum, &c.

Septima est Pronominis որ, Qui, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominat.	որ,	Qui.
Genit.	որոյ,	Cuius.
Dat.	որում,	Cui, vel առ որ, Ad quem.
Accusat.	զոր,	Quem
Ablat.	յորմէ,	A quo.
Narrat.	զորմէ,	De quo.
Instrum.	որով,	Quo.
Circuml.	զորով,	Circa quem.
Commor.	յորում,	In quo.
Vocat.	ով որ,	O qui.

Pluraliter.

Nominat.	որք,	Qui.
Genit.	որոց,	Quorum.
Dat.	որոց,	Quibus, vel առ որս, Ad quos.
Accusat.	զորս,	Quos.
Ablat.	յորոց,	A quibus.
Narrat.	զորոց,	De quibus.
Instrum.	որովք,	Quibus.

Cir.

Circuml. զորովք, Circa quos.
Commor. 'ի որս, In quibus.
Vocat. ով որք, O qui.

Reliqua autem Pronomina non habent proprias declinationes, sed ad varias Nominum transferuntur declinationes, nam, ինքն Ipse subiacet secundæ speciei tertiæ declinationis Communis; vt ինքեան, Ipsius, vel ipsi. առ ինքն. Ad ipsum. զինքն, Ipsum. յինքենէ, Ab ipso. զինքենէ, De ipso. ինքեամբ, Ipso. զինքեամբ, Circa ipsum. 'ի ինքեան, In ipso. ինքեանք, Ipsi. ինքեանց, Ipsorum, &c. vt [illegible], [illegible]

Նոյն, դոյն, սոյն, Idem, subiacent primæ speciei secundæ declinationis Communis, vt նորին, դորին, սորին, Eiusdem, vel Eidem. զնոյն, զդոյն, զսոյն, Eundem, 'ի նոյնմէ, 'ի դոյնմէ, 'ի սոյնմէ, Ab eodem. զնոյնմէ, զդոյնմէ, զսոյնմէ, De eodem. նոյնով, դոյնով, սոյնով, Eodem. զնոյնով, զդոյնով, զսոյնով, Circa eundem. 'ի նոյնում, 'ի դոյնում, 'ի սոյնում, In eodem. նոյնք, դոյնք, սոյնք, Iidem. նոյնոց, դոյնոց, սոյնոց, Eorundem, &c. vt [illegible]

Similiter իմային, Id quod pertinet ad meum. քոյին, Id quod pertinet ad tuum. մերային, Nostras. ձերային, Vestras. իւրային, Id quod pertinet ad Suum, quæ sunt Pronomina deriuatiua, subiacent primæ speciei secundæ declinationis Communis, vt իմայնոյ, Eius, quod pertinet ad meum. իմայինք, Ea quæ pertinent ad meum. իմայնոց, Eorum, quæ pertinent ad meum. քոյնոյ. Eius quod pertinet ad tuum. քոյինք, Ea quæ pertinent ad tuum. քոյնոց, Eorum, quæ pertinent ad tuum, մերայնոյ, Nostratis. մերայինք, Nostrates. մերայնոց, Nostratium. ձերայնոյ, Vestratis. ձերայինք, Vestrates. ձերայնոց, Vestratium, &c. vt [illegible]

At իւրական, Id quod pertinet ad se. ինքնական, Id quod pertinet ad ipsum. նոյնական, Identicus, vel id quod pertinet ad idem. Quæ sunt Pronomina deriuatiua, subiacent secundæ speciei primæ declinationis Communis, vt իւրականի, Eius quod pertinet ad se. իւրականք, Ea quæ pertinent ad se. իւրականաց, Eorum quæ pertinent ad se. ինքնականի, Eius quod pertinet ad ipsum. ինքնականք, Ea quæ pertinent ad ipsum. ինքնականաց, Eorum quæ pertinent ad ipsum. նոյնականի, Eius quod pertinet ad idem. նոյնականք, Ea quæ pertinent ad idem. նոյնականաց, Eorum quæ pertinent ad idem, &c. vt ձմեռ, ձմերի:

Pronomina verò hæc Composita նոյնագոյ, Res eiusdem essentiæ. ինքնագոյ, Res per se existens. ինքնակայ, Res per se subsistens, subiacent primæ speciei primæ declinationis Communis, vt նոյնագոյի, Rei eiusdem essentiæ. նոյնագոյք, Res eiusdem essentiæ. նոյնագոյից, Rerum eiusdem essentiæ. ինքնագոյի, Rei per se existentis. ինքնագոյք, Res per se existentes. ինքնագոյից, Rerum per se existentium. ինքնակայի, Rei per se subsistentis. ինքնակայք, Res per se subsistentes. ինքնակայից, Rerum per se subsistentium, &c. vt բան, բանի:

Sed Pronomen hoc replicatum ինքնինքն, Ipsemet, declinatur vt ինքն, simplex, vt ինքնինքեան, Ipse sui, vel Ipse sibi ինքն զինքն, Semetipsum, ինքն յինքենէ, A semetipso. ինքն զինքենէ, De semetipso. ինքն ինքեամբ, Seipso. ինքն զինքեամբ, Ipse circa se. ինքն յինքեան, In semetipso. ինքեանք ինքեանք, Ipsimet. ինքեանք ինքեանց, Ipsi sui, vel Ipsi sibi. ինքեանք զինքեանս, Semetipsos, &c.

Tria autem hæc Ս. Դ. Ն. quæ idem sonant ac Ես, Ego, vel իմ, Meus. դու, Tu, vel քո, Tuus. նա, Ille,

vel

vel նը Illius, sunt indeclinabilia. vt ընթերցօղս, Ego legens. ընթերցօղդ, Tu legens. ընթերցօղն, Ille legens. ընթերցօղիս, Mei legentis. ընթերցողիդ, Tui legentis. ընթերցողին, Illius legentis. զընթերցօղս, Me legentem. զընթերցօղդ, Te legentem. զընթերցօղն, Illum legentem; &c. Horum Pronominum vsus apud Armenos est frequentissimus, dum volunt definitiuè, vel determinatiuè de aliqua re loqui.

ARTICVLVS IV.

Յաղագս Լծորդութե բայից էականաց ։

De Coniugatione Verborum substantialium.

Qvatuor hæc verba էականք, id est Substantialia, nempè եմ, & գոմ, Sum. եղանիմ, Fio. լինիմ, Existo, licet diuersas habeant significationes, tamen coniungantur simul, eò quòd sæpè vsurpentur pro inuicem, & vnius defectus suppleatur ab altero, vti videbitur infrà.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singulariter եմ, & գոմ, Sum. եղանիմ, Fio. լինիմ, Existo. ես & գոս, Es. եղանիս, Fis. լինիս, Existis. է & գոյ, Est, եղանի, Fit. լինի, Existit.

Pluraliter, եմք, & գոմք, Sumus. եղանիմք, Fimus. լինիմք, Existimus. էք & գոք, Estis. եղանիք Fitis, լինիք, Existitis. են, & գոն, Sunt. եղանին, Fiunt. լինին, Existunt,

Imper-

Imperfectum.

Singul. էի, & գոյի, Eram. եղանէի, Fiebam. լինէի, Existebam. էիր, & գոյիր, Eras. եղանէիր, Fiebas. լինէիր, Existebas. էր, & գոյր, Erat. եղանէր, vel եղանիւր, Fiebat. լինէր, vel լինիւր, Existebat.

Plur. էաք, & գոյաք, Eramus, եղանէաք, Fiebamus. լինէաք, Existebamus. էիք, & գոյիք, Eratis. եղանէիք, Fiebatis. լինէիք, Existebatis. էին, & գոյին, Erant, եղանէին, Fiebant. լինէին, Existebant.

Perfectum.

Singular. եղէ, Fui, vel Factus sum, vel, Extiti. եղեր, Fuisti, vel Factus es, vel Extitisti. եղեւ, Fuit, vel Factus est, vel Extitit.

Plural. եղաք, Fuimus, vel Facti sumus, vel Extitimus. եղայք. vel եղէք, Fuistis, vel Facti estis, vel Extitistis. եղեն, Fuerunt, vel Facti sunt, vel Extiterunt.

Paulò plus Perfectum.

Singular. եղեալեմ, vel լեալեմ, Iam fui, vel Factus sum, vel Extiti. եղեալես, vel լեալես, Iam fuisti, vel Factus es, vel Extitisti. եղեալէ, vel լեալէ, Iam fuit, vel Factus est, vel Extitit.

Plur. եղեալքեմք, vel լեալքեմք, Iam fuimus, vel Facti sumus, vel Extitimus. եղեալքէք, vel լեալքէք, Iam fuistis, vel

vel Facti estis, vel Extitistis. եղեալ են, vel լեալ են, Iam fuerunt, vel Facti sunt, vel Extiterant.

Plusquam perfectum.

Singul. եղեալ էի, vel լեալ էի. Fueram, vel Factus fueram, vel Extiteram. եղեալ էիր, vel լեալ էիր, Fueras, vel Factus fueras, vel Extiteras. եղեալ էր, vel լեալ էր, Fuerat, vel Factus fuerat, vel Extiterat.

Plur. եղեալ էաք, vel լեալ էաք, Fueramus, vel Facti fueramus, vel Extiteramus. եղեալ էիք, vel լեալ էիք, Fueratis, vel Facti fueratis, vel Extiteratis. եղեալ էին, vel լեալ էին, Fuerant, vel Facti fuerant, vel Extiterant.

Futurum.

Singul. եղէց, vel եղիցիմ; Ero, vel Fiam. լիցիմ, Existam. եղիցիս, Eris, vel Fies. լիցիս, Existes. եղիցի, Erit, vel Fiet. լիցի, Existet,

Plural. եղիցուք, vel եղիցիմք, Erimus, vel Fiemus. լիցուք, vel լիցիմք, Existemus. եղիցիք, Eritis, vel Fietis. լիցիք, Existetis. եղիցին, Erunt, vel Fient. լիցին, Existent.

IMPERATIVI MODI TEMPUS PRAESENS.

Singul. լեր, Esto, vel Fias, vel Existe. մի՛ լինիր, Ne sis. մի՛ եղանիր, Ne fias, vel ne Existas. լինիցի, Sit, vel Existat, մի՛ լինիցի, Ne sit, vel Ne existat. եղանիցի, Fiat. մի՛ եղանիցի, Ne fiat.

Plu-

Plural լերուք, Estote, vel existite. մի՛ լինիք, Ne sitis, vel Ne existatis. եղերուք, Fiatis. մի՛ եղանիք, Ne fiatis. լինիցին, Sint, vel Existant. մի՛ լինիցին, Ne sint, vel ne existant. եղանիցին, Fiant. մի՛ եղանիցին, Ne fiant.

Futurum.

Singular. լիջիր, Eris. vel Existes. մի՛ լինիցիս, Ne sis; vel Ne existas. եղիջիր, Fies. մի՛ եղանիցիս, Ne fias. լիցի, Erit, vel Existat. մի՛ լինիցի, Ne sit, vel Ne existat. եղիցի, Fiet. մի՛ եղանիցի, Ne fiat.

Plural. լիցուք, Simus, vel Existamus. մի՛ լինիցիմք, Ne simus, vel Ne existamus. եղիցուք, Fiamus. մի՛ եղանիցիմք, Ne fiamus. լիջիք, Eritis, vel Existetis. մի՛ լինիցիք, Ne sitis, vel Ne Existatis. եղիջիք, Fietis. մի՛ եղանիցիք, Ne fiatis. լիցին, Erunt, vel Existent. մի՛ լինիցին, Ne sint, vel Ne existant, եղիցին, Fient. մի՛ եղանիցին, Ne fiant.

Sed sciendum est inueniri passim in libris Armenicis vsurpatum եր, pro լեր, Es, vel Esto. vt ողջեր, id est Salue, vel Aue; & իցէ, մի՛ իցէ, pro լինիցի, մի՛ լինիցի Sit. Ne sit.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ իցեմ, vel գուցեմ, Vtinam sim. եղանիցիմ, Fiam. լինիցիմ, Existam. իցես, vel գուցես, Sis. եղանիցիս, Fias. լինիցիս, Existas. իցէ, vel գուցէ, Sit. եղանիցի, Fiat. լինիցի, Existat.

Plural. Երանի թէ իցեմք, vel գուցեմք, Vtinam simus. եղանիցիմք, Fiamus. լինիցիմք, Existamus. իցէք, vel գուցէք, sitis.

Sitis. եղանիցիք, Fiatis. լինիցիք, Existatis. իցէք, vel գոյցէք, Sint. եղանիցին, Fiant. լինիցին, Existant.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ իցէի, vel գոյցէի, Vtinam essem. եղանիցէի, Fierem. լինիցէի, Existerem. իցէիր, vel գոյցէիր, Esses. եղանիցէիր, Fieres. լինիցէիր, Existeres իցէր, vel գոյցէր, Esset. եղանիցէր, Fieret. լինիցէր, Existeret

Plural, երանի թէ իցէաք, vel գոյցէաք, Vtinam essemus. եղանիցէաք, Fieremus. լինիցէաք, Existeremus. իցէիք, vel գոյցէիք, Essetis. եղանիցէիք, Fieretis. լինիցէիք, Existeretis. իցէին, vel գոյցէին, Essent. եղանիցէին, Fierent. լինիցէին, Existerent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ եղեալ իցեմ, Vtinam fuerim. լեալ իցեմ, Extiterim. եղեալ իցես, Fuerit. լեալ իցես, Extiteris. եղեալ իցէ, Fuerit. լեալ իցէ, Extiterit.

Plural. երանի թէ եղեալ իցեմք, Vtinam fuerimus. լեալ իցեմք Extiterimus. եղեալ իցէք, Fueritis. լեալ իցէք, Extiteritis. եղեալ իցեն, Fuerint. լեալ իցեն, Extiterint.

Plusquam perfectum.

Singular. երանի թէ եղեալ իցէի, Vtinam fuissem. լեալ իցէի, Extitissem. եղեալ իցէիր, Fuisses. լեալ իցէիր, Extitisses. եղեալ իցէր, Fuisset. լեալ իցէր, Extitisset.

Plural. երանի Թէ եղեալք էյէաք, Vtinam fuissemus. լեալք էյէաք, Extitissemus. եղեալքէյէիք, Fuissetis. լեալքէյէիք, Extitissetis. եղեալքէյէին, Fuissent. լեալքէյէին, Extitissent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. ԵԹԷ իցեմ, vel գուցեմ, Si sim. եղանիցիմ, Fiam. լինիցիմ, Existam; &c. vt in præsentis Optatiui.

Imperfectum.

Singul. ԵԹԷ իցէի, vel գուցէի, Si essem. եղանիցէի, Fierem. լինիցէի, Existerem; &c. vt in imperfecto Optatiui.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. ԵԹԷ եղեալիցեմ. Si fuerim. լեալիցեմ. Extiterim. եղեալիցես. Fueris; &c. vt in eodem tempore Optatiui.

Plusquam perfectum.

Singul. ԵԹԷ եղեալիցէի. vel լեալիցէի. Si fuissem, vel Extitissem; &c. vt in plusquam perfecto Optatiui.

Futurum.

Singul. ԵԹԷ եղեալ եղէց. Si fuero. լեալ եղէց. Extitero. եղեալ եղիցիս, Fueris. լեալ եղիցիս, Extiteris. եղեալ եղիցի, Fuerit. լեալ եղիցի. Extiterit.

Plu-

Plur. **եթէ եղեալք եղիցուք**. Si fuerimus. **լեալք եղիցուք**. Extiterimus. **եղեալք եղիցիք**. Fueritis. **լեալք եղիցիք**. Extiteritis. **եղեալք եղիցին**. Fuerint. **լեալք եղիցին**. Extiterint.

Aliud Futurum.

Singul. **եթէ եղեալ լիցիմ**, Si factus fuero. **եղեալ լիցիս**, Factus fueris. **եղեալ լիցի**, Factus fuerit.

Plural. **եթէ եղեալք լիցիմք**, Si facti fuerimus, **եղեալք լիցիք**, Facti fueritis. **եղեալք լիցին**, Facti fuerint.

INFINITIVI MODI TEMPUS PRAESENS ET IMPERFECTUM.

Էլ. vel **գոլ**. Esse. **եղանել**. Fieri. **լինել**. Existere.

Perfectum, paulò plus perfectum, & plusquam perfectum:

Singul. **եղեալ գոլ**. Factum esse, vel fuisse. **լեալ գոլ**. Extitisse.

Plural. **Եղեալք գոլ**. Facta esse, vel Fuisse. **լեալք գոլ**. Extitisse.

Futurum.

Singul. **ելոց գոլ**. vel **գոլոց գոլ**, Foɹe, vel Futurum esse. **եղանելոց գոլ** vel **եղանելի գոլ**. Factnm iri, vel Futurum esse. **լինելոց գոլ**, vel **լինելի գոլ** Futurum esse.

Plural. **ելոցք գոլ**. vel **գոլոցք գոլ**. Fore, vel Futuros esse. **եղանելոցք գոլ**, vel **եղանելիք գոլ**, **լինելոց գոլ**. vel **լինելիք գոլ**, Fore, vel Futuros esse.

Participium præsens.

Singul. Էող. գոլող. եղանող. լինող. Existens, vel Qui fit.
Plural. Էողք. գոլողք. եղանողք. լինողք. Existentes. vel Qui fiunt.

Perfectum.

Singul. եղեալ. vel լեալ. Quod fuit, vel Factum.
Plural. եղեալք. vel լեալք, Quæ fuerunt, vel Facta.

Futurum.

Singul. Էլոց. գոլոց. եղանելոց. լինելոց. vel եղանելի, լինելի. Futurum.

Plural. Էլոցք. գոլոցք. եղանելոցք. լինելոցք. եղանելիք. լինելիք. Futura.

Gerundia.

Էլոյ. գոլոյ. եղանելոյ. լինելոյ: Di essere.
'Ի յէլ. 'Ի գոլ. 'Ի յեղանել. 'Ի լինել. Ad essere.
զէլն. զգոլն. զեղանելն. զլինելն. Essere.
'Ի յէլոյ. 'Ի գոլոյ. 'Ի յեղանելոյ. 'Ի լինելոյ. Da essere.
զէլոյ. զգոլոյ. զեղանելոյ. զլինելոյ. Da essere.
էլով. գոլով. եղանելով. լինելով. Essendo.
զէլով. զգոլով. զեղանելով. զլինելով. Circa essere.
'Ն էլն. 'Ի գոլն. 'Ն եղանելն. 'Ի լինելն. In essere.
Hæc omnia sunt Casus Verbi infiniti. էլ. գոլ. եղանել. լինել, Esse, quibus vtuntur Armeni pro Gerundijs.

AR-

ARTICVLVS V.

De Coniugationibus Verborum Actiuorum.

CONiugationes Verborum ներգործականաց; id est Actiuorum sunt tres, quarum primæ Infinitiuum præsens terminatur in ել. vt սիրել. Amare; & prima persona Indicatiui modi temporis præsentis in եմ. vt սիրեմ, Amo. Secundæ Infinitiuum præsens terminatur in ալ. vt լուանալ. Lauare; & prima persona Indicatiui modi temporis præsentis in ամ. vt լուանամ. Lauo. Tertiæ verò Infinitiuum præsens terminatur in ուլ. vt լնուլ. Implere; & prima persona Indicatiui modi temporis præsentis in ում. vt լնում. Impleo.

Exemplum Verborum primæ Coniugationis.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. սիրեմ, Amo. սիրես, Amas. սիրէ, Amat.
Plural. սիրեմք, Amamus. սիրէք, Amatis. սիրեն, Amant.

Imperfectum.

Singul. սիրէի, Amabam. սիրէիր, Amabas. սիրէր, Amabat.
Plural. սիրէաք, Amabamus. սիրէիք, Amabatis. սիրէին, Amabant.

Perfectum.

Singul. սիրեցի, Amaui. սիրեցեր, Amauisti. սիրեաց, Amauit.

Plu-

Plural. սիրեցաք, Amauimus. սիրեցիք, Amauistis. սիրեցին, Amauerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. սիրեալ եմ, Iam amaui. սիրեալ ես, Iam amasti. սիրեալ է, Iam amauit.

Plural. սիրեալ եմք, Iam amauimus. սիրեալ էք, Iam amauistis. սիրեալ են, Iam amauerunt.

Plusquam perfectum.

Singul. սիրեալ էի, Amaueram. սիրեալ էիր, Amaueras. սիրեալ էր, Amauerat.

Plural. սիրեալ էաք, Amaueramus. սիրեալ էիք, Amaueratis. սիրեալ էին, Amauerant.

Futurum.

Singular. սիրեցից, Amabo. սիրեսցես, Amabis. սիրեսցէ, Amabit.

Plural. սիրեսցուք, Amabimus. սիրեսցէք, Amabitis. սիրեսցեն, Amabunt.

IMPERATIVI MODI TEMPUS PRAESENS.

Singul. սիրեա՛, Ama. մի՛ սիրեր, vel մի՛ սիրեսցես, Ne ames. սիրեսցէ, Amet. մի՛ սիրեսցէ Ne amet.

Plural. սիրեցէք, Amate. մի՛ սիրէք, vel մի՛ սիրեսցէք, Ne ametis. սիրեսցեն, Ament. մի՛ սիրեսցեն, Ne ament.

Futurum.

Singul. սիրեսջիր, vel սիրեսցես, Amabis. մի՛ սիրեսցես, ne

Ne ames. սիրեսցէ, Amabit. մի՛ սիրեցէ, Ne amet.

Plural. սիրեսցուք, Amemus. մի՛ սիրեցէմք, Ne amemus. սիրեսջիք, vel սիրեսցէք, Amabitis. մի՛ սիրեցէք, Ne ametis. սիրեսցեն, Amabunt. մի՛ սիրեցեն, Ne ament.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ սիրեցեմ, Vtinam amem. սիրեցես, Ames. սիրեցէ, Amet.

Plural. երանի թէ սիրեցեմք, Vtinam amemus. սիրեցէք, Ametis, սիրեցեն, Ament.

Imperfectum.

Singular. երանի թէ սիրեցէի, Vtinam amarem. սիրեցէիր, Amares. սիրեցէր, Amaret.

Plural. երանի թէ սիրեցէաք, Vtinam amaremus. սիրեցէիք, Amaretis. սիրեցէին, Amarent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. երանի թէ սիրեալլիցեմ, Vtinam amauerim. սիրեալլիցես, Amaueris. սիրեալլիցէ, Amauerit.

Plural. երանի թէ սիրեալլիցեմք, Vtinam amauerimus. սիրեալլիցէք, Amaueritis. սիրեալլիցեն, Amauerint.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ սիրեալլիցէի, Vtinam amauissem. սիրեալլիցէիր, Amauisses. սիրեալլիցէր, Amauisset.

Plural. երանի թէ սիրեալլիցէաք, Vtinam amauissemus. սիրեալլիցէիք, Amauissetis. սիրեալլիցէին, Amauissent.

Sub-

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singular. եթէ [illegible], Si amem. [illegible], Ames. [illegible], Amet.

Plural. եթէ [illegible], Si amemus. [illegible], Ametis. [illegible], Ament.

Imperfectum.

Singular. եթէ [illegible], Si amarem. [illegible]. Amares. [illegible], Amaret.

Plural. եթէ [illegible], Si amaremus. [illegible], Amaretis. [illegible], Amarenr.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. եթէ [illegible], Si amauerim, [illegible], Amaueris. [illegible], Amauerit.

Plural. եթէ [illegible], Si amauerimus. [illegible], Amaueritis. [illegible], Amauerint.

Plusquam perfectum.

Singular. եթէ [illegible], Si amauissem. [illegible], Amauisses. [illegible], Amauisset.

Plural. եթէ [illegible], Si amauissemus. [illegible], Amauissetis. [illegible], Amauissent.

Futurum.

Singul. եթէ [illegible], Si amauero. [illegible], Amaueris. [illegible], Amauerit.

Plur. եթէ [illegible], Si amauerimus, [illegible]

ցէք, Amaueritis. սիրեալք եղիցին, Amauerint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS

Սիրել, Amare.

Perfectum.

Սիրեալ գոլ, Amauisse.

Futurum.

Սիրելոց գոլ, Amaturum esse.

Participium præsens.

Սիրօղ, Amans. սիրօղի, Amantis, &c.

Perfectum.

Սիրեալ, Qui amauit. սիրելոյ, Eius qui amauit.

Futurum.

Սիրելոց, Amaturus.

Gerundia.

Սիրելոյ, Amandi. 'ի սիրել, Amandum. սիրելով, Amando. 'ի սիրելն, Nell'amare. &c.

Կրաւորական, id est PASSIVVM EIVSDEM CONIVGATIONIS.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. սիրիմ, Amor. սիրիս, Amaris. սիրի Amatur.
Plural. սիրիմք, Amamur. սիրիք, Amamini. սիրին Amantur.

Imperfectum.

Singul. սիրէի, Amabor. սիրէիր, Amabaris. սիրէր, Amabatur.

Plural. սիրէաք, Amabamur. սիրէիք, Amabamini. սիրէին, Amabantur.

Perfectum.

Singul. սիրեցայ, Amatus sum. սիրեցար, Amatus es. սիրեցաւ, Amatus est.

Plural. սիրեցաք, Amati sumus. սիրեցայք, Amati estis. սիրեցան, Amati sunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. սիրեցեալեմ, Iam amatus sum. սիրեցեալես, Iam amatus es. սիրեցեալէ, Iam amatus est.

Plural. սիրեցեալեմք, Iam amati sumus. սիրեցեալէք, Iam amati estis. սիրեցեալեն, Iam amati sunt.

Plusquam perfectum.

Singular. սիրեցեալէի, Amatus eram. սիրեցեալէիր, Amatus eras. սիրեցեալէր, Amatus erat.

Plural. սիրեցեալէաք, Amati eramus. սիրեցեալէիք, Amati eratis. սիրեցեալէին, Amati erant.

Futurum.

Singul. սիրեցայց, Amabor. սիրեսցիս, Amaberis. սիրեսցի, Amabitur.

Plural. սիրեցուք, Amabimur. սիրեսջիք, Amabimini. սիրեսցին, Amabuntur.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. սիրեր, Amare. մի՛ սիրեր, vel, մի՛ սիրեսցիս, Ne ameris. սիրեսցի, Ametur. մի՛ սիրեսցի, Ne ametur.

Plural. սիրեցարուք, Amamini. մի՛ սիրէք, vel սիրեսջիք, Ne

Ne amemini. սիրեցին, Amentur, մի՛ սիրեցին, Ne amentur.

Futurum.

Singular. սիրեսջիր, vel սիրեսցիս, Amaberis. մի՛ սիրեսցիս, Ne ameris. սիրեսցի, Amabitur. մի՛ սիրեսցի, Ne ametur.

Plural. սիրեսցուք, Amemur. մի՛ սիրեսցիմք, Ne amemur. սիրեսջիք, vel սիրեսցիք, Amabimini. մի՛ սիրեսցիք, Ne amemini. սիրեսցին, Amabuntur. մի՛ սիրեսցին, Ne amentur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ սիրեսցիմ, Vtinam amer. սիրեսցիս. Ameris. սիրեսցի, Ametur.

Plural. Երանի թէ սիրեսցիմք, Vtinam amemur. սիրեսցիք. Amemini. սիրեսցին, Amentur.

Imperfectum.

Singular. Երանի թէ սիրեսցէի; Vtinam amarer. սիրե_սցէիր, Amareris. սիրեսցէր; Amaretur.

Plural. Երանի թէ սիրեսցէաք, Vtinam amaremur. սիրե_սցէիք, Amaremini. սիրեսցէին, Amarentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. Երանի թէ սիրեցեալլիցիմ, Vtinam amatus sim. սիրեցեալլիցիս, Amatus sis. սիրեցեալլիցի, Amatus sit.

Plural. Երանի թէ սիրեցեալքլիցիմք, Vtinam amati simus. սիրեցեալքլիցիք, Amati sitis. սիրեցեալքլիցին, Amati sint.

Plusquam perfectum.

Singular. երանի թէ սիրեցեալիցէի, Vtinam amatus essem. սիրեցեալիցէիր, Amatus esses. սիրեցեալիցէր, Amatus esset.

Plural. երանի թէ սիրեցեալքիցեաք, Vtinam amati essemus. սիրեցեալքիցէիք, Amati essetis. սիրեցեալքիցէին, Amati essent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singular. եթէ սիրեցիմ, Si amer. սիրեցիս, Ameris. սիրեցի, Ametur.

Plural. եթէ սիրեցիմք, Si amemur. սիրեցիք, Amemini. սիրեցին, Amentur.

Imperfectum.

Singular. եթէ սիրեցէի, Si amarer. սիրեցէիր, Amareris. սիրեցէր, Amaretur.

Plural. եթէ սիրեցէաք, Si amaremur. սիրեցէիք, Amaremini. սիրեցէին, Amarentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. եթէ սիրեցեալիցեմ, Si amatus sim. սիրեցեալիցես, Amatus sis. սիրեցեալիցէ, Amatus sit.

Plural. եթէ սիրեցեալքիցեմք, Si amati simus. սիրեցեալքիցէք, Amati sitis. սիրեցեալքիցեն, Amati sint.

Plusquam perfectum.

Singular. եթէ սիրեցեալիցէի, Si amatus essem. սիրեցեալիցէիր, Amatus esses. սիրեցեալիցէր, Amatus esset.

Plu-

Plural. եթէ սիրեցեալլէցէաք, Si amati essemus. սիրե-ցեալլէցէք, Amati essetis. սիրեցեալլէցէին, Amati essent.

Futurum.

Singular. եթէ սիրեցեալ եղէց, vel լիցիմ, Si amatus ero. սիրեցեալ եղիցիս, vel լիցիս, Amatus eris. սիրեցեալ եղիցի, vel լիցի, Amatus erit.

Plural. եթէ սիրեցեալք եղիցուք, vel լիցուք, Si amati erimus. սիրեցեալք եղիջիք, vel լիջիք, Amati eritis, սիրեցեալք եղիցին, vel լիցին, Amati erint.

INFINITIVI MODI TEMPUS PRAESENS.

Սիրել, Amari.

Perfectum.

Սիրեցեալ գոլ, Amatum esse.

Futurum.

Սիրելի գոլ, Amandum esse.

Participium praesens.

Սիրեցող, Qui amatur. սիրեցողի, Eius qui amatur.

Perfectum.

Սիրեցեալ, Amatus. սիրեցելոյ, Amati.

Futurum.

Սիրելի, Amandus. սիրելւոյ, Amandi.

Gerundia.

Սիրելոյ, Di esser amato, vel Per esser amato.

Ի սիրել, Ad esser amato. սիրելով, Essendo amato.

Ի սիրելն, In esser amato.

Ad

Ad hanc Coniugationem pertinent cuncta Verba Actiua finita in Եմ, simul cum Passiuis vt աղաչեմ, Rogo, աղաչիմ, rogor. խնդրեմ, Peto, խնդրիմ, petor. հայցեմ, Posco, հայցիմ, poscor. տեսանեմ, Video, տեսանիմ, videor. շինեմ, Struo, շինիմ, struor. առնեմ, Facio, առնիմ, facior. զարդարեմ, Orno, զարդարիմ, ornor. լուսաւորեմ, Illumino, լուսաւորիմ, illuminor. բաժանեմ, Diuido, բաժանիմ, diuidor. սահմանեմ, Definio. սահմանիմ, definior. գրեմ, Scribo, գրիմ, scribor. յափշտակեմ, Rapio, յափշտակիմ, rapior. ազդեմ, Moneo, ազդիմ, moneor. օգնեմ, Iuuo. օգնիմ, iuuor. դիտեմ, Intueor. դիտիմ, Aspicior. նշմարեմ, Speculor. նշմարիմ, Conspicior. երգեմ, Canto, երգիմ, cantor. պահեմ, Seruo. պահիմ, seruor. հրապարակեմ, Publico, հրապարակիմ, publicor. հռչակեմ, Celebro. հռչակիմ, celebror. դատեմ, Iudico, դատիմ, iudicor. քարոզեմ, Prædico, քարոզիմ, prædicor. փառաւորեմ, Glorifico, փառաւորիմ, glorificor. ըմպեմ, Bibo, ըմպիմ, bibor. ծածկեմ, Operio. ծածկիմ, operior. Թաքուցանեմ, Abscōdo, Թաքուցանիմ, abscondor, կապեմ, Ligo, կապիմ, ligor. արձակեմ, Soluo, արձակիմ, soluor. ձեռնանեմ, Tracto, ձեռնանիմ, tractor. առձեռնանեմ, Attrecto, առձեռնանիմ, attrector. ընձեռեմ, Attribuo, ընձեռիմ, attribuor. վշտանանեմ, Affligo, վշտանանիմ, affligor. պարպեմ, Euacuo, պարպիմ, euacuor. համոզեմ, Suadeo, համոզիմ, suadeor. հրապուրեմ, Allecto, հրապուրիմ, allector. պատրեմ, Decipio, պատրիմ, decipior. հարեմ. Figo, հարիմ, figor. զապեմ, Cohibeo, զապիմ, cohibeor, &c.

AR-

ARTICVLVS VI.

De Secunda Coniugatione Verborum Actiuorum.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singular. լուանամ, Lauo. լուանաս, Lauas. լուանայ, Lauat.

Plural. լուանամք, Lauamus. լուանայք, Lauatis. լուանան, Lauant.

Imperfectum.

Singular. լուանայի, Lauabam. լուանայիր, Lauabas. լուանայր, Lauabat.

Plural. լուանայաք, Lauabamus. լուանայիք, Lauabatis. լուանային, Lauabant.

Perfectum.

Singular. լուացի, Laui. լուացեր, Lauisti. լուաց, Lauit.

Plural. լուացաք, Lauimus. լուացիք, Lauistis. լուացին, Lauerunt.

Paulò plus perfectum.

Singular. լուացեալեմ, Iam laui. լուացեալես, Iam lauisti. լուացեալէ, Iam lauit.

Plural. լուացեալեմք, Iam lauimus. լուացեալէք, Iam lauistis. լուացեալեն, Iam lauerunt:

Plusquam perfectum.

Singular. լուացեալէի, Laueram. լուացեալէիր, Laueras. լուացեալէր, Lauerat.

Plural. լուացեալէաք, Lauerarnus. լուացեալէիք, Laueratis. լուացեալէին, Lauerant.

Fu.

Futurum.

Singular. լուացից, Lauabo. լուասցես, Lauabis. լուասցէ, Lauabit.

Plural. լուասցուք, Lauabimus. լուասցէք, Lauabitis. լուասցեն, Lauabunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. լուա, Laua. մի՛ լուանար, vel մի՛ լուանայցես, Ne laues: լուանայցէ, Lauet. մի՛ լուանայցէ, Ne lauet.

Plur. լուացէք, Lauate. մի՛ լուանայք, vel մի՛ լուանայցէք, Ne lauetis. լուանայցեն, Lauent. մի՛ լուանայցեն, Ne lauent.

Futurum.

Singul. լուասջիր, vel լուասցես, Lauabis. մի՛ լուանայցես, Ne laues. լուասցէ, Lauabit. մի՛ լուանայցէ, Ne lauet.

Plural. լուասցուք, Lauemus. մի՛ լուանայցեմք, Ne lauemus. լուասջիք, vel լուասցէք, Lauabitis. մի՛ լուանայցէք, Ne lauetis. լուասցեն, Lauabunt. մի՛ լուանայցեն, Ne lauent.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ լուանայցեմ, Vtinam lauem. լուանայցես, Laues. լուանայցէ, Lauet.

Plural. երանի թէ լուանայցեմք, Vtinam lauemus. լուանայցէք, Lauetis. լուանայցեն, Lauent.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ լուանայցէի, Vtinam lauarem. լուանայցէիր, Lauares. լուանայցէր, Lauaret.

Plural, երանի թէ լուանայցէաք, Vtinam lauaremus.

լուան

լուանայցէիք, Lauaretis. լուանայցէին, Lauarent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանիթէ լուացեալ լիցիմ, Vtinam lauerim. լուա-ցեալ լիցիս, Laueris. լուացեալ լիցի, Lauerit.

Plural. Երանիթէ լուացեալ լիցուք, Vtinam lauerimus. լուացեալ լիջիք, Laueritis. լուացեալ լիցին, Lauerint.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանիթէ լուացեալ լիցէի, Vtinam lauissem. լուա-ցեալ լիցէիր, Lauisses. լուացեալ լիցէր, Lauisset.

Plural. Երանիթէ լուացեալ լիցէաք, Vtinam lauissemus. լուացեալ լիցէիք, Lauissetis. լուացեալ լիցէին, Lauissent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Եթէ լուանայցեմ, Si lauem. լուանայցես, Laues. լուանայցէ, Lauet.

Plural. Եթէ լուանայցեմք, Si lauemus. լուանայցէք, Lauetis. լուանայցեն, Lauent.

Imperfectum.

Singular. Եթէ լուանայցէի, Si lauarem. լուանայցէիր, Lauares. լուանայցէր, Lauaret.

Plural. Եթէ լուանայցէաք, Si lauaremus. լուանայցէիք, Lauaretis. լուանայցէին, Lauarent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Եթէ լուացեալ լիցիմ, Si lauauerim. լուացեալ լիցիս, Lauaueris. լուացեալ լիցի, Lauauerit.

Plural. Եթէ լուացեալ լիցուք, Si lauauerimus. լուա-ցեալ լիջիք, Lauaueritis. լուացեալ լիցին Lauauerint

L *Plus-*

Plusquam perfectum,

Singul. Եթէ լուացեալ լինէի, Si lauissem. լուացեալ լինէիր, Lauisses. լուացեալ լինէր, Lauisset.

Plural. Եթէ լուացեալք լինէաք, Si lauissemus. լուացեալք լինէիք, Lauissetis. լուացեալք լինէին, Lauissent.

Futurum.

Singul. Եթէ լուացեալ եղէց, Si lauero. լուացեալ եղիցիս, Laueris. լուացեալ եղիցի, Lauerit.

Plural. Եթէ լուացեալք եղիցուք, Si lauerimus. լուացեալք եղիջիք, Laueritis. լուացեալք եղիցին, lauerint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS

Լուանալ, Lauare.

Perfectum.

Լուացեալ գոլ, Lauisse.

Futurum.

Լուանալոց գոլ, Lauaturum esse.

Participium præsens.

Լուացօղ, Lauans. լուացողի, Lauantis.

Perfectum.

Լուացեալ, Qui lauit. լուացելոյն, Eius qui lauit.

Futurum.

Լուանալոց, Lauaturus.

Gerundia.

Լուանալոյ, Lauandi. ի լուանալ, Lauandum. լուանալով, Lauando. ընդ լուանալն, Nel lauare, &c.

PASSIVUM eiusdem Coniugationis.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. [illegible], Lauor. [illegible], Laueris. [illegible], Lauetur.

Plural. [illegible], Lauamur. [illegible], Lauamini. [illegible], Lauantur.

Imperfectum.

Singul. [illegible], Lauabar. [illegible], Lauabaris. [illegible], Lauabatur.

Plural. [illegible], Lauabamur. [illegible], Lauabamini. [illegible], Lauabantur.

Perfectum.

Singular. լուացայ, Lotus sum. լուացար, Lotus es. լուացաւ, Lotus est.

Plural. լուացաք, Loti sumus. լուացայք, Loti estis. լուացան, Loti sunt.

Paulò plus perfectum.

Singular. [illegible], Iam lotus sum. [illegible], Iam lotus es. [illegible], Iam lotus est.

Plural. [illegible], Iam loti sumus. [illegible], Iam loti estis. [illegible], Iam loti sunt.

Plusquam perfectum:

Singul. [illegible], Lotus eram. [illegible], Lotus eras. [illegible], Lotus erat.

Plural. [illegible], Loti eramus. [illegible], Loti eratis. [illegible], Loti erant.

Futurum.

Singul. [illegible], Lauabor. [illegible], Lauaberis. [illegible], Lauabitur.

Plural. [illegible], Lauabimur. [illegible], Lauabimini. [illegible], Lauabuntur.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. [illegible], Lauare. [illegible], vel [illegible], Ne laueris. [illegible], Lauetur. [illegible], Ne lauetur.

Plural. [illegible], Lauamini. [illegible], vel [illegible], Ne lauemini. [illegible], Lauentur. [illegible], Ne lauentur.

Futurum.

Singular. [illegible], vel [illegible], Lauaberis. [illegible], Ne laueris.

Plural. [illegible], Lauemur. [illegible], ne lauemur. [illegible], vel [illegible], lauabimini. [illegible], ne lauemini. [illegible], lauabuntur. [illegible], ne lauentur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. [illegible] [illegible], Vtinam lauer. [illegible], laueris. [illegible], lauetur.

Plural. [illegible] [illegible], Vtinam lauemur. [illegible], lauemini. [illegible], lauentur.

Imper-

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ լուանիցէի, vtinam lauarer. լուանիցէիր, Lauareris. լուանիցէր, Lauaretur.

Plural. Երանի թէ լուանիցէաք, vtinam lauaremur. լուանիցէիք, Lauaremini. լուանիցէին, Lauarentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ լուացեալ իցեմ, Vtinam lotus sim, լուացեալ իցես, lotus sis. լուացեալ իցէ, lotus sit.

Plural. Երանի թէ լուացեալք իցեմք, Vtinam loti simus. լուացեալք իցէք, loti sitis. լուացեալք իցեն, loti sint.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ լուացեալ իցէի, Vtinam lotus essem. լուացեալ իցէիր, lotus esses. լուացեալ իցէր, lotus esset.

Plural. Երանի թէ լուացեալք իցեաք, Vtinam loti essemus. լուացեալք իցէիք, loti essetis. լուացեալք իցէին, loti essent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Եթէ լուանիցիմ, Si lauer. լուանիցիս, Laueris. լուանիցի, lauetur.

Plural. Եթէ լուանիցիմք, Si lauemur. լուանիցիք, Lauemini. լուանիցին, lauentur.

Imperfectum.

Singul. Եթէ լուանիցէի, Si lauarer. լուանիցէիր, Lauareris. լուանիցէր, Lauaretur.

Plu-

Plural. Եթէ լուանայցեմք, Si lauaremur. լուանայցէք, lauaremini. լուանայցեն, lauarentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Եթէ լուացեալ եղեալ իցեմ, Si lotus sim. լուացեալ եղեալ իցես, Si lotus sis. լուացեալ եղեալ իցէ, lotus sit.

Plural. Եթէ լուացեալ այք եղեալ իցեմք, Si loti simus. լուացեալ այք եղեալ իցէք, loti sitis. լուացեալ այք եղեալ իցեն, loti sint.

Plusquam perfectum.

Singul. Եթէ լուացեալ եղեալ էի, Si lotus essem. լուացեալ եղեալ էիր, lotus esses. լուացեալ եղեալ էր, lotus esset.

Plural. Եթէ լուացեալ այք եղեալ էաք, Si loti essemus. լուացեալ այք եղեալ էիք, loti essetis. լուացեալ այք եղեալ էին, loti essent.

Futurum.

Singul. Եթէ լուացեալ եղեց, vel լինիցիմ, Si lotus ero. լուացեալ եղիցիս, vel լինիցիս, lotus eris. լուացեալ եղիցի, vel լինիցի, lotus erit.

Plural. Եթէ լուացեալ այք եղիցուք, vel լինիցուք, Si loti erimus. լուացեալ այք եղիջիք, vel լինիջիք, loti eritis. լուացեալ այք եղիցին, vel լինիցին, loti erint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Լուանիլ, lauari.

Per-

Perfectum.

լուացեալ լինել, lotum esse.

Futurum.

լուանալի լինել, lauandum esse.

Participium præsens.

Լուանօղ, qui lauatur, լուանօղի, eius qui lauatur.

Perfectum.

Լուանեցեալ, lotus, լուանեցելոյ, loti.

Futurum.

Լուանալի, lauandus, լուանալւոյ, lauandi.

Gerundia.

Լուանալոյ, de esse lauato, vel per esse lauato.

ի լուանալ, ad esse lauato, լուանալով, essendo lauato.

որ լուանալն, qui esse lauato, &c.

Ad hanc Coniugationem expectant cuncta verba actiua terminata in ամ, simul cum passiuis, vt բանամ, aperio, բանիմ, aperior, բացի, aperui, բացայ, apertus sum, բացեալ եմ, iam aperui, բանեցեալ եմ, iam apertus sum. Թանամ, madefacio, Թանիմ, madeficior, Թացի, madefeci, Թացայ, madefactus sum, Թացեալ եմ, iam madefeci, Թանեցեալ եմ, iam madefactus sum. Բառնամ, tollo, բառնիմ, tollor, բարձի, sustuli, բարձայ, sublatus sum, բարձեալ եմ, iam sustuli, բառնեցեալ եմ, iam sublatus sum. Որսամ, capto, որսանիմ, captor, որսացի, captaui, որսացայ, captatus sum, որսացեալ եմ, iam captaui, որսանեցեալ եմ, iam captatus sum. Աղամ, molo, աղանիմ, molor, աղացի, molui, աղացայ, molitus sum, աղացեալ եմ, iam molui, աղանեցեալ եմ, iam molitus sum. Ողբամ, ploro, ողբանիմ, ploror, ողբացի,

plo-

ploraui. ողբացայ, ploratus sum ողբացեալ եմ, iam ploraui. ողբանեցեալ եմ, iam ploratus sum. Հաւատամ, Credo. Հաւատանիմ, credor. Հաւատացի, credidi. Հաւատացայ, creditus sum. Հաւատացեալ եմ, iam credidi. Հաւատանեցեալ եմ, iam creditus sum, &c.

Sed sciendum est primò, quædam verba huius Coniugationis in præterito perfecto; & in futuro discedere ab regula communi, vt իմանամ, Intelligo. իմանիմ, intelligor. իմացայ, intellexi, իմանեցայ, intellectus sum. իմացայց, intelligam. իմանեցայց, intelligar. Ստանամ, Possideo. ստանիմ, possideor. ստացայ, possedi. ստանեցայ, possessus sum. ստացայց, possidebo. ստանեցայց, possidebor. Խոստանամ, Promitto. խոստանիմ, promittor. խոստացայ, promisi, խոստանեցայ, promissus sum. խոստացայց, promittam. խոստանեցայց, promittar. Ուրանամ, Nego, ուրանիմ, negor. ուրացայ, negaui. ուրանեցայ, negatus sum, ուրացայց negabo. ուրանեցայց, negabor. Զլանամ, denego. զլանիմ, denegor. զլացայ, denegaui. զլանեցայ, Denegatus sum. զլացայց, denegabo. զլանեցայց, denegabor. [illegible], Suscitor. [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]. Գողանամ, Furor. գողանիմ, գողացայ, գողանեցայ, գողացայց, գողանեցայց. Մոռանամ, Obliuiscor, մոռանիմ, մոռացայ, մոռանեցայ, մոռացայց, մոռանեցայց. Յղանամ, Concipio. յղանիմ, յղացայ, յղանեցայ, յղացայց, յղանեցայց, &c.

Sciendum est secundò, duo hæc verba լամ, Fleo & տամ, Do, cùm sint anomala huius Coniugationis, in multis declinant ab regula communi vt լամ, Fleo. լալիմ, fleor. լացի, fleui. լացայ, fletus sum. լացեալ եմ, iam fleui. լալեցեալ եմ, iam

iam fletus sum. լացից, flebo. լացայց, flebor. Տամ, Do. տուեմ, dor. ետու, dedi. տուայ, datus sum, տուեալ եմ, iam dedi. տուեցեալ եմ, iam datus sum. տաց, dabo. տուայց, dabor. &c.

ARTICVLVS VIII.

De Tertia Coniugatione Verborum Actiuorum.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. Լնում, Impleo. լնուս, Imples. լնու, Implet.
Plural. Լնումք, Implemus. լնուք. Impletis. լնուն, Implent.

Imperfectum.

Singular. Լնոյի, Implebam. լնոյիր, Implebas: լնոյր, Implebat.
Plural. Լնոյաք, Implebamus լնոյիք, Implebatis. լնոյին, Implebant.

Perfectum.

Singular. Լցի, Impleui. լցեր, Impleuisti. ելից, Impleuit.
Plural. Լցաք, Impleuimus. լցէք, impleuistis. լցին, impleuerunt.

Paulò plus perfectum.

Singular. Լցեալ եմ, iam impleui. լցեալ ես, iam impleuisti. լցեալ է, iam impleuit.
Plur. լցեալ եմք, iam impleuimus, լցեալ էք, iam impleuistis. լցեալ են, iam impleuerunt.

Plusquam perfectum.

Singul. լցեալ էի, impleueram. լցեալ էիր, impleueras.

ras. *լցուցեր*, Impleuerat.

Plural. *լցուցեալ էաք*, Impleueramus. *լցուցեալ էիք*, Impleueratis. *լցուցեալ էին*, Impleuerant.

Futurum.

Singul. *լցից*, Implebo *լցցես*, Implebis. *լցցէ*, Implebit.
Plural. *լցցուք*, implebimus, *լցջիք*, implebitis. *լցցեն*, implebunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singular. *լից*, imple. *մի՛ լնուր*, vel *մի՛ լնուցուս*, Ne impleas. *լնուցու*, impleat. *մի՛ լնուցու*, ne impleat.

Plural. *լցէք*, implete. *մի՛ լնուք*, vel *մի՛ լնուցուք*, ne impleatis. *լնուցուն*, impleant. *մի՛ լնուցուն*, ne impleant.

Futurum.

Singul. *լցջիր*, vel *լցցես*, Implebis. *մի՛ լնուցուս*, Ne impleas. *լցցէ*, Implebit. *մի՛ լնուցու*, ne impleat.

Plural. *լցցուք*, Impleamus. *մի՛ լնուցուք*, ne impleamus. *լցջիք*, vel *լցցէք*, Implebitis. *մի՛ լնուցուք*, ne impleatis. *լցցեն*, Implebunt. *մի՛ լնուցուն*, ne impleant.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. *Երանի թէ լնուցում*, Vtinam impleam. *լնուցուս*, Impleas. *լնուցու*, Impleat.

Plural. *Երանի թէ լնուցումք*, Vtinam impleamus. *լնուցուք*, Impleatis. *լնուցուն*, Impleant.

Imper-

Imperfectum.

Singular. Երանի թէ լնիցէի, Vtinam implerem. լնիցէիր, Impleres. լնիցէր, Impleret.

Plural. Երանի թէ լնիցեաք, Vtinam impleremus. լնիցէիք, Impleretis. լնիցէին, Implerent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. Երանի թէ լցեալ լիցեմ, Vtinam impleuerim. լցեալ լիցես, Impleueris. լցեալ լիցէ, Impleuerit.

Plural. Երանի թէ լցեալք լիցեմք, Vtinam impleuerimus. լցեալք լիցէք, Impleueritis. լցեալք լիցեն, Impleuerint.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ լցեալ լիցէի, Vtinam impleuissem. լցեալ լիցէիր, Impleuisses, լցեալ լիցէր, Impleuisset.

Plural. Երանի թէ լցեալք լիցեաք, Vtinam impleuissemus. լցեալք լիցէիք, Impleuissetis. լցեալք լիցէին, Impleuissent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. եթէ լնուցում, Si impleam. լնուցուս, Impleas. լնուցու, Impleat.

Plural. եթէ լնուցումք, Si impleamus, լնուցուք, Impleatis. լնուցուն, Impleant.

Imperfectum.

Singular. եթէ լնիցէի, Si implerem. լնիցէիր, Impleres. լնիցէր, Impleret.

Plural. եթէ լնիցեաք, Si impleremus. լնիցէիք, Impleretis. լնիցէին, Implerent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. եթէ լցեալ իցեմ, Si impleuerim. լցեալ իցես, Impleueris. լցեալ իցէ, Impleuerit.

Plural. եթէ լցեալք իցեմք Si impleuerimus. լցեալք իցէք, Impleueritis. լցեալք իցեն, Impleuerint.

Plusquam perfectum.

Singul. եթէ լցեալ իցէի, Si impleuissem. լցեալ իցէիր, Impleuisses. լցեալ իցէր, Impleuisset.

Plural. եթէ լցեալք իցէաք, Si impleuissemus. լցեալք իցէիք. Impleuissetis. լցեալք իցէին, Impleuissent.

Futurum.

Singular. եթէ լցեալ եղէց, Si impleuero. լցեալ եղիցես. Impleueris. լցեալ եղիցի, Impleuerit.

Plural. եթէ լցեալք եղիցուք, Si impleuerimus, լցեալք եղիցիք, Impleueritis, լցեալք եղիցին, Impleuerint.

Infinitiui modi tempus præsens.

Լնուլ, Implere.

Perfectum, &c.

Լցեալ գոլ, Impleuisse.

Futurum.

Լնլոց գոլ, Impleturum esse.

Participium præsens.

Լցող. Implens. լցողի; Implentis.

Per-

Perfectum.

լցեալ, Qui impleuit. լցելոյ, Eius qui impleuit.

Futurum.

լնլոց ; Impleturus.

Gerundia.

լնլոյ, Implendi. 'ի լնուլ, Implendum. լնլով, Implendo. 'ըն լնուլն, nell' empire.

PASSIVVM EIVSDEM CONIVGATIONIS.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. լնանիմ, Impleor. լնանիս, Impleris. լնանի, Impletur.

Plural. լնանիմք, Implemur. լնանիք, Implemini. լնանին, Implentur.

Imperfectum.

Singul. լնանէի, Implebar. լնանէիր, Implebaris. լնանէիւր, Implebatur.

Plural. լնանէաք, Implebamur. լնանէիք, Implebamini. լնանէին, implebantur.

Perfectum.

Singul. լցայ, Impletus ſum. լցար, Impletus es. լցաւ, impletus eſt.

Plural. լնանցաք, Impleti ſumus. լցայք, Impleti eſtis. լցան, impleti ſunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. լնանցեալեմ, Iam impletus ſum. լնանցեալես, Iam impletus es. լնանցեալէ, Iam impletus eſt.

Plu-

Plural. *լնանեցեալ եմք*, Iam impleti sumus. *լնանեցեալ էք*, Iam impleti estis. *լնանեցեալ են*, Iam impleti sunt.

Plusquam perfectum.

Singul. *լնանեցեալ էի*, Impletus eram. *լնանեցեալ էիր*, Impletus eras. *լնանեցեալ էր*, Impletus erat.

Plural. *լնանեցեալ էաք*, Impleti eramus. *լնանեցեալ էիք*, Impleti eratis *լնանեցեալ էին*, Impleti erant.

Futurum.

Singul. *լցայց*, Implebor. *լցցիս*, Impleberis. *լցցի*, Implebitur.

Plural. *լնանիցուք*, Implebimur. *լցջիք*, Implebimini, *լցցին*, Implebuntur.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. *լցիր*, Implere. *մի լնանիր*, vel *մի լնանիցես*, Ne implearis, *լնանիցի*, Impleatur. *մի լնանիցի*, Ne impleatur.

Plur. *լցարուք*, Implemini. *մի լնանիք*, vel *մի լնանիցիք*, Ne impleamini, *լնանիցին*, Impleantur *մի լնանիցին*, Ne impleantur

Futurum.

Singul. *լնանիջիր*, vel *լցջիր*, Impleberis. *մի լնանիցես*, Ne implearis. *լցցի*, Implebitur. *մի լնանիցի*, Ne impleatur.

Plural. *լնանիցուք*, Impleamur. *մի լնանիցուք*, Ne impleamur. *լնանիջիք*, vel *լցջիք*, Implebimini. *մի լնանիցիք*, Ne impleamini, *լցցին*, Implebuntur. *մի լնանիցին*, Ne impleantur.

Opta-

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ լնանիցիմ, Vtinam implear. լնանիցիս, Implearis. լնանիցի, Impleatur.

Plural. երանի թէ լնանիցիմք, Vtinam impleamur. լնանիցիք, Impleamini. լնանիցին, Impleantur.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ լնանիցէի, Vtinam implerer. լնանիցէիր, Implereris. լնանիցէր, Impleretur.

Plural. երանի թէ լնանիցէաք, Vtinam impleremur. լնանիցէիք, Impleremini. լնանիցէին, Implerentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. երանի թէ լնանեցեալ լիցիմ, vtinam impletus sim. լնանեցեալ լիցիս, impletus sis. լնանեցեալ լիցի, impletus sit.

Plural. երանի թէ լնանեցեալք լիցիմք, vtinam impleti simus. լնանեցեալք լիցիք, Impleti sitis. լնանեցեալք լիցին, impleti sint.

Plusquam perfectum.

Singular. երանի թէ լնանեցեալ լիցէի, Vtinam impletus essem. լնանեցեալ լիցէիր, impletus esses. լնանեցեալ լիցէր, impletus esset.

Plural. երանի թէ լնանեցեալք լիցէաք, vtinam impleti essemus. լնանեցեալք լիցէիք, impleti essetis. լնանեցեալք լիցէին, impleti essent.

Sub-

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singular. եթէ լնանիցիմ, Si implear լնանիցիս, Implearis. լնանիցի, Impleatur.

Plural. եթէ լնանիցիմք, Si impleamur. լնանիցիք, Implea-mini. լնանիցին, Impleantur.

Imperfectum.

Singul. եթէ լնանիցէի, Si implerer. լնանիցէիր, Imple-reris, լնանիցէր, Impleretur.

Plural. եթէ լնանիցէաք, Si impleremur. լնանիցէիք, Im-pleremini. լնանիցէին, Implerentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. եթէ լնանեցեալ իցեմ, Si impletus sim. լնանեցեալ իցես, Impletus sis. լնանեցեալ իցէ, Impletus sit.

Plural. եթէ լնանեցեալք իցեմք, Si impleti simus. լնանե-ցեալք իցէք, Impleti sitis լնանեցեալք իցեն, Impleti sint.

Plusquam perfectum.

Singul. եթէ լնանեցեալ իցէի, Si impletus essem. լնանե-ցեալ իցէիր, Impletus esses. լնանեցեալ իցէր, Impletus esset.

Plural. եթէ լնանեցեալք իցէաք, Si impleti essemus. լնա-նեցեալք իցէիք, Impleti essetis. լնանեցեալք իցէին, Impleti essent.

Futurum.

Singul. եթէ լնանեցեալ եղէց, vel լիցիմ, Si impletus ero.

լնա-

լնանելոցեալ եղիցիս, vel լիցիս, Impletus eris. լնանելոցեալ եղի-ցի, vel լիցի, Impletus erit.

Plural, Եթէ լնանելոցեալք եղիցուք, vel լիցուք, Si Impleti erimus. լնանելոցեալք եղիջիք, vel լիջիք, Impleti eritis. լնանելո-ցեալք եղիցին, vel լիցին, Impleti erint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Լնանել, Impleri.

Perfectum.

Լնանեցեալ գոլ, Impletum esse.

Futurum.

Լնանալի գոլ, Implendum esse.

Participium præsens.

Լնանօղ, qui Impletur. լնանօղի, eius qui Impletur.

Perfectum.

Լնանեցեալ, Impletus. լնանեցելոյ, Impleti.

Futurum.

Լնանելի, Implendus. լնանելւոյ, Implendi.

Gerundia.

Լնանելոյ. di esser empito, ի լնանել, ad esser empito. vel per esser empito. լնանելով, essendo empito. ի լնանելն, in esser empito.

Ad hanc Coniugationem expectant omnia verba actiua finita in ում, simul cum passiuis, vt հեղում, Fundo. հեղա-նիմ, Fundor. զեղում, Profundo. զեղանիմ, Profundor. Թո-ղում, Dimitto. Թողանիմ, Dimittor. ընկենում, Iacio. ընկե-նանիմ, Iacior. ընկլնում, Voro. ընկլնանիմ, Voror. կալնում.

N Ca-

Capio. կալանաւորիմ, Capior. ընթերցանում, Lego. ընթերցա-նիմ, Legor. զգենում, Vestio. զգեստանիմ, Vestior. արգելում, Impedio. արգելանիմ, Impedior. առնում, Accipio. առնանիմ, Accipior, &c.

Excipiuntur tamen կալանում, ընթերցանում, & զգենում, quæ in præterito perfecto terminantur in այ, vt կալայ, Cepi. կալանանեցայ, Captus sum. ընթերցայ, Legi. ընթերցանանեցայ, Lectus sum. զգեցայ, Vestiui. զգեստանեցայ, Vestitus sum.

Sciendum est igitur has tres Coniugationes non solùm complecti verba Actiua & Passiua, sed alia omnia genera verborum: nam cuncta verba desinentia in եմ, siuè sint Actiua, siuè Neutra actiuæ terminationis, siuè Neutra mixtæ terminationis, siuè Impersonalia, siuè Anomala subiacent primæ Coniugationi. Et cuncta verba desinentia in ամ, siuè ea sint Actiua, siuè Neutra actiuæ terminationis, siuè Neutra mixtæ terminationis, siuè Impersonalia, siuè Anomala subiacent secundæ Coniugationi. Similiter cuncta verba terminata in ում, tùm Actiua, tùm Neutra, tùm Impersonalia, tùm etiam Anomala subiacent tertiæ Coniugationi.

Deponentia verò; & Communia, quæ semper desinunt in իմ, coniugantur vt Passiua, & licet quædam ex ijs in Imperatiuo finiantur in եաց, vt բնակիմ, Habito. բնակեաց, Habita. ողորմիմ, Misereor. ողորմեաց, Miserere. խորհիմ, Meditor. խորհեաց, Meditare. հաճիմ, Placeo. հաճեաց, Place. Tamen non ideò excluduntur à tenore Passiuorum. At vt res meliùs capiatur, pro singulis generibus scribemus aliquod exemplum.

ARTICVLVS VIII.

De exemplo Verborum, չեզոքականացներգործ-ակերպից, id est Neutrorum actiuæ terminationis pertinentium ad primam Coniugationem.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. ննջեմ, Dormio. ննջես, Dormis. ննջէ, Dormit,

Plur. ննջեմք, Dormimus. ննջէք, Dormitis. ննջեն, Dormiunt.

Imperfectum.

Singul. ննջէի, Dormiebam. ննջէիր, Dormiebas. ննջէր, Dormiebat.

Plur. ննջէաք, Dormiebamus. ննջէիք, Dormiebatis. ննջէին, Dormiebant.

Perfectum.

Singul. ննջեցի, Dormiui. ննջեցեր, Dormisti. ննջեաց, Dormiuit.

Plur. ննջեցաք, Dormiuimus. ննջեցէք, Dormistis. ննջեցին, Dormierunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. ննջեալեմ, Iam dormiui. ննջեալես, Iam dormisti. ննջեալէ, Iam dormiuit.

Plur. ննջեալեմք, Iam dormiuimus. ննջեալէք, Iam dormistis. ննջեալեն, Iam dormierunt.

Plusquam perfectum.

Singul. ննջեալէի, Dormiueram. ննջեալէիր, Dormiueras. ննջեալէր, Dormiuerat.

Plur. ննջեալէաք, Dormiueramus. ննջեալէիք, Dormi-

miueratis. ննջեալ էին, Dormierant.

Futurum.

Singul. ննջեցից, Dormiam, ննջեսցես, Dormies, ննջեսցէ, Dormiet.

Plur. ննջեսցուք, Dormiemus, ննջեսջիք, Dormietis; ննջեսցեն, Dormient.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. ննջեա՛, Dormi. մի՛ ննջեր, vel մի՛ ննջիցես, Ne dormias. ննջիցէ, Dormiat. մի՛ ննջիցէ, Ne dormiat.

Plur. ննջեցէք, Dormite. մի՛ ննջէք, vel մի՛ ննջիցէք, Ne dormiatis. ննջիցեն, Dormiant. մի՛ ննջիցեն, ne Dormiant.

Futurum.

Singul. ննջեսջիր, vel ննջեսցես, Dormies. մի՛ ննջիցես, Ne dormias. ննջեսցէ, Dormiet. մի՛ ննջիցէ, ne Dormiat.

Plur. ննջեսցուք, Dormiamus. մի՛ ննջիցեմք, Ne dormiamus. ննջեսջիք, vel ննջեսցէք, Dormietis. մի՛ ննջիցէք, Ne dormiatis. ննջեսցեն, Dormient. մի՛ ննջիցեն, Ne dormiant.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ ննջիցեմ, Vtinam dormiam. ննջիցես, Dormias. ննջիցէ, Dormiat.

Plur. Երանի թէ ննջիցեմք, Vtinam dormiamus. ննջիցէք, Dormiatis. ննջիցեն, Dormiant.

Imper-

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ ննջիցէի, Vtinam dormirem. ննջիցէիր, Dormires. ննջիցէր, Dormiret.

Plur. Երանի թէ ննջիցէաք, Vtinam dormiremus. ննջիցէիք, Dormiretis. ննջիցէին, Dormirent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ ննջեալ լիցիմ, Vtinam dormierim. ննջեալ լիցես, Dormieris. ննջեալ լիցէ, Dormierit.

Plur. Երանի թէ ննջեալք լիցուք, Vtinam dormierimus. ննջեալք լիցիք, Dormieritis. ննջեալք լիցին, Dormierint.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ ննջեալ լիցէի, Vtinam dormiuissem. ննջեալ լիցէիր, Dormiuisses. ննջեալ լիցէր, Dormiuisset.

Plur. Երանի թէ ննջեալք լիցէաք, Vtinam dormiuissemus. ննջեալք լիցէիք, Dormiuissetis. ննջեալք լիցէին, Dormiuissent.

Subiunctiuum idem est ac Optatiuum, excepto futuro tempore.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ ննջեալ եղեց, Si dormiero. ննջեալ եղիցես, Dormieris. ննջեալ եղիցի, Dormierit.

Plur. եթէ ննջեալք եղիցուք, Si dormierimus. ննջեալք եղիջիք Dormieritis. ննջեալք եղիցին, Dormierint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Ննջել, Dormire.

Perfectum.

Ննջեալ գոլ, Dormiuisse.

Futurum.

Ննջելոց գոլ, Dormiturum esse.

Participium præsens.

Ննջող, Dormiens. Ննջողի, Dormientis.

Perfectum.

Ննջեալ, Dormitus. Ննջելոյ, Dormiti.

Futurum.

Ննջելոց, Dormiturus.

Gerundia.

Ննջելոյ, Dormiendi. Ի ննջել, Dormiendum. Ննջելով, Dormiendo.

Ընդ ննջելն, Nel dormire. vel Cùm dormiret.

Ad hoc exemplum reuocantur omnia verba neutra finita in եմ, vt Նիրհեմ, Sopio. նիրհեցի. Sopiui. աղաղակեմ, Clamo. աղաղակեցի, Clamaui. աղօթեմ, Oro. աղօթեցի, Oraui. չուեմ, Migro. չուեցի, Migraui. մտանեմ, Intro. մտի, Intraui. ելանեմ, Egredior. ելի, Egressus sum. գոչեմ, Perclamo. գոչեցի, Perclamaui. ճեպեմ, Propero. ճեպեցի, Properaui. հեծեմ, Gemo. հեծեցի, Gemui. իջանեմ, Descendo. իջի, Descendi. ձգտեմ, Tendo. ձգտեցի, Tetendi. հառաչեմ, Suspiro. հառաչեցի, Suspiraui. խուսափեմ, Latito. խուսափեցի, Latitaui. սպրդեմ, Irrumpo. սպրդեցի, Irrupi. ճեմեմ, Deambulo ճեմեցի, Deambulaui. տենդանեմ, Febricito. տենդանեցի, Febricitaui. [illegible],

Ta-

Taceo . լռեցի, Tacui . միզեմ, Mingo . միզեցի, Minxi . ճայթեմ, Crepo . ճայթեցի, Crepui. &c.

ARTICVLVS IX.

De exemplo verborum . չէզոքականաց ըստ միջնաւորեալց ; id est Neutrorum mixtæ terminationis pertinentium ad primam Coniugationem .

Indicatiui modi temqus præsens .

Singul. յառնեմ, Surgo . յառնես, Surgis . յառնէ, Surgit.
Plur. յառնեմք, Surgimus . յառնէք, Surgitis . յառնեն, Surgunt .

Imperfectum .

Singul. յառնէի, Surgebam. &c. vt Սիրէի .

Perfectum .

Singul. յարեայ, Surrexi . յարեար, Surrexisti . յարեաւ, Surrexit .
Plur. յարեաք, Surreximus . յարեայք, Surrexistis . յարեան, Surrexerunt .

Paulò plus perfectum .

Singul. յարեալ եմ, Iam surrexi , &c. vt սիրեալ եմ.

Plusquam perfectum .

Singul. յարեալ էի, Surrexeram , &c. vt սիրեալ էի .

Futurum .

Singul. յարիցեմ, Surgam . յարիցես, Surges . յարիցէ, Surget .
Plur. յարիցեմք, Surgemus . յարիցէք, Surgetis . յարիցեն, Surgent .

Im-

Imperatiui modi tempus praesens.

Singul. արի, Surge. յառնիցէ, Surgat.
Plur. արիք, Surgite. յառնիցեն, Surgant.

Futurum.

Singul. յարիցես, Surges. յարիցէ, Surget.
Plur. յարիջիք, Surgetis. յարիցեն, Surgent.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ յառնիցեմ, Vtinam surgam, &c. vt. սիրիցեմ.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ յառնիցէի, Vtinam surgerem, &c. vt սիրիցէի.

Perfectum, & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ յարեալ իցեմ, Vtinam surrexerim, &c. vt սիրեալ իցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ յարեալ իցէի, Vtinam surrexissem, &c. vt սիրեալ իցէի.

Subiunctiui futurum.

Singul. Եթէ յարեալ եղէց, Si surrexero, &c. vt սիրեալ եղէց.

Infinitiua.

Յառնել, Surgere. յարեալոյ, Surrexisse. յառնելոց գոլ. Surrecturum esse.

Participia.

Յառնող, Surgens. յարեալ, Surrectus. յառնելոց, Surrecturus.

Ge-

Gerundia.

Յառնելոյ, Surgendi. 'ի յառնել, Surgendum. յառնելով, Surgendo. 'ի յառնելն, Cùm surgeret.

Hæc Coniugatio paucissima sibi vindicat verba, eaque ex maiori parte sunt Anomala, vt մեղանչեմ, Pecco. մեղայ. Peccaui. վախեմ, Paueo. վախեցայ, Paui. յանցանեմ, Delinquo. յանցեայ, Deliqui, &c. Dixi Anomala, quia in imperatiuo vnumquodque eorum aliter desinit, vt մեղանչեա, Pecca. վախեա, Paue. յանց, Delinque.

ARTICVLVS X.

De exemplo Verborum Neutrorum actiuæ terminationis, pertinentium ad secundam Coniugationem.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. գնամ, Eo. գնաս, Is. գնայ, It.
Plur. գնամք, Imus. գնայք. Itis. գնան, Eunt.

Imperfectum.

Singul. գնայի, Ibam. գնայիր, Ibas. գնայր, Ibat.
Plural. գնայաք, Ibamus. գնայիք. Ibatis. գնային, Ibant.

Perfectum.

Singul. գնացի, Iui. գնացեր, Iuisti, գնաց, Iuit.
Plural. գնացաք, Iuimus. գնացէք, Ijstis. գնացին, Ierunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. գնացեալեմ, Iam iui, գնացեալես, Iam iuisti. գնացեալէ, Iam iuuit.
Plural. գնացեալ եմք, Iam iuimus. գնացեալ էք, Iam iui-

iuistis. գնացեալ են, Iam fuerunt.

Plusquam perfectum.

Singul. գնացեալ էի, Iueram. գնացեալ էիր, Iueras. գնա- ցեալ էր, Iuerat.

Plural. գնացեալ էաք, Iueramus. գնացեալ էիք, Iue- ratis. գնացեալ էին, Iuerant.

Futurum.

Singul. գնացից, Ibo. գնասցես, Ibis. գնասցէ, Ibit.

Plural. գնասցուք, Ibimus. գնասցէք, Ibitis. գնասցեն, Ibunt.

IMPERATIVI MODI TEMPUS PRAESENS.

Singul. գնա, I. vel մի՛ գնայցես, Ne eas. գնայցէ, Eat. մի՛ գնայցէ, Ne eat.

Plural. գնացէք, Ite, մի՛ գնայք, vel մի՛ գնայցէք, Ne eatis. գնայցեն, Eant. մի՛ գնայցեն, Ne eant.

Futurum.

Singul. գնասջիր, vel գնասցուք, Ibis. մի՛ գնայցես, Ne eas. գնասցէ, Ibit. մի՛ գնայցէ, Ne eat.

Plural. գնասցուք, Eamus. մի՛ գնայցեմք, Ne eamus. գնասջիք, vel գնասցէք, Ibitis. մի՛ գնայցէք, Ne eatis. գնաս- ցեն, Ibunt. մի՛ գնայցեն, Ne eant.

Optatiui modi tempus præsens, & futurum.

Singul. Երանի թէ գնայցեմ, Vtinam eam, &c. vt հաւա- նայցեմ.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ գնայցէի, Vtinam irem, &c. vt հաւա- նայցէի.

Per-

Perfectum, & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ գնացեալ իցեմ, Vtinam iuerim, &c.
Vt գնացեալ իցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ գնացեալ իցէի, Vtinam iuissem, &c.
Vt գնացեալ իցէի.

Subiunctiuum idem est ac Optatiuum, excepto Futuro.

Futurum Subiunctiui.

Singul. Եթէ գնացեալ եղէց, Si iuero, գնացեալ եղիցիս, Iueris, գնացեալ եղիցի, Iuerit.
Plural. Եթէ գնացեալք եղիցուք, Si iuerimus, գնացեալք եղիջիք, Iueritis. գնացեալք եղիցին, Iuerint.

Infinitiui modi tempus præsens.

Գնալ, Ire.

Perfectum.

Գնացեալ գոլ, Iuisse.

Futurum.

Գնալոց գոլ, Iturum esse.

Participia.

Գնացող, Iens, գնացողի, Euntis, գնացեալ, Qui ijt, գնացելոյ, Eius qui ijt. գնալոց, Iturus.

Gerundia.

Գնալոյ, Eundi, 'ի գնալ, Eundum, գնալով, Eundo. 'ի գնալն, Cùm iret, vel Nell'andare.

Ad hanc Coniugationem reuocantur cuncta verba Neutra terminata in ամ, vt մնամ, Maneo. մնացի, Mansi. գամ, Venio. եկի, Veni. կամ, Sto. կացի, Steti. կենամ, Viuo. կեցի,

կեցի, Vixi. ցնծամ, Exulto. ցնծացի, Exultaui. խնդամ, Lætor, խնդացի, Lætatus sum. փութամ, Festino, փութա_ցի, Festinaui. ջանամ, Conor, ջանացի, Conatus sum. տենչամ, Concupisco, տենչացի, Concupiui. ափսոսամ, Doleo. ափսոսացի, Dolui. տրտնջամ, Murmuro. տրտնջա_ցի, Murmuraui. որոշամ, Oscito. որոշացի, Oscitaui, փռնչամ, Sternuo. փռնչացի, Sternui. հևամ, Anhelo, հևացի, Anhelaui. հեծկլտամ, Singultio. հեծկլտացի, Singultiui. մախամ, Flagro. մախացի, Flagraui. խաղամ, Ludo. խաղացի. Lusi. զղջամ, Pœniteo. զղջացի, Pœnitiui, &c.

Excipiuntur tamen, գամ, և կեամ, quæ in Præterito perfecto, & in alijs sequuntur verba primæ Coniugationis, sed de his aliàs.

ARTICVLVS XI.

De exemplo Verborum Neutrorum mixtæ terminationis, pertinentium ad secundam Coniugationem.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. զայրանամ. Indignor, զայրանաս, Indignaris, զայրանայ, Indignatur.

Plural. զայրանամք, Indignamur, զայրանայք, Indignamini, զայրանան, Indignantur.

Imperfectum.

Singul. զայրանայի, Indignabar, &c. vt ջանայի.

Perfectum.

Singul. զայրացայ, Indignatus sum, զայրացար, Indignatus es, զայրացաւ, Indignatus est.

Plu-

Plural. զայրացաք, Indignati sumus, զայրացայք, Indignati estis; զայրացան, Indignati sunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. զայրացեալ եմ, Iam indignatus sum, &c. vt լուացեալ եմ.

Plusquam perfectum.

Singul. զայրացեալ էի. Indignatus eram, &c. vt լուացեալ էի.

Futurum.

Singul. զայրացայց, Indignabor, զայրասցիս, Indignaberis. զայրասցի, Indignabitur.

Plural. զայրասցուք, Indignabimur. զայրասցիք, Indignabimini, զայրասցին, Indignabuntur.

IMPERATIVI MODI TEMPUS PRAESENS.

Singul. զայրացիր, Indignare, զայրանայցէ, Indignetur.
Plural. զայրացէք, Indignamini զայրանայցեն, Indignentur.

Futurum.

Singul. զայրասջիր, Indignaberis. զայրասցի, Indignabitur.

Plural. զայրասջիք, Indignabimini. զայրասցին, Indignabuntur.

OPTATIVI MODI TEMPUS PRAESENS ET FUTURUM.

Singul. Երանի թէ զայրանայցեմ, Vtinam indigner, &c. vt լուանայցեմ.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ զայրանայցէի, Vtinam indignarer, &c. vt լուանայցէի.

Per-

Perfectum. & paulò plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ զայրացեալ լիցիմ, Vtinam indignatus sim, &c. vt լուացեալ լիցիմ.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ զայրացեալ լինէի, Vtinam indignatus essem, &c. vt լուացեալ լինէի

Subiunctiuum idem est ac Optatiuum, excepto Futuro.

Futurum subiunctiui.

Singul. եթէ զայրացեալ եղէց, Si indignatus fuero. զայրա_ցեալ եղիցես, Indignatus fueris. զայրացեալ եղիցի, Indignatus fuerit.

Plural. եթէ զայրացեալք եղիցուք, Si indignati fuerimus. զայրացեալք եղիջիք, Indignati fueritis. զայրացեալք եղիցին, Indignati fuerint.

Infinitiua.

զայրանալ, Indignari. զայրացեալ գոլ. Indignatum esse. զայրանալոց գոլ, Indignaturum esse.

Participia.

զայրացող, Qui indignatur. զայրացողի, Eius qui indignatur. զայրացեալ, Indignatus. զայրացելոյ, Indignati. զայրանալոց, Indignaturus.

Gerundia.

զայրանալոյ, Indignandi. 'ի զայրանալ. Indignandum. զայրանալով, Indignando. 'ի զայրանալն, Cùm Indignaretur.

Ad hoc exemplum reuocantur cuncta verba neutra mixtæ terminationis, vt ընդդիմանամ, Resisto. ընդդիմացայ, Restiti. զարմանամ, Miror. զարմացայ, Miratus sum. սպառնամ, Minor. սպառնացայ, Minatus sum. բռնանամ, Sæuio. բռնացայ, Sæuiui. սլանամ, Scando. սլացայ, Scandi. վերա-նամ,

նամ, Exaltor. վերացայ, Exaltatus sum. զովանամ, Refrigesco. զովացայ, Refrixi. ընթանամ, Curro. ընթացայ, Cucurri. ուրախանամ, Lætor. ուրախացայ, Lætatus sum. հիւանդանամ, Ægroto. հիւանդացայ, Ægrotaui. առողջանամ, Sanor. առողջացայ, Sanatus sum. փեսայանամ, Sponsus fio. փեսայացայ, Sponsus fui, հարսնանամ, Spõsa fio. հարսնացայ, Sponsa fui. գիրանամ, Pinguesco. գիրացայ, Pinguis fui. ծերանամ, Senesco. ծերացայ, Senui. տղայանամ, Infans fio. տղայացայ, Infans fui, & alia complura; quia cuicumque nomini addatur particula hæc. անամ. fiet verbum neutrum, vt մարդ, Homo. մարդանամ, Homo fio. մարդացայ, Homo fui. ա̃ծ, Deus. ա̃ծանամ, Deus fio. ա̃ծացայ, Deus fui, & sic de cæt.

ARTICVLVS XII.

De exemplo Verborum Neutrorum mixtæ terminationis pertinentium ad tertiam Coniugationem.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. զարթնում, Euigilo. զարթնուս, Euigilas. զարթնու, Euigilat.

Plural. զարթնումք, Euigilamus. զարթնույք, Euigilatis. զարթնուն, Euigilant.

Imperfectum.

Singul. զարթնույի, Euigilabam. զարթնույի, Euigilabas. զարթնույր, Euigilabat.

Plural. զարթնույաք, Euigilabamus. զարթնույիք, Euigilabatis. զարթնույին, Euigilabant.

Perfectum.

Singul. զարթեայ, Euigilaui. զարթեար, Euigilasti, զարթեաւ, Euigilauit.

Plural. զարթեաք, Euigilauimus. զարթեայք, Euigilastis. զարթեան, Euigilarunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. զարթեալ եմ, Iam euigilaui. զարթեալ ես, Iam euigilasti, &c. vt գրեալ եմ,

Plusquam perfectum.

Singul. զարթեալ էի, Euigilaueram, &c. vt գրեալ էի.

Futurum.

Singul. զարթեայց, Euigilabo. զարթիցես, Euigilabis. զարթիցէ, Euigilabit.

Plural. զարթիցուք, Euigilabimus, զարթիցէք, Euigilabitis, զարթիցեն, Euigilabunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. զարթիր, Euigila. մի՛ զարթնուր, vel մի՛ զարթնուցուս, Ne euigiles. զարթնուցու, Euigilet, մի՛ զարթնուցու, Ne euigilet,

Plural. զարթիք, Euigilate, մի՛ զարթնուք, vel մի՛ զարթնուցուք, Ne euigiletis. զարթնուցուն, Euigilent. մի՛ զարթնուցուն, Ne euigilent.

Futurum.

Singul. զարթիջիր, vel զարթիցես, Euigilabis. զարթիցէ, Euigilabit.

Plural. զարթիցուք, Euigilemus. զարթիջիք, vel զարթիցէք, Euigilabitis. զարթիցեն, Euigilabunt.

OPTA-

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ զարթնուցում, Vtinam euigilem, &c. vt լուացում.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ զարթնեցէի, Vtinam euigilarem, &c. vt լինեցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ զարթեալլիցեմ, Vtinam euigilauerim, &c. vt լցեալլիցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ զարթեալլիցէի, Vtinam euigilassem, &c. vt լցեալլիցէի.

Subiunctiuum idem est ac Optatiuum, excepto Futuro.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ զարթեալեղեց, Si euigilauero, &c. vt լցեալ եղեց.

Infinitiua.

զարթնուլ, Euigilare. զարթեալ գոլ, Euigilasse. զարթնլոց գոլ, Euigilaturum esse.

Participia.

զարթնօղ, Euigilans. զարթնողի, Euigilantis. զարթեալ Euigilatus. զարթելոյ, Euigilati.

Gerundia.

զարթնելոյ, Euigilandi. ի զարթնուլ, Euigilandum. զարթնելով, Euigilando. ըն զարթնուլն, Cùm euigilaret.

Ad hoc exemplum reuocantur pauca quædam verba neutra finita in նում, quorum aliqua in præterito perfecto

P fiunt

fiunt, եայ. vt ընդոստնում, Resilio. ընդոստնեայ, Resiliui. պապանձում, Stupefio. պապանձեայ, Stupefactus sum. Aliqua fiunt այ. vt երդնում, Iuro. երդուայ, Iuraui. ջեռնում, Calefio. ջեռայ, Calefactus sum. Aliqua vero fiunt ցայ. vt յենում, Hæreo. յեցայ, Hæsi. խրտնում, Consterno. խրտնեցայ, Consternaui. ուշնում, Intueor. ուշեցայ, Intuitus sum, &c.

ARTICVLVS XIIII.

De Coniugatione Verborum. Զախտակրականաց, id est Deponentium.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. աճիմ, Cresco. աճիս, Crescis. աճի, Crescit.
Plural. աճիմք, Crescimus. աճիք, Crescitis. աճին, Crescunt.

Imperfectum.

Singul. աճէի, Crescebam. աճէիր, Crescebas. աճէր, Crescebat.
Plural. աճէաք, Crescebamus. աճէիք, Crescebatis աճէին, Crescebant.

Perfectum.

Singul. աճեցայ, Creui. աճեցար, Creuisti. աճեցաւ, Creuit.
Plural. աճեցաք, Creuimus. աճեցայք, Creuistis. աճեցան, Creuerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. աճեալէի, Iam creui. աճեալէիր, Iam creuisti. աճեալէր, Iam creuit.
Plural. աճեալէաք, Iam creuimus. աճեալէիք, Iam creuistis. աճեալէին, Iam creuerunt.

Plus-

Plusquam perfectum.

Singul. աճեալէի, Creueram. աճեալէիր, Creueras, աճեալէր, Creuerat.

Plural. աճեալէաք, Creueramus. աճեալէիք, Creueratis. աճեալէին, Creuerant.

Dicitur etiam աճեցեալեմ, & աճեցեալէի, &c.

Futurum.

Singular. աճեցայց, Crescam աճեսցես, Cresces. աճեսցէ, Crescet.

Plural. աճիցուք, Crescemus. աճեսջիք, Crescetis. աճեսցեն, Crescent.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. աճեր, vel աճեաց, Cresce. մի՛ աճեր, vel մի՛ աճիցես, Ne crescas. աճիցէ, Crescat. մի՛ աճիցէ, Ne crescat.

Plural. աճեցէք, vel աճեցարուք, Crescite. մի՛ աճէք, vel մի՛ աճիցէք, Ne crescatis. աճիցեն, Crescant. մի՛ աճիցեն, Ne crescant.

Futurum.

Singul. աճիջիր, vel աճեսցես, Cresces. աճեսցէ, Crescet.
Plural. աճիցուք, Crescamus. աճիջիք, vel աճեսցիք, Crescetis. աճեսցեն, Crescent.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ աճիցեմ, Vtinam crescam. աճիցես, Crescas. աճիցէ, Crescat.

Plural. Երանի թէ աճիցեմք, Vtinam crescamus. աճիցէք, Crescatis. աճիցեն, Crescant.

 Imper.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ աճիցէի, Vtinam crescerem. աճիցէիր, Cresceres. աճիցէր, Cresceret.

Plur. Երանի թէ աճիցէաք, Vtinam cresceremus. աճիցէիք, Cresceretis. աճիցէին, Crescerent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ աճեալ լիցիմ, Vtinam creuerim. աճեալ լիցիս, Creueris. աճեալ լիցի, Creuerit.

Plural. Երանի թէ աճեալք լիցուք, Vtinam creuerimus. աճեալք լիջիք, Creueritis. աճեալք լիցին, Creuerint.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ աճեալ լիցէի, Vtinam creuissem աճեալ լիցէիր, Creuisses. աճեալ լիցէր, Creuisset.

Plural. Երանի թէ աճեալք լիցէաք, Vtinam creuissemus. աճեալք լիցէիք, Creuissetis. աճեալք լիցէին, Creuissent.

Subiunctiuum idem est ac Optatiuum, excepto Futuro.

Futurum Subiunctiui.

Singul. Եթէ աճեալ եղէց, Si creuero. աճեալ եղիցիս, Creueris. աճեալ եղիցի, Creuerit.

Plural. Եթէ աճեալք եղիցուք, Si creuerimus. աճեալք եղիջիք, Creueritis. աճեալք եղիցին, Creuerunt.

Infinitiua.

ԱՃԻԼ, Crescere. աճեալ լինել, Creuisse. աճելոց գոլ, Crescendum esse.

Participia.

ԱՃՈՂ, Crescens. աճողի, Crescentis. աճեալ, vel աճեցեալ, Cretus. աճելոյ, vel աճեցելոյ, Creti. աճելոց, Crescendus.

Gerun-

Gerundia.

աճելոյ, Crescendi. յաճել, Crescendum. աճելով, Crescendo. ընդ յաճելն, Cùm cresceret.

Huic Coniugationi subijciuntur omnia verba Deponentia, quorum quædam in præterito perfecto fiunt ցայ. vt յագիմ, Satior. յագեցայ, Satiatus sum. բնակիմ, Habito. բնակեցայ, Habitaui. նայիմ, Aspicio. նայեցայ, Aspexi. հայիմ, Conspicio. հայեցայ, Conspexi. ծարաւիմ, Sitio. ծարաւեցայ, Sitiui. հետեւիմ, Sequor. հետեւեցայ, Secutus sum. բերկրիմ, Hilaresco. բերկրեցայ, Hilarus fui. հրճուիմ, Exulto. հրճուեցայ, Exultaui. բազմիմ, Discumbo. բազմեցայ, Discubui. սովորիմ, Consuesco. սովորեցայ, Consueui. ցաւիմ, Doleo. ցաւեցայ, Dolui. զարհուրիմ, Expaueo. զարհուրեցայ, Expaui. ապշիմ, Stupesco. ապշեցայ, Stupefactus sum. աշխատիմ, Laboro. աշխատեցայ, Laboraui. պարծիմ, Glorior. պարծեցայ, Gloriatus sum. շրջիմ, Ambulo, vel Versor. շրջեցայ, Ambulaui, vel Versatus sum. ընկողմանիմ, Cubo. ընկողմանեցայ, Cubui. ողորմիմ, Misereor. ողորմեցայ, Misertus sum, &c.

Quædam fiunt եայ. vt փախչիմ, Fugio. փախեայ, Fugi. թաքչիմ, Lateo. թաքեայ, Latui. երկնչիմ, Timeo. երկեայ Timui. հանգչիմ, Quiesco. հանգեայ, Quieui. քաղցնիմ, Esurio. քաղցեայ, Esuriui. մատչիմ, Accedo. մատեայ, Accessi, &c.

Quædam verò fiunt. այ. vt նստիմ, Sedeo. նստայ, Sedi. մեռանիմ, Morior. մեռայ, Mortuus sum. ջեռանիմ, Calefio. ջեռայ, Calefactus sum. ագիմ, Commoror. ագայ, Commoratus sum. սնանիմ, Enutrior. սնայ, Enutritus sum. ագանիմ, Induor. ագայ. Indutus sum, &c.

Sed deponentia hæc ex maiori parte in Imperatiuo fiunt

եայ.

եաց. vt բնակեաց, Habita. նայեաց, Aspice. բազմեաց; Discumbe. ողորմեաց, Miserere. &c.

ARTICVLVS XIV.

De Coniugatione Verborum, Հասարակաց, id est Communium.

Indicatiui modi tempus præsens Actiuum simul & Passiuum significans.

Singul. խոստովանիմ, Confiteor. խոստովանիս, Confiteris. խոստովանի, Confitetur.

Plural. խոստովանիմք, Confitemur. խոստովանիք, Confitemini. խոստովանին, Confitentur.

Imperfectum Actiuum.

Singul. խոստովանէի, Confitebar. խոստովանէիր, Confitebaris. խոստովանէր, Confitebatur.

Plural. խոստովանէաք, Confitebamur. խոստովանէիք, Confitebamini. խոստովանէին, Confitebantur.

Imperfectum Passiuum.

Singul. խոստովանեէի, խոստովանեէիր, խոստովանեէր,

Plural. խոստովանեէաք, խոստովանեէիք, խոստովանեէին.

Perfectum Actiuum simul & Passiuum.

Singul. խոստովանեցայ, Confessus sum. խոստովանեցար, Confessus es. խոստովանեցաւ, Confessus est.

Plural. խոստովանեցաք, Confessi sumus. խոստովանեցայք, Confessi estis. խոստովանեցան, Confessi sunt.

Paulò plus perfectum Actiuum.

Singul. խոստովանեալեմ, Iam confessus sum. խոստովանեալես,

եալես, Iam confessus es. *խոստովանեալէ*, Iam confessus est.

Plural. *խոստովանեալեմք*, Iam confessi sumus. *խոստովանեալէք*, Iam confessi estis. *խոստովանեալեն*, Iam confessi sunt.

Paulò plus perfectum Passiuum.

Singul. *խոստովանեցեալեմ*, *խոստովանեցեալես*, *խոստովանեցեալէ*.

Plural. *խոստովանեցեալեմք*, *խոստովանեցեալէք*, *խոստովանեցեալեն*.

Plusquam perfectum Actiuum.

Singul. *խոստովանեալէի*, Confessus eram. *խոստովանեալէիր*, Confessus eras. *խոստովանեալէր*, Confessus erat.

Plural. *խոստովանեալէաք*, Confessi eramus. *խոստովանեալէիք*, Confessi eratis. *խոստովանեալէին*, Confessi erant.

Plusquam perfectum Passiuum.

Singul. *խոստովանեցեալէի*, *խոստովանեցեալէիր*, *խոստովանեցեալէր*.

Plural. *խոստովանեցեալէաք*, *խոստովանեցեալէիք*, *խոստովանեցեալէին*.

Futurum Actiuum simul & Passiuum.

Singul. *խոստովանեցայց*, Confitebor. *խոստովանեսցիս*, Confiteberis. *խոստովանեսցի*, Confitebitur.

Plural. *խոստովանեսցուք*, Confitebimur. *խոստովանեսջիք*, Confitebimini. *խոստովանեսցեն*, Confitebuntur.

Imperatiui modi tempus præsens Actiuum simul & Passiuum.

Singul. *խոստովանեա*, vel *խոստովանեաց*, Confitere. *խոստովանեսցի*, Confiteatur.

Plur.

Plural. խոստովանեսցուք, Confitemini. խոստովանեսցին, Confiteantur.

Futurum Actiuum simul & Passiuum.

Singul. խոստովանեցայց, vel խոստովանեսցիս, Confiteberis. խոստովանեսցի, Confitebitur.

Plural. խոստովանեսցուք, Confiteamur. խոստովանեսջիք. vel խոստովանեսցէք, Confitebimini. խոստովանեսցին, Confitebuntur.

Optatiui modi tempus præsens. & futurum Actiuum simul & Passiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանեցից, Vtinam confitear. խոստովանեսցես, Confitearis. խոստովանեսցէ, Confiteatur.

Plural. Երանի թէ խոստովանեսցուք, Vtinam confiteamur. խոստովանեսջիք, Confiteamini. խոստովանեսցեն, Confiteantur.

Imperfectum Actiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանիցէի, Vtinam confiterer. խոստովանիցէիր, Confitereris. խոստովանիցէր, Confiteretur.

Plural. Երանի թէ խոստովանիցէաք, Vtinam confiteremur. խոստովանիցէիք, Confiteremini. խոստովանիցէին, Confiterentur.

Imperfectum Passiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանիցէի; խոստովանիցէիր; խոստովանիցիւր.

Plur. Երանի թէ խոստովանիցէաք; խոստովանիցէիք, խոստովանիցէին.

Perfectum & paulò plus perfectum Actiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանեալ իցեմ, Vtinam confessus sim,

sim. խոստովանեալիցես, Confessus sis. խոստովանեալիցէ, Confessus sit.

Plural. Երանի թէ խոստովանեալքիցեմք. Vtinam confessi simus. խոստովանեալք իցէք, Confessi sitis. խոստովանեալք իցեն, Confessi sint.

Perfectum & paulò plus perfectum Passiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանեցեալիցեմ, խոստովանեցեալիցես, խոստովանեցեալիցէ.

Plural. Երանի թէ խոստովանեցեալք իցեմք, խոստովանեցեալք իցէք, խոստովանեցեալք իցեն.

Plusquam perfectum Actiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանեալիցէի, Vtinam confessus essem. խոստովանեալիցէիր, Confessus esses. խոստովանեալ իցէր, Confessus esset.

Plural. Երանի թէ խոստովանեալք իցեմք, Vtinam confessi essemus. խոստովանեալք իցէիք, Confessi essetis. խոստովանեալք իցէին, Confessi essent.

Plusquam perfectum Passiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանեցեալիցէի, խոստովանեցեալիցէիր, խոստովանեցեալիցէր.

Plural. Երանի թէ խոստովանեցեալք իցեմք, խոստովանեցեալք իցէիք, խոստովանեցեալք իցէին.

Futurum Subiunctiui Actiuum.

Singul. Եթէ խոստովանեալեղէց, Si confessus fuero, &c.

Plural. Եթէ խոստովանեալք եղիցուք, Si confessi fuerimus, &c.

Futurum Subiunctiui Passiuum.

Singul. Եթէ խոստովանեցեալ եղէց, &c.

Plural. Եթէ խոստովանեցեալք եղիցուք, &c.

Infinitiui modi tempus præsens Actiuum & Passiuum.

խոստովանիլ, Confiteri.

Perfectum Actiuum.

խոստովանեալ գոլ, Confessum esse.

Perfectum Passiuum.

խոստովանեցեալ գոլ.

Futurum Actiuum.

խոստովանելոց գոլ, Confitendum esse.

Futurum Passiuum.

խոստովանելի գոլ.

Participium præsens Actiuum.

խոստովանօղ, Confitens. խոստովանողի, Confitentis.

Participium præsens Passiuum.

խոստովանեցօղ, խոստովանեցողի.

Perfectum Actiuum.

խոստովանեալ, Qui confessus fuit.

Perfectum Passiuum.

խոստովանեցեալ.

Futurum Actiuum.

խոստովանելոց, Confitendus.

Futurum Passiuum.

խոստովանելի.

Gerundia.

խոստովանելոյ, Confitendi, խոստովանել, Confitendū.
խոստովանելով, Confitendo. ի խոստովանելն, Cùm confiteretur.

Ad hanc Coniugationem pertinent omnia verba Communia, quorum quædam in præterito perfecto desinunt in ցայ.

ցայ. vt խորհիմ, Cogito. խորհեցայ, Cogitaui. հաճիմ, Placeo. հաճեցայ, Placui. հաւանիմ, Consentio հաւանեցայ. Consensi. ծիծաղիմ, Rideo. ծիծաղեցայ, Risi. նախանձիմ, Zelo. նախանձեցայ, Zelaui. փարիմ, Amplector. փարեցայ, Amplexus sum. խօսիմ, Loquor. խօսեցայ, Locutus sum. կամիմ, Volo. կամեցայ, Volui, &c.

Quædam verò in այ. vt ծնանիմ, Nascor. ծնայ, Natus sum. ագանիմ, Induor. ագայ, Indutus sum. տանիմ, Porto. տարայ, Portaui. ուսանիմ Disco. ուսայ, Didici. սկսանիմ, Incipio. սկսայ, Incepi. ծանիմ, Nosco. ծանեայ, Noui, &c.

Sed sciendum est quorundam ex his, etiam secunda & tertia persona Futuri Indicatiui, & omnes tres personæ Optatiui & Subiunctiui Actiua & Passiua terminatione discerni. Vt տարցես, Portabis. տարցէ, Portabit. տարցիս, Portaberis. տարցի, Portabitur. տանիցեմ, Portem. տանիցես, Portes. տանիցէ, Portet. տանիցիմ, Porter. տանիցիս, Porteris. տանիցի, Portetur. ծնցես, Paries. ծնցէ, Pariet. ծնցիս, Nasceris. ծնցի, Nascetur. ծնանիցեմ, Pariam. ծնանիցես, Parias. ծնանիցէ, Pariat. ծնանիցիմ, Nascar. ծնանիցիս, Nascaris. ծնանիցի, Nascatur. սկսցես, Incipies. սկսցէ, Incipiet. սկսցիս, Incipieris. սկսցի, Incipietur. սկսանիցեմ, Incipiam. սկսանիցես, Incipias. սկսանիցէ, Incipiat. սկսանիցիմ. Incipiar. սկսանիցիս, Incipiaris. սկսանիցի, Incipiatur. ծանեսցես, Nosces. ծանեսցէ, Noscet. ծանեսցիս. Nosceris. ծանեսցի, Noscetur. ծանիցեմ, Noscam. ծանիցես, Noscas. ծանիցէ, Noscat. ծանիցիմ, Noscar. ծանիցիս, Noscaris. ծանիցի, Noscatur, &c.

ARTICVLVS XV.

De Coniugatione Verborum, դիմազրկից, id est Impersonalium.

Verba Impersonalia pertinent vel ad primam vel ad secundam Coniugationem.

Exemplum eorum, quæ pertinent ad primam.

INDICATIVVS MODVS.

Præsens. անձրեւէ, Pluit.
Imperfectum. անձրեւէր, Pluebat.
Perfectum. անձրեւեաց, Pluit.
Paulò plus perfectum. անձրեւեալ է; Iam pluit.
Plusquam perfectum. անձրեւեալ էր; Pluerat.
Futurum. անձրեւեսցէ, pluet.

Imperatiuus modus.

Præsens. անձրեւեսցէ, Pluat.
Futurum. անձրեւեսցէ, Pluet.

Optatiuus modus.

Præsens & Futurum. երանի թէ անձրեւեսցէ, Vtinam pluat.
Imperfectum. երանի թէ անձրեւեսցէր, Vtinam plueret.
Perfectum & paulò plus perfectum. երանի թէ անձրեւեալ կայցէ, Vtinam pluerit.
Plusquam perfectum. երանի թէ անձրեւեալ կայցէր, Vtinam pluisset.
Futurum Subiunctiui. եթէ անձրեւեալ կայ եղիցի, Si pluerit.

In-

Infinitiuus modus.

Præsens. անձրեւել, Pluere.
Perfectum. անձրեւեալ գոլ, Pluisse.
Futurum. անձրեւելոց գոլ, Pluiturum esse.

Participia.

Præsens. անձրեւօղ, Pluens.
Perfectum. անձրեւեալ, Qui pluit.
Futurum. անձրեւելոց. Pliuturum.

Gerundia.

անձրեւելոյ, Pluendi. 'յանձրեւել, Pluendum. անձրեւելով, Pluendo, 'ն անձրեւելն, Cùm plueret.

Ad hoc exemplum reuocantur. Primò, ձիւնէ, Ningit. ձիւնէր. Ningebat. ձիւնեաց, Nixit. ամպէ, Nubilat. ամպէր, Nubilabat. ամպեաց, Nubilauit. փայլատակէ, Coruscat. փայլատակէր, Coruscabat. փայլատակեաց, Coruscauit. մրրկէ, Fit turbo. մրրկէր, Fiebat turbo. մրրկեաց, Factus est turbo. կարկտէ, Grandinat. կարկտէր, Grandinabat. կարկտեաց, Grandinauit. Ցօղէ, Rorat. ցօղէր, Rorabat. ցօղեաց, Rorauit. ծագէ, Oritur, ծագէր, Oriebatur. ծագեաց, Ortus est. ալեկոծէ, Fluctuat. ալեկոծէր, Fluctuabat. ալեկոծեաց, Fluctuauit.

Secundò, պիտոյէ, Opus est. պիտոյէր, Opus erat. պիտոյեղեւ, Opus fuit. փոյթէ, Interest. փոյթէր, Intererat. փոյթեղեւ, Interfuit. Հարկէ. Necesse est. հարկէր, Necesse erat. հարկեղեւ, Necesse fuit. Ըմբռնէ, Conuenit. ըմբռնէր, Conueniebat. ըմբռնեղեւ, Conuenit. Պարտէ, Oportet. պարտէր, Oportebat. պարտեղեւ, Oportuit. Պատկանէ, Attinet. պատկանէր, Attinebat. պատկանեղեւ, Attinuit. Ճահէ, Congruit. ճահէր, Congruebat. ճահեղեւ, Congruit.

Վայելէ.

Վայե՛լէ, Decet. վայե՛լէր, Decebat. վայե՛լեցաւ, Decuit, &c.

Exemplum eorum quæ pertinent ad secundam.

INDICATIVVS MODVS.

Præsens. Որոտայ, Tonat.
Imperfectum. Որոտայր, Tonabat.
Perfectum. Որոտաց, Tonuit.
Paulò plus perfectum. Որոտացեալ է, Iam tonuit.
Plusquam perfectum. Որոտացեալ էր, Tonuerat.
Futurum. Որոտասցէ, Tonabit.

Imperatiuus modus.

Præsens. Որոտասցի, Tonet.
Futurum. Որոտասցէ, Tonabit.

Optatiuus modus.

Præsens & Futurum. Երանի թէ որոտասցի, Vtinam Tonet.
Imperfectum. Երանի թէ որոտայցէր, Vtinam tonaret.
Perfectum & paulò plus perfectum. Երանի թէ որոտա-ցեալ իցէ, Vtinam tonuerit.
Plusquam perfectum. Երանի թէ որոտացեալ իցէր, Vtinam tonuisset.
Futurum Subiunctiui. Եթէ որոտացեալ լինիցի, Si tonuerit.

Infinitiuus modus.

Præsens. Որոտալ, Tonare.
Perfectum. Որոտացեալ լինել, Tonuisse.
Futurum. Որոտալոց է, Tonitūrum esse.

Par-

Participia.

Præsens. Որոտացող, Tonans.
Perfectum. Որոտացեալ, Qui tonuit.
Futurum. Որոտալոց, Toniturum.

Gerundia.

Որոտալոյ, Tonandi. յորոտալ, Tonandum. որոտալով, Tonando, յորոտալն, Cùm tonaret.

Ad hoc exemplum reuocantur, տեղայ, Fit imber. տեղայր, Fiebat imber. տեղաց, Fuit imber. Լուսանայ, Lucescit. լուսանայր, Lucescebat. լուսացաւ, Illuxit. Մթանայ, Obscurum fit. մթանայր, Obscurum fiebat. մթացաւ, Obscurum fuit. Առաւօտանայ, Mane fit. առաւօտանայր, Mane fiebat. առաւօտացաւ, Mane fuit. Երեկոյանայ, Aduesperascit. երեկոյանայր, Aduesperascebat. երեկոյացաւ, Aduesperauit. Գիշերանայ, Nox fit. գիշերանայր; Nox fiebat. գիշերացաւ, Nox fuit. Խաւարանայ; Tenebræ fiunt. խաւարանայր, Tenebræ fiebant. խաւարացաւ, Tenebræ factæ sunt, &c.

Sed sciendum est primò, Verba Impersonalia apud Armenos tàm primæ quàm secundæ Coniugationis ex maiori parte posse congruenter vsurpari in prima & in secunda persona. Dico ex maiori parte, solummodo excipiuntur ea, quæ ex verbo substantiuo է formantur.

Sciendum est secundò, plura ex verbis Passiuis & Deponentibus propter eorum frequentem vsum in tertia persona vocari Impersonalia per accidens, qualia sunt. Թուի, Existimatur. Թուէր, Existimabatur. Թուեցաւ, Existimatum

tum est. ասի, Dicitur. ասիւր, Dicebatur. ասացաւ, Dictum est. կարծի, Putatur. կարծիւր, Putabatur. կարծեցաւ, Putatum est. Տեսանի, Videtur. տեսանիւր, Videbatur. տեսաւ, Visum est. տրի, Datur. տրիւր, Dabatur. տրեցաւ, Datum est. Երեւի, Apparet. երեւիւր, Apparebat. երեւեցաւ, Apparuit. վարի, Vsurpatur. վարիւր, Vsurpabatur. վարեցաւ, Vsurpatum est, & alia compluria.

ARTICVLVS XVI.

De Coniugatione Verbi անկարգի, id est Anomali, Ուտեմ, Manduco.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Ուտեմ, Manduco. ուտես, Manducas. ուտէ, Manducat.

Plur. Ուտեմք, Manducamus. ուտէք, Manducatis. ուտեն, Manducant.

Imperfectum.

Singul. Ուտէի, Manducabam, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. Կերի, vel կերայ, Manducaui կերեր, vel կերար, Manducasti. եկեր, vel կերաւ, Manducauit.

Plur. Կերաք, Manducauimus. կերէք, vel կերայք, Manducastis. կերին, vel կերան, Manducarunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. կերեալեմ, Iam manducaui, &c. vt սիրեալեմ.

Plusquamperfectum.

Singul. կերեալէի, Manducaueram, &c. vt սիրեալէի.

Fu-

Futurum.

Singul. կերայց, Manducabo. կերիցես, Manducabis. կերիցէ, Manducabit.

Plur. կերիցուք, Manducabimus. կերիջիք, Manducabitis. կերիցեն, Manducabunt.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. Կեր, Manduca. մի՛ ուտեր, vel մի՛ ուտիցես, Ne manduces. ուտիցէ, Manducet. մի՛ ուտիցէ, Ne manducet.

Plur. կերէք, Manducate. մի՛ ուտէք, vel մի՛ ուտիցէք, Ne manducetis. ուտիցեն, Manducent. մի՛ ուտիցեն, Ne manducent.

Futurum.

Singul. կերիջիր, vel կերիցես, Manducabis. մի՛ ուտիցես, Ne manduces. կերիցէ, Manducabit. մի՛ ուտիցէ, Ne manducet.

Plur. կերիցուք, Manducamus. մի՛ ուտիցեմք, Ne manducemus. կերիջիք, vel կերիցէք, Manducabitis, մի՛ ուտիցէք, Ne manducetis. կերիցեն, Manducabunt. մի՛ ուտիցեն, Ne manducent.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ ուտիցեմ, Vtinam manducem, &c. vt սիրիցեմ.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ ուտիցէի, Vtinam manducarem, &c. vt սիրիցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ կերեալ իցեմ, Vtinam manducauerim, &c. vt սիրեալ իցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ կերեալ իցէի, Vtinam manducauissem, &c. vt սիրեալ իցէի.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ կերեալ եղեց, Si manducauero, &c. vt սի-րեալ եղեց.

Infinitiua.

Præsens. Ուտել, Manducare.
Perfectum. կերեալ գոլ, Manducauisse.
Futurum. Ուտելոց գոլ, Manducaturum esse.

Participia.

Præsens. Ուտօղ, vel կերօղ. Manducans.
Perfectum. կերեալ, Qui manducauit.
Futurum. Ուտելոց, Manducaturus, a. m.

Gerundia.

Ուտելոյ, Manducandi. յուտել, Manducandum. ու-տելով, Manducando. յուտելն, Cùm manducaret.

Passiuum eiusdem verbi.

INDICATIVI MODI TEMPUS PRAESENS.

Singul. Ուտիմ, Manducor, &c. vt սիրիմ.

Imperfectum.

Singul. Ուտէի, Manducabar, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. ուտեցայ, Manducatus sum. ուտեցար, Mandu-catus

catus es. ուտեցաւ, Manducatus est.

Plural. ուտեցաք, Manducati sumus. ուտեցայք, Manducati estis. ուտեցան, Manducati sunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. ուտեցեալեմ, Iam manducatus sum, &c. vt սիրեցեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. ուտեցեալէի, Manducatus eram, &c. vt սիրեցեալէի.

Futurum.

Singul. ուտեցայց. Manducabor. կերիցիս, Manducaberis. կերիցի. Manducabitur.

Plur. ուտեցուք, Manducabimur. կերիցիք, Manducabimini. կերիցին, Manducabuntur.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. Ուտիր, Manducare. մի՛ ուտիր, vel մի՛ ուտիցիս. Ne manduceris. ուտիցի, Manducetur. մի՛ ուտիցի, Ne manducetur.

Plur. Ուտեցարուք, Manducemini. մի՛ ուտիք, vel մի՛ ուտիցիք, Ne manducemini. ուտիցին, Manducentur. մի՛ ուտիցին, Ne manducentur.

Futurum.

Singul. Ուտիջիր, vel կերիցիս, Manducaberis. կերիցի, Manducabitur.

Plur. Ուտեցուք, Manducemur. ուտիջիք, vel կերիցիք, Manducabimini. կերիցին, Manducabuntur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. **երանի թէ ուտիցիմ**, Vtinam manducer, &c. vt **սիրիցիմ**.

Imperfectum.

Singul. **երանի թէ ուտիցէի**, Vtinam manducarer, &c. vt **սիրիցէի**.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. **երանի թէ ուտեցեալիցեմ**, Vtinam manducatus ſim, &c. vt **սիրեցեալիցեմ**.

Pluſquam perfectum.

Singul. **երանի թէ ուտեցեալիցէի**, Vitnam manducatus eſſem, &c. vt **սիրեցեալիցէի**.

Futurum Subiunctiui.

Singul. **եթէ ուտեցեալ լիցիմ**, Si manducatus fuero, &c. vt **սիրեցեալ լիցիմ**.

Infinitiua.

Præſens. **Ուտել**, Manducari.
Perfectum. **Ուտեցեալ գոլ**, Manducatum eſſe.
Futurum. **Ուտելի գոլ**, Manducandum eſſe.

Participia.

Præſens. **Ուտեցող**, Qui manducatur.
Perfectum. **Ուտեցեալ**, Manducatus, a, m.
Futurum. **Ուտելի**, Manducandus, a, m.

Gerundia.

Ուտելոյ, Di eſſer mangiato, ò Per eſſer mangiato. **յուտել**, Ad eſſer mangiato. **ուտելով**, Eſſendo mangiato. **՚ի յուտելն**. Nell'eſſer mangiato, &c.

AR

ARTICVLVS XVII.

De Coniugatione Verbi Anomali. *Առնեմ*, Facio.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. *Առնեմ*, Facio. *առնես*, Facis. *առնէ*, Facit.
Plur. *Առնեմք*, Facimus. *առնէք*, Facitis. *առնեն*, Faciunt.

Imperfectum.

Singul. *Առնէի*, Faciebam, &c. vt *սիրէի*.

Perfectum.

Singul. *Արարի*, Feci. *արարեր*, Fecisti. *արար*, Fecit.
Plur. *Արարաք*, Fecimus. *արարէք*, Fecistis. *արարին*, Fecerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. *Արարեալեմ*, Iam feci, &c. vt *սիրեալեմ*;

Plusquam perfectum.

Singul. *Արարեալէի*, Feceram, &c. vt *սիրեալէի*.

Futurum.

Singul. *Արարից*, Faciam. *արասցես*, Facies. *արասցէ*, Faciet.
Plur. *Արասցուք*, Faciemus. *արասցէք*, Facietis. *արաս ցեն*, Facient.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. *Արա*, Fac. *մի՛ առներ*, vel *մի՛ առնիցես*, Ne facias. *առնիցէ*, Faciat. *մի՛ առնիցէ*, Ne faciat.
Plur. *Արարէք*, Facite. *մի՛ առնէք*, Ne faciatis. *առնիցեն*, Faciant. *մի՛ առնիցեն*, Ne faciant.

Fa-

Futurum.

Singul. առասջիր, Vel արասցես, Facies. արասցէ, Faciet.

Plur. առասցուք, Faciamus. արասջիք, vel արասցէք, Facietis. արասցեն, Facient.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ առնիցեմ, Vtinam faciam, &c. vt սիրիցեմ.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ առնիցէի, Vtinam facerē, &c. vt սիրիցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ արարեալիցեմ, Vtinam fecerim, &c. vt սիրեալիցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ արարեալիցէի, Vtinam fecissem, &c. vt սիրեալիցէի.

Futurum Subiunctiui.

Singul. Եթէ արարեալ եղէց, Si fecero, &c. vt սիրեալ եղէց.

Infinitiua.

Præsens. առնել, Facere.

Perfectum. առարեալ գոլ, Fecisse.

Futurum. առնելոց գոլ, Facturum esse.

Participia.

Præsens. առնող, vel արարող, Faciens.

Perfectum. առարեալ, Qui fecit.

Futurum. առնելոց, Facturus, a, m.

Gerundia.

առնելոյ, Faciendi. ՚ի առնել, Faciendum. առնելով.

Facien-

Faciendo. 'առնելն, Cùm faceret.

Passiuum eiusdem Verbi.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. առնիմ, Facior, &c. vt սիրիմ.

Imperfectum.

Singul. առնէի, Faciebar, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. արարայ, Factus sum, &c. vt սիրեցայ.

Paulò plus perfectum.

Singul. արարեցեալեմ, Iam factus sum, &c. vt սիրեցեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. արարեցեալէի, Factus eram, &c. vt սիրեցեալէի.

Futurum.

Singul. արարայց, Faciar. արասցիս, Facieris. արասցի, Facietur.

Plural. առնիցուք, Faciemur. արասջիք, Faciemini. արասցին, Facientur.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. առնիր, Facere. մի՛ առնիր, Ne faciaris. առնիցի, Faciatur.

Plur. առնեցարուք, Faciamini. մի՛ առնիք, Ne faciamini. առնիցին, Faciantur.

Futurum.

Singul. առնիջիր, Facieris. արասցի, Facietur.

Plural. առնիցուք, Faciamur. առնիջիք, Faciemini. արասցին, Facientur.

OPTA-

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ առնիցիմ, Vtinam facior, &c. vt սի-րիցիմ.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ առնիցէի, Vtinam facerer, &c. vt սիրիցէի.

Perfectum paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ արարեցեալիցեմ, Vtinam factus sim, &c.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ արարեցեալիցէի, Vtinam factus essem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ արարեցեալ լիցիմ, Si factus fuero, &c.

Infinitiua.

Præsens. առնել, Faci.
Perfectum. արարեցեալ գոլ, Factum esse.
Futurum. առնելի գոլ, Faciendum esse.

Participia.

Præsens. առնեցող, Qui facitur.
Perfectum. արարեցեալ, Factus.
Futurum. առնելի, Faciendus.

Gerundia.

առնելոյ, Di esser fatto. 'ի առնել, Ad esser fatto. առնելով, Essendo fatto. 'յառնելն, Nell'esser fatto.

AR-

ARTICVLVS XVIII.

De Coniugatione Verbi Պակասաւորի, id est Deffectiui, Լուայ, Audiui, cum Verbo regulari Լսեմ, Audio.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Լսեմ, Audio. լսես, Audis. լսէ, Audit.
Plural. Լսեմք, Audimus. լսէք, Auditis. լսեն, Audiunt.

Imperfectum.

Singul. Լսէի, Audiebam, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. Լսեցի, vel լուայ, Audiui. լսեցեր, vel լուար, Audiuisti. լսեաց, vel լուաւ, Audiuit.
Plural. Լսեցաք, vel լուաք, Audiuimus. լսեցէք, vel լու-այք, Audiuistis. լսեցին, vel լուան, Audierunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. Լսեալեմ, vel լուեալեմ, Iam audiui, &c. vt սիրեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Լսեալէի, vel լուեալէի, Audieram, &c. vt սիրեալէի.

Futurum.

Singul. Լսեցից, vel լուայց, Audiam. լսեսցես, Audies. լսեսցէ, Audiet.
Plural. Լսեսցուք, vel լուիցուք, Audiemus. լսեսցէք, Audietis. լսեսցեն, Audient.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Լսեա, vel լուր, Audi. մի՛ լսեր, Ne audias.

լսիցէ, Vel լուիցէ, Audiat.

Plural. Լսիցէք, vel լուարուք, Audite. Մի լսէք, Ne audiatis. լսիցեն, vel լուիցեն. Audiant.

Futurum.

Singul. Լսեսջիր, vel լուիջիր, Audies. լսեսցէ, Audiet.
Plural. Լսեսցուք, vel լուիցուք, Audiamus. լսեսջիք, vel լուիջիք, Audietis. լսեսցեն, Audient.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ լսիցեմ, vel լուիցեմ, Vtinam audiam, &c.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ լսիցէի, vel լուիցէի, Vtinam audirem, &c.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ լսեալիցեմ, vel լուեալիցեմ, Vtinam audierim, &c.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ լսեալիցէի, vel լուեալիցէի, Vtinam audiuissem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. Եթէ լսեալեղէց, vel լուեալեղէց, Si audiuero, &c.

Infinitiua.

Præsens. Լսել, Audire.
Perfectum. Լսեալ գոլ vel լուեալ գոլ, Audiuisse.
Futurum. Լսելոց գոլ, Auditurum esse.

Participia.

Præsens. Լսող, Audiens.
Perfectum. Լսեալ, vel լուեալ, Qui audiuit.
Futurum. Լսելոց. Auditurus. a. m.

Gerun-

Gerundia.

լսելոյ, Audiendi. 'ի լսել, Audiendum. լսելով, Audiendo. 'ի լսելն, Cùm audirer.

Passiuum eiusdem Verbi.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. լսիմ, Audior, &c. vt սիրիմ.

Imperfectum.

Singul. լսէի, Audiebar, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. լսեցայ, Auditus sum. լսեցար, Auditus es. լսեցաւ, Auditus est.

Plural. լսեցաք, Auditi sumus. լսեցայք, Auditi estis. լսեցան, Auditi sunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. լսեցեալեմ, Iam auditus sum, &c. vt սիրեցեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. լսեցեալէի, Auditus eram, &c. vt սիրեցեալէի.

Futurum.

Singul. լսեցայց, Audiar. լսեսցիս, Audieris. լսեսցի, Audietur.

Plural. լսեսցուք, Audiemur. լսեսջիք, Audiemini. լսեսցին, Audientur.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. լսիր, Audire. մի՛ լսեր, vel մի՛ լսիցես, vel մի՛ լուիցես, Ne audiaris. լսիցի ; vel լուիցի, Audiatur, մի՛ լսիցի, vel մի՛ լուիցի, Ne Audiatur.

Plural. լսեցարուք, Audiamini. մի՛ լսիք, vel մի՛ լսեցիք, vel մի՛ լուեցիք, Ne audiamini. լսեցին, vel լուեցին, Audiantur. մի՛ լսեցին, vel մի՛ լուեցին, Ne audiantur.

Futurum.

Singul. լսիջիր, vel լսեսցիս, Audieris. լսեսցի, Audietur.
Plural. լսիցուք, Audiamur. լսիջիք, vel լսեսցիք, Audiemini. լսեսցին, Audientur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ լսեցիմ, vel լուեցիմ, Vtinam audiar, &c.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ լսեցէի, vel լուեցէի, Vtiná audirer, &c.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ լսեցեալ լիցիմ, vel լուեցեալ լիցիմ, Vtinam auditus sim, &c.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ լսեցեալ լիցէի, vel լուեցեալ լիցէի, Vtinam auditus essem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. Եթէ լսեցեալ լիցիմ, Si auditus fuero, &c. vt սիրեցեալ լիցիմ.

Infinitiua.

Præsens. լսիլ, Audiri.
Perfectum. լսեցեալ գոլ, Auditum esse.
Futurum. լսելի գոլ, Audiendum esse.

Participia.

Præsens. լսեցող, Qui auditur.
Perfectum. լսեցեալ, Auditus, a, m.

Fu-

Futurum. լսելի, Audiendus, a, m.

Gerundia.

լսելոյ, Di esser vdito. ՚ի լսել, Ad esser vdito. լսելով, Essendo vdito. ՚ի լսելն, Nell'esser vdito, &c.

ARTICVLVS XIX.

De Coniugatione Verbi Deffectiui. մեղայ, Peccaui, cum Verbo regulari մեղանչեմ, Pecco.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS:

Singul. մեղանչեմ, Pecco. մեղանչես, Peccas. մեղանչէ, Peccat.

Plural. մեղանչեմք, Peccamus. մեղանչէք, Peccatis. մեղանչեն, Peccant.

Imperfectum.

Singul. մեղանչէի, Peccabam, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. մեղանչեցի, vel մեղայ, Peccaui. մեղանչեցեր, vel մեղար, Peccasti. մեղանչեաց, vel մեղաւ, Peccauit.

Plural. մեղանչեցաք, vel մեղաք; Peccauimus. մեղանչեցէք, vel մեղայք; Peccastis. մեղանչեցին; vel մեղան, Peccauerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. մեղանչեալեմ, vel մեղուցեալեմ, Iam peccaui. մեղանչեալես, vel մեղուցեալես, Iam peccasti. մեղանչեալէ, vel մեղուցեալէ, Iam peccauit.

Plural. մեղանչեալեմք, vel մեղուցեալեմք, Iam peccauimus. մեղանչեալէք, vel մեղուցեալէք; Iam peccastis. մե-

ղանչ

ղանչեալ են, vel մեղուցեալ են, Iam peccarunt.

Plusquam perfectum.

Singul. մեղանչեալ էի, vel մեղուցեալ էի, Peccaueram, մեղանչեալ էիր, vel մեղուցեալ էիր, Peccaueras. մեղանչեալ էր, vel մեղուցեալ էր, Peccauerat.

Plural. մեղանչեալ էաք, vel մեղուցեալ էաք, Peccaueramus, մեղանչեալ էիք, vel մեղուցեալ էիք, Peccaueratis. մե-ղանչեալ էին vel մեղուցեալ էին, Peccauerant.

Futurum.

Singul. մեղանչեցից, vel մեղայց, Peccabo. մեղանչեսցես, Peccabis. մեղանչեսցէ, Peccabit.

Plural. մեղանչեսցուք, vel մեղիցուք, Peccabimus. մեղան-չեսջիք, Peccabitis. մեղանչեսցեն, Peccabunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. մեղանչեա՛, Pecca. մի՛ մեղանչեր, Ne pecces. մե-ղանչեսցէ, Peccet. մի՛ մեղանչեսցէ, vel մի՛ մեղիցէ, Ne peccet.

Plural. մեղանչեցէք, Peccate. մի՛ մեղանչէք, Ne peccatis. մեղանչեսցեն, Peccent. մի՛ մեղանչեսցեն, vel մի՛ մեղիցեն, Ne peccent.

Futurum.

Singul. մեղանչեսջիր, vel մեղիջիր, Peccabis. մեղանչեսցէ, Peccabit.

Plural. մեղանչեսցուք, vel մեղիցուք, Peccemus. մեղանչե-ջիք, vel մեղիջիք, Peccabitis. մեղանչեսցեն, Peccabunt.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ մեղանչեսցեմ, vel մեղիցեմ, Vtinam pec-

peccem. մեղանչիցես, vel մեղիցես, Pecces. մեղանչիցէ, vel մեղիցէ, Peccet.

Plural. Երանի թէ մեղանչիցեմք, vel մեղիցեմք. Vtinam peccemus. մեղանչիցէք, vel մեղիցէք, Peccetis. մեղանչիցեն. vel մեղիցեն, Peccent.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ մեղանչիցէի, vel մեղիցէի, Vtinam peccarem. մեղանչիցէիր. vel մեղիցէիր, Peccares. մեղանչիցէր, vel մեղիցէր, Peccaret.

Plural. Երանի թէ մեղանչիցէաք, vel մեղիցէաք, Vtinam peccaremus. մեղանչիցէիք, vel մեղիցէիք, Peccaretis, մեղանչիցէին, vel մեղիցէին, Peccarent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ մեղանչեալիցեմ, vel մեղուցեալիցեմ, Vtinam peccauerim, &c. vt սիրեալիցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ մեղանչեալիցէի, vel մեղուցեալիցէի, Vtinam peccauerim, &c. vt սիրեալիցէի.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ մեղանչեալեղեց. vel մեղուցեալեղեց, Si peccauero, &c.

Infinitiua.

Præsens. մեղանչել, Peccare.
Perfectum. մեղանչեալ գոլ, vel մեղուցեալ գոլ, Peccauisse.
Futurum. մեղանչելոց գոլ, Peccaturum esse.

Participia.

Præsens. մեղանչօղ, Peccans.
Perfectum. մեղանչեալ, vel մեղուցեալ, Qui peccauit.
Futurum. մեղանչելոց, Peccaturus, a, m.

Ge-

Gerundia.

մեղանչելոյ, Peccandi. ի մեղանչել, Peccandum. մեղանչելով, Peccando. ընդ մեղանչելն, Cùm peccaret:

ARTICVLVS XX.

De Coniugatione Verbi Deffectiui. Կարեմ, Possum, cum Verbo regulari կարենամ, Possum.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Կարենամ, vel կարեմ, Possum. կարենաս, vel կարես, Potes. կարենայ, vel կարէ, Potest.

Plural. կարենամք, vel կարեմք, Possumus. կարենայք, vel կարէք, Potestis. կարենան, vel կարեն, Possunt.

Imperfectum.

Singul. կարենայի, vel կարէի, Poteram. կարենայիր, vel կարէիր, Poteras. կարենայր, vel կարէր, Poterat.

Plural. կարենայաք, vel կարէաք, Poteramus. կարենայիք, vel կարէիք, Poteratis. կարենային, vel կարէին, Poterant.

Perfectum.

Singul. կարացի, Potui. կարացեր. Potuisti. կարաց, Potuit.

Plural. կարացաք, Potuimus. կարացիք, Potuistis. կարացին, Potuerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. կարացեալեմ, Iam potui, &c. vt լուացեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. կարացեալէի, Potueram, &c. vt լուացեալէի.

Futurum.

Singul. կարացայց, vel կարացից, Potero. կարասցես,

Po-

Poteris. կարասցէ, Poterit.

Plural. կարասցուք, vel կարիցուք, Poterimus. կարասցէք, Poteritis. կարասցեն, Poterunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. կարասցիր, Fac possis. մի՛ կարենար, vel մի՛ կարա նայցես, vel մի՛ կարիցես, Ne possis. կարանայցէ, vel կարիցէ; Possit.

Plural. կարասցէք, Facite possitis. մի՛ կարենայք, Ne possitis.

Futurum.

Singul. կարասջիր, Poteris. կարասցէ, Poterit.
Plural. կարասջիք, Poteritis. կարասցեն, Poterunt.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ կարանայցեմ, vel կարիցեմ, Vtinam possem, &c.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ կարանայցէի, vel կարիցէի, Vtinam possim, &c.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ կարացեալ լիցեմ, Vtinam potuerim, &c.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ կարացեալ լիցէի, Vtinam potuissem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. Եթէ կարացեալ լեղեց, Si potuero, &c.

Infinitiua.

Præsens. կարենալ, vel կարել, Posse.
Perfectum. կարացեալ գոլ, Potuisse.

Futurum. կարելոց գոլ, vel կարենալոց գոլ.

Participia.

Præsens. կարացօղ, vel կարօղ, Potens.

Perfectum. կարացեալ, Qui potuit.

Futurum. կարելոց, vel կարենալոց, Futurus vt possit.

Gerundia.

Կարենալոյ, vel կարելոյ, Di potere. 'ի կարել, A potere. կարելով. Potendo. 'ի կարելն, Nel potere, vel Cùm posset.

Hoc Verbum. կարեմ, Possum. Confunditur in quibusdam temporibus cùm verbo կարեմ, Suo. Cuius Indicatiui præsens fit կարեմ, Suo, կարես, Suis, կարէ, Suit. կարեմք. Suimus, կարէք, Suitis, կարեն, Suunt.

Imperfectum. կարէի, Suebam, կարէիր, Suebas, կարէր, Suebat. կարէաք, Suebamus, կարէիք, Suebatis, կարէին, Suebant.

Perfectum. կարեցի, Sui, կարեցեր, Suisti, կարեաց, Suit. կարեցաք, Suimus, կարեցիք, Suistis, կարեցին, Suerunt.

Paulò plus perfectum. կարեալեմ, Iam sui. &c. vt սիրեալեմ.

Plusquam perfectum. կարեալէի, Sueram, &c. vt սիրեալէի.

Futurum. կարեցից, Suam, կարեսցես, Sues, կարեսցէ, Suet. Կարեսցուք, Suemus, կարեսցէք, Suetis, կարեսցեն, Suent.

Imperatiui præsens. կարեա՛, Sue. մի՛ կարեր, Ne suas. կարեսցէ, Suat. մի՛ կարեսցէ, Ne suat. կարեցէք, Suete. կարե-ցեն, Suant.

Futurum. կարեսջիր, Sues. կարեսցէ, Suet. կարեսջիք, Suetis. կարեսցեն, Suent.

Optatiui præsens & futurum. Երանի թէ կարեցեմ, Vtinam suam. կարեցես, Suas. &c. vt սիրեցեմ.

Imperfectum. Երանի թէ կարեցէի, Vtinam suerem, &c.

Per-

Perfectum & paulò plus perfectum. երանի թէ կարեալ էցեմ, Vtinam fuerim, &c. vt սիրեալ էցեմ.

Plusquam perfectum. երանի թէ կարեալ էցէի, Vtinam suissem.

Futurum Subiunctiui. եթէ կարեալ եղէց, Si suero, &c.

Infinitiui præsens. կարել, Suere.

Perfectum. կարեալ գոլ, Suisse.

Futurum. կարելոց, Suturum esse.

Participij præsens. կարօղ, Suens.

Perfectum. կարեալ, Qui suit.

Futurum. կարելոց, Suturus, a, m.

Gerundia: կարելոյ, Suendi. ՚ի կարել, Suendum. կարելով, Suendo. ՚ի կարելն, Cùm Sueret.

Passiuum eiusdem Verbi.

Indicatiui præsens. կարիմ, Suor, &c. vt սիրիմ.

Imperfectum. կարէի, Suebar, &c. vt սիրէի.

Perfectum. կարեցայ, Sutus sum, &c. vt սիրեցայ.

Paulò plus perfectum. կարեցեալ եմ, Iam sutus sum, &c.

Plusquam perfectum. կարեցեալ էի, Sutus eram, &c.

Futurum. կարեցայց, Suar, &c. vt սիրեցայց.

Imperatiui præsens. կարիր, Suere, &c.

Futurum, կարեսջիր, Sueris, &c.

Optatiui præsens & futurum. երանի թէ կարիցիմ, Vtinam suar.

Imperfectum. երանի թէ կարիցէի, Vtinam suerer, &c.

Infinitiuum. կարիլ, Sui, &c.

ARTICVLVS XXI.

De Coniugatione Verbi Anomali գամ, Venio.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Գամ, Venio. գաս, Venis. գայ, Venit.
Plural. գամք, Venimus. գայք, Venitis. գան, Veniunt.

Imperfectum.

Singul. Գայի, Veniebam. գայիր, Veniebas. գայր, Veniebat.
Plural. գայաք, Veniebamus. գայիք, Veniebatis. գային, Veniebant.

Perfectum.

Singul. եկի, Veni. եկիր, Venisti. եկն, Venit.
Plural. եկաք, Venimus. եկիք, Venitis. եկին, Venerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. եկեալեմ, Iam veni, &c. vt սիրեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. եկեալէի, Veneram, &c. vt սիրեալէի.

Futurum.

Singul. եկից, Veniam. եկեսցես, Venies. եկեսցէ, Veniet.
Plural. եկեսցուք, Veniemus. եկեսջիք, Venietis. եկեսցեն, Venient.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. եկ, Veni. մի՛ գար, Ne venias. գայցէ, Veniat.
Plural. եկայք, Venite. մի՛ գայք, Ne veniatis. գայցեն, Veniant.

Fu-

Futurum.

Singul. եկեսջիր, Venies; եկեսցէ, Veniet.
Plural. եկեսջիք, Venietis. եկեսցեն, Venient.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի Թէ գայցեմ, Vtinam veniam, &c. vt լուանայցեմ.

Imperfectum.

Singul. Երանի Թէ գայցէի, Vtinam venirem, &c. vt լուանայցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի Թէ եկեալիցեմ, Vtinam venerim, &c. vt սիրեալիցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի Թէ եկեալիցէի, Vtinam venissem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul: ԵԹէ եկեալեղեց, Si venero, &c. vt սիրեալեղեց.

Infinitiua.

Præsens. գալ, Venire.
Perfectum. եկեալ գոլ, Venisse.
Futurum. գալոց գոլ, Venturum esse.

Participia.

Præsens. եկող, Veniens.
Perfectum. եկեալ, Qui venit.
Futurum. գալոց, Venturus, a, m.

Gerundia.

Գալոյ, Veniendi. 'ի գալ, Veniendum: գալով, Veniendo. 'ի գալն, Cùm veniret.

AR-

ARTICVLVS XXII.

De Coniugatione Verbi Anomali Երթամ, Eo.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. երթամ, Eo. երթաս, Is. երթայ, It.
Plural. երթամք, Imus. երթայք, Itis. երթան, Eunt.

Imperfectum.

Singul. երթայի, Ibam. երթայիր, Ibas. երթայր, Ibat.
Plural երթայաք, Ibamus. երթայիք, Ibatis. երթային, Ibant.

Perfectum.

Singul. չոգայ, Iui. չոգար, Iuisti. չոգաւ, Iuit.
Plural. չոգաք, Iuimus. չոգայք, Iuistis. չոգան, Ierunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. երթեալեմ, Iam iui, &c. vt սիրեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. երթեալէի, Iueram, &c. vt սիրեալէի.

Futurum.

Singul. երթայց, Ibo. երթիցես, Ibis. երթիցէ, Ibit.
Plural. երթիցուք, Ibimus. երթիջիք, Ibitis. երթիցեն, Ibunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. երթ, I. մի՛ երթար, Ne eas. երթայցէ, Eat.
Plural. երթայք, Ite. մի՛ երթայք, Ne eatis. երթայցեն, Eant.

Futurum.

Singul. երթիջիր, Ibis. երթիցէ, Ibit.
Plural. երթիջիք, Ibitis. երթիցեն, Ibunt.

OPTA-

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. *երանի թէ երթայցեմ*, Vtinam eam, &c. vt *լուանայցեմ*.

Imperfectum.

Singul. *երանի թէ երթայցէի*, Vtinam irem, &c. vt *լուանայցէի*.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. *երանի թէ երթեալիցեմ*, Vtinam iuerim, &c. vt *սիրեալիցեմ*.

Plusquam perfectum.

Singul. *երանի թէ երթեալիցէի*, Vtinam iuissem, &c. vt *սիրեալիցէի*.

Futurum Subiunctiui.

Singul. *եթէ երթեալեղէց*, Si iuero, &c.

Infinitiua.

Præsens. *երթալ*, Ire.
Perfectum. *երթեալ գոլ*, Iuisse.
Futurum. *երթալոց գոլ*, Iturum esse.

Participia.

Præsens. *երթօղ*, Iens.
Perfectum. *երթեալ*, Qui iuit.
Futurum. *երթալոց*, Iturus, a, m.

Gerundia.

Երթալոյ, Eundi. *յերթալ*, Eundum. *երթալով*, Ieundo. *յերթալն*, vel *ներթալն*, Cùm iret.

AR-

ARTICVLVS XXIII.

De Coniugatione Verbi ունիմ, Habeo, & Habeor.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Actiuum simul & Passiuum.

Singul. ունիմ, Habeo, & Habeor. ունիս, Habes, & Haberis. ունի, Habet, & Habetur.

Plural. ունիմք, Habemus, & Habemur. ունիք, Habetis, & Habemini. ունին, Habent, & Habentur.

Imperfectum Actiuum.

Singul. ունէի, Habebam. ունէիր, Habebas. ունէր, Habebat.

Plural. ունէաք, Habebamus. ունէիք, Habebatis. ունէին, Habebant.

Imperfectum Passiuum.

Singul. ունելէի, Habebar. ունելէիր, Habebaris. ունելէր Habebatur.

Plural. ունելէաք, Habebamur. ունելէիք, Habebamini. ունելէին, Habebantur.

Perfectum Actiuum.

Singul. ունեցի, Habui. ունեցեր, Habuisti. ունեաց, Habuit.

Plural. ունեցաք, Habuimus. ունեցիք, Habuistis. ունեցին, Habuerunt.

Perfectum. Passiuum.

Singul. ունեցայ, Habitus sum. ունեցար, Habitus es. ունեցաւ, Habitus est.

Plural.

Plural. ունեցաք, Habiti sumus. ունեցայք, Habiti estis. ունեցան, Habiti sunt.

Paulò plus perfectum Actiuum.

Singul. ունեալեմ, Iam habui, &c. vt սիրեալեմ.

Paulò plus perfectum Passiuum.

Singul. ունեցեալեմ, Iam habitus sum, &c. vt սիրեցեալեմ.

Plusquam perfectum Actiuum.

Singul. ունեալէի, Habueram, &c. vt սիրեալէի.

Plusquam perfectum Passiuum.

Singul. ունեցեալէի, Habitus eram, &c. vt սիրեցեալէի.

Futurum Actiuum.

Singul. ունեցից, Habebo. ունեսցես, Habebis. ունեսցէ, Habebit.

Plural. ունեսցուք, Habebimus. ունեսցէք, Habebitis. ունեսցեն, Habebunt.

Futurum Passiuum.

Singul. ունեցայց, Habebor. ունեսցիս, Habeberis. ունեսցի, Habebitur.

Plural. ունիցուք, Habebimur. ունեսցիք, Habebimini. ունեսցին, Hebebuntur.

Imperatiui modi tempus præsens Actiuum.

Singul. ունեա՛, Habe. մի՛ ունիր, Ne habeas. ունիցի, Habeat.

Plural. ունեցէք, Habete. մի՛ ունիք, Ne habeatis. ունիցին, Habeant.

Præsens Passiuum.

Singul. ունիր, Habere. մի՛ ունիր, Ne habearis. ունիցի, Habeatur.

Plural. ունեցարուք, Habeamini. մի ունիք, Ne habeamini. ունեցին, Habeantur.

Futurum Actiuum.

Singul. ունեսցիս, Habebis. ունեսցէ, Habebit.
Plural. ունեսջիք, Habebitis. ունեսցին, Habebunt.

Futurum Passiuum.

Singul. ունիցիս, Habeberis. ունիցի, Habebitur.
Plural. ունիջիք, Habebimini. ունիցին, Habebuntur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Actiuum simul & Passiuum.

Singul. Երանի թէ ունեցիմ, Vtinam habeam, & habear. ունեցիս, Habeas, & habearis. ունեցի, Habeat, & habeatur.
Plural. Երանի թէ ունեցիմք, Vtinam habeamus, & habeamur. ունեցիք. Habeatis, & habeamini. ունեցին, Habeant, & habeantur.

Imperfectum Actiuum.

Singul. Երանի թէ ունիցէի, Vtinam haberem, &c. vt սիրիցէի.

Imperfectum Passiuum.

Singul. Երանի թէ ունիցիէի, Vtinam haberer, &c. vt սիրիցիէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ ունեալիցեմ, Vtinam habuerim, &c. Vt սիրեալիցեմ.

Passiuum.

Singul. Երանի թէ ունեցեալիցեմ, Vtinam habitus sim, &c.

Plus-

Plusquam perfectum Actiuum.

Singul. երանի թէ ունեցեալ էի, Vtinam habuissem, &c.

Passiuum.

Singul. երանի թէ ունեցեալ լիցէի, Vtinā habitus essem, &c.

Futurum Subiunctiui Actiuum.

Singul. եթէ ունեցեալ իցեմ, Si habuero, &c.

Passiuum.

Singul. եթէ ունեցեալ լիցիմ, Si habitus fuero, &c.

Infinitiua.

Præsens. ունել, Habere. ունիլ. Haberi.

Perfectum. ունեալ գոլ, Habuisse. ունեցեալ գոլ, Habitum esse.

Futurum. ունելոց գոլ, Habiturum esse. ունելի գոլ, Habendum esse.

Participia.

Præsens. ունող, Habens. ունեցող, Qui habetur.

Perfectum. ունեալ, Qui habuit. ունեցեալ, Habitus.

Futurum. ունելոց, Habiturus. ունելի, Habendus.

Gerundia.

Ունելոյ, Habendi, ունելոյ, Di esser hauto, յունել, Habendum, յունել; Ad esser hauto. ունելով, Habendo. ունելով, Essendo hauto, 'ի ունելն, Cùm haberet, 'ի ունելն, Cùm haberetur.

Dicitur etiam quandoque in præsenti tempore Indicatiui. ունենամ, Habeo. ունենաս, Habes. ունենայ, Habet, &c.

ARTICVLVS XXIV.

Յաղագս ընդունելութեան նախադրութեան ։

De Participio, & de Præpositione.

Participia desinentia in ող, Declinantur vt բան, բանի, vt սիրող, Amans. սիրողի, Amantis, vel Amanti. զսիրող, Amantem. 'ի սիրողէ, ab Amante. զսիրողէ, de Amante. սիրողիւ, Amante. զսիրողիւ, circa Amantem, 'ի սիրողում, in Amante, &c.

Participia desinentia in եալ, declinantur vt նիւթ, նիւթոյ. vt սիրեցեալ, Amatus. սիրեցելոյ, Amati, vel Amato. զսիրեցեալ, Amatum. 'ի սիրեցելոյ, ab Amato. զսիրեցելոյ, de Amato. սիրեցելով, Amato. զսիրեցելով, circa Amatum; 'ի սիրեցելում, in Amato, &c.

Participia desinentia in լի, declinantur vt ոսկի, ոսկւոյ, vt սիրելի, Amandus. սիրելւոյ, Amandi, vel Amando. զսիրելի, Amandum, 'ի սիրելւոյ, ab Amando. զսիրելւոյ, de Amando. սիրելւով, Amando. զսիրելւով, circa Amandum. 'ի սիրելւում, in Amando, &c.

Participia verò desinentia in լոց, non declinantur, nisi in ijs, vbi vrget loci necessitas ad explicandum alicuius phrasis obscuræ sensum, vt սիրելոց, Amaturus. սիրելոցի, Amaturi, & Amaturo. զսիրելոցն, Amaturum. 'ի սիրելոցէ, ab Amaturo, &c. vt բան, բանի.

Præpositionum quædam vocantur Coniunctiuæ, eo quod semper iungantur alijs partibus orationis, & sunt ան, ապ, տր, In, priuatiuum. ենթ, ստոր, վայր, Sub, vel De. արտ, Ex, vel Extra. վեր, մակ, վեհ, գեր, Super. տարամ, տրամ, Dis.

Dis. համ, շար, շաղ, փաղ, բաղ, Syn, vel Con, հակ, Ob, առ, Ad, vel As, անդր, trans. ներ, In, vel Intro. յար, Re. փոխ, դեր, Pro, Vice. համ, Homò. բոլ, փար, Circum. միջ, Inter. ընդդէմ, Contra. հետ, յետ, Poſt. բաց Per, &c.

Quædam verò vocantur diſiunctiuæ, eo quod ſemper vſurpentur ſeparatim, & ſunt. ստորև, ներքոյ, 'ի ներքոյ, Sub. 'ի վերա, 'ի վերոյ, Super. 'ի միջ, 'ի միջի, In, vel Inter. արտաքոյ, Extra. զկնի, յետ, յետոյ, Poſt. առաջի, Ante, vel Coram. վն̃, յաղագս, յաղագաւ, առնի, փոխանակ, Pro, Propter, De. ընդ, հետ, Cùm. առընթեր, հաւալ, մօտ, մերձ, Prope, Iuxta. Թափց, առանց, Abſque. ըստ, Secundum. մինչև, Vſque. յանդիման, հանդէպ, դէպ, Erga, Verſus. որպէս, իբրև, Tamquam, Inſtar. քան, Quàm. բայց, զատ, Ab, excluſiuum, vel excepto. մեկուսի, Procul. հանդերձ, Simul. Cùm. շուրջ, Circa. ընդ աջմէ, à Dextris. 'ի ձախմէ, à Siniſtris. յայնկոյս, Vltra. յայսկոյս, Cis, Citra. 'ի, յ, A, Ab, Ex, առ, ց, ընդ, Ad, զ, De, ներ, ն, ըն, In, &c.

De quibus omnibus, loquamur in tertia ſectione.

ARTICVLVS XXV.

Յաղագս մակբայի:

De Aduerbio.

Aduerbiorum quædam ſunt. տեղւոյ, Id eſt Loci, vt ուր, Vbi. աստ, Hic. աստանօր, Hoc temqore, vel in hoc loco. անդ, Illic. անդանօր, Eo tempore, vel in eo loco. այդր, Iſtic. այդրանօր, Iſto tempore, vel in iſto loco. ուրուրեք, յամենուրեք, Vbique. այլուրեք, Alibi. ուրեք ուրեք, Alicubi. յո՛, Quò. 'ի վեր, Surſum. 'ի վայր, Deorſum. 'ի ներքս, Iuſtus.

յարտաքս,

յարտաքս, Foris. *այսր*, Huc. *այդր*, Istuc. *անդր*, Illuc. *ուստի*, Vnde. *աստուստ*, vel *աստի*, Hinc. *այդուստ*, vel *այդի*, Istinc. *անտուստ*, vel *անտի*, Illinc. *՚ի վերուստ*, De sursum. *՚ի ներքուստ*, *՚ի խոնարհ*, De subter. De sub. *՚ի բացուստ*, *՚ի հեռուստ*, De longe. De procul. *՚ի մերձուստ*, Cominus. *ընդ որ*, Quà. *ընդ այսր*, Hac. *ընդ այդր*, Istac. *ընդ այնր*, Illac. *ընդ ծով*, Per mare. *ընդ ցամաք*, Per siccum; &c.

Quædam sunt *ժամանակի*, idest Temporis. Vt *երբ*, *յորժամ*, Quando. *այժմ*, *արդ*, Nunc. *ցարդ*, Vsque nunc. *այժմիկ*, Iam. *յայնժամ*, Tunc. *այսօր*, *[illegible]*, Hodie. *՚ի վաղիւն*, *՚ի վաղորդայն*, Cras. Crastinò. *երեկ*, Heri. *եռանդն*, Nudius tertius. *հերու*, Anno præterito. *՚ի հերուն հետէ*, Ab anno. *միշտ*, Semper. *ցանկ*, Sæpe. *յաւէժ*, *յաւէտ*, Omni tempore. Iugiter. *երբեմն*, Aliquando. *երբէք*, *մերթ*, Quandoque. Frequenter. *առժամայն*, *առժամն*, In eadem hora. *դեռ*, *դեռեւս*, Adhuc. *տակաւին*, adhuc. *մինչ*, *մինչդեռ*, *մինչ տակաւին*, *մինչդեռ տակաւին*, Dum. Dum adhuc. *իբրեւ*, Cum. *չեւ*, *չեւեւս*, Non dum. *չեւ տակաւին*, Nondum adhuc. *վաղ*, *վաղուց ուրեմն*, Olim. Iam olim. *հանապազ*, Quotidie. *յարաժամ*, In omni hora. *ընդ առաւօտն*, Mane. *վաղ քան զընդ առաւօտն*, Diluculò. *՚ի վայրկեան ժամու*, In eodem instanti. *յական թօթափելին*, In ictu oculi. *յայսմհետէ*, In posterum. Deinceps. *մինչեւ ցայժմ*, Hactenus. *մինչեւ երբ*, *մինչեւ ցերբ*, Quandoque, &c.

Quædam sunt *որակութե*, id est Qualitatis, & habent has terminationes. *բար*, *պէս*, *օրէն*, *արէն*, *երէն*, *ակի*, *ացի*, *[illegible]*, vt *մարդկաբար*, Humane. *իմաստնապէս*, Sapientèr. *յանկարծօրէն*, Inopinate. *յունարէն*, Grecè. *հայերէն*, Armenicè. *ուղղակի*, Rectè. *աքացի*, Calcibus. *բռնցի*, Pugnis.

gnis. բարւոք, Bene. լալագին, Flenter, &c.

Quædam ſunt քանակութէ, id eſt Quantitatis, vt որքան, Quantum. այսքան, այնքան, Tantum. որչափ, Cuius menſuræ. այսչափ, Huius menſuræ. այդչափ, Iſtius menſuræ. այնչափ, illius menſuræ. քանիցս. Quoties. երկիցս. Bis. երիցս. Ter. չորիցս. Quater. քանիցսանգամ. Quot vicibus. միանգամ. Semel. երկուանգամ. Duabus vicibus. երիցսան գամ. Tribus vicibus. այսքանիցս. Toties. բազմիցս. Multoties. բազումանգամ. Multis vicibus. շատ. Multum. փոքրինչ, սակաւինչ. դոյզնինչ. Parum quid. սակաւիկինչ. Pauxillum. սակաւ սակաւ. սակաւ առասակաւ. Paulatim. առաւել. Plùs. նուազ. Minùs. երկար. Prolixè. կարճ. breuè, &c.

Quædam ſunt հարցականելոյ. id eſt Interrogandi, vt Հիմ. էր. ընդէր. զմէ. Cur. զի՞ էր. Quare. զիարդ, որպէս, Հիմ արդեօք, Quomodo. ո՞չապաքէն, Non ne. ո՞չարդեօք, Numquid. Հի՞ բար, Հի՞ կէն, ո՞րդոն, ո՞րպակ, vt, ո՞յրաղագաւ, Ob quam cauſam, &c.

Quædam ſunt ստորասականելոյ; id eſt Affirmandi, vt այո, Vtique. Հա, այդպէս, Ita. իրաւի, Sanè. ճշմարտապէս, Verè. Հաւաստեաւ, Certè. արդարև, Iuſtè. ստուգիւ, Pro certo. անշուշտ, Infallibilitèr, &c.

Quædam ſunt բացասականելոյ, Id eſt Negandi, vt ոչ, չէ, չ, Non. չիք, Noneſt. ոչիւիք, Nequaquam. ոչերբէք, Numquam. ոչբնաւ, ոչբնաւերբէք, Nullatenus. ոչ միով իւիք, Prorsùs. քաւ, քաւ լիցի, Abſit. մի՛ լիցի, Ne ſit. մի՛ երբէք, Ne vmquam. ոչինչ իմիքիւ, Nullomodo. չէ ամենևին, Non omninò. չիք բնաւին, Non prorsùs, &c.

Quædam ſunt բաժանականելոյ, id eſt Separandi, vt 'հեռի, Procul. 'իզատ, Seorſum. զատ'իզատ, Seperatim. 'հատր,

Lon-

Longè. Procul. ՚ի մերձ, Propè. առանձին, առանձնականի, Priuatim. բաժանաբար, Discretè. որոշակի. Distinctè. եզակի, Singulariter. միակի, Sigillatim. երկակի, Bifariam. եռակի, Trifariam. յոգնակի, multifariam, &c.

Quædam sunt թաքուցանելոյ, id est Abscondendi, vt ծածուկ, ՚ի ծածուկ, Occultè. գաղտ, ՚ի գաղտ, Clàm. գաղտնաբար, Clanculùm. լռապէս, Silentèr. անմռունչ, Tacitè.

Quædam sunt բացայայտելոյ, id est Manifestandi, vt յայտ, յայտնի, յայտնապէս, Manefestè. ՚ի լոյս, Palàm. հրապարակաւ, Diuulgatim. յայտ յայտնապէս. Publicè. հռչակօրէն. Celebrè, &c.

Quædam sunt արագութեան. id est Velocitatis, vt արագ. երագ. արագագարոյ. երագերագ. Velocitèr. շուտ. շուտաշուտ. Citò ստէպ. ստէպ ստէպ փոյթ ընդ փոյթ. Celeritèr. վաղվաղ. վաղվաղակի. փութանակի. Festinantèr. կանուխ, Citiùs. ժամ Tempestiuè, &c.

Quædam sunt կարգաւորութեան. id est Ordinis, vt նախ. Primò. երկրորդ, Secundò. երրորդ, Tertiò. չորրորդ, Quartò. հինգերորդ, Quintò. ապա, Deinde. յետոյ, Postea. յետ այսորիկ, զկնի այսորիկ, Post hæc. այսուհետև, Deinceps. յայսմհետէ, Ab hinc. հուսկ յետոյ, Denique. մի ըստ միոջէ, միառմի, Sigillatim. կարգաւորաբար, Ordinatim, &c.

Quædam sunt ապացուցանելոյ, id est Demonstrandi, vt ահա, Ecce. En. ահաւասիկ, En hic. ահաւադիկ, En istic. ահաւանիկ, En illic, &c.

Quædam sunt ժողովելոյ, id est Congregandi. vt ՚ի միասին, Simul. համանգամայն, համակ, համօրէն, Simul. ընդհանրապէս, առհասարակ, Vniuersaliter. ամենևին, Omninò. բոլորովին, Totaliter. բնաւին, բովանդակ, Penitus. [illegible]

երամ, Turmatim. ջոկք ջոկք, Agminatim. միանգամայն, միահաղոյն, Vnà, &c.

Quædam ſunt երկբայելոյ, id eſt Dubitandi, vt արդեօք; Vtrùm. Թերեւս, Forſitan. գուցէ Fortè, forſitàn. գուցէ երբեք, Fortè aliquando. գուցէարդեօք, Fortaſſe. միթէ Numquid. մի՛ գուցէ, միարդեօք, Ne fortè. Թերեւս, Թերեւսարդեօք, Fortaſſis. եթէ գուցէ, Si fortè, &c.

Quædam ſunt կրկնելոյ, id eſt, Iterandi, vt կրկին, Iterum. միւսանգամ, Altera vice. կրկին անգամ, Iterato. վերստին, անդրէն, դարձեալ, Rurſus, &c.

Quædam ſunt սաստկացուցանելոյ, id eſt Intendendi, vt խիստ, առ, կարի, Valdè. յոյժ, Nimis. կարի յոյժ, Valdè nimis. յորդ, յորդապէս, Fœcundè. Profluenter. սաստիկ, սաստկապէս, Vehementer. իսպառ, բնաւ, Prorsùs. եւս քան զեւս, Etiam atque etiam, &c.

Quædam ſunt ընտրելոյ, id eſt Eligendi, vt մանաւանդ, Immò. մանաւանդապէս, նախապատուաբար, Præcipuè. յաւէտ, առաւել, առաւելապէս, Magìs. աւելի, Plùs, &c.

Quædam ſunt արգելլոյ, id eſt Prohibendi, vt մի, Ne. միեւս, Neque. միեւմի, միեւմիեւեք, Ne vllo modo.

ARTICVLVS XXVI.

Յաղագս Միջարկութե:

De Interiectione.

INteriectionum quædam ſunt ըղձալոյ, id eſt Optandi, vt երանի, օշ, Vtinam.

Quædam ſunt զարմանալոյ, id eſt Admirandi, vt ո՜, ò! Եհ, Hui! բա՛բէ, Pape.

Quædam sunt *հեգնողի*, id est Deridentis, vt *վա՜հ, հա՜հ, ա՜հ, հէհ, ֆհ*, Vah, ò.

Quædam sunt *եղկողի*, id est Lugentis, vt *աւաղ, եղուկ*, Hei, heu.

Quædam sunt *ողորմողի*, id est Miserentis, vt *ոհ, վայ վախ, ափսոս*, Væ.

Quædam sunt *խնդացողի*, id est Lætantis, vt *հայթէ, ոհթէ*, Euox.

Quædam sunt *յուսադրողի*, id est Confortantis, vt *հապայ* Euge. *ադէ*, Eia.

Quædam sunt *գոչողի*, id est Exclamantis, vt *ո՜վ* Proh.

Quædam sunt *կասկածողի*, id est Depræhendentis, vt *հա՜ հա՜* At at.

Quædam sunt *մերժողի*, id est Exsecrantis, vt *աա, քաւ, ափհ*, Nefas. Infandum.

Quædam sunt *գովողի*, id est Laudantis, vel Exultantis, vt *վաշ*, Euge. *վաշ վաշ*, Euge euge.

Quædam sunt *հառաչողի*, id est Suspirantis. *ա՜խ, ա՜հ* Ah.

Quædam sunt *հերքողի*, id est Reijcientis, vt *օն, մանդրը*. Apage, apagesis.

Quædam sunt *զայրացողի*, id est Indignantis, vt *հէհ* Hem.

Quædam sunt *կոծելոյ*, id est Eiulantis, vt *օհ, օհ օհ*, Oh, oh oh.

Quædam sunt *լռութե* id est Silentij, vt *ըս*, st.

Quædam sunt *մորմոքելոյ*, id est Cruciatus, vt *ուհ*, Hoi, &c.

AR-

ARTICVLVS XXVII.

Յաղագս Շաղկապի ։

De Coniunctione.

Coniunctionum quędam sunt *շաղկապականք*, id est Copulatiua, vt *և* Et. *եւս* Etiam. *եւ եւս*, *այլեւ*, *այլեւս*, Item. *նաեւ*, *նաեւս*, Nec non. *իսկ*, Que. *իսկեւ*, Etiamque. *դարձեալ*, Rursus, &c.

Quædam sunt *տրոհականք*, id est Disiunctiua, vt *կամ*, vel, *կամթէ*, Siuè; Aut. *այլ*, Sed. *իսկ*, *բայց*, Autem. *սակայն*, Tamen. *այլ սակայն*, *բայց սակայն*, Verumtamen. *արդ*, At. *իսկ արդ*, Attamen. *և ոչ*, Neque. &c.

Quædam sunt *մեկնողականք*, id est Expositiua, vt *զոր օրինակ*, Exempli causa. *իբրու զաղանակաւ*, Exempli gratia. *օրինակի աղագաւ*, Verbi gratia. *այսինքն*, Id est. *իբրթէ*, Acsi. *որպէս*, Scilicet. *որպէս*, Videlicet, &c.

Quædam sunt *մակաբերականք*, id est Illatiua, vt *ուրեմն* Ergo. *ապա*, *արդ* At. *արդարեւ*, Quidem. *ապա ուրեմն*, Igitur. *արդ ուրեմն*, Hinc igitur. *ուստի*, Vnde, &c.

Quædam sunt *պայմանաւորականք*, id est Conditionalia, vt *թէ*, *եթէ*, Si. *ապաթէ*, *իսկեթէ*, Atsi. *այլ թէ* Sed si. *եթէ ոչ*, *թէ ոչ*, Si non. Nisi. *ապա թէ ոչ*, Sed si non. *իսկ եթէ ոչ* At si non, &c.

Quædam sunt *պատճառականք*, id est Causalia, vt *զի* Quia. *քանզի*, Nam. Enim. *վասնզի*, Quoniam. *մինչզի*, Itaut. *սակս զի*, Eo quod. *վասն որոյ*, *սակս որոյ*, *յաղագս որոյ*, Propter quod. Propter hoc. *այսր աղագաւ*, Ideo. Ideoque. *զի մի*, Vt non. *եթէ արդեւ*, Siquidem. *վասն այսորիկ*, *սակս այսորիկ*, Propterea. *զի*, Vt. *թէ* Quod, &c.

S E C T I O II.

De Definitionibus, Speciebus, & Circumſtantijs terminorum.

A R T I C V L V S I.

Յաղագս Սահմանին և Պարագայից քերականութեան ։

De Definitione & Circumſtantijs Grammaticæ.

GRammatica eſt Ars benè loquendi. Benè loqui autem duo complectitur, rectam ſcilicet notitiam terminorum, & rectam eorundem combinationem, in his enim duabus conſiſtit Grammatica.

Գտիչք քերականութեան, id eſt Inuentores Grammaticæ, ſunt communitates peritorum in quolibet idiomate, quia eorum diligentia inuenta fuit recta locutio.

Ենթակայ քերականութեան, id eſt Subiectum Grammaticæ eſt intellectus humanus, quia in eo requieſcit notitia hæc practica.

Առարկայ քերականութեան, id eſt Obiectum Grammaticæ eſt lucutio humana, quia circa eam verſatur rectitudo eius practica. Vnde recta locutio duo dicit in ſe, vocem ſcilicet ſignificatiuam; quæ eſt materia, & rectitudinem paſſiuam, quæ eſt forma.

Վախճան քերականութեան, id eſt Finis Grammaticæ eſt inſtruere mentem humanam ad rectam intelligentiam ſcripturarum, ad congruam collocutionem, ad artificioſam compoſi-

positionem, & ad inerroneam doctrinam.

Օգտութիւն քերականութեան, id est Vtilitas Grammaticæ est duplex, Spiritualis & Corporalis. Spiritualis eius vtilitas est, quia illa mediante potest aliquis tutè intelligere sensum Sacrorum librorum, & iuxta illos conuersari, aliosque instruere in Præceptis diuinis, & in via salutis. Corporalis verò eius vtilitas est, quia ea adiutrice potest aliquis facilè discere diuersas Scientias, concionari, & componere libros ad sui & Patriæ suæ profectum, & consequenter acquirere dignitatem & honorem inter suos coætaneos.

At quandoquidem obiectum Grammaticæ est locutio humana, vt diximus, locutio verò componitur ex dictionibus, dictio ex syllabis, & syllaba ex literis, igitur incipiendum est primò de literis.

ARTICVLVS II.

Յաղագս Անուանց կամ Գրեց.

De Literis.

Ձայն, id est Litera prolata est sonus articulandus. Գիր verò id est litera scripta est signum literæ prolatæ. Ad significandas enim literas prolatas inuentæ fuerunt literæ scriptæ, quæ apud Armenos sunt 40. vt ա. բ. գ. դ. ե. զ. է. ը. թ. ժ. ի. լ. խ. ծ. կ. հ. ձ, ղ. ճ. մ. յ. ն. շ. ո; չ. պ. ջ. ռ. ս. վ. տ. ր. ց. ւ. փ. ք. և. օ. ֆ, ու.

Maiusculæ.

Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ի. Լ. Խ. Ծ. Կ. Հ. Ձ. Ղ. Ճ. Մ. Յ. Ն. Շ. Ո. Չ. Պ. Ջ. Ռ. Ս. Վ. Տ. Ր. Ց. Ւ. Փ. Ք. Եւ. Օ. Ֆ. Ու.

ա. Aip, valet a. բ. Pien valet p, lene. գ. Chim, valet k, asperum. դ. Tha valet t, lene. ե. Iece valet ie. զ. Za valet z. է. E valet e. ը. Iet valet è, lene. թ. To. valet, t. ժ. Sge valet sg. vel ie, Gallicum. ի. Ini valet i. լ. Liun valet l. խ. Chhe valet chh asperum. ծ. Dza valet zz. կ. Ghien valet gh. հ. Huo valet h. ձ. Zhh valet zh. ղ. Ghhad valet ghh. gutturale. ճ. Ge valet g. մ. Mien valet m. յ. Hhy valet y gutturale. ն. Nu valet n. շ. Scia valet sce. ո. Vùo valet ùo, vel ò paruum. չ. Cia valet ce. պ. Be valet b. ջ. Cce, valet ce asperum. ռ. Rra valet r duplum. ս. Se valet s. վ. Vièu valet v. Consonans. տ. Diun valet d. ր. Re valet r. ց. Zzuò valet Tio vel t ante duas vocales. ւ. Hiun valet u. paruum. փ. Piur valet p. ք. Che valet k. օ. O. valet o. ֆ. Fe valet f. ու. V valet v.

Ex his octo sunt vocales, vt ա. ե. է. ը. ի. ո. օ. ու. Et duæ sunt communes, vt յ. & ւ. Quia յ. In initio dictionum est consonans, vt յոյս. Spes. յօդ. Articulus. յարմար. Aptus. յիշել. Recordari. յետ. Post. յաճախապէս, Frequenter, &c.

In medio autem dictionum & syllabarum, & in fine dictionum monosyllabarum est vocalis, vt նայեաց. Respice. դաշտային, Campester. ողջոյն, Salutatio. ծայր. Extremitas. խոյր, Mitra. կոյր, Cœcus. յոյր, Crassus. հայ, Armenus. բայ, Verbum. խոյ, Aries, &c.

Excipiuntur tamen ex dictionibus monosyllabis. քոյ, Tui. գոյ. Est. կայ, Stat. տայ, Dat. լայ, Flet. In his enim litera յ. Nec vocalis est, nec consonans eò quòd non proferatur, sicut etiam in fine dictionum polisyllabarum, vt քահանայից, Sacerdos. յուդայ, Iudæ. ցնծայ, Exultat. մնայ, Manet &c.

Scri-

Scribitur tamen vel ad distinguendum Genitiuum casum à Nominatiuo, vt Զաքարիա, Zacharias. Զաքարիայ, Zachariæ. Մաղաքիա, Malachias. Մաղաքիայ, Malachiæ. &c. Vel ad distinguendum nomen Appellatiuum à proprio, quod caret litera յ finali in Nominatiuo, vt Սափիրա, Sapphira. Սոփոնիա, Sophonias. &c. Vel denique ad distinguendum Verbum Indicatiui modi ab Imperatiuo, vt խնդայ, Lætatur. խնդա՛, Lætare. ցնծայ, Exultat. ցնծա՛, Exulta. մնայ, Manet. մնա՛, Mane &c.

Ւ. Post literam vocalem & ante consonantem est vocalis, vt սիւն, Columna. հուն, Traiectus. անկիւն, Angulus, մրջիւն, Formica, &c.

In medio autem duarum vocalium, vel dum terminat syllabam est consonans, vt հաւասար, Æqualis. հիւանդ, Ægrotus. Թուական, Numeralis. լեզուանի, Linguosus. Թիւ, Numerus. բաւ, Sufficientia. կաւ, Creta, &c.

Reliqua verò literæ omnes sunt consonantes.

ARTICVLVS III.

Ցաղագս Վանկի.

De Syllaba.

SYllaba est vnicus sonus prolatus, vt Թա. գա. ւոր. Dixi vnicus sonus prolatus, quia quidquid vnico sono profertur est syllaba. Hinc vocales omnes, quæ vnico sono proferuntur dicuntur literæ simul & syllabæ sub diuersa ratione. Consonantes verò numquam syllabescunt, eò quòd per se elici non possint.

Dicimus igitur, quòd ex syllabis quædam sunt միավանկք,

id est

id est Monoliteræ, vt ա. է. օ. &c. Quædam verò յոգնա-գիրք, id est Poliliteræ, vt բար, բառ, եալ, խօ, սե, ցու, &c.

Quædam sunt միաբարբառք, id est Vnisonæ, vt շա, հա, ւէա, &c.

Quædam verò sunt երկբարբառք, id est Diphtongi, vt հայր, Pater. կեանք, Vita. եօթն, Septem. կոյս, Virgo. իւր, Suus.

Quædam sunt նշանականք. id est Significatiua, vt մարդ, Homo. բան, Verbum. խօս, Sermo, &c.

Quædam verò sunt աննշանականք, id est non significatiua, vt ա, պա, ւէն. Hæc enim syllabæ apud Armenos nihil significant.

Sed sciendum est, quòd syllaba quæ rem aliquam significat, est simul syllaba, & dictio; verbi gratia, մարդ, Homo, & բան, Verbum, seorsìm accepta, sunt dictiones. Sed cùm sunt in compositione, vt մար, դա, սէր, բանաս, առեղծ, sunt syllaba. Syllaba, autem quæ nihil significat, dicitur solummodo syllaba, & non dictio.

Secundùm est etiam nullam literam consonantem siuè priuatim, siuè cum alio consonanti posse constituere syllabam sine vocali, hinc in omni syllaba est aliqua vocalis vel actu, vel potentia. Actu vt շա, բակ, ցեալ, &c.

Potentia verò, vt նն, ընցեալ, առխ, մար, կռ, առամահ, &c. Dixi potentia, quia in his omnibus est vocalis hæc litera, ը. vt նըն, ընցեալ. առըխ, մարը. կըռ, առամահ. Vnde & Scriptores cùm in fine lineæ volunt diuidere dictionem quamdam, in qua reperiuntur simul duæ consonantes, primæ consonanti adiungunt vocalem ը, & secundam transferunt ad principium alterius lineæ, & tunc litera vocalis quæ erat prius potentia fit actu, vt առը. կար. խը. բառ. &c.

AR-

ARTICVLVS IV.

Յաղագս բառի.

De Vocabulo.

VOcabulum eſt vox ſignificatiua, vt մարդ, Homo. սիրել, Amare. դու, Tu. ՚ի միասին, Simul, &c.

Dixi ſignificatiua, quia omnis dictio debet aliquid ſignificare, vel adſignificare.

Ex vocabulis quædam ſunt եղակավանկք, id eſt Monoſyllabæ. vt քար, Lapis. ծառ, Arbor. բեր, Fer. &c.

Quædam verò ſunt յոգնավանկք, id eſt Poliſyllabæ, vt էակ, Eens. գոյացութիւն, Subſtantia. մարդկային, Humanus. բանական, Rationalis. շնչաւորել, Animare. &c.

Quædam ſunt պարզք, id eſt Simplicia, vt ուսումն, Studium. յառաջ, Ante. բայց, Sed, քան, Quàm. իսկ, At. &c.

Quædam ſunt բարդք, id eſt Compoſita, vt ուսումնասէր, amator ſtudij. յառաջադրել, Anteponere. բայց սակայն, Sed tamen քանզի, Quia enim. սակայն, Attamen. &c.

Quædam verò ſunt վերաբարդք, id eſt Recompoſita, vt ուսումնասիրասիրաց, Venerator ſtudij amatoris. համալծացել, Simul coniugare. փառաբանակցել, Conglorificare. բայց քանզի, Sed quoniam. &c.

Quædam ſunt նախագաղափարք, id eſt primitiua, vt ծով, Mare. երկիր, Terra. ընծայել, Præſentare. նոյն, Idem, &c.

Quædam verò ſunt ածանցականք, id eſt Deriuatiua, vt ծովային, Marinus. երկրային, Terrenus. ընծայեցուցանել, Præſentare facere. նոյնական, Identicus. &c.

ARTICVLVS V.

Յաղագս Բանի.

De Oratione.

ORatio est combinatio vocabilorum, declarans mentis iudiciũ, vt եկեղեցին է ժողովուրդ հաւատացելոց ընդ միով հովուաւ օրինաւորիւ, Ecclesia est Congregatio fidelium sub vno Pastore legitimo. Dixi declarans mentis iudicium, quia aliquando vocabula combinata declarant tantum simplicem apprensionem mentis, non autem iudicium, vt Պետրոս և Պօղոս, Petrus & Paulus. կենդանի, և մարդ, Animal, & Homo. այր իմաստնական, Homo sapiens. &c.

Oratio est duplex կատարեալ, id est Perfecta, & անկատար, id est Imperfecta. Perfecta, vt Ես եմ տէր Աստուած քո. Ego sum Dominus Deus tuus. Մարդն է կենդանի բանաւոր, Homo est animal rationale. &c.

Imperfecta, vt Եթէ չէր իմ տեսեալ զՊետրոս. Si ego non vidissem Petrum. Երանի թէ կեայցեմ միշտ ի շնորհս Աստուծոյ. Vtinam viuerem semper in gratia Dei. &c.

Orationis octo sunt termini, vt Անուն, Nomen. Դերանուն, Pronomen. Բայ, Verbum. Ընդունելութիւն, Participium. Նախադրութիւն, Præpositio. Մակբայ, Aduerbium. Միջարկութիւն, Interiectio. Շաղկապ, Coniunctio.

ARTICVLVS VI.

Յաղագս անուանց.

De Nomine.

NOmen est terminus Orationis, qui rem aliquam significat, vt Աստուած, Deus. էակ, Ens. արարած, Creatura. երկին, Cælum. &c.

Nominum quædam sunt յատուկք, id est Propria; quædam ամենայնականք, id est Appellatiua; quædam verò հաւաքականք, id est Collectiua. Propria, vt Պետրոս Petrus, Պօղոս, Paulus. Մարթա, Martha. Հռիփսիմէ, Ripsima. Գաբրիէլ, Gabriel. Միքայէլ, Michaël. &c.

Appellatiua vt մարդ, Homo. հրեշտակ, Angelus. թագաւոր, Rex. ծառայ, Seruus. աստղ, Stella. &c.

Collectiua vt ժողովուրդ, Populus. ազգ. Gens. ազգ, Natio. տոհմ, Progenies. ամբոխ, Turba. &c.

Quædam sunt գոյականք, id est Substantiua, & quædam ածականք, id est Adiectiua. Substantiua, vt մարդ, Homo. քար, Lapis. տունկ, Planta. մարմին, Corpus. &c.

Adiectiua, vt բանական, Rationalis. սպիտակ, Albus. քաղցր, Dulcis. անկենդան, Inanimatus. &c.

Quædam sunt դրականք, id est Positiua; Quædam բաղդատականք, id est Comparatiua, & quædam գերադրականք, id est Superlatiua. Positiua vt խոնարհ, Humilis. սպիտակ, Albus. քաղցր, Dulcis. բարի, Bonus. չար, Malus. փոքր, Paruus. &c.

Comparatiua, vt խոնարհագոյն, Humilior. սպիտակագոյն,

գոյն, Albior. քաղցրագոյն, Dulcior. բարեգոյն, Melior. չարագոյն, Peior. փոքրագոյն, Minor. &c.

Superlatiua, vt խոնարհագունեղ, Humillimus. սպիտակագունեղ, Albissimus. քաղցրագունեղ, Dulcissimus. բարեգունեղ, Optimus. չարագունեղ, Pessimus. փոքրագունեղ, Minimus. &c.

Sed sciendum est Armenos aliquando pro particulis istis գոյն, & եղ, vsurpare nomina hæc Adiectiua առաւել, Plùs & ամ, Omnis, vt առաւել խոնարհ, Plùs humilis. ամենախոնարհ, Omninò humilis. առաւել բարի, Plus bonum. ամենաբարի, Omninò bonus, quæ eadem sonant, ac Humilior, humillimus, & melior, optimus. &c.

Nominum quædam sunt նախադասականք, id est Primitiua, vt մարդ, Homo. ոսկի, Aurum. բան, Ratio.

Quædam verò sunt ածանցականք, id est Deriuatiua, vt մարդկային, Humanus. ոսկեղէն, Aureus, բանական, Rationis. &c.

Sed Deriuatiuorum desinentiæ sunt plures, vt ական, եան, ունի, ացի, եցի, ենի, արան, ոց, ուտ, ամանն, ային, եայ, ի, ատ, ոտ, եղէն, գոյ, ուն, ութիւն, ուստ, ած, թեան, որդ, ւոր, պան, ուհի, ակ, եակ, իկ, ուկ, եղ, իչ, ուչ, անի, &c.

ական, Vt արքունական, Regalis. իմաստասիրական, Philosophicus. քաղաքական, Ciuilis. զարմանալական, Admiratiuus. գրական, Literalis. &c.

եան, Vt Համամասպեան, Hamasasbensis. դաւթեան, Dauidicus. եօթնաձեւեան, Septiformis. երեքթեան Trialæ, &c.

ունի, Vt արշակունի, Arsciaghensis. արքունի, Regius. բզնունի, Psnensis. պալհաւունի, Balhauensis. ծործորունի, Zorzorensis. &c.

ացի, Vt պոնտացի, Ponticus. սամարացի, Samaritanus,

վրացի

վրացի, Giorgianus. գաղղիացի, Gallus. &c.

Եցի, Vt եբրայեցի, Hebræus. հռոմայեցի, Romanus. &c.

Ենի, Vt հայրենի, Paternus. վարդենի, Arbor rosacea. նռնենի, Arbor punica. ձիթենի, Oliua. &c.

Արան, Vt կուսարան, Virginarium. բնակարան, Habitaculum սաղմոսարան, Psalterium վարժարան, Gymnasium. կտակարան, Testamentarium. համառօտարան, Breuiarium. համալսարան, Academia. &c.

Ոց, Vt ծաղկոց, Viridarium. դպրոց, Schola. վարդոց, Rosetum. ձիթենոց, Oliuetum. &c.

Ուտ, Vt քարուտ, Petrosus. ծառուտ, Arboretum. փշուտ, Spinosus. ջրուտ, Aquosus. &c.

Աստան, Vt հրէաստան, Iudæa. հայաստան, Armenia. պարսկաստան, Persia. ձիաստան, Equaria. &c.

Ային, Vt ա̄ծային, Diuinus. երկնային, Cælestis. &c.

Եայ, Vt քարեայ, Lapideus. պրտուեայ, Iunceus. &c.

Ի, Vt արծաթի, Argenteus. պղնձի, Æneus. խեցի, Testaceus. &c.

Ատ, Vt ռնչատ, Mutilis naribus. ձեռնատ, Manu mutilis. ականջատ, Auribus mutilis. &c.

Ոտ, Vt ձիթոտ, Oleosus ցեխոտ, Lutosus. &c.

Եղէն, Vt հրեղէն, Igneus. հոգեղէն, Spiritualis. մարմնեղէն, Corporeus. &c.

Ցու, Vt մահկանացու, Moribundus. քահանայացու, Is Qui aptus est, vel futurus est, vt sit Sacerdos. տէրացու, Is qui aptus est, vt sit Dominus. &c.

Ուն, Vt զուարթուն, Vigil. սիրուն, Amabilis. հասուն, Maturus. &c.

Ումն, Vt առումն, Acceptio. աճումն, Augmentatio.

հաս

Հատուած, Sectio. ընծայուած, Præsentatio. &c.

Ուստ, Vt գալուստ, Aduentus. փախուստ, Fuga. &c.

Ած, Vt առած, Acceptum. ստեղծուած, Creatura. &c.

Թիւն, Vt սրբութիւն, Sanctitas. արդարութիւն, Iustitia. &c.

Որդ, Vt առաջնորդ, Præpositus. փոխանորդ, Vicegerens. յաջորդ, Successor. &c.

Ւոր, Vt հոգեւոր, Spiritualis, vel Animatus. հարկաւոր, Necessarius. պատեհաւոր, Commodus. &c.

Պան, Vt պահապան, Custos. այգեպան, Vinitor. դռնապան, Ianitor. &c.

Ուհի, Vt տիրուհի, Domina. սրբուհի, Sancta. կայսրուհի, Imperatrix. թագուհի, Regina. &c.

Ակ, Vt դռնակ, Ostiolum. դիակ, Cadauerculum. տապանակ, Arcula. &c.

Եակ, Vt որդեակ, Filiolus. ոսկեակ, Aurulum. &c.

Իկ, Vt ծիծեռնիկ, Hirundula. սարեկիկ, Turdulus. &c.

Ուկ, Vt քարուկ, Lapillus. ճնճղուկ, Passerculus. կուրուկ, Cœculus. ջրուկ, Aquula. &c.

Եղ, Vt զօրեղ, Strenuus. յատկեղ, Peculiaris. ահեղ, Terribilis. մարմնեղ, Corpulentus. &c.

Իչ, Vt քաւիչ, Expiator. վարիչ, Arator, vel Expulsor, vel Ferula. փորիչ, Fossor, vel Ligo. &c.

Ուչ, Vt վայելուչ, Decens. տեսուչ, Visor. &c.

Ոտի, Vt մեռելոտի, Morticinus. թալկոտի, Caducus. &c.

AR-

ARTICVLVS VII.

Յաղագս Թուոյ անուանց։

De Numero Nominis.

NVmerus duplex est, եզականն, id est Singularis, & յոգնականն, id est Pluralis.

Singularis, vt մարդ, Homo. հրեշտակ, Angelus, &c.

Pluralis, vt մարդիկք, Homines. հրեշտակք, Angeli. &c.

Sed ſciendum est primò, Nomina ſingularia quæ deſinunt in vocales, fieri pluralia additione literæ ք. vt ոսկի, Aurum. ոսկիք, Aura. արծաթի, Argenteus. արծաթիք, Argentei. հոգի, Anima. հոգիք, Animæ. բու, Nycticorax. բուք, Nycticarces. էրէ, Pecus. էրէք, Pecora. &c.

Excipiuntur tamen ab hac regula. ձու, Ouum. ձուանք, Oua. ձի, Equus. ձիանք, Equi. Similiter Զաքարիա, Zacharias. Զաքարիանք, Ազարիա, Atzarias Ազարիանք, Հռիփսիմէ, Ripſima. Հռիփսիմեանք, &c. Quæ vt fiant pluralia, præter literam ք. exigunt alias quaſdam literas, vt patet in exemplis allatis.

Sciendum est ſecundò, Nomina ſingularia, quæ deſinunt in vnicam conſonantem, fieri pluralia additione literæ ք. vt միտ, Mens. միտք, Mentes. մեղ, Peccatum. մեղք, Peccata. աչ, Oculus. աչք, Oculi. հնձան, Torcular. հնձանք, Torcularia. &c.

Excipiuntur tamen ab hac regula կոյս, Virgo. կուսանք, Virgines. էշ, Aſinus. էշուանք, Aſini. մազ, Pilus. մազունք, Pili. մեծ, Magnus. մեծունք, Magni. երագ, Celer. երագունք

գունդք, Celeres, quibus in plurali numero non solùm additur ք, sed & syllaba quædam integra vt patet.

Sciendum est tertiò, Nomina singularia quæ desinunt in duas consonantes non tantùm exigere in fine literam ք in plurali numero, sed & vocalem quamdam post primam consonantem, vt գառն, Agnus. գառինք, Agni. լիտր, Libra. լիտերք, Libræ. արտասուք, Lachryma. արտասուերք, Lachrymæ. &c.

Excipiuntur tamen ab hac regula մարտ, Certamen. մարտք, Certamina. գունդ, Globus. գունդք, Globi. ծնունդ, Natiuitas. ծնունդք, Natiuitates. սերունդ, Generatio. սերունդք, Generationes. զգեստ, Vestis. զգեստք, Vestes. &c. Quibus in plurali additur tantùm litera ք.

Sciendum est quartò, Nomina singularia desinentia in tres consonantes, in plurali numero exigere non solùm ք, sed & vocalem quamdam post secundam consonantem, vt դուստր, Filia. դստերք, Filiæ. լինտր, Gingiua. լնտերք, Gingiuæ. արկղ, Arca. արկեղք, Arcæ. &c.

Sciendum est quintò, Nomina hæc singularia բարի, Bonus. լաւ, Bonus. ընտիր, Electus. մեծ, Magnus, quandoque replicari, & elicere sensum pluralem, vt բարի բարի մարդիկ, Bonus bonus homines, id est boni homines. լաւ լաւ ակունք, Bona bona gemmæ, id est Bonæ gemmæ. ընտիր ընտիր պատերազմօղ, Electus electus militantes, id est, Electi militantes. մեծ մեծ իշխանք, Magnus magnus Principes, id est Magni Principes. Inueniuntur etiam passim in plurali numero, vt զբարիս բարիս արանց, id est, Bonos hominum, vel Ex hominibus. զլաւս լաւս ականց, id est Bonas gemmarum, vel Ex gemmis. զընտիրս ընտիրս իսրայէլի, id est

est Electos Israël, vel Ex Israël. զմեծս մեծս քաղաքին, id est Magnos; vel Magnates Vrbis. &c.

ARTICVLVS VIII.

Յաղագս Ձեւակերպութեան Հոլովից։

De Casuum informatione.

CAsus Nominum apud Armenos sunt decem, vt ուղղական, Nominatiuus. Սեռական, Genitiuus. Տրական, Datiuus. Հայցական, Accusatiuus. Բացառական, Ablatiuus. Պատմական, Narratiuus. Գործիական, Instrumentalis. Պարառական, Circumlatiuus. Ներգոյական, Commoratiuus. Կոչական, Vocatiuus.

Inchoationes & terminationes Nominatiuorum tot sunt, quot sunt literæ apud Armenos, vnde nulla regula continentur.

Inchoationes Genitiuorum tot sunt, quot sunt Nominatiuorum. Terminationes Genitiuorum singularium sunt decem, & septem, vt ի. ոյ. ւոյ. ան. եան. այ. եայ. եր. եղ. ին. ու. օր. ոջ. եղջ. եառն. ուր. եւ. Pluralium verò sunt decem; vt եց. աց. ոց. եայց. անց. եանց. երց. ուց. արց. ուրց.

Inchoationes, & terminationes Datiuorum, բացարձակից, id est Absolutorum sunt eædem ac Genitiuorum, quia omnis Datiuus absolutus est Genitiuus, vt շնորհեմ ծառայի իմում Concedo seruo meo. որդի ծառայի իմոյ, Filius serui mei. տաց առն այնմիկ, Dabo viro illi. խօսս առն այնորիկ, Sermo viri illius. &c.

Inchoationes Datiuorum cum præpositione sunt quinque

iuxta numerum harum quinque præpositionum. ՚ի. ՚յ. առ. ՚ց. ընդ. Vt ՚ի Տէր յուսացայ, In Domino confidi. ՚յանձն իմ երդուայ, In personam meam iuraui. ասաց առ սադուկեցիսն, Dixit ad Sadducæos. ետ ՚ցպաշտօնեայն, Dedit famulo. զարմացաւ ընդ բանսն նորա, Miratus est ad verba eius.

Sed sciendum est quòd ՚ի præponatur Nominibus incipientibus à literis consonantibus, & ՚յ, præponatur incipientibus à literis vocalibus. Reliquæ verò præponuntur omnibus indifferenter.

Terminationes Datiuorum cum præpositione sunt eædem, ac Accusatiuorum.

Inchoationes Accusatiuorum fiunt à litera, զ vt որ քննէ զսիրտս մարդկան, Qui scrutatur corda hominum. որ սիրէ զընկերն, սիրէ զԱծ. Qui diligit socium, diligit Deum. &c.

Terminationes verò Accusatiuorum eædem sunt ac Nominatiuorum, excepto plurali numero. Vbi ք finalis debet mutari in literam ս, vt Թագաւոր, Rex. զԹագաւոր, Regem. Թագաւորք, Reges. զԹագաւորս, Reges. Թագուհի, Regina. զԹագուհի, Reginam. Թագուհիք, Reginæ. զԹագուհիս, Reginas. մարդ, Homo. զմարդ, Hominem. մարդիկ, Homines. զմարդիկ, Homines. &c.

In nomine autem ամ Omnis, quod in plurali numero non habet literam ք finalem, sed interiacentem, eaq; mutatur in ս; in Accusatiuo, vt ամենեքեան, Omnes. զամենեսեան, Omnes.

Sed sciendum est aliquando Accusatiuum vsurpari sine litera զ, & tunc vocari Accusatiuum Indefinitum, eò quòd res interminatas significet, vt ցոյց ինձ ճանապարհ՚ յոր գնացից, Ostende mihi viam in quam eam, id est, viam quamcumque. առնէ ողորմութիւն Տէր; Facit misericordias Dominus

nus, id est Misericordias quascumque. Ես առաքեմ առ ձեզ մարգարէս, Ego mitto ad vos Prophetas, id est Non hunc, vel Illum, sed Quoscumque.

Inchoationes Ablatiuorum sunt quatuor, iuxta numerum harum quatuor præpositionum, 'ի. 'յ. 'ից. առ'ի, vt 'ի տուէ, A Die, 'յառաւօտէ, A mane. 'ի սկզբանէ, Ab origine. առ'ի յերկնից, De Cœlo, vel Ex Cœlo. Terminationes verò Ablatiuorum, vel sunt eædem ac Genitiuorum, vt մարդոյ, Hominis. 'ի մարդոյ, Ab homine. երկնից, Cœlorum. 'յերկնից, à Cœlis. &c. vel exeunt in է, vt 'ի չարէ, A malo. 'յամբարտաւանութէ, Ab arrogantia. &c.

Inchoationes Narratiuorum fiunt à litera զ. Terminationes verò sunt eædem ac Ablatiuorum, vt 'ի մարդոյ, Ab homine. զմարդոյ, De homine. 'ի չարէ, A malo. զչարէ, De malo, 'յամբարտաւանութէ, Ab arrogantia. զամբարտաւանութէ, De arrogantia. &c.

Inchoationes Instrumentalium sunt eædem, ac Nominatiuorum. Terminationes Instrumentalium in singulari numero sunt decem, vt իւ, աւ, ով, եաւ, ամբ, եամբ, եբ, ու, եղբ, արբ. In plurali verò sunt nouem, vt իւք, օք, ովք, ւովք, ամբք, եամբք, երբք, եղբք, արբք.

Inchoationes Circumlatiuorum fiunt à litera զ. Terminationes verò sunt eædem ac instrumentalium, vt քարիւ, Lapide. զքարիւ, Circa lapidem. երկրաւ, Terra. զերկրաւ, Circa terram. &c.

Inchoationes commoratiuorum sunt quatuor, iuxta numerum harum quatuor præpositionum, 'ի. 'յ. 'ըն. 'ն. Quarum duæ hoc est, 'յ. & 'ն. præponuntur Nominibus quæ incipiunt à vocalibus, vt, 'յեկեղեցւոջ, In Ecclesia, 'նենթա-

կայում, In ſubiecto. Reliquæ verò duæ, hoc eſt 'ի & 'ըն, præponuntur nominibus, quæ incipiunt à conſonantibus, vt 'ի տան, In domo. 'ըն տարբերութեան, In differentia.

Terminationes Commoratiuorum in ſingulari numero ſunt tres, vel enim ſunt eædem ac Genitiuorum, vt, բանի, Verbi. 'ի բանի, In verbo. աշխատութեան, Laboris, 'յաշխատութեան, In labore. &c. Vel exeunt in ոջ, vt 'յայգւոջ, In vinea. 'ըն տեղւոջ, In loco. &c. Vel denique exeunt in ում, vt 'յաստուածում, In Deo. 'ըն մարդոյում, In homine. In plurali verò numero ſunt eædem ac Accuſatiuorum, vt, զգիտութիւնս, Scientias, 'ըն գիտութիւնս, In ſcientijs. զենթակայս, Subiecta, 'ենթակայս, In ſubiectis. &c.

Sed ſciendum eſt, 'ըն. & 'ն, tunc magis debere vſurpari, cùm Commoratiuus caſus confunditur cum Datiuo, qui habet præpoſitionem, nam, յենթակայս, eſt ſimul Commoratiuus, & Datiuus, cum præpoſitione. vnde hos ad diſcernendos ſcribenda eſt, 'ն, pro յ, vt, 'նենթակայս, In ſubiectis. Similiter 'ի գիտութիւնս, Eſt ſimul Commoratiuus & Datiuus. Sed ad tollendam confuſionem ſcribenda eſt ſyllaba, 'ըն. pro 'ի, vt 'ըն գիտութիւնս, In ſcientijs, &c.

Sciendum eſt etiam ում, frequentiùs terminare Nomina primæ declinationis. ոջ Verò nomina ſecundę declinationis, licet ad placitum Poëtarum poſſint & in alijs vſurpari.

Inchoationes Vocatiuorum ſunt quatuor. ո՜վ. ո՜. ծօ. քա՜. quorum duo, id eſt ո՜վ. ո՜. omnibus Nominibus indifferenter præponuntur, vt ո՜վ. vel ո՜. մարդ, O' homo. ո՜վ. vel ո՜ կին, O mulier. ո՜վ vel ո՜ փայտ, O lignum. ծօ՜, Maſculinis, vt ծօ՜ տղայ. O puer. ծօ՜ մարդ, O homo. քա՛ Verò fœmininis, vt քա՛, աղջիկ, O filia. քա՛ կին, O mulier. &c.

Quan-

Quandoque Vocatiua vsurpātur sine his particulis, & tunc habent desuper accentum hunc ·'·. vt զա́քէ, ò Zachæc. փիլի́պ-պէ, ò Philippe &c. Terminationes verò Vocatiuorum, vel sunt eædem ac Nominatiuorum, vt մարդ, Homo. ով մարդ, O homo. կենդանիք, Animalia. ով կենդանիք, O animalia. vel exeunt in է, vt ով Պետրէ, O Petre. ով Պօղէ, O Paule; sed, vt dixi superiùs, Nominibus proprijs congruit hoc.

ARTICVLVS IX.

De Nominibus Commoratiuo casu carentibus.

OMnia Nomina appellatiua habent casum Commoratiuum. Vt քաղաք, Ciuitas. 'ի քաղաքի, In ciuitate. տուն, Domus. 'ի տան, In domo. տեղի, Locus. 'ի տեղւոջ, In loco. գաւառ, Prouincia. 'ի գաւառի, In Prouincia. լեառն, Mons. 'ի լերին, In monte. գետ, Flumen. 'ըն գետոջ, In flumine. &c.

Nomina propria rationalium carent casu Commoratiuo; vnde in locis necessarijs vsurpantur in casu Datiuo cum præpositione, vt Պետրոս, Petrus. 'ի Պետրոս, Ad Petrum, vel In Petro. Մարիամ, Maria. 'ի Մարիամ, Ad Mariam, vel In Maria. Հռիփսիմէ, Ripsima. 'ի Հռիփսիմէ, In Ripsima. &c.

Sed aliquando Poëtæ creant ipsis casum Commoratiuum, ea tamen ex maiori parte abbreuiando, vt Հռիփսիմէ, Ripsima. 'ըն Հռիփսիմում, In Ripsima. Մատթէոս, Matthæus. 'ըն Մատթէում, In Matthæo. Սոկրատէս, Socrates. 'ըն Սոկրատում, In Socrate. Արիստոտէլէս, Aristoteles. 'ըն Արիստոտէլում, In Aristotele. &c.

Dixi ex maiori parte, quia quandoque seruant eorum integri-

tegritatem, vt Ադամ, Adam. 'յԱդամում, In Adamo. Ամբակում, Habacuc. 'յԱմբակումում, In Habacuc. Ղուկաս, Lucas. 'ի Ղուկասում, In Luca. &c.

Sic Nomina propria partium Mundi & Prouinciarum non habent casum Commoratiuum; sed vsurpantur in casu Datiuo, cum præpositione, vt Ասիա, Asia. 'յԱսիա, Ad Asiam, vel In Asia. Եւրոպա, Europa. 'յԵւրոպա, Ad Europam, vel In Europa. Ամերիկա, America. 'յԱմերիկա, Ad Americam, vel In America. Արաբիա, Arabia. 'յԱրաբիա, Ad Arabiam, vel In Arabia. Եթովպիա, Æthiopia. 'յԵթովպիա, Ad Æthiopiam, vel In Æthiopia. Տաշիր, Tascira. 'ի Տաշիր, Ad Tasciram, vel In Tascira. Բասեն, Pasen. 'ի Բասեն, Ad Pasen, vel In Pasen. Արարատ, Ararat. 'յԱրարատ, Ad Ararat, vel In Ararat. Մուշ, Musia. 'ի Մուշ, Ad Musiam, vel In Musia. Գեղարքունի, Chelarcuni. 'ի Գեղարքունի, Ad Chelarcuni, vel in Chelarcuni. &c.

Sic etiam Nomina propria Vrbium, Oppidorum, & Pagorum carent Commoratiuo, & vsurpantur in casu Datiuo cum præpositione, vt Հռոմ, Roma. 'ի Հռոմ, Romæ. Բիւզանդիա, Byzantium. 'ի Բիւզանդիա, Byzantij. Եփեսոս, Ephesus. 'յԵփեսոս, Ephesi. Եւդոկիա, Euthocia. 'յԵւդոկիա, Euthociæ. Կարին, Vrbs Gharny. 'ի Կարին, In Vrbe Gharny. Շօշ, Susa. 'ի Շօշ, Susæ. Գառնի, Oppidum Carny. 'ի Գառնի, In Oppido Carny. Նորագաւիթ, Noracauit. 'ի Նորագաւիթ, Noracauiti, Ագուլիս, Aculis. 'յԱգուլիս, Aculij. Ակուռի, Oppidum Agury 'յԱկուռի, In Oppido Agury. &c.

Cum his annumerantur etiam Nomina propria Montium & Fluminum, vt Սեպուհ, Mons Sebuh. 'ի Սեպուհ In mon-

monte Sebuh. Մասիս, Mons Masis. 'ի Մասիս, In monte Masis. Թաբոր, Mons Thabor. 'ի Թաբոր, In monte Thabor. Հերմոն, Mons Hermon. 'ի Հերմոն, In monte Hermon. Սինա, Sina. 'ի Սինա, In Sina. Կարմեղոս, Mons Carmelus. 'ի Կարմեղոս, In monte Carmeli. Լիբանան, Libanus. 'ի Լիբանան, In Libano. Երասխ, Flumen Arasses. 'յԵրասխ, In flumine Arissis, Յորդանան, Iordanus. 'ի Յորդանան, In Iordano. Տիգրիս, Tigris. 'ի Տիգրիս, In Tigride. Եփրատէս, Euphrates. 'յԵփրատէս, In Euphrate. Նեղոս, Nilus. 'ի Նեղոս, In Nilo. Փիսոն, Phison. 'ի Փիսոն, In Phisone. Դանուբիս, Danubius. 'ի Դանուբիս, In Danubio. &c.

Genere carent Nomina Armenica.

ARTICVLVS X.

Յաղագս Դերանուանս ։

De Pronomine.

PRonomen est terminus Orationis, qui determinatam personam rerum significat, vt ես, Ego. դու, Tu. նա, Ille.

Pronominum quædam sunt. գոյականք, id est Substantiua, vt ես, Ego. դու, Tu. իւրեան, Sui. սա, Hic. դա, Iste. նա, Ille, այս, Hic. այդ, Iste. այն, Is. ինքն, Ipse. սոյն, Hic idem. դոյն, Iste idem. նոյն, Ille idem. Sed իւրեանն, Caret in singulari numero Nominatiuo, & Accusatiuo, vnde pro his casibus vsurpatur Pronomen. ինքն, Ipse.

Quædam sunt ստացականք, id est Possessiua, vt իմ, Meus. քո, Tuus. իւր, Suus. մեր, Noster. ձեր, Vester.

Quæ-

Quædam sunt դիմաւորականք, id est Personalia, vt Ս. Դ. Ն. Et dicuntur personalia, eò quòd determinent cæteras Orationis partes; vt Ուղղափառս, Ego Catholicus. ուղղափառդ, Tu Catholicus. ուղղափառն, Ille Catholicus. Sine his enim Nomen ուղղափառ, id est Catholicus, nullam personam determinatè significat. Sed horum frequens vsus est in Participijs, vt սիրօղս, Ego Amans. սիրօղդ, Tu Amans. սիրօղն, Ille Amans. ընտրեցեալս, Ego Electus. ընտրեցեալդ, Tu Electus. ընտրեցեալն, Ille Electus. ըղձալիս, Ego Optandus. ըղձալիդ, Tu Optandus. ըղձալին, Ille Optandus. &c. Vocantur etiam hæc Pronomina quandoque ab Armenis յօդք, id est Articuli, quia reuera correspondent articulis Italicis, Il, La, Lo, eo tamen discrimine quòd ս. դ. ն. non declinentur.

Quædam sunt նախագաղափարականք, id est Primitiua, vt իմ, Meus. քո, Tuus. մեր, Noster. ձեր, Vester. իւր, Suus. նոյն, Idem. ինքն, Ipse.

Quædam sunt ածանցականք, id est Deriuatiua, vt իմայինն, Id quod pertinet ad meum. քոյինն, Id quod pertinet ad tuum. մերայինն, Nostras. ձերայինն, Vestras. իւրայինն, Id quod pertinet ad suum. նոյնական, Identicus. ինքնական, Id quod pertinet ad ipsum. Possunt aliquando Pronomina supradicta replicari ad melius explicandum sensum rei, vt Ես նոյն եմ Ego idem sum. Նա ինքն ՚ի վերայ ծովուց, Ille ipse supra maria. այս այն է, Hic is est. Ես նոյն ինքն եմ, Ego idem ipse sum. դու նոյն ինքն ես, Tu idem ipse es. Նա նոյն ինքն է, Ille idem ipse est. &c.

Quædam sunt պարզք, id est Simplicia, vt նոյն, Idem. ինքն, Ipse. &c.

Quæ

Quædam ſunt բարդք, id eſt Compoſita, vt նոյնագոյ, Eiuſdem ſubſtantiæ. ինքնագոյ, Ens per ſe ſubſiſtens. &c.

Quædam ſunt դրականք, id eſt Poſitiua, vt նոյն, Idem. ինքն, Ipſe.

Quædam ſunt բաղդատականք, id eſt Comparatiua, vt նոյնագոյն, Plùs idem, vel ſi poſſit dici identior. ինքնագոյն, Plùs ipſum, vel ſi poſſit dici ipſior. &c.

Quædam ſunt գերադրականք, id eſt Superlatiua, vt նոյնագոյնեղ, Identiſſimus. ինքնագոյնեղ, Ipſiſſimus. &c.

Quoddam eſt յարաբերական, ideſt Relatiuum, vt Որ, Qui, quæ, quod.

Quædam ex Pronominibus vnicam perſonam tantùm ſignificant, vt ես, Ego. դու, Tu. սա, Hic. դա, Iſte. նա, Ille. այս, Hic. այդ, Iſte. այն, Ille. սոյն, Hic idem. դոյն, Iſte idem.

Quædam verò poſſunt omnes tres perſonas ſignificare, vt նոյն, Idem. ինքն, Ipſe. որ, Qui Poteſt enim dici. ես նոյն, Ego idem. դու նոյն, Tu idem. նա նոյն, Ille idem. ես ինքն, Ego ipſe. դու ինքն, Tu ipſe. նա ինքն, Ille ipſe. ես որ, Ego qui. դու որ, Tu qui. նա որ, Ille qui, &c.

Genere carent Pronomina Armenica.

ARTICVLVS XI.

Յաղագս բայի։

De Verbo.

VErbum, eſt terminus Orationis, qui affectiones rerum ſub tempore ſignificat, vt ատեմ, Odio. Թանամ,

Madefacio. հոսիմ, Fluo. &c.

Verborum quatuor sunt վերջաւորութիւնք, id est Terminationes, nempè. եմ. ամ. ում. իմ. vt գրեմ. Scribo. բանամ, Aperio. ընկլնում, Glutio. ծնանիմ, Pario.

Ex verbis terminatis in եմ. ամ. ում, quædam sunt ներգործականք, id est Actiua, vt սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. լնում, Impleo, quibus proprium est posse mutari կրաւորականս, id est in Passiua, abijciendo penultimam suam literam, & accipiendo pro ea vocalem ի. vt սիրիմ, Amor. լուանիմ, Lauor. լնանիմ, Impleor.

Quædam sunt չեզոքականք. id est Neutra, vt ննջեմ, Dormio. ուրախանամ, Lætor. երդնում, Iuro. &c. quæ numquam possunt mutari in Passiua, quandoquidem sunt tantùm voce tenus Actiua, non autem significatione.

Sed Neutrorum duplex est species, aliqua enim ex ijs in omnibus modis & temporibus coniugantur, vt Actiua, & vocantur չեզոքականք ներգործականք, id est Neutra Actiuæ terminationis, huiusmodi sunt ննջեմ, Dormio. ննջեցի, Dormiui. ննջեցից, Dormiam. հսկեմ, Euigilo. հսկեցի, Euigilaui. հսկեցից, Euigilabo. չուեմ, Migro. չուեցի, Migraui. չուեցից, Migrabo. &c. Aliqua verò in Præsenti, & in Imperfecto coniugantur vt Actiua; in cæteris autem temporibus coniugantur Passiua, & vocantur չեզոքականք ընդմիջակերպք, id est Neutra mixtæ terminationis; huiusmodi sunt յառնեմ, Surgo. յարեայ, Surrexi. յարեայց, Surgam. մեղանչեմ, Pecco. մեղայ, Peccaui. մեղայց, Peccabo. զարմանամ, Miror. զարմացայ, Miratus sum. զարմացայց, Mirabor. &c.

Ex verbis terminatis in իմ. quædam sunt կրաւորականք, id est

id est Passiua, vt սիրիմ, Amor. լուանիմ, Lauor. լնանիմ, Impleor, quibus proprium est posse mutari ներգործական, id est in Actiua, abijciendo penultimam suam literam & recipiendo, vnam ex his vocalibus. ե. ա. ու. vt սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. լնում, Impleo.

Hinc sequitur, quòd omne verbum Actiuum debeat habere suum Passiuum, ad quod possit mutari, & omne verbum Passiuum debeat habere suum Actiuum ad quod possit mutari iuxta regulam præscriptam.

Quædam ex verbis desinentibus in իմ, sunt [illegible], id est Deponentia, vt բնակիմ, Habito. նստիմ, Sedeo. [illegible], Iubilo. [illegible], Hilaresco. յագիմ, Satior, vel Satur fio. &c. quæ numquam possunt mutari in Actiua, quandoquidem sunt tantùm voce tenus Passiua, non autem significatione.

Quædam sunt հասարակաց, id est Communes, vt ծնանիմ, Pario, & Nascor. ծիծաղիմ, Rideo, & Rideor. [illegible], Amplector. խոստովանիմ, Confiteor. &c.

ARTICVLVS XII.

De Varijs speciebus Verborum.

VErborum quædam sunt նախադասական, id est Primitiua, vt ուսանիմ, Disco. յառնեմ, Surgo. լնում, Impleo. մատչիմ, Accedo. ընծայեմ, Offero. կամ, Sto &c.

Quædam sunt ածանցական, id est Deriuatiua, vt ուսուցանեմ, Doceo. յարուցանեմ, Suscito. լցուցանեմ, Implere facio. մատուցանեմ, Accedere facio. ընծայեցուցանեմ, Offerre facio. կացուցանեմ, Statuo, vel Stare facio; & alia

 mul-

multa, quibuscumque enim addatur particula hæc. ուցանեմ, erunt Deriuatiua ; vt սիրեմ, Amo. սիրեցուցանեմ, Amare facio. լուանամ, Lauo. լուացուցանեմ, Lauare facio. երդնում, Iuro. երդմնեցուցանեմ, Iurare facio. &c.

Quædam sunt պարզք, id est Simplicia, vt դնեմ, Pono. շարեմ, Ordino. փոխեմ, Muto. &c.

Quædam sunt բաղադրեալք, id est Composita, vt ստորադրեմ, Suppono. համաշարեմ, Coordino. վերափոխեմ, Remuto, vel Supermuto. &c.

Tales particulæ compositiuæ apud Armenos sunt plures, qualia sunt [illegible]. &c. vt գտանեմ, Inuenio. ստգտանեմ, Reprehendo. [illegible], Intueor. ապականեմ, Corrumpo. բերեմ, Fero. առբերեմ, Affero. դնեմ, Pono. բաղադրեմ. Compono. կցեմ, Iungo. շարակցեմ; Coniungo. բերեմ, Fero. համբերեմ, Suffero. դնեմ, Pono. հակադրեմ, Oppono. բերեմ, Fero. տարբերեմ, Differo. չափեմ, Metior. տրամաչափեմ, Dimetior. դնեմ, Pono. ենթադրեմ, vel ստորադրեմ, Suppono. չուեմ, Migro. անդրաչուեմ, Transmigro. լուծեմ, Soluo. վերլուծեմ, Resoluo. ածեմ, Duco. վայրածեմ, Deduco. մուծանեմ, Trudo. ներմուծանեմ, Intrudo. շարժեմ, Moueo. յարաշարժեմ, Remoueo; vel Commoueo. արկեմ, vel արկանեմ, Iacio. փոխարկեմ, Muto. բերեմ, Fero. արտաբերեմ, Effero, vel Profero. կարողանամ, Possum. տկարանամ, Infirmor. յարգեմ, Veneror. անարգեմ, Inhonoro, vel Contemno. կցեմ, Iungo. [illegible], Coniungo. կապեմ, Ligo. շաղկապեմ ;

Col-

Colligo, vel Copulo. անուանեմ, Nomino. համանուանեմ, Æquiuoco. երեւիմ, Appareo. գերերեւիմ, Excello. անուանեմ, Nomino. դերանուանեմ, Pronomino. առնեմ, Facio. բակառնեմ, Circulum facio, vel Aream facio. ատեմ, Odio. փարատեմ, Dissipo. արկանեմ, Iacio. միջարկանեմ, Interijcio. ասեմ, Dico. բացասեմ, Nego. պատեմ, Muro cingo. շրջապատեմ, Muro circumcingo, vel circumdo. գրեմ, Scribo. մակագրեմ, Superscribo. բանեմ, Discurro. ընդդիմաբանեմ, Contradico. կամ, Sto. գերակայեմ, Emineo, vel Præcello. զօտեմ, Vestigo. հետազօտեմ, Inuestigo. ճառեմ, Effor. նախաճառեմ, Præfor. դնեմ, Pono. յառաջադրեմ, Antepono, vel Propono. &c.

Præter has particulas componi solent etiam Nomina cum Verbis, vt աստուածաբանեմ, De Deo loquor, vel Theologicè loquor. երկասիրեմ, Incumbo ad labores. գեղեցկաբանեմ, Pulchrè loquor. յաճախաբանեմ, Prolixè loquor. մարդասիրեմ, Hominem diligo, vel Cum hominibus benignè ago. իմաստասիրեմ, Sapientias diligo, vel Studio Philosophiæ. չարախօսեմ, Malè loquor, vel Accuso. բարեխօսեմ, Benè loquor, vel Intercedo, & alia compluria, quæ vsus docebit.

Quædam ex Verbis sunt աղաւաղիք, id est Anomalia, vt երթամ, Eo, vel Abeo. չոգայ, Abiui. երթ, I. գամ, Venio. եկի, Veni. եկ, Veni. ուտեմ, Manduco. կերայ, Manducaui. &c.

Quædam sunt դիմազուրկք, id est Impersonala, vt պիտոյ է, Opus est. փոյթ է, Interest. հարկ է, Necesse est. ցրտէ, Fit frigus. ջեռէ, Fit calor. &c.

Quædam sunt պակասաւորք, id est Defectiua, vt մեղայ,

Pec-

Peccaui. լուայ, Audiui. ողջեր, Salue. գրեթէ, Puta quòd, vel Suppone quòd. &c.

Quædam sunt յաճախականք, id est Frequentatiua, vt բեկեմ, Frango. բեկոտեմ, Confringo. կտրեմ, Seco. կտրատեմ, Conseco. խոցեմ, Vulnero. խոցոտեմ, Frequenter vulnero, vel In multis vulnero. ասեմ, Dico. ասացեմ, Dictito. ձեւեմ, Figuro. ձեւատեմ, Plures figuras efficio. գրեմ, Scribo. գրոտեմ, Vbique scribo, vel malè depingo. պատառեմ, Scindo. պատառատեմ, Conscindo. կարեմ, Suo. կարկատեմ, Consuo &c.

Cum his annumerantur etiam խոստանալով խոստանամ, Promittendo promitto, id est Firmè promitto. անարգելով անարգեմ, Iniurijs iniurior, id est Omninò iniurior. խրատելով խրատեմ, Castigando castigo, id est Rigidè castigo. ունելով ունիմ, Habendo habeo, id est Verè habeo. նզովելով նզովեմ, Anathematizando anathematizo, id est Prorsus anathematizo. ուսանելով ուսանիմ, Discendo disco, id est Omninò incumbo ad studia. մեղանչելով մեղանչեմ, Peccando pecco, id est Magnum delictum committo. &c.

ARTICVLVS XIII.

De Circumstantijs Verborum.

Circumstantiæ Verborum sunt quatuor, nempè Թիւ. Numerus. Դէմք, Persona. Ժամանակ. Tempus. Եղանակ, Modus.

Թիւ, Id est Numerus est duplex, եզական, Singularis; & յոգնական, Pluralis. Singularis, vt բերեմ, Fero. բանամ, Aperio. հեղում, Fluo. Pluralis, vt բերեմք, Ferimus. բանամք,

բանամք, Aperimus. Հեղումք, Fluimus.

Դէմք, Id est Persona est triplex. Առաջին, Prima, vt սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. լնում, Impleo. Երկրորդ, Secunda, vt սիրես, Amas, լուանաս, Lauas. լնուս, Imples. Երրորդ, Tertia, vt սիրէ, Amat. լուանայ, Lauat. լնու, Implet.

Prima dicitur, յորմէ բանն, id est A qua verbum. Secunda առ որ բանն, id est, Ad quam verbum. Tertia verò յաղագս որոյ բանն, id est Propter quam verbum.

Ժամանակ, id est Tempus est sextuplex.

Ներկայ, *Præsens.*

Անկատար, *Imperfectum.*

Կատարեալ, *Perfectum.*

Յարակատար, *Paulò plus perfectum.*

Գերակատար, *Plusquam perfectum,* &

Անյայտանի, *Futurum.*

Præsens, Vt սիրեմ, Amo լուանամ, Lauo. լնում, Impleo.

Imperfectum; Vt սիրէի, Amabam. լուանայի, Lauabam. լնոյի, Implebam.

Perfectum, Vt սիրեցի, Amaui. լուացի, Laui. լցի, Impleui.

Paulò plus perfectum, Vt սիրեցեալեմ, Iam amaui. լուացեալեմ, Iam laui. լցեալեմ, Iam impleui.

Plusquam perfectum, vt սիրեցեալէի, Amaueram. լուացեալէի, Laueram. լցեալէի, Impleueram.

Futurum, Vt սիրեցից, Amabo. լուացից, Lauabo. լցից, Implebo.

Եղանակ, id est Modus est quintuplex.

Սահմանական, *Indicatiuus vel Definitiuus.*

Հրամայական, *Imperatiuus.*

Ըղձա-

Ըղձական, *Optatiuus*.

Ստորադասական, *Subiunctiuus*.

Աներեւոյթ, *Infinitiuus*.

Indicatiuus, Vt սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. լնում, Impleo.

Imperatiuus, Vt սիրեա՛, Ama. լուա՛, Laua. լից, Imple.

Optatiuus, Vt երանի թէ սիրեցեմ, Vtinam amem. երանի թէ լուանայցեմ, Vtinam lauem. երանի թէ լնուցում, Vtinam impleam.

Subiunctiuus, Vt եթէ սիրեցեմ, Si amem. եթէ լուանայցեմ, Si lauem. եթէ լնուցում, Si impleam.

Infinitiuus, Vt սիրել, Amare. լուանալ, Lauare. լնուլ, Implere.

ARTICVLVS XIV.

Յաղագս Ընդունելութե.

De Participio.

Participium est terminus Orationis, qui simul res & affectiones rerum sub tempore significat, vt բացօղ, Aperiens. &c.

Quatuor sunt Participiorum վերջաւորութիւնք, id est Terminationes օղ, եալ, լոց, լի, vt սիրօղ, Amans, vel սիրեցօղ, Qui amatur. սիրեալ, Qui amauit, vel սիրեցեալ, Amatus. սիրելոց, Amaturus. սիրելի, Amandus.

Quæ terminantur in օղ, transferuntur ad secundam speciem primæ declinationis, vt սիրօղ, Amans. սիրողի, Amantis, vel Amanti. զսիրօղ, Amantem. ՚ի սիրողէ Ab amante.

զսիրողէ, De amante. սիրողիւ, Amante. զսիրողիւ, Circa amantem, 'ի սիրողում, In amante. ով սիրող, O' amans. սիրողք, Amantes. սիրողաց, Amantium. &c. Vt մնողք, մնողաց,

Quæ terminantur in եալ, transferuntur ad primam speciem secundæ declinationis, vt սիրեցեալ, Amatus. սիրեցելոյ, Amati, vel Amato. զսիրեցեալ, Amatum. 'ի սիրեցելոյ, Ab amato. զսիրեցելոյ, De amato. սիրեցելով, Amato. զսիրեցելով, Circa amatum. 'ի սիրեցելում, In amato. ով սիրեցեալ, O' amate. սիրեցեալք, Amati. սիրեցելոց, Amatorum. &c. Vt ծնեալք, ծնելոց.

Quæ terminantur in ելի, transferuntur ad secundam speciem secundæ declinationis. vt սիրելի, Amandus. սիրելւոյ, Amandi, vel Amando. զսիրելին, Amandum. 'ի սիրելւոյ, Ab amando. զսիրելւոյ, De amando. սիրելւով, Amando. զսիրելւով, Circa amandum. 'ի սիրելւոջ, In amando. ով սիրելի, O' amande. սիրելիք, Amandi. սիրելեաց, Amandorum. &c. Vt հոգիք, հոգեաց.

Quæ verò terminantur in լոց, non declinantur nisi in locis necessarijs ad melius explicandum sensum rei, si autem declinanda sint, transferuntur ad secundam speciem primæ declinationis.

Participia quæ desinunt in ող, sunt præsentis temporis, quæ desinunt in եալ, sunt præteriti temporis; quæ verò desinunt in լոց, vel ելի futuri temporis.

Aliquando Participia vsurpantur tamquam Nomina Adiectiua, & aliquando tamquam Verba. Vsurpantur tamquam Nomina cùm ijs attribuitur alius quidam casus, qui differt à casu sui verbi, vt ստեղծօղն երկնի եւ երկրի ած, Creaator Cœli, & Terræ Deus. խաչեցելոյն յի մայր, Crucifixi Iesu Mater սի-

սիրելի աշակերտն յի, Dilectus discipulus Iesu. Vsurpantur verò tamquam Verba, cùm exigunt casum sui Verbi, vt Ստեղծօղն զհոգիս մարդկան արտաշնչեաց, Ille qui creat animas hominum, expirauit. խաչեցեալն ՚ի հրէից կենդանացաւ, Crucifixus ille à Iudæis, reuixit. սիրելի աշակերտն յիէ վախճանեցաւ, Diligendus discipulus à Iesu obijt. &c.

Desinentia autem in լոց, Vix vmquam vsurpantur vt Nomina, vnde & non declinantur congruenter, quemadmodum, & desinentia in եալ Actiuum, hæc enim vbi existimantur vsurpata vt Nomina, illic non sunt Participia, sed sunt simpliciter Nomina Adiectiua, vt օծեալն է ած. և մարդ կատարեալ, Vnctus est Deus; & homo perfectus. &c.

Participiorum tot sunt species, quot sunt Verborum. Quædam enim ex ijs sunt նախադասականք, id est Primitiua, vt ընծայօղ, Offerens. ընծայեցեալ, Oblatus. ընծայելի, Offerendus. ընծայելոց, Offerturus. լցօղ, Implens. լցեալ, Impletus. լնլի, Implendus. լնլոց, Impleturus.

Quædam verò sunt ածանցականք, id est Deriuatiua, vt ընծայեցուցօղ, Offerre faciens. ընծայեցուցեալ, Oblatus factus. ընծայեցուցանելի, Oblatus faciendus. ընծայեցուցանելոց, Oblatum facturus. լցուցօղ, Implere faciens. լցուցեալ, Impletus factus. լցուցանելի, Impletus faciendus. լցուցանելոց, Impletum facturus. &c.

Quædam sunt պարզք, id est Simplicia, vt կարգօղ, Ordinans. կարգեցեալ, Ordinatus. կարգելի, Ordinandus. կարգելոց, Ordinaturus. փոխօղ, Mutans. փոխեցեալ, Mutatus. փոխելի, Mutandus. փոխելոց, Mutaturus. ստեղծօղ, Creans. ստեղծեցեալ, Creatus. ստեղծանելի, Creandus. ստեղծելոց, Creaturus. &c.

Quæ-

Quædam verò sunt բարդք, id est Composita, vt համարակարգող, Coordinans. համարակարգեցեալ, Coordinatus. համարակարգելի, Coordinandus. համարակարգելոց, Coordinaturus. յարափոխող, Remutans. յարափոխեցեալ, Remutatus. յարափոխելի, Remutandus. յարափոխելոց, Remutaturus. նորաստեղծող, Nouitèr creans. նորաստեղծեցեալ, Nouitèr creatus. նորաստեղծ-ածելի, vel նորաստեղծ-ելի, Nouiter creandus. նորաստեղծ-ելոց, Nouiter creaturus. &c.

Quædam sunt յաճախականք, id est Frequentatiua, vt բեկոտող, Confringens, vel Ad minuta redigens. խոցոտող, Conuulnerans, vel In multis vulnerans. գրոտող, Conscribens, vel Vbique scribens. &c.

ARTICVLVS XV.

Յաղագս Նախադրութեան.

De Præpositione.

PRæpositio est terminus Orationis, qui circumstantias rerum significat, vt ՚ի վերայ, Supra. շուրջ, Circa. առաջի, Ante, &c.

Præpositiones sunt triplicis generis, quædam enim ex ijs conficiunt casus, vti sunt ՚ի. յ. ց. զ. ըս. առ ՚ի. ընդ. ՚ներ. ըն. &c. De quibus locuti sumus superiùs.

Quædam exigunt casus, vti sunt առանց, ներքոյ, ՚ի ներքոյ, &c. De quibus loquemur in tertia sectione.

Quędam vero coniunguntur cum alijs partibus Orationis, talia sunt ան. ապ. առ. ենթ. ստոր. վեր. արտ. արտամ. արտա. համ. համ. մակ. շար. շաղ. փաղ. փառ. փոխ. հակ. ընդդէմ. ընթ. ընդ. առ. բաղ. ամփոփ. վայր. ներ. յար. վեր. դեր. բաղ.

քակ. մեկ. ըմ. դեր. ձեռ. ձախ. յաւակեալ. &c.

անօր, Vt անօրէն, Sine lege, vel Illegitimus անբան, Irrationalis. անխոհեմ, Imprudens. անգէտ, Inscius. &c.

ապ, Vt ապաշնորհ, Ingratus. ապաբաստ, Infortunatus. ապազգի, Ignobilis. &c.

Տը, Vt տկար, Infirmus. տգէտ, Ignorans. տմարդի, Inhumanus. տնանկ, Inops. &c.

Ենթ, Vt ենթակայ, Subiectum, ենթադրութիւն, Suppositio. ենթիմացութիւն, Subintellectio. &c.

Ստոր, Vt ստորադրութիւն, Suppositio. ստորարկութիւն, Subiectio. ստորիմաց, Subintelligens. &c.

Վեր, Vt վերադրութիւն, Superpositio վերագրութիւն, Superscriptio. վերահայցումն, Repetitio. վերաբերութիւն, Superlatio. &c.

Արտ, Vt արտադրութիւն, Expositio. արտամերժումն, Expulsio. արտախլումն, Euulsio. &c.

Տրամ, Vt տրամախոհ, Dijudicans. տրամադրութիւն, Dispositio. տրամաճեմութիւն, Discursus. &c.

Տար, Vt տարբերութիւն, Differentia. տարագնացութիւն, Discessus. տարամերժ, Depulsus. &c.

Համ, Vt համաժողով, Congregatio. համահաւասար, Coæqualis. համայաղթ, Conuincens. &c.

Հոմ, Vt հոմանուն, Æquiuocus. հոմասեռ, Homogenus. &c.

Մակ, Vt մակագիր, Superscriptio. մականուն, Agnomen. &c.

Շար, Vt շարակարգութիւն, Coordinatio. շարաբերութիւն, Collatio. շարադրութիւն, Compositio. &c.

Շաղ, Vt շաղկապ, Coniunctio. շաղախ, Commistum. &c.

փաղ

Փաղ, Vt փաղաձայնուն, Vniuocus. փաղանշանութիւն, Connotatio. &c.

Փար, Vt փարատութիւն, Dissipatio. փարատեցեալ, Ruinatus &c.

Փոխ, Vt փոխարկութիւն, Mutatio. փոխատուութիւն, Mutuatio. &c.

Հակ, Vt հակադրութիւն, Oppositio. հակակայ, Obstans. &c.

Ընդդէմ, Vt ընդդիմադրութիւն, Contrapositio. ընդդիմախօսութիւն, Contradictio. ընդդիմահաչել, Contraliceri. &c.

Ըստ, Vt ըստգտանել, Reprehendere. ըստանհոգանութիւն, Neglectio. &c.

Ընդ, Vt ընդգրել, vel ընդարգրել, Adscribere: ընդօրինակել, Edere exemplum, vel Describere. ընդունել, Acceptare. ընդդիմանալ, Contrastare. ընդհանուր, Vniuersale. ընդունակ, Capax. ընդոծին, Vernaculus. ընդվզել, Ceruicosum, vel Contumacem esse. &c.

Առ, Vt առարկութիւն, Obiectio. անուանութիւն, Appellatio. առոգել, Adaquare, &c.

Բաղ, Vt բաղհիւսել, Complicare. բաղդատել, Comparare. բաղկապել, Connectere. &c.

Անդր, Vt անդրաբերել, Transferre. անդրադարձուցանել, Translucere. անդրանցանել, Transfigere. &c.

Վայր, Vt վայրաբերել, Ferre deorsum. վայրաբնակել, Habitare deorsum, vel infra. վայրածել. Deducere. &c.

Ներ, Vt ներբերել, Inferre. ներածել, Inducere. &c.

Յար, Vt յարաբերութիւն, Relatio. յարայիշել, Reminisci, vel Sæpè memor esse. յարանուանութիւն, Denominatio. &c.

Վեհ, Vt վեհափառ, Excellens in gloria, vel In horore. վեհերեւել, Excellenter videri. &c.

Դեր, Vt դերանուն, Pronomen. դերափոխել, Commutare.

tare. փոխհատուցանել, Retribuere. &c.

Բակ, Vt բակատութիւն, Circumactio, vel Circundatio. &c.

Միջ, Vt միջարկութիւն, Interiectio. միջախօսութիւն, Interlocutio. միջադրութիւն, Interpositio. &c.

Ըն, ընբերել, Sufferre. ընկենում, Deijcio. ընտրութիւն, Electio. ընթրել, Cœnare. &c.

Գեր, Vt գերապատիւ, Præcellens honore. գերադասեալ, Præcellens gradu, vel loco. &c.

Հետ, Vt հետընթաց, Pedisequus. հետազօտ, Vestigator. &c.

Նախ, Vt նախահայր, Proropater. նախաստեղծ, Primocreatus. նախածին, Primogenitus. &c.

Յառաջ, Vt յառաջաբանութիւն, Præfatio. յառաջարկել, Præmittere. յառաջածել, Producere. &c.

Hæ omnes particulæ cæteris Orationis partibus additæ, diuersam edunt significationem, & vnum & idem vocabulum, mediantibus his alium & alium exprimit sensum. Vt գրել, Scribere. ձեռագրել, Subscribere. ստորագրել, Infra scribere. վերագրել, Superscribere. մակագրել, Titulare. արտագրել, Exscribere. տրամագրել, Discrete scribere. աւրագրել, Abscribere, vel Delere. շարագրել, Ordinatim scribere, vel Componere. համագրել, Conscribere. փաղագրել, Coniunctè scribere. ընդդիմագրել, Contrariam dare sententiam, vel Contrariè scribere. առագրել, Adscribere. ներագրել, Inscribere. յարագրել, Rescribere. միջագրել, Interscribere. անդրագրել, Transscribere. հակագրել, Oppositè scribere. &c.

AR-

ARTICVLVS XVI.

Յաղագս Մակբայի, Միջարկութե և Շաղկապի :

De Aduerbio, Interiectione & Coniunctione.

ADuerbium est terminus Orationis, qui modum affectionis rerum significat, vt յանկարծակի, Repentè. յամրաքայլ, Pedetentim. երագաբար, Festinatò. &c.

Interiectio est terminus Orationis, qui affectus animi significat, vt ահ, væ. քաջ, Euge. &c.

Coniunctio est terminus Orationis, qui cæteras partes Orationis simul coniungit, vt իսկ, Autem. և; & քանզի, Quoniam. &c.

SECTIO III.

De Constructione.

ARTICVLVS I.

Յաղագս Համաձայնութե Բայի ընդ անուան :

De Concordantia Verbi cum Nomine.

COncordantiæ sunt quatuor, Բայի ընդ անուան, id est Verbi cum Nomine.

Ածականին ընդ գոյականին, id est Adiectiui cum Substantiuo.

Յարաբերականին ընդ նախընթացին, id est Relatiui cum Antecedente.

Դա—

Պատասխանատւոյ ընդ հարցման, id est Responsionis cum Interrogatione.

Primam Concordantiam dixi esse Verbi cum Nomine, quia omne Verbum personale habet aliquod nomen antecedens, vel apertè, vel occultè, cum quo debet concordari numero & persona. Apertè, vt Ես մկրտեմ զձեզ ջրով, Ego baptizo vos aqua. Մեք տեսաք, և վկայեմք, Nos vidimus, & testamur. Դու ես վէմ, Tu es Petrus. Դուք էք լոյս աշխարհի, Vos estis lux mundi. Նա արար զմեզ, Ille fecit nos. Նոքա են քարինք սրբք, Isti sunt lapides sancti. Պետրոս աւետէր զխնդութիւն, Petrus annuntiabat gaudium. Պօղոս աւետարանէր, Paulus euangelizabat. Նոքա քարոզեցին զհաւատսն Քրիստոսի, Illi prædicauerunt fidem Christi.

Et occultè, vt խրխնջայ, Hinnit. ծիծաղի, Ridet. մռնչէ, Rugit. dixi occultè, qui in his semper aliquod Nomen subintelligitur, vt Ձին խրխնջայ, Equus hinnit. մարդն ծիծաղի, Homo ridet. առիւծն մռնչէ, Leo rugit. &c.

Concordantur etiam Verba cum Nominibus coniunctis, vt Պետրոս և Պօղոս շրջէին և քարոզէին, Petrus, & Paulus circuibant, & prædicabant. Պետրոս և Յովհաննէս ելին 'ի տաճարն, Petrus, & Ioannes ascenderunt in Templum. &c.

Et licet videantur aliquando dissentire actu, vt ոչ գոյ 'ի ձեզ քաջութիւն, և նախանձ հայրենեաց, Non est in vobis virilitas; & zelus patriæ. potentia tamen semper consentiunt, vt ոչ գոյ 'ի ձեզ քաջութիւն, և ոչ գոյ նախանձ հայրենեաց, Non est in vobis virilitas, nec est zelus patriæ.

Sed sciendum est primò, quòd cùm Verba personalia concordant cum Nominibus simul coniunctis, sequantur nobiliorem personam. Et quoniam prima persona est nobilior secun-

ſecunda, & ſecunda nobilior tertia, hinc dùm prima perſona coniungitur cum ſecunda, vel cum tertia, Verbum perſonale ſequitur primam, & quando ſecunda perſona coniungitur cum tertia, Verbum perſonale ſequitur ſecundam, vt Ես և դու խոստովանիմք, Ego, & tu confitemur. Ես և Պետրոս խոստովանիմք, Ego, & Petrus confitemur. Դու և Պետրոս խոստովանիք, Tu & Petrus confitemini. &c.

Sciendum eſt ſecundò, quòd in hac concordantia ſub dictione Nominis intelligantur & Pronomina & Participia, vt Նոքա ՚ի ձեռաց քումմէ մերժեցան, Illi de manu tua expulſi ſunt. Խաչեցեալն յարեաւ, Crucifixus ſurrexit. Կեցուցանողն մեռաւ, Saluator mortuus eſt. Երկրպագելին պարսաւեցաւ, Adorandus contemptus fuit. &c.

Sciendum eſt tertiò, Nomina hæc dualia & reduplicatiua coniungi debere ſemper cum Verbo pluralis numeri, vt Երկաքանչիւրքն խօսեցան, Vterque locuti ſunt. Մի մի եկին, Singuli venerunt. Երկու երկու մտին, Bini intrarunt. &c.

Sciendum eſt quartò, aliquando vice Nominatiui, poni verba infinita, vt Ապրելն ՚ի մէջ զբաղմանց, ծնանի զձանձրութիւն, Viuere inter occupationes parit tædium. Ստեղծանելն է առնել զինչ ՚ի ոչնչէ, Creare, eſt facere aliquid ex nihilo. Մեղանչելն, և ապաշխարելն են յատկութիւնք մարդոյ. Peccare, & pœnitere ſunt proprietates hominis. &c.

Sciendum eſt quintò, Verbum perſonale vtrinque poteſt habere Nominatiuum pertinens ad vnam & eandem rem, vt Ես եմ ճանապարհ ճշմարտութիւն և կեանք, Ego ſum via, veritas, & vita. Ծերութիւն է ինքնին հիւանդութիւն Senectus eſt ipſamet infirmitas. Դու թէպէտ կոչիս Պետրոս, Tu quidem vocaris Petrus բայց նա անուանի Յովհաննէս, Ille tamen nominatur Ioannes. &c,

ARTICVLVS II.

De Concordantia Adiectiui cum Substantiuo.

SEcundam concordantiam dixi esse Adiectiui cum Substantiuo, quia nullum Adiectiuum ponitur in compositione, quod non habeat suum Substantiuum Actu, vel Potentia, cum quo & debet concordari, vbique & semper numero & casu.

Actu vt *խորան բանին Հօր բարձրելոյ*, Tabernaculum Verbi Patris excelsi. *'ի ձեռն Թագաւորին անօրինին, և չարին*, In manu Regis iniqui & mali. *ծագումն արեւու լուսոյն ճշմարտի*, Ortus Solis luminis veri. *գանձին ծածկելոյ գտող զիս արա*, Thesauri tui absconditi inuentorem me fac. *Նմանեն արքայութիւն երկնից ուռկանի արկելոյ 'ի ծով*, Simile est Regnum Cœlorum reti misso in Mare. *և հաճոյ եղեց ճշմարտութեան քում*, Et placitus ero veritati tuæ. *մտանելով 'ի վերին Երուսաղէմ 'ի յառագաստն անապականն*, Intrando in supernam Ierusalem in thalamum incorruptibilem. *և հոգւովն վերանայր 'ի կամարս լուսեղէն*, Et anima sua scandebat in fornices lucidos. *Որ բարեպաշտութեամբ հիմնեաց զեկեղեցին սուրբ*, Qui pietate fundauit Ecclesiam sanctam. *Որք արբուցին տրտմեցելոց որդւոցն Ադամայ զբաժակն ուրախարար*, Qui potare fecerunt tristibus filiis Adæ Calicem lætificum. *Ի տաճարաց փղոսկրէից ուստի ուրախարարեն զքեզ դստերք թագաւորաց*, Ex Templis eburneis vnde lætificarunt te filię Regum. *Որ 'ի զօրաց հոգեղինաց երգաբանեցեալ տիրուհի*. Quæ ab exercitibus spiritualibus laudata Domina. *Որ երկնաւորք զուարթ_*

ընտրեցելովք, լուսաւորչօքն աշխարհի, Qui duobus electis illuminatoribus mundi. Սաղմոսիւք և օրհնութեամբք և երգովք հոգևորօք, Psalmis, & benedictionibus, & Canticis spiritualibus. Եւ ցնծասցէ հոգի իմ այ փրկչաւ իմով, Et exultabit anima mea Deo Redempt ore meo. Որք խօսեցան հոգւովն սրբով, Qui locuti sunt Spiritu Sancto. Դրօքն փակեցելովք երևեալ յս, Ianuis clausis apparens Iesus. ՚Ի սրբութե քում բարեբանեմք զքեզ, In Sanctitate tua benedicimus tibi. ՚Ի տաճարի մաքրեցելոյ, In templo tuo purificato, &c.

Potentia verò, vt քանզի տարաւ զանտանելին յարգանդին, Quoniam portauit in portabile illud in vtero, id est Inportabile Verbum. Զկարօտեալս լցեր հացիւ, Egentes impleuit pane, id est Egentes homines. Մայր եղեր վերաձգողին, Mater fuisti supremi Conditoris, id est Dei. ՚Յանբանից մսուր եդեալ Թագաւոր փառաց, In irrationalium præsepio positus es Rex gloriæ, id est Irrationalium animalium. Անմարմնոց վերնոց Թագաւոր յաւիտենից, Incorporeorum Superiorum Rex sæculorum, id est incorporeorum Angelorum. Որ՚ի քառակերպեանցն երեքսրբեանիւ ձայնիւ, Qui ex quatriformis trisagica voce, id est, Ex quatriformis Seraphim. Բարձրացուցէք զբազմեալն ՚ի խաչին, Exaltate discumbentem supra Crucem, id est Discumbentem Iesum. &c.

Dixi superiùs Adiectiuum debere concordari cum Substantiuo semper & vbique, id est Non tantùm cùm sequitur illud. Sed etiam cùm præcedit, vt Ցնծացէք որդիք մարդկան այսօր ծննդեամբ սրբուհւոյ կուսին, Exultate filij hominum hodie Natiuitate Sanctæ Virginis. Որ զէութի անճառելւոյ միածնին, Qui essentiam ineffabilis Vnigeniti. Խոստովանիմք առաջի այ և սրբուհւոյ ածածնին, Confitemur coram Deo, & San-

& Sancta Dei Genitrice. Ըստ հրամանի սրբոց քոց պատուիրանաց, Secundùm præceptum Sanctorum tuorum mandatorum. Ծարաւելոյ բնութեան մերոյ ըմպէլի ետուր, Sitienti naturæ nostræ dedisti in potum; 'Ի քերովբէական հանգչէիր 'յաթոռ, In cherubinea quiescebas sede. Որ ի Հօրէ ծնեալ բղխեցեր զծաղիկ, Quæ à Patre natum eructasti florem. Տեսանեմ զահաւոր զհրաշալի խորհուրդ յայտնեցեալ, Video tremendum mirandum mysterium manifestatum. Զմաքրափայլ մարմին ածածնի կուսին, Mundum Corpus Dei Genitricis Virginis. 'Յընտրեցելոց աշակերտաց, Ex electis discipulis. Որ այսօր մարմնացաւ 'ի սրբոյ կուսէն; Qui hodie incarnatus est ex Sancta Virgine. Մերով բնութեամբ մեռանի, Nostra natura moritur. Միով բնութեամբ աստուածութիւն, Vna natura Deitas. 'Յերկրորդումն աւուր սկզբան, In secunda die principij, & alia multa, vti videre licet in libris Armenicis.

Concordari etiam debent Adiectiua cum Substantiuis simul coniunctis, vt Նմանք են միմեանց ցորեան և գարին, Similia sunt inuicem Frumentum, & Hordeum. Հաւասարք են իրերաց արեգակն և լուսին, Æquales sunt inuicem Sol, & Luna. Սրբոց առաքելոցն Պետրոսի, և Պօղոսի, Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli. Երագաթռիչք են 'ի թռչման ծիծեռն և արծիւն, Veloces sunt in volatu Hirundo, & Aquila. &c.

ARTICVLVS III.

De Concordantia Relatiui cum Antecedente.

Tertiam Concordantiam dixi esse Relatiui cum Antecedente, quia omne Relatiuum habet suum Antecedens

dens, cum quo debet concordari semper in numero, vt Երանելի է այր, որ ոչ գնաց ի խորհուրդ ամպարշտաց, Beatus vir, qui non abijt in consilijs impiorum, Երանեալ է այր, որ համբերիցէ փորձանաց, Beatus vir, qui suffert tentationes. Նախասարկաւագ և առաջին մարտիրոս, որ ի Քէ պսակեցար, Protodiaconus, & primus Martyr, qui à Christo fuisti coronatus. Զքեզ Հոգիդ փառաւորելով, որ զերկին հանգուցանէր զամենեսեան, Sanctum Spiritum glorificando, qui requiescere fecit omnes. Արդարեւ բանն ած միացաւ ի մարմին, անփոփոխելի գոյութեամբ, զորս տեսին աշակերտք որդիքն որոտման. Reuera Verbum Deus vnitum fuit corpori immutabili essentia, quem aspexerunt filij tonitrus. Բանն անըմբռնելի, զոր ի մարմնի շօշափեցին որդիքն որոտման Verbum incomprehensibile, quòd in corpore tetigerũt filij tonitrus. Հրեշտակք երկնից փափաքեն հասանել կատարման տօնիս, որք ի մահուան իւրեանց կենդանացան, Angeli Cœlorũ desiderant complementum solemnitatis istorum, qui in morte sua vixerunt. Պարծանք հաւատոյ սրբոց ճգնաւորաց, որք զմարմինս իւրեանց ի քեզ պատարագեցին, Glorificatio fidei Sanctorum Anachoretarum, qui corpora sua pro te sacrificarunt. Ճգնաւորք ճշմարիտք և վկայք քո, որք զչարչարանս և զմահ յանձն առիք, Anachoretæ veri & testes Christi, qui passionem & mortem suscepistis.

Sed sciendum est primò, aliquando Relatiuum præponi Antecedenti, vt Որ հարցն մերոց ած փառաւորեցար յաւիտեան, Qui Patrum Nostrorum Deus glorificatus es in æternum. Որ ի լերինն այլակերպեցար ցուցեր զածային քո զօրութիւն, զքեզ բարեբանեմք իմանալի լոյս, Qui in monte transfiguratus ostendisti diuinam tuam potentiam, te benedicimus ò Lux intelligibilis. Որ թողութեան ես տուող ած, Qui remissio-

missionum dator es Deus. Որ բաշխօղդ ես առաքելութեանց Աստ․ Qui es illuminator orbis Christe Deus. Որք սիրօղք էք արարչին արարածոց քն, սուրբ առաքեալք. Qui amatores estis Conditoris creaturarum Christi, ò Sancti Apostoli. Որք զան'ի քն զչարչարանս յանձն առեալք համբերեցէք ով սիրօղք Աստուծոյ հայրապետք. Qui pro Christo passiones suscipientes sustulistis, ò amatores Dei Pontifices.

Sciendum est secundò, aliquando Relatiuum poni actu, & Antecedens subintelligi, vt Որք եկեալք եմք 'ի պատուել զյիշատակ սրբոց վկայիցն. Qui venimus honorare commemorationem Sanctorum testium, id est Nos qui venimus. Որք զանձինս իւրեանց քեզ հայր ընծայեցին. Qui personas suas tibi Pater obtulerunt, id est Martyres. Որք զհանդէս նահատակութեան առ բռնաւորս ցուցին. Qui agonem certaminis apud tyrannos ostenderunt, id est Martyres. Որք 'ի հանդէս անօրինացն յաղթեցին արիաբար թշնամւոյն, Qui in certamine iniquorum vicerunt fortiter inimicum, id est Martyres. Որք վ̃ս քո զկեանս իւրեանց փոխանակեցին. Qui pro te vitam suam commutauerunt, id est Martyres. Զորս առեալ 'ի ծովակէն արարեր որսորդս մարդկան. Quos accipiens è mari fecisti venatores hominum, id est Apostolos. Որոց հրամայեցեր հոտ անուշ լինել ընդ ամէն երկիր. Quibus iussisti odorem suauem esse per Orbem, id est Apostolis. Որոց խոստացար նստել 'յաթոռ դատաստանին. Quibus promisisti sedere in sede Iudiciali, id est Apostolis. Զորս ըստ պատկերի քում ստեղծեր. Quos ad imaginem tuam creasti, id est Homines. In his tamen omnibus Relatiuum absolutè sumptum concordat cum Antecedente subintellecto etiam in casu vti videtur in exemplis allatis.

Scien-

Sciendum est tertiò, Pronomina hæc Demonstratiua. այս, այդ, այն, սա, դա, նա, aliquando vsurpari tamquam Relatiua, vt Էր Անդրէաս եղբայր Սիմոնի Պետրոսի, մի յերկուց անտի, որք լուանն ի Յովհաննէ եւ գնացին զհետ նորա, գտանէ սա նախ զեղբայր իւր զՍիմոն, եւ ասէ ցնա, գտաք զՄեսիայն, որ թարգմանի Քրիստոս, եւ ած զնա առ Յիսուս. Erat Andreas frater Simonis Petri, vnus ex duobus illis, qui audierunt à Ioanne, & secuti sunt eum. Inuenit iste primo fratrem suum Simonem & dicit illi, inuenimus Messiam; qui interpretatur Christus, iste duxit illum ad Iesum. In hoc verbo bis սա refert in mentem Andream. Եւ ես ոչ գիտէի զնա, այլ որ առաքեացն զիս մկրտել ջրով, նա ասաց ցիս, յոր վերայ տեսանիցես զՀոգին իջանել եւ հանգուցեալ ի վերայ նորա, սա է որ մկրտէ Հոգւովն սրբով. Et ego nesciebam illum, sed qui misit me baptizare aqua, ille dixit mihi, super quem videris spiritum, quia descendet, & requiescet supra illum, ille est qui baptizat Spiritu Sancto. In verbo hoc primum նա refert in mentem Deum, secundum vero Iesum. &c.

ARTICVLVS IV.

De Concordantia Responsionis cum Interrogatione.

QVartam Concordantiam dixi esse Responsionis cum Interrogatione; quia omnis Responsio qualiscumque sit ea pars Orationis, debet concordari cum Interrogatione, non tantùm casu, sed, & rei conuenientia, vt Ո՞վ է նա, Quis est ille. Պատասխանեսցի, Յս, Respondetur Iesus. Ո՞յր է որդի, Cuius est filius? Մարիամու, Mariæ. Զո՞վ երկրպագանեն ուղղափառք. Quem adorant Catholici? զՔս, Christum.

ſtum : Առ ո՞ դիմեալ կաս, Ad quem tendis conatu? առ Քս, Ad Christum. Զո՞ խնդրես, Quem quæris? զՔս, Christum. Յումմէ՞ լուար զբանդ, A quo audiſti verbum illud? ի Քէ, A Christo. Զումմէ խօսիս դու, De quo loqueris tu? զՔէ, De Christo. Ո՞վ կենաս դու, Quo viuis tu? Քսիւ, Christo. Զո՞վ գրկես, Quem amplecteris? զՔս, Christum. Յումմ կայանայ յոյսն հաւատացելոց, In quo conſiſtit ſpes fidelium? ի Քս յս In Christo Ieſu. Ովք են սոքա, Quinam ſunt iſti? ուղղափառք, Catholici. Ոյք են որդիք, Cuiuſnam ſunt filij? Կաթողիկէ եկեղեցւոյ, Catholicæ Eccleſiæ. Յո՞ երթան, Quo pergunt? յերկինս, Ad Cœlum. Զո՞ խնդրեն, Quem quærunt? [illegible], Auctorem vitæ. Յումմէ են [illegible], A quo ſunt coronandi? ի Քէ, A Christo. Զումմէ պատմեն մարգարէքն, De quo narrant Prophetæ? զգալստենէն Քի, De aduentu Christi. Որովք պահպանին մարդիկ յաշխարհի, Quibus custodiuntur homines in mundo? հրեշտակօք պահպանօք, Angelis Cuſtodibus. Որոց շուրջ են բանակք հրեշտակաց. Quorum ſunt in circuitu agmina Angelorum? Երկիւղածացն իւրոց, Timentium eum. &c.

Et quidem in his exemplis allatis Reſponſio concordat cum Interrogatione etiam in numero, tamen hoc eſt per accidens; cùm ſæpiſſimè Interrogationi ſingulari numero plurali reſpondeatur, vt Ո՞յր է տունս այս, Cuius eſt domus hæc? Իշխանաց, Principium. Յո՞ գնաս յամբաստանութիւն, Quo is ad accuſationem? առ դատաւորս, Ad Iudices. Զո՞ առաքեցեր ի հարսանիս, Quem miſiſti ad nuptias? զմանկունսն և զընտանիսն, Pueros, & Domeſticos. &c.

Dixi ſuperiùs, quòd Reſponſio debeat concordari cum Interrogatione etiam rei conuenientia, nam ſi aliquis interroget

roget ինչ է այս, Quid est hoc? Respondendum est Nomine Substantiuo, մարդ, Homo. ձի, Equus. քար, Lapis. ծառ, Arbor. &c. Et si quis interroget, Որպիսի ինչ է այս, Quale est hoc? Respondendum est accidentali nomine, այսպիսի, Tale. բանաւոր, Rationale. անբան, Irrationale. ծանր, Graue. բարձր, Altum. &c.

Si quis interroget, Որքան է, Quantum est? Respondendum est, այնքան է, Tantum est. շատ է, Multum est. սակաւ է, Parum est. երկայն է, Longum est. կարճ է, Breue est. &c.

Et si quis interroget, Որչափ է, Cuius mensuræ est? Respondendum est. այսչափ է, Huius mensuræ est. մի կանգուն է, Vnius cubiti est. երկու կանգուն է, Duorum cubitorum est. մի թզաչափ է Vnius palmæ est. մի քոռ է, Vnius cori est. մի գրուան, Vnius modij. մի սափոր, Vnius cadi. &c.

Sic etiam interrogationi, քանի, Quot? Respondetur, մի Vnum. երկու, Duo. երեք, Tria. &c.

Interrogationi, Ուր, Vbi? Respondetur, աստ, Hic. անդ, Illic. ամենուրեք, Vbique. այլուրեք, Alibi. ՚ի տան, Domi. ՚ի քաղաքի, In Ciuitate. յեկեղեցւոջ, In Ecclesia. &c.

Interrogationi, Ուստի, Vnde? Respondetur, աստի, Hinc. անտի, Illinc. ՚ի տանէ, E domo. յերկնից, De Cælo. ՚ի հրապարակէ, Ex foro. &c.

Interrogationi, Ուր Quo? Respondetur, այսր, Huc. այդր, Istuc. անդր, Illuc. ՚ի տուն, Domum. ՚ի քաղաքն In ciuitatem. ՚ի վեր, Sursum. ՚ի վայր, Deorsum. &c.

Interrogationi, ընդ որ, Qua? Respondetur, ընդ այսր, Hac. ընդ այդր, Istac. ընդ այնր, Illac. ընդ ծով, Per Mare. ընդ ցամաք, Per Terram. ընդ տունն Per Domum. &c.

Interrogationi, երբ, vel յորժամ, Quando? Respondetur, այժմ, Nunc. արդ, Iam. այսօր, Hodie. ընդ երեկոյս, Ad vesperas. &c.

Interrogationi, որքանոյ, Quanti? Respondetur. շատոց, Multi. սակաւուց, Parui. փոքրու, Pauci. տասնայից դենարեաց, Decem denariorum. միոյ դեկանի, Vnius aurei. &c.

Interrogationi, Ուստեացի, Cuias? Respondetur, Հռոմայեցի, Romanus. կապադովկացի, Capadocensis. Գաղղիացի, Gallus. &c.

Interrogationi, քանապատիկ, Quotuplex? Respondetur, երկպատիկ, Duplex, եռապատիկ, Triplex. քառապատիկ, Quadruplex, &c.

Interrogationi, որքանեակ, Quantulum? Respondetur, միակ, երկեակ, եռեակ, հնգեակ, &c.

Interrogationi, քանիցս, Quoties? Respondetur, երկիցս, Bis. երիցս, Ter. քառիցս, Quater. հնգիցս, Quinter. &c.

Interrogationi, քանամեան, Quotannis? Respondetur, երկամեան, Biennis. եռամեան, Triennis. &c.

Interrogationi, քանօրեայ, Quot diebus? Respondetur, միօրեայ, Vnius diei. երկօրեայ, Biduanus. եռօրեայ, Triduanus. &c.

Interrogationi, քանամսեայ, Quot mensibus? Respondetur. միամսեայ, Vnius mensis. երկամսեայ, Bimestris. եռամսեայ, Trimestris. &c.

Interrogationi, քանեբորդ, Quotus? Respondetur, առաջին, Primus. երկրորդ, Secundus. երրորդ, Tertius. &c.

AR-

ARTICVLVS V.

De Constructione Nominum Substantiuorum, & Adiectiuorum.

NOmina Substantiua, vel Adiectiua numquam connectuntur simul eodem casu, nisi habeant inter se coniunctionem quamdam, aut vnum sit manifestatiuum alterius. Coniunctione, vt բնութիւն և անձն, Natura, & persona. բնութեան և անձին, Naturæ, & personæ. ցբնութիւն և ցանձն, Ad naturam, & ad personam. զբնութիւն և զանձն, Naturam, & personam. ի բնութենէ և յանձնէ, A natura, & à persona. բնութեամբ և անձամբ, Natura, & persona. ի բնութեան և յանձին, In natura, & in persona, &c.

Ցուրտ և խոնաւ, Frigidum, & humidum. ցրտոյ և խոնաւոյ, Frigidi, & humidi, ցցուրտ և ցխոնաւ, Ad frigidum, & ad humidum. զցուրտ և զխոնաւ, Frigidum, & humidum, ի ցրտոյ և ի խոնաւոյ, A frigido, & ab humido. ցրտով և խոնաւով, Frigido, & humido. ի ցրտում, և ի խոնաւում, In frigido, & in humido, &c.

Vnum alterius manifestatiuum, vt Սիմոն Պետրոս, Simon Petrus. Սիմոնի Պետրոսի, Simonis Petri. ցՍիմոն Պետրոս, Ad Simonem Petrum. զՍիմոն Պետրոս, Simonem Petrum. ի Սիմոնէ Պետրոսէ, A Simone Petro. Սիմոնիւ Պետրոսիւ, Simone Petro, &c.

Քաղցր բարեխառն, Dulcis temperatus. քաղցրի բարեխառնի, Dulcis temperati, ցքաղցր բարեխառն, Ad dulcem temperatum. զքաղցր բարեխառն, Dulcem temperatum. ի քաղցրէ բարեխառնէ, A dulci temperato. քաղցրով բարե-

խառնով,

խառնամբ, Dulci temperato. [illegible], In dulci temperato. &c.

Ex dictis sequitur, quòd Nomina Substantiua, vel Adiectiua possint connecti simul in diuerso casu sine vlla coniunctione, vt անձին զանազանութիւն, Personæ differentia. բնութեան սահմանն, Naturæ definitio. խառն կարմրագոյն, Mixtus rubicundo. լի մեծամեծ ձկամբ, Plenus magnis piscibus. նման հրեղինաց, Simile igneis. հաւասար հրեշտակաց, Æquale Angelis. &c.

Sed sciendum est huiusmodi Nomina coniuncta si declinanda sint, declinari Nominatiuum, vt ձուկն ծովու, Piscis Maris. ձկան ծովու, Piscis Maris. ցձուկն ծովու, Ad Piscem Maris. զձուկն ծովու, Piscem Maris. 'ի ձկանէ ծովու A Pisce Maris. ձկամբ ծովու, Pisce Maris. 'ի ձկան ծովու, In Pisce Maris. Հաւասարն նմին, Æqualis illi. հաւասարին նմին, Æqualis illi. ցհաւասարն նմին, Æqualem illi. 'ի հաւասարէն նմին, Ab Æquali illi. &c.

ARTICVLVS VI.

De Constructione Adiectiuorum.

NOmina Adiectiua diuersos casus postulantia sequuntur ferè mores Verborum suorum, ex quibus ipsa orta sunt. Nam Adiectiua hæc, ուսեալ, Eruditus, անուսեալ, Ineruditus. հաւասար, Æqualis. անհաւասար, Inæqualis. համեմատ, Æqualis. անհամեմատ, Inæqualis. արժանի, Dignus. անարժանի, Indignus. պարտաւորեալն, Reus. Հակառակ, Contrarius. Թշնամի, Inimicus. բարեկամ, Amicus. Հմուտ, Peritus. անհմուտ, Imperitus. նման, Similis. աննման, Dissimilis.

ſimilis. օգտակար, Vtilis. անօգուտ, Inutilis. վնասակար, Nociuus. անվնաս, Innocuus. պատշաճ, Conueniens. անպատշաճ, Inconueniens. պատեհ, Licitus. անպատեհ, Illicitus. համեմատ, Proportionalis. անհամեմատ, Improportionalis. շահաւոր, Proficuus. անշահ, Improficuus. բարի, Bonum. չար, Malum. վայելուչ, Decens. անվայելուչ, Dedecens. համաձայն, Concors. անհամաձայն, Diſcors. պիտանի, Vſualis, vel Commodus. անպէտ, Non vſualis, vel Incommodus. հարկաւոր, Neceſſarius. անհարկաւոր, Non neceſſarius; & alia multa tàm Nomina, quàm Participia deſinentia in օղ, & եալ, poſtulant Datiuum abſolutum, vt տեղեակ գրոց, Eruditus ſcripturis. անտեղեակ գիտութե, Ineruditus ſcientia. հաւասար հրեշտակաց, Æqualis Angelis. անհաւասար մարդկան, Inæqualis hominibus. &c. quia & Verba eorum poſcunt eundem Caſum, vt տեղեկացաւ գրոց, Eruditus fuit ſcripturis. հաւասարեցաւ իմաստնոց, Æquiualuit Sapientibus. &c.

Adiectiua hæc, ամբարձեալ, Aſcendens. իջեալ, Deſcendens. ելեալ, Egrediens. վերացեալ, Scandens. մերձեցեալ, Accedens. դիմօղ, Tendens. ձեպօղ, Pergens. եկօղ, Veniens, գնացօղ, Iens, & alia multa poſtulant Datiuum cum Præpoſitione, vt ամբարձեալն յերկինս, Aſcendens ille ad Cœlos. իջեալն 'ի դժոխս, Deſcendens ille ad inferos; &c. quia, & horum Verba regũt eundem Caſum, vt ամբարձաւ յերկինս, Aſcendit in Cœlum. էջ 'ի դժոխս, Deſcendit ad inferos, &c.

Adiectiua hæc, զուրկ, Priuatus. մերկ, Nudus. դատարկ, Vacuus. Թափուր, Vacuus. ունայն, Inanis. ատելի, Odibilis. պատուելի, Honorabilis. հեռի, Remotus. անպարտ, Indebitus. տարբեր, Differens. անտարբեր; Indifferens. տա

բաժանյն,

րաձայն, Dissonus. զանազան, Varius. անզանազան, Non varius. օտար, Alienus. անմասն, Expers. մեկնեցեալ, Separatus, & alia multa, tàm Nomina; quàm Participia desinentia in եցեալ, & ելի; postulant Ablatiuum, vt զուրկ ՚ի շնորհէ, Priuatus gratia. մերկ ՚ի զգեստուց, Nudus vestimentis, &c. quia, & Verba eorum eundem poscunt Casum; vt զրկեցաւ ՚ի շնորհէ, Priuatus fuit gratia. մերկացաւ ՚ի զգեստուց, Nudatus fuit vestimentis. &c.

Adiectiua hæc, ճառեցեալ, Narratus. գոհացօղ, Gratias agens. ընձեռօղ, Tractans. պատմօղ, Narrans. տրտնջօղ, Murmurans. խօսեցեալ, Dictus. արկօղ, Iacens, & alia multa postulant Narratiuum, vt ճառեցեալն զնմանէ, Narratum de illo. գոհացօղն զա̃յ, Gratias agens Deo, &c. quia & horum Verba regunt eundem Casum, vt ճառեաց զնմանէ, Narrauit de illo. գոհացաւ զա̃յ, Gratias egit Deo, &c.

Adiectiua hæc, փարթամ, Locuples. հարուստ, Diues. ճոխ, Refertus. լի, Plenus. պարարտ, Pinguis. գեղեցիկ, Pulcher. ս̃բ, Sanctus. պիղծ, Spurcus. աղքատ, Pauper. տկար, Infirmus, vel Debilis. հզօր, Fortis. կարօղ, Potens. զուարթ, Hilaris. ուրախ, Lætus. տրտում, Tristis. տգեղ, Deformis. սուր, Acutus. բութ, Obtusus. առողջ, Sanus. արթուն, Vigil. անպակաս, Sine defectu. ամբողջ, Integer. անբիծ, Immaculatus. մաքուր, Purus. գարշ, Abhorrendus. չարաթար, Prauus, & alia multa tàm Nomina, quàm Participia postulant Instrumentalem Casum; vt փարթամ ընչիւք, Locuples Opibus. լի իմաստութեամբ, Plenus sapientia, &c. quia & horum Verba eundem exigunt Casum; vt փարթամացաւ ընչիւք, Locuples fuit opibus. լցաւ շնորհիւ, Impletus fuit gratia, &c.

Adie-

Adiectiua hæc, շրջօղ, Circumiens. ծիծաղօղ, Ridens; փարեալ, Amplectens. անցեալ, Transiens. զանցառեալ. Negligens. խանդաղատեցեալ, Delectatus, & alia multa postulant Circumlatiuum, vt շրջօղն զաշխարհաւ, Circumiens mundum. ծիծաղօղն զբանիւք, Ridens verba, quia & horum Verba regunt eundem Casum, vt շրջեցաւ զաշխարհաւ, Circuiuit mundum. ծիծաղեցաւ զբանիւք, Risit verba, &c.

Adiectiua hæc, բնակօղ, Habitans. նստօղ, Sedens. բազմօղ, Discumbens. դեգերեալն, Degens. օթեալն, Commoratus, & alia similia postulant Commoratiuum, vt բնակօղն 'ի տան, Habitans domi. նստեալն յաթոռի, Sedens in sede, &c. quia & Verba istorum regent eundem Casum, vt բնակեցաւ 'ի տան, Habitauit domi. նստաւ յաթոռի, Sedit in sede, &c.

Excipiuntnr tamen ab regula prædicta quædam Adiectiua, quæ postulant Gentiuum, cùm eorum verba regant Accusatiuum; talia sunt, արարիչ, Factor. պահապան, Custos. ստեղծօղ, Creans. սիրօղ, Amans. ատիչ, Odiens. խնամօղ, Protegens. փրկիչ, Redemptor. կեցուցիչ, Saluator & alia multa; tàm Nomina, quàm Participia desinentia in օղ, vt արարիչ երկնի, Factor Cœli. պահապանք աշխարհի, Custodes mundi. ստեղծօղ սրտից, Creator cordium. սիրօղ բարեաց, Amator bonorum. ատիչ չարաց, Odiens malos, &c.

AR-

ARTICVLVS VII.

De Constructione Comparatiui, & Superlatiui.

COmparatiuorum duplex est species, quædam ex ijs dicuntur բաղդատականք յատուկք, id est Comparatiua propria, vt պարարտագոյն, Pinguior. հզօրագոյն, Fortior. իմաստնագոյն, Sapientior. գեղեցկագոյն, Pulchrior. ջերմագոյն, Calidior, & alia eodem modo desinentia.

Quædam verò dicuntur բաղդատականք, անյատուկք, id est Comparatiua impropria, vt պարարտ, Pinguis. հզօր, Fortis. իմաստուն, Sapiens. գեղեցիկ, Pulcher. պայծառ, Candidus. առաւել, Plùs. նուազ, Minùs. պակաս, Deficiens. մեծ, Magnus. փոքր, Paruus. լաւ, Egregius. բարի Bonus. վատ, Prauus. չար, Malus. հեզ, Mitis. գոռոզ, Tyrannus. ցածուն, Infimus. հպարտ, Superbus. խոնարհ, Humilis. հնազանդ, Obediens. բիրտ, Rudis. սաստիկ, Fragosus. հատանող, Secans. սուր, Acutus. ուշիմ, Ingeniosus. առաքինի, Pius. վատթար, Prauus. ահեղ, Formidabilis. կարող, Potens. մտացի, Ingeniosus, vel Pollens mente. դժնդակ, Seuerus. խիստ, Durus. անմիտ, Amens. աշխատասէր, Laborosus. ագահ, Auarus. ծոյլ, Piger. ըղձական, Luxuriosus. պարծենաց, Iactans, &c.

Hæc omnia Comparatiua tàm primæ, quàm secundæ speciei postulant Accusatiuum Casum mediante præpositione քան, Quam, vt պարարտագոյն քան զխոզս, Pinguior Porcis, vel Quàm Porci. հզօրագոյն քան զառիւծս, Fortior Leonibus, vel Quàm Leones. իմաստնագոյն քան զորդիս լուսոյ, Sapientior filijs lucis, vel Quàm filij lucis. գեղեցկագոյն քան զլուսինն,

զլուսին, Pulchrior Luna, vel Quàm Luna. ջերմագոյն քան զհուր, Calidior igne, vel Quàm ignis. չարագոյն քան զդևս, Peior Dæmonibus, vel Quàm Dæmones. սպիտակագոյն քան զձիւն, Candidior niue, vel Quàm nix. &c.

Sic հզօր քան զառիւծ, Fortior Leone, vel Quàm Leo. փոքր քան զհրեշտակս, Minor Angelis, vel Quàm Angeli. միամիտ քան զաղաւնի, Simplicior Columba, vel Quàm Columba. &c.

Possunt etiam aliquando vsurpari cum Ablatiuo, vel cum Genitiuo, vt պարարտագոյն ՚ի նոցանէ, Pinguior ex illis, vel պարարտագոյն նոցին, Pinguior illorum. հզօրագոյն ՚յառիւծուց, Fortior ex Leonibus, vel հզօրագոյն առիւծուց, Fortior Leonum. իմաստնագոյն ՚ի փիլիսոփայից, Sapientior ex Philosophis, vel իմաստնագոյն փիլիսոփայից, Sapientior Philosophorum. &c.

Sic հզօրն ՚ի նոցանէ, կամ նոցին, Fortior ex illis, vel Illorum. իմաստունն ՚ի մարդկանէ, vel մարդկան, Sapientior ex Hominibus, vel Hominum. ուժեղն ՚յերիվարաց, vel երիվարաց, Vigorosior ex Equis, vel Equorum, &c.

Superlatiua aliquando vsurpantur cum Genitiuo, vt պարարտագունեղն նոցին, Pinguissimus illorum. հզօրագունեղն առիւծուց, Fortissimus Leonum. իմաստնագունեղն փիլիսոփայից, Sapientissimus Philosophorum. &c.

Aliquando verò vsurpantur cum Commoratiuo, vt պարարտագունեղն ՚ի խոզս, vel ՚ի մէջ խոզից, Pinguissimus inter Porcos. հզօրագունեղն ՚յառիւծս, vel ՚ի մէջ առիւծուց, Fortissimus inter Leones. իմաստնագունեղն ՚ի փիլիսոփայս, vel ՚ի մէջ փիլիսոփայից, Sapientissimus inter Philosophos. լուսաւորագունեղն ՚յաստեղս, vel ՚ի մէջ աստեղաց, Lucidissima inter Stellas. &c.

ARTICVLVS VIII.

De Constructione Verborum vnicum casum postulantium.

VErba hæc եմ, Sum. լինիմ, Existo. եղանիմ, Fio. մնամ, Maneo, poscunt vtrinque Nominatiuum, vt Ես եմ տէր աստուած քո, Ego sum Dominus Deus tuus. Ես լինիմ թագաւոր, Ego existo Rex. դու եղանիս հզօր, Tu sis fortis. Ես մնամ տկար, Ego maneo infirmus. դու մնաս առողջ, Tu manes sanus. &c.

Verba hæc նեղանամ, Irascor. դժուարանամ, Irascor. բարկանամ, Irascor. վշտանամ, Irascor. աշակերտանամ, Discipulus fio. ընդդիմանամ, Obsto. երկրպագեմ, Adoro. թագաւորեմ, Regno. ժամանեմ, Peruenio. կարօտիմ, Egeo. իշխեմ, Impero. ծառայեմ, Seruio. մեղանչեմ, Pecco. համբերեմ, Suffero. ողորմիմ, Misereor. ներեմ, Indulgeo. հակառակիմ, Aduersor. ակնունիմ, Expecto. հաճոյանամ, Placeo. հետևիմ, Sequor. հանդիպիմ, Occurro. նմանիմ, Assimilor. համազօրանամ, Æquiualeo. անսամ, Exaudio. վնասեմ, Noceo. տիրեմ, Dominor. ցանկամ, Cupio. տենչամ, Concupisco. փափագեմ, Desidero. ըղձամ, Desidero. օգնեմ, Iuuo. ըմբերեմ, Suffero. հնազանդիմ, Obedio. հպատակիմ, Me submitto. հաւատամ, Credo. սպասեմ, Expecto. խոնարհիմ, Humilior. հաւասարիմ, Æquiualeo, տեղեկանամ, Erudior. vel Sciscitor. արժանանամ, Dignus fio. սաստեմ, Increpo. սպառնամ, Minor. հաւանիմ, Consentio; & alia multa regunt Datiuum absolutum, vt բարկանամ քեզ, Irascor tibi. սպառնամ նմա, Minor illi. &c.

Ver-

Verba hæc անկանիմ, Cado. աղաղակեմ, Clamo. առաքեմ, Mitto. գնամ, Eo. դառնամ, Reuertor. իջանեմ, Descendo. ելանեմ, Ascendo. ընկղմիմ, Demergor. Թռչիմ, Volo: խնայեմ, Parco. անխնայեմ, Parco. կարդամ, Inuoco. հայիմ, Aspicio. նայիմ, Inspicio. մտանեմ, Intro. յենում, Hæreo. նկատեմ, Considero. սլանամ, Scando. վերանամ, Eleuor. տեղամ, Pluo. ընթանամ, Curro. մերձենամ, Appropinquo. մատչիմ, Accedo. համաձայնիմ, Consentio. միաբանիմ, Conuenio. ձայնակցիմ, Concordor. մասնակցիմ, Participo. հաղորդակցիմ, Communicor. վիճաբանեմ, Disputo. մարտնչիմ, Certo. ամուսնանամ, Nubo. եղբայրանամ, Frater fio. ընկերանամ, Associor. հաշտիմ, Reconcilior. յուսամ, Spero. ապաւինիմ, Confido. հաւատամ, Credo. բարձրանամ, Exaltor. ձեպեմ, Pergo. փութամ, Festino. երթամ, Eo. սուզիմ, Submergor. ակնարկեմ, Conspicio. զարմանամ, Miror. հակառակիմ, Aduersor. հակաճառեմ, Controuersor; & alia multa postulant Datiuum cum præpositione, vt անկանիմ յերկիր, Cado in terram. աղաղակեմ առ ա̃ծ, Clamo ad Deum, &c.

Verba hæc սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. գրեմ, Scribo. պարսաւեմ, Contemno. վարեմ, Aro. գովեմ, Laudo. արածեմ, Pasco. արհամարհեմ, Despicio. խոտեմ, Confuto. բամբասեմ, Vitupero. տեսանեմ, Video. փորձեմ, Tento. հնձեմ, Meto. ընդունիմ, Accepto. առնեմ, Facio. ծնանիմ Pario. խոստովանիմ, Confiteor. դաւանիմ, Profiteor. հաւատամ, Credo. կեցուցանեմ, Saluo. հարկանեմ, Percutio. գլորեմ Deuoluo. փշրեմ, Tundo, vel Imminuo. պատուեմ, Honoro. յարգեմ, Veneror. զգենում, Induor. Թողում, Linquo. մաքրեմ, Purgo. սրբեմ, Tergo. զտեմ, Mundo, vel Colo.

ատեմ, Odio habeo. **սպանանեմ**, Occido. **բանամ**, Aperio. **գոհա-բանեմ**, Gratias Offero. **կատարեմ**, Perficio. **սահմանեմ**, Definio. **ճանաչեմ**, Cognosco. **օրհնեմ**, Benedico. **բարեբանեմ**, Benedico. **փառաւորեմ**, Glorifico. **շինեմ**, Struo. **քակեմ**, Destruo. **ուխտեմ**, Voueo. **ծամեմ**, Mastico. **կլանեմ**, Deglutio. **ընթեռնում**, Lego; & alia multa, regunt Accusatiuum, vt **սիրեմ, զքեզ**, Amo te. **լուանամ զձեռս**, Lauo manus, &c.

Verba hæc **զզուիմ**, Abhorreo. **տաղտկանամ**, Tædio afficior. **մոլորիմ**, Erro. **հեռանամ**, Declino de via. **արտաքսիմ** Discedo ab recta via. **յառնեմ**, Surgo. **նուաղիմ**, Imminuor. **նուաղիմ**, Deficio. **պատկառիմ**, Vereor. **ձանձրանամ**, Tædio afficior. **հրաժարիմ**, Abdico. **խաւարիմ**, Obscuror. **բուսանիմ**, Germino. **դողամ**, Tremo. **զարթնում**, Euigilo, vel Expergefio. **փախչիմ**, Fugio. **թաքչիմ**, Latito. **երկնչիմ**, Timeo. **զարհուրիմ**, Expaueo. **ապստամբիմ**, Rebello. **հեռանամ**, Elongo. Recedo. **դադարիմ**, Cesso. **զարշիմ**, Abhorreo. **խոտորիմ**, Declino de via. **պակասիմ**, Deficio. **մեկուսանամ**, Secedo. **վրիպանիմ**, Aborior, vel Ablactor. **արբեմ**, Bibo. **բաղկանամ**, Consisto. **առողջանամ**, Sanor. **զղջամ**, Pœniteo. **ազատիմ**, Liberor. **զրկիմ**, Priuor. **սիրիմ**, Amor; & alia multa tàm Neutra, & Deponentia, quàm Passiua postulant Ablatiuum, vt **զզուիմ ՚ի մեղաց**, Abhorreo à peccatis. **մոլորիմ ՚ի ճանապարհէ**, Erro à via, &c.

Verba hæc **չարաբանեմ**, Maleloquor. **ամբաստանեմ**, Accuso. **ըմբռնեմ**, Apprehendo. **զանցառնեմ**, Negligo. **գոհանամ**, Gratias ago. **շնորհակալ լինիմ**, Grates exsoluo. **խօսիմ**, Loquor. **պատմեմ** Narro. **տրտնջեմ**, Murmuro. **գանգատիմ**, Lamentor. **խորհիմ**, Meditor. **լսեմ**, Audio.

անփոյթ

անհոգութ լինիմ, Sine solicitudine sum, vel Non curo. ընձե-ռնեմ, Tracto. բռնաւորականեմ, Præuaricor; & alia multa postulant Narratiuum, vt չարաբանեմ զքէն, Malè loquor de te. ամբաստանեմ զթշնամեաց, Accuso inimicos, &c.

Verba hæc զօրանամ, Conualeo, vel Fortifico, vel Fortesco. բազմանամ, Multiplicor. մեծանամ, Grandesco. լնա-նամ, Satisfio, vel Compleor. մեծատանամ, Locupletor. աճեմ, Cresco. զարգանամ, Proficio ætate. ճոխանամ, Refercior. ծանրանամ, Grauesco. զբաղիմ, Occupor. տկարա-նամ, Infirmor. առողջանամ, Sanor. զարդարիմ, Ornor. սպիտականամ, Candidor, vel Candidus fio. գեղեցկանամ, Pulcher fio. տագնապիմ, Crucior. ամչորիմ, Aresco. վշտ-կիմ, Contristor, vel Flere volo. պապակիմ, Æstuo. զուար-թանամ, Hilaresco. խերկրիմ, Alacer fio. վայելիմ, Fruor. սնանիմ, Nutrior. աղքատանամ, Pauper fio. շատանամ, Satisfio. յագիմ, Satior. զովանամ, Refrigesco. հրճուիմ, Iubileo. պարարտանամ, Pinguesco. իմաստնանամ, Sapiens euado; & alia multa postulant Instrumentalem, vt զօրանամ կերակրօք, Fortificor cibis. բազմանամ զաւակօք, Multiplicor prolibus, &c.

Verba hæc շրջիմ, Ambulo, vel Circumeo. պարառնեմ, Circumdo. անցանեմ, Transeo. պատեմ Cingo. շրջապատեմ Circumcingo. գերազանցեմ, Præcello. ծիծաղիմ, Rideo. փարիմ, Amplector. խանդաղատիմ, Delector. պարսպեմ, Muro circumdo. խայտամ, Exulto. արկանեմ, Iacio; & alia multa postulant Circumlatiuum, vt շրջիմ զաշխարհաւ, Circumeo per mundum, vel Circa mundum. պարառնեմ զձեօք, Chorum duco circa vos. անցանեմ զհիւսիսիւ, Transeo per Septentrionem. արկանեմ զինև զփիլոնն իմ, Iacio circa me pal-

pallium meum, vel Circumdo me pallio, &c.

Verba hæc բնակեմ, Habito. նստիմ, Sedeo. օթեմ, Diuersor. օթեւանիմ, Dego. բազմիմ, Discumbo. կամ, Sto. զտեղի առնում, Sisto. մնամ, Maneo. կայանամ, Existo. հանգչիմ, Quiesco. ննջեմ, Dormio. քնեմ, Somnum capio. գամ Sum mactu. յամեմ, Moror; & alia multa regunt Commoratiuum, vt բնակեմ ՚ի տան, Habito domi. նստիմ ՚ի սենեկի, Sedeo in cubiculo. յամեմ ՚ի ճանապարհի, Moror in via, &c.

ARTICVLVS IX.

De Constructione Verborum plures casus postulantium.

Quædam ex verbis poscunt Genitiuum post Accusatiuum, & sunt գնեմ, Emo. վաճառեմ, Vendo. համարիմ, Æstimo. վարկեմ, Liceor. վարկանիմ, Æstimo. արժեցուցանեմ, Valorem indico. դատեմ, Iudico. խտրադատեմ, Discerno. ակնարկեմ, Computo, &c. vt գնեաց զայգին հարիւրոց դահեկանաց, Emit Vineam centum aureis. վաճառեաց զշապիկն երից դրամից, Vendidit indusiū tribus drachmis. անպիտանու համարեաց զնա, Parui æstimauit illud. մեծի, վարկաւ զբանս իմ, Magni pependit sermonē meum, &c.

Quædam postulant Datiuum absolutum post Accusatiuum, & sunt տամ. Do. աւանդեմ, Trado. բաշխեմ, Distribuo. ընծայեմ, Offero. ծանուցանեմ, Notifico. խոստանամ, Promitto, պատուիրեմ, Mando. նախադասեմ, Præpono. նախակարգեմ, Præordino. ստորադասեմ, Postpono. ենթադասեմ, Suppono. հրամայեմ, Iubeo. մատուցանեմ, Præsento. քարոզեմ, Prædico. ցուցանեմ, Ostendo. հաւաստանեմ,

տեմ, Certifico. բաշխեմ, Tribuo. յիշեցուցանեմ, Recordari facio. ուխտեմ, Voueo. պատրաստեմ, Paro. երեւեցուցանեմ, Apparere facio. նմանեցուցանեմ, Assimilo. համեմատեմ, Proportiono. հաւասարեմ, Adæquo. արժանաւորեցուցանեմ, Dignifico. յայտնեմ, Manifesto. յանձնեմ, Commendo. մեկնեմ, Explico. հաստատեմ, Affirmo. պատարագեմ, Offero, հատուցանեմ, Retribuo. հորդեմ, Dispono. մատնեմ, Trado. ուսուցանեմ, Doceo; & alia multa, vt տամ զայս քեզ, Do hoc tibi. աւանդեմ զայս մանա, Trado hoc illi. բաշխեմ, զինչս իմ աղքատաց, Distribuo res meas pauperibus, &c.

Quædam postulant Datiuum cum præpositione post Accusatiuum, & sunt յղեմ, Mitto. արկանեմ, Iacio առաքեմ, Mitto. համբառնամ, Eleuo. դարձուցանեմ, Verto. ընկենում, Inijcio. ժողովեմ, Congrego. մուծանեմ, Intrare facio. հեղում, Fundo. վերաբերեմ, Refero. վերացուցանեմ, Eleuo. ուղարկեմ, Allego. թռուցանեմ, Volare facio. իջուցանեմ, Descendere facio. խոնարհեցուցանեմ, Humilio. գումարեմ, Aggrego, & alia multa, vt առաքեմ զթուղթս առ քեզ, Mitto epistolas ad te. համբառնամ զաչս իմ ՚ի լերինս, Eleuo oculos meos ad montes. արկանեմ զուռկանն ՚ի ծով, Iacio rete in mare, &c.

Quædam postulant Ablatiuum post Accusatiuum, & sunt ազատեմ, Libero. արձակեմ, Soluo. խնդրեմ, Quæro. հայցեմ, Peto. հեռացուցանեմ, Remoueo. մերժեմ, Abigo. թաքուցանեմ, Celo. գաղեմ, Abscondo. պահանջեմ, Exigo. հանեմ, Eijcio. լսեմ, Audio. մաղթեմ, Imploro. զարթուցանեմ, Excito. դատարկեմ, Euacuo. առնում, Accipio. յափշտակեմ, Arripio. կեղեքեմ, Deripio. բղխեմ, Eructo.

արտա-

արտաբերեմ, Profero. ելուզանեմ, Elicio. անջատանեմ, Diuido. բաժանանեմ, Partior. տարբերեմ, Differo. արտաքսեմ, Expello. հալածեմ, Dispello. ժանեմ, Flagito. փրկեմ, Redimo. սրբեմ, Tergo. մաքրեմ, Purifico. քարշեմ. Traho. արտահանեմ, Effero. արտածեմ. Educo; & alia multa, vt ազատեմ զքեզ ՚ի գերութենէ, Libero te à captiuitate. արձակեմ զքեզ ՚ի կապանաց, Soluo te à vinculis, &c.

Quædam postulant Narratiuum post Accusatiuum, & sunt ճառեմ, Effor. ոգեմ, Aio. պատմեմ, Narro. ասեմ, Dico. խորհիմ, Meditor. լսեմ, Audio. հարցանեմ, Interrogo. տեղեկանամ, Sciscitor. որոնեմ, Inquiro, vel Indago. խօսիմ Loquor. համբաւեմ, Diuulgo, vel Famam spargo. հրատարակեմ, Publico. հռչակեմ, Celebro. չարախօսեմ, Malè loquor; & alia multa, vt ճառեցաւ զայս զնմանէ, Effatus est hoc de illo. ասէր զայս զինքենէ, Aiebat hoc de se ipso, &c.

Quædam postulant Instrumentalem post Accusatiuum, & sunt այրեմ, Comburo. կիզեմ, Vro. արբեցուցանեմ, Inebrio. կնքեմ, Sigillo. դրոշմեմ, Sigillo, vel Imprimo. մխիթարեմ, Consolor. սփոփեմ, Conforto. կտրեմ, Seco. հատանեմ, Amputo. յագեցուցանեմ, Saturo. զովացուցանեմ, Refrigero. ապականեմ, Corrumpo., Abominor. կապեմ, Ligo. պնդեմ, Stringo. զարդարեմ, Orno. պսակեմ, Corono. յարմարեմ, Apto, vel Dispono. սանտրեմ, Como. կերակրեմ, Cibo. ձանձրացուցանեմ, Fastidio afficio, vel Tribulo. լնում, Impleo. մեծատացուցանեմ, Locupleto. սնուցանեմ, Nutrio. զարգացուցանեմ, Educo. փակեմ, Claudo. խցեմ, Obturo. խնուեմ, Cludo. ջեռուցանեմ, Calefacio. ցրտացուցանեմ, Frigefacio. շօշափեմ, Tango, Attracto. ծամեմ, Mastico, & alia multa, vt այրեմ զայս հրով, Comburo

buro hoc igne. արբեցուցանեմ զքեզ գինեաւ, Inebrio te vino. կնքեմ զիս նշանաւ սրբոյ խաչին, Signo me signo Sanctæ Crucis. &c.

Quædam postulant Circumlatiuum post Accusatiuum, & sunt շրջեցուցանեմ, Circumduco. ծիծաղեցուցանեմ, Ridere facio. խանդաղատեցուցանեմ, Delecto. պատեմ, Circumdo. շրջապատեմ, Circumcingo; & alia quædam, vt շրջեցուցանեմ զքեզ զապարանիւ, Circumduco te per Palatium, vel circum Palatium. ծիծաղեցուցանեմ զգեղջուկս ի վերայ քո, Ridere facio rusticos supra te, &c.

Quædam postulant Commoratiuum post Accusatiuum, & sunt բնակեցուցանեմ, Habitare facio. կացուցանեմ, Constituo. նստուցանեմ, Sedere facio. կայացուցանեմ, Consistere facio. յամեցուցանեմ, Retardo; & alia multa, vt բնակեցուցանէ զաղքատն ՚ի տան, Habitare facit pauperem domi, &c.

Quædam plures, & varios postulant Casus, vt հաւատամ քեզ, Credo tibi. հաւատամ ՚յԱծ, Credo in Deum. հաւատամ զԱծ, Credo Deum. լսեմ քեզ, Audio te. լսեմ զայս, Audio hoc. լսեմ ՚ի քէն, Audio à te. լսեմ զքէն, Audio de te. [illegible] զբանդ, Negligo verbum tuum. [illegible] զնոցունց, Negligo illos. [illegible] զնոքօք, Negligo illos, &c.

Quædam Verba Impersonalia aliquando pro Nominatiuo habent Verbum Infinitiuum, & postulant Datiuum, vt պարտ է մեզ մտանելոյ ՚յայն հանգիստն, Oportet nos intrare in illam quietem. հարկ է ձեզ ամենեցուն մեռանելոյ, Necesse est vobis omnibus mori. վայելուչ է քեզ ուսանելոյ, Decet te discere. անպարտ է նմա խօսելոյ, Illicitum est illi loqui, vel in-

conueniens. լաւ է ինձ կեալն 'ի հնազանդութեան, Melius est mihi viuere in obedientia. բաւական է քեզ ապրիլն աղքատաբէն, Satis est tibi victitare vt pauper.

Aliquando verò habent suum Nominatiuum, & postulant Datiuum, vt քեզ վայելէ օրհնութիւն, Te decet benedictio. պիտոյ է ինձ այս, Opus habeo isto, vel Istius. ամօթ է ինձ այս, Pudet me istius, vel Huius. փոյթ է ինձ այս, Hoc mei interest, &c.

Aliquando Verba quædem extra consuetudinem postulant Accusatiuum, vt անդ երկիցեն զերկիւղ, Illic timebunt timorem. ընթանալ զճանապարհս իւր, Currere viam suam. խնդացին զխնդութիւն մեծ, Gauisi sunt gaudio magno. գոչեմ զգոչումն, Exclamo clamore. հառաչեաց զհառաչումն Suspirauit suspirio. կորեաւ զկորուստն անդառնալի, Perijt perditione irreuocabili, &c.

ARTICVLVS X.

De Impedimentis casuum.

IMpedimenta Casuum diuersi modè accidere possunt. Aliquando enim pro Casibus requisitis à Verbis Personalibus, ponuntur Verba Infinitiua, & postulando diuersos Casus, impediunt Casum Verbi Personalis, vt Հրամայեա մեզ մտանել 'յայն հանգիստն, Concede nobis intrare in illam quietem. Կամէր մկրտել 'ի ծառայէն իւրմէ, Volebat baptizari à seruo suo. 'Ի Բեթանիա երթալ 'յանձնառեր, In Bethaniam ire suscepisti. Յարութիւն եկիր առնել բարեկամին քում Ղազարու, Resurrectionem venisti facere amico tuo Lazaro, &c. In quibus omnibus Casus Verbi potentia tantùm

intel-

intelligitur, vt շնորհեա մեզ զմուտ այնորիկ հանգստեան, Concede nobis introitum illius quietis; & sic in cæteris.

Aliquando pro casibus requisitis à Verbis, ponitur integra quædam Oratio, vt լուր երկին, ունկնդիր երկիր, զի տէր խօսեցաւ, որդիս ծնայ եւ բարձրացուցի եւ նոքա զիս անարգեցին, Audi Cœlum, & auribus percipe terra, quoniam Dominus locutus est, filios peperi, & exaltaui, ipsi autem spreuerunt me. Hic impeditur Accusatiuus casus Verbi լուր։ &c.

Եւ նա, ամբարձեալ զաչս իւր առ աշակերտսն ասէր, երանի աղքատաց հոգւով, զի նոցա է արքայութիւն երկնից. Et ille eleuans oculos suos ad Discipulos dicebat. Beati pauperes Spiritu, quoniam illorum est Regnum Cœlorum. Hic impeditur Accusatiuus Casus Verbi ասէր, &c.

Aliquando verò pro Casibus à Verbis requisitis nihil ponitur, vt մի երկնչիր, զի այսուհետեւ զմարդիկ որսայցես ՚ի կեանս, Ne timeas, ex hoc enim homines capies in vitam. Hic tollitur Casus Ablatiuus Verbi. Երկնչիր, &c. Եւ եղեւ յանկարծակի հնչիւն ՚յերկնից իբրեւ գալստեան սաստկի հողմոյ եւ լցին զամենայն տունն ՚յորում նստէին, Et factus est repente sonus de Cœlis tamquam aduenientis Spiritus vehementis, & repleuit totam domum, in qua sedebant. Hic tollitur Casus Instrumentalis Verbi լցին, &c.

ARTICVLVS XI.

De Particulis Subiunctiuum Verbum postulantibus.

Particulæ Subiunctiuo modo seruientes sunt, թէ, Si. եթէ, Si. մինչ, Cùm. զի, vt, զի եթէ, Quòd si. մի, Ne.

յորժամ, Dum. Թերեւս, Forsè. գուցէ, Fortè. գուցէ երբէք, Forsè vmquam. արդեօք, Vtrùm. գուցէ արդեօք, Forsè quidem. միթէ, Numquid, vel An ne. մի՛ գուցէ, Ne forte. ապա թէ, Si autem. բայց եթէ, Sed si. Թէոչ, Nisi. ապաթէոչ, Si autem non. &c. Vt Որում թէ անսայցէք բարւոք առնէք, Quem si auscultetis benè facitis. Եթէ եկեալ յանկարծակի գտանիցէ զձեզ 'ի քուն, Si veniens repentè inueniat vos in somno. Մինչ չեւ հաւու խօսեալիցէ, Dùm non adhuc Gallus cantauerit. Զի մի՛ լուիցէ նա զձայն թովչի, Vt ne ille audiat vocem incantantis. Մի՛ ասիցես 'ի սրտի քում, Ne dicas in corde tuo. Յորժամ գայցես փառօք, Dùm venias cum gloria. Թերեւս իցէ այդպէս, Forse ita sit. Գուցէ ոչ իցէ ճշմարիտ, Fortè non sit verum. Գուցէ երբէք յափշտակեսցէ, Forsè vmquam arripiat. Գուցէ արդեօք մեռեալ իցէ, Forse quidem mortuus sit. Միթէ դատաւոր իցես 'ի վերայ մեր, Numquid sis Iudex supra nos. Ապա թէ ոչ դառնայցես 'ի մեղաց Si autem non reuertaris à pecatis. Բայց եթէ լուիցէք բանից իմոց, Sed si audiatis verba mea. Թէ ոչ տակաւին չուեալ իցէ, Nisi adhuc migrauerit. Արդեօք կարիցէ պատրաստել մեզ հաց, Vtrùm possit parare nobis panem, &c.

Possunt etiam quædam ex his aliquando seruire Indicatiuo, vt Ապաթէոչ դառնայք առնա, Si autem non conuertimini ad eum. Յորժամ գաս փառօք, Quando venis in gloria, &c.

AR.

ARTICVLVS XII.

De Constructione Præpositionis.

PRæpositionum quædam seruiunt Genitiuo, & sunt ստորև, Subter. ներքոյ, ՚ի ներքոյ, Sub. ՚ի մէջ, Inter, vel In ՚ի միջոյ, Ab intus. արտաքոյ, Extra. ՚ի վերոյ, ՚ի վերայ, Supra, vel Super. զկնի, յետ, Post. առաջի, Ante, vel Coram. Ճն, յաղագս, յաղագաւ; վասն, Propter. փոխանակ, Pro. ընդ աջմէ, A dextris. ՚ի ձախմէ, A sinistris. յայսկոյս, Cis, citrà. յայնկոյս, Vltrà զհետ, Post. յետոյ, Pone, &c. Vt ստորև երկրի, Subter Terram: ներքոյ արեգականն, Sub Sole. ՚ի ներքոյ տանն, Sub Domo. ՚ի մէջ քաղաքին, In Ciuitate. ՚ի միջոյ այգւոյն, Ab intus Vineæ. արտաքոյ եկեղեցւոյն, Extra Ecclesiam. ՚ի վերոյ սեմանն, Super liminem. ՚ի վերայ որմոյն, Supra parietem. զկնի ամաց, Post Annos. յետ առաքելոցն, Post Apostolos. առաջի այ, Ante Deum. վասն համբերութեան; Propter patientiam. յաղագս սիրոյ, Propter amorem. վասն գեղեցկութեան, Propter pulchritudinem. փոխանակ բարերարութեան, Pro beneficio. ընդ աջմէ բարձրելոյն, A dextris excelsi. ՚ի ձախմէ արքային, A sinistris Regis. յայսկոյս ծովուն, Citrà Mare. յայնկոյս գետոյն, Vltrà Flumen. զհետ քի, Post Christum. յետոյ նր, Pone eum. առ յոր աղագաւ, Propter id. տեսանելոյ աղագաւ, Videndi causa. այցելութեան աղագաւ, Visitationis causa, &c. Hæc Præpositio. աղագաւ, solet semper postponi, vti videtur in exemplis allatis:

Quædam seruiunt Datiuo Absoluto, & sunt ընդ, Cùm, vel Per, հետ, Cùm. առընթեր, Propè. թարց, Sine. առանց,

առանց, Absque. ըստ, Secundùm. յանդիման. Coram, vel Versùs, հանդէպ, Erga, առ, Ad, &c. Vt ընդ քեզ, Te cum. հետ քեզ, Te cum. առընթեր նմա, Propè illum. թարց ինձ, Sine me. առանց քեզ, Absque te. ըստ քեզ, Secundùm te. յանդիմանս նորա, Coram illo. հանդէպ ինձ Erga me. առ քեզ, Ad te, &c.

Quædam seruiunt Datiuo cum Præpositione, & sunt հուպ, Penes. մօտ, Iuxtà, vel Secùs. մերձ, Propè. մինչև, Vsque. դէպ, Versùs. vt հուպ ՚ի քաղաքն, Penes Vrbem. մօտ ՚ի տունն, Iuxtà Domum. մինչև ՚ի այգին, Vsque ad Vineam. դէպ ՚ի արևելս, Versùs Orientem, &c.

Quædam seruiunt Accusatiuo, & sunt որպէս, Sicut. իբրև, Tamquam. քան, Quam. ՚ի վերոյ քան, Super quam. առաւելագոյն, Plùs quàm. յառաջքան, Ante quam. յետոյքան, Post quam. անդրքան, Vltrà quam. և անդրքան, Vlteriùs quam, &c. Vt որպէս զած և զփրկիչ, Sicut Deus & Redemptor. իբրև զլոյս աւուրն, Tamquam lumen diei. քան, Verò semper vsurpatur coniunctim cum alijs dictionibus. Vt քաղցրագոյն քան զայս, Dulcior quàm hoc. ՚ի վերոյ քան զերկինս, Super quam Cœlos. առաւել քան զարեգակն, Super quam Sol. առաւելագոյն քան զմարգարէս, Plus quàm Prophetæ. յառաջքան զարուսեակ, Antequam Lucifer. յետոյքան զմովսէս, Post quam Moyses. անդր քան զծով, Vltrà quam Mare. և անդր քան զնետ, Vlteriùs quàm Sagitta, &c.

Quædam seruiunt Ablatiuo, & sunt բաց, Præter. հեռի, Procul. մեկուսի, Seorsum. vt բաց ՚ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք, Præter te alium quempiam nescimus. հեռի ՚ի յայսցանէ, Procul his. հեռի ՚ի երկբայութենէ, Proculdubio. մեկուսի ՚ի յեղբօրէն, Seorsum à fratre, &c.

Quæ-

Quædam seruiunt Instrumentali, & sunt ներքոյ Sub. հանդերձ, Simul cum. առ, Ad. ընդ, Sub, vt ներքոյ առաջակայութեան Sub obiecto. հանդերձ Պետրոսիւ, Simul cum Petro. առ թզենեաւն, Ad ficum. առ ծովեզերբն, Ad litus. ընդ ժամանակաւն, Sub tempore illo, &c.

Quædam seruiunt Circumlatiuo, & sunt շուրջ, պարբեր, Circa, vt շուրջ զսեղանովն, Circa Altare. պարբեր զառագաստաւն, Circa Thalamum, &c.

Sed Præpositio ընդ, Aliquando seruit Genitiuo, & tunc significat Pro, vt ընդ իմ, և ընդ քո, Pro me, & Pro te. և թագաւորեաց ընդ նորա, Et regnauit pro illo.

Aliquando seruit Datiuo, & tunc significat Cùm, vel Ad, vel Apud, vt Տր ընդ քեզ, Dominus tecum. ընդ քեզ պաշտեան, Tecum serua, vel ad te serua, &c.

Aliquando seruit Accusatiuo indefinito, & tunc significat Per, vt ընդ ծով, և ընդ ցամաք, Per Mare, & per Terram. անցին ընդ գետն ոտանաւորք, Transierunt per Flumen pedestres, &c.

Aliquando seruit Instrumentali, & tunc significat Sub, vt ընդ իշխանութեամբ քրիստոնէից, Sub Imperio Christianorum. ընդ լերամբն, Sub monte, &c.

Aliquando verò informat Datiuum cum præpositione, & tunc significat Ad, vel In, vt ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա, In omnem terram exijt sonus eorum. ընդ ամպս լուսաւորս, In nubibus lucidis. ընդ ցնորս աշխարհի, In distractionibus mundi. ընդ այն մի զարմանայք, Ad id nolite mirari, &c.

Sciendum est tamen has quatuor præpositiones 'ի վեր, ներքս, դէպ, յառաջ, Cùm immediatè præponuntur verbis, vsurpari tamquam Aduerbia, vt 'ի վեր նայեցաւ, Sursùm aspe-

aspexit. նախ կապեաց զհզօրն, Prius ligauit fortem. վեր բազմեցաւ, Sublime discubuit, յառաջ ծանուցաւ, Prius notum fuit. Cùm verò coniunguntur cum Præpositione [illegible], vt diximus, sunt Præpositiones.

ARTICVLVS XIIII.

De Apicibus.

APicum variæ sunt figuræ, quidam enim habent figuram hanc ' vocantur, շեշտք. id est Acuti; poniturque aliquando supra Aduerbia prohibendi, vt մի՛ կոչեսցես, Ne voces. մի՛ ուտիցես, Ne manduces. մի՛ ասիցես, Ne dicas, &c.

Aliquando ponuntur supra vltimam literam vocalem Verborum Imperatiuorum, vt կեցո՛ զիս ած, Salua me Deus. պահպանեա՛ զիս տր, Conserua me Domine. փրկեա՛ զիս ՚ի մարդոյ չարէ, Eripe me ab homine malo. կե՛ր զհացս իմ, Manduca panem meum. բե՛ր առ իս զդա, Fer ad me istud. բա՛ց տր զդուռն ողորմութե, Aperi Domine portam misericordiæ: լո՛ւր ձայնի աղաչանաց իմոց, Audi vocem precum mearum, &c.

Aliquando ponuntur supra Verbum Substantiuum է՛, vt է՛ որ դատէ զիս, Est qui iudicat me. է՛ աստ պատանեակ մի, Est hic puer quidam: եթէ է՛ ճշմարիտ բան քո, Si est verum verbum tuum, &c.

Aliquando verò ponuntur supra omnes partes Orationis indifferenter, vbi acuenda est vox; vt նա՛ է գառն այ, Iste est Agnus Dei. նա՛ է որ մկրտէ հոգւովն սրբով, Ille est qui baptizat in Spiritu Sancto. դո՛ւ ես որ գալոցդ ես, Tu es, qui venturus es. փիլի՛պպէ որ տեսանէ զիս տեսանէ եւ զհայր, Philippe, qui vidit

vidit me, vidit & Patrem, զի տեսեր զիս Թովմա՛ս եւ հաւատա-ցեր, Quia vidisti me Thoma, & cerdidisti. Երանի՛ աղ-քատաց հոգւով, Beati pauperes spiritu. ո՛չ եկի կոչել զարդարս, Non veni vocare iustos. ոչի՛նչ է ինձ փոյթ, Nihil mihi intereſt, &c.

Alij habent figuram hanc ՝. & vocantur բութք, id eſt Graues, ponunturque aliquando ſupra vltimam literam Aduerbiorum ad diſtinguenda ea de Nominibus Adiectiuis, vt ճշմարիտ՝ խօսեցար, Verè locutus es. ուղի՛ղ՝ դատեցեր, Rectè iudicaſti. սաստիկ՝ բախեաց, Vehementèr pulſauit. &c.

Aliquando verò ponuntur indifferenter ſupra omnes partes Orationis, & præcipuè ſupra Coniunctiones vbi deprimenda eſt vox, vt դու բարւոք գոհանաս, այլ՝ ընկերն ոչ շինի, Tu bene grates impendis; ſed ſocius non ædificatur. արդ՝ եթէ զտանուտէրն անարգեցին, Et ſi Patrem familias ſpreuerunt, &c.

Quidam habent figuram hanc ՞. & vocantur պարոյկք, id eſt Circumflexi ponunturque aliquando ſupra Interrogatiuas partes Orationis vt միթէ ես՞ իցեմ, An ne ego ſim զի՞նչ է զոր խնդրես, Quid eſt quod petis? ո՞ շօշափեաց զիս, Quis tetigit me? ո՞ւր է օթեւանն իմ, Vbi eſt diuerſoriũ meum? &c.

Aliquando ponuntur ſupra Interiectiones, vt վա՜յ ազգին մեղաւորի, Væ Nationi peccatrici, ո՞հ թէ որպէս վաղվաղակի կործանեցաւ, Heu quomodo ſubito corruit. վա՜հ որ քակէիր զտաճարն, Vah qui deſtruebas templum. &c.

Aliquuando verò ponuntur ſupra Admirationis particulas, vt ո՜վ խորութիւն մեծութեան, եւ իմաստութեան, O profunditas magnitudinis, & ſapientiæ! բա՜բէ իրիս մեծի հիացման, Proh rem magnæ admirationis! &c.

Alj habent figuram hanc . _ . & vocantur ենթամնայք, id est Oboli ; & subscribuntur aliquando dictionibus compositis ; vt երկ_բարբառ , Bisonus . երկ_ձայն , Diphtongus . քառ_ոտանեայ , Quadrupes . հակ_ոտնեայք , Antipodes . [illegible] Gibbosus . դեղ_թափ , Antidotum . &c. Sed hoc intelligendum est de illis compositis tantum , quæ non sunt vlla litera vocali connexa , vti videtur in his exemplis allatis .

Aliquando verò scribuntur in fine versus , in signum separationis alicuius dictionis vti diximus superius , vt [illegible], Indulgeo . [illegible], Pileus . [illegible], Nutritus , vel Educatio .

Quidam habent figuram hanc . ՙ . & vocantur Թաւք , id est Asperi , ponunturque supra literam . ւ . In signum asperitatis , vt Թուական , Numeralis . լուանամ , Lauo . &c.

Alij habent figuram hanc . ՚ . & vocantur [illegible] , id est Apostrophi , ponunturque aliquando supra Præpositiones ՚ի , ՚յ . ՚ն . Ad discernendas eas de cæteris literis , vt , ՚ի քեզ տէր յուսացայ , In te Domine confidi . [illegible] In nomen meum iuro . [illegible] ; In quibus non est differentia . &c.

Aliquando verò ponuntur in fine cuiuslibet partis Orationis imperfectæ , & tunc vocantur ստորակէտք , id est Virgulæ , vt [illegible] , Si populus meus audiuisset me , vel si Israël in vijs meis ambulauisset . [illegible] , Vtinam dirigantur viæ meæ .

Quidam habent figuram hanc , . , & vocantur միջակէտք , id est Puncta media , ponunturque inter duas Orationis perfectas partes , vt [illegible]

Pe-

Petrus crucifixus fuit, Paulus verò decapitatus est:

Quidam verò habent figuram hanc: & vocantur վերջակէտ, id est Puncta finalia, ponunturque in fine cuiuslibet Orationis completæ, vt յաւիտեանս յաւիտենից ամէն: In sæcula sæculorum. Amen. &c.

Alij habent figuram hanc. ˜. & vocantur երկարք, id est Longi, ponunturque supra syllabas longas in versimetria, vt Փրկի՜չն, յարեա՜ւ, Redemptor surrexit. &c.

Alij verò habent figuram hanc. ˚. & vocantur սուղք, id est Breues, ponunturque supra syllabas breues in versimetria, vt զհա՚մ մա՚րդ, զը՚ Թո՚վմ, Omnem benignum. &c.

ARTICVLVS XIV.

De Compendio.

DVplex est Compendium, quorum primum habet figuram hanc. ˝. & vocatur երկարական, id est Geminum, poniturque supra dictiones pro vnica vocali tantùm, vt մ՛՛դ, մարդ, Homo. երկ՛՛, երկիր, Terra. կ՛՛միր, կարմիր, Rubicundus. &c.

Secundum habet figuram hanc. ՟. & vocatur պատիւ, id est Planum, poniturque supra dictiones tàm pro Vocalibus, quàm pro Consonantibus, vt տ՟ր, տէր, Dominus. տ՟ն, տեառն, Domini. տ՟ռ, տեառն, Domino. ա՟ծ, աստուած, Deus, ա՟յ, աստուծոյ, Dei. ա՟ծոյ, աստուածոյ, Deo. յ՟ս, յիսուս, Iesus. յ՟ի, յիսուսի, Iesu. յ՟սէ, յիսուսէ, Iesu. ք՟ս, քրիստոս, Christus. ք՟ի, քրիստոսի, Christi. ք՟սէ, քրիստոսէ, Christo. ս՟բ, սուրբ, Sanctus. ա՟մ, ամենայն, Omnis. ա՟մի, ամենայնի, Omnis. վ՟ն, վասն, Propter. ք՟ն, քան, Quam. ն՟ր, նորա, Illius.

նմ, նման, Illi. նր̄, նորա, Illi. նց̄, նոցա, Illorum. զն̄, զնոսա, Illos. Թի, Թիւն, Թն, Թուոյ, Թէ, Թուամբ, եկղ̄, եկեղեցւ Supra. Վ. վամ, Vel. ոպ̄, որպէս, Sicut. կթղկս, կաթողիկոս Catholicus. վրդ̄պտ, վարդապետ, Magister. ծ̄ռյ, ծառայ, Seruus. Թ̄գր, Թագաւոր, Rex. քհ̄. քահանայ, Sacerdos. սկ̄, սարկաւագ, Diaconus. դպ̄, դպիր, Clericus. ըմ̄, ըստ այսմ, Iuxta id. Ժկ, ժամանակ, Tempus; & alia multa.

Sunt etiam quædam Compendia, quæ vocantur յատուկք id est Propria; vt Ց̄. որպէս, Sicut. Ց. երկին, Cœlum. 6. երկիր, Terra. ☼. արեգակն, Sol. ☾. լուսին, Luna. ◠ աշխարհ, Mundus. ա̄. ամենայն, Omnis. ը̄. ընդ, Cum. ը̄ստ ըստ, Secundùm. վ̄ջ. վերջ, Finis. տն. տուն, Versus. պ̄ս, պատասխանի, Responsio. այ̄. այսինքն, Id est; & alia multa, quæ non sunt iam in vsu.

SECTIO IV.

De Arte Metrica.

ARTICVLVS I.

De quantitate Literarum.

Literæ diuiduntur ձայնաւորս, id est in Vocales. և ի բաղաձայնս, id est, & in Consonantes.

Vocales sunt nouem, vt ա, ե, է, ը, ի, ո, օ, ւ, ու, harum quædam sunt longæ, vt ա, է, օ, ու, & dicuntur longæ, quia non tantùm dùm proferuntur, sed etiam dùm prolatæ sunt proprium eliciunt sonum.

Quædam sunt breues, vt ե, ը, ո, & dicuntur breues, quia

quia ե, & ո, cùm proferuntur alienum eliciunt sonum. ւ, verò non per se; sed per alias Vocales elicit sonum, sæpè etiam vsurpatur, vt consonans.

Quædam verò sunt mediocres, vt ը, & ի, & dicuntur mediocres, quia non tantùm dum proferuntur, sed etiam dùm prolatæ sunt alienum eliciunt sonum.

Ex Vocalibus componuntur երկձայնք, id est Diphtongi, vel cùm coniunguntur cum litera յ, Sequenti, vt այ, ոյ. Vel cùm coniunguntur cùm inuicem, vt եա, եօ, Vel denique cùm coniunguntur cum litera ւ, vocalizatæ, vt իւ, Et dicuntur Diphtongi, quia in vna syllaba duplicem eliciunt sonum.

Consonantes verò sunt triginta, բ, գ, դ, զ, թ, ժ, լ, խ, ծ, կ, հ, ձ, ղ, ճ, մ, յ, ն, շ, չ, պ, ջ, ռ, ս, վ, տ, ր, ց, փ, ք, ֆ.

Horum quædam sunt Semiuocales, զ, ժ, խ, հ, ղ, յ, ձ, ռ, ս, վ, ր, & dicuntur Semiuocales, quia dùm coniunguntur cum Vocalibus quodammodo eliciunt sonum.

Quædam sunt անձայնք, id est Mutæ, vt բ, գ, դ, թ, կ, մ, ն, պ, տ, փ, ք, & dicuntur Mutæ, quia dùm proferuntur, nisi occurrat Vocalis, vel Semiuocalis impediunt spiritum.

Quædam verò sunt կրկնակք, id est Duplices, vt զ, լ, խ, ծ, ձ, ճ, ջ, ջ, ղ, ռ, ց, & dicuntur duplices, quia quælibet duas valet Consonantes.

ARTICVLVS II.

De quantitate Syllabarum.

Syllabarum quædam sunt longæ, quædam breues, quædam verò communes. longæ, vel sunt natura, vel per accidens. Lon-

Longæ natura ſunt triplices, primò cùm habent vnam ex longis Vocalibus, vt [illegible], [illegible]. Secundò cùm habent vnam ex Diphtongis, vt [illegible], [illegible]. Tertiò denique cùm poſt Vocales habent Semiuocales, vt [illegible], [illegible].

Longæ per accidens ſunt quoque triplices, primò cùm poſt Vocales longas occurrunt vna, vel duæ Semiuocales, & hoc, vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], Vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm poſt Vocales longas occurrunt plures Conſonantes, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel denique cùm poſt Vocales longas occurrunt literæ duplices, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

Secundò cùm poſt Diphtongos occurrunt Semiuocales, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm poſt Diphtongos occurrunt multæ Conſonantes, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel denique cùm poſt Diphtongos occurrunt duplices, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

Tertiò, cùm poſt Vocales ſequuntur multæ Semiuocales, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm poſt Vocales ſequuntur Semiuocales, deinde Conſonantes, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel denique cùm poſt Vocales ſequuntur Semiuocales, deinde duplices, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], &c.

asyl-

Syllabæ breues ſunt triplices. Primò cùm habent in fine vnam ex Vocalibus breuibus, vt կե, գո. Secundò cùm habent in fine vnam ex Vocalibus Mediocribus; vt աը°, նի°, Tertiò cùm poſt Vocales longas ſunt mutæ, vt մայկ, հօտ.

Syllabæ communes vel fiunt ex breuibus, vel ex longis. Quæ fiunt ex breuibus ſunt triplices. Primò, cùm poſt Vocales breues poſtpoſitas Syllabis prioribus occurrunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ, vt ե, զգոն, ո, սոխ, Vel cùm ſunt duplices, vt ե, լեց, ո, լոյս.

Secundò, cùm poſt Vocales mediocres poſtpoſitas ſyllabis prioribus ſunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ, vt ար, հայն, այս, ղա, առա, vel cùm ſunt duplices, vt լը, գուշ, ի, ջուշ:

Tertiò, cùm poſt mutas poſtpoſitas ſyllabis prioribus, ſunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ, vt աստ, բանկ: աբ, ժել. Vel cùm ſunt duplices, vt բակ, լայ, ակ, ռայ:

Quæ verò fit ex longis eſt tantùm vnica, id eſt Cùm poſt Vocales longas occurrunt Vocales breues, vel mediocres, vt ուի, մէ, ձւ: այր, ծու, ի, &c.

ARTICVLVS III.

De Diuiſione Pedum.

PEdes diuiduntur in երկավանկս, id eſt Biſyllabos. In եռավանկս, id eſt Triſyllabos. In քառավանկս, id eſt Quadriſyllabos, & in հնգավանկս, id eſt Quinque ſyllabarum.

Biſyllabi ſunt quatuor. Primus vocatur համեմոյթ, id eſt Spondæus, qui habet duas ſyllabas longas, vt բա́ն, ղոխո́ն, Pulſas.

Secundus vocatur [illegible], id est Pyrrhichius, qui habet duas syllabas breues, vt [illegible], [illegible], Indigena.

Tertius vocatur [illegible], id est Choræus, qui habet primam longam, & secundam breuem, vt [illegible], [illegible], Ens.

Quartus vocatur [illegible], id est Iambus, qui habet primam breuem, & secundam longam, vt [illegible], [illegible]: Sagittarum.

Trisyllabi sunt octo. Primus vocatur [illegible], id est Dactylus, qui habet primam tantùm longam, vt [illegible], [illegible], [illegible], Mitis puer.

Secundus vocatur [illegible], id est Anapæstus, qui habet vltimam tantùm longam, vt [illegible], [illegible], [illegible]. Adolescens hic.

Tertius vocatur [illegible], id est Amphimacer, qui habet mediam tantùm breuem, vt [illegible], [illegible], [illegible], Huius Calicis.

Quartus vocatur [illegible], id est Amphibrachius, qui habet mediam tantùm longam, vt [illegible], [illegible], [illegible], Responsum.

Quintus vocatur [illegible], id est Antibacchius, qui habet vltimam tantùm breuem, vt [illegible], [illegible], [illegible], Quietus.

Sextus vocatur [illegible], id est Bacchus, qui habet primam tantùm breuem, vt [illegible], [illegible], [illegible]. Litora fluminum.

Septimus vocatur [illegible], id est Trochæus, qui habet tres syllabas breues, vt [illegible], [illegible], [illegible], Adolescentulus.

Octauus vocatur [illegible], id est Molossus, qui habet tres Syllabas longas. vt [illegible], [illegible], [illegible], Strepitus.

Quadrisyllabi sunt sexdecim. Primus vocatur [illegible], id est Dispondæus, qui habet duos Spondæos, vt [illegible], [illegible], [illegible], Pulsare facies.

Se-

Secundus vocatur [illegible], id est Proceleusmaticus, qui habet duos Pyrrhichios, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Columella [illegible].

Tertius vocatur [illegible], id est Dichoræus, qui habet duos Choræos, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Memini mi Domine.

Quartus vocatur [illegible], id est Diiambus, qui habet duos Iambos, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Defectiuus animus meus.

Quintus vocatur [illegible], id est Choriambus, qui habet Choræum & Iambum, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Hic Prouerbiorum locutor.

Sextus vocatur. [illegible], id est Antipastus, qui habet Iambum & Choræum, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Defectuosè meditans.

Septimus vocatur [illegible], id est Ionicus à maiore, qui habet Spondæum & Pyrrhichium, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Frondosus.

Octauus vocatur [illegible], id est Ionicus à minore, qui habet Pyrrhichium & Spondæum, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Obiungis.

Nonus vocatur [illegible], id est Pæon primus, qui habet Choræum & Pyrrhichium, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Orationum recitator.

Decimus vocatur [illegible], id est Pæon secundus, qui habet Iambum & Pyrrhichium, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Defectuosus in Oratione.

Vndecimus vocatur [illegible], id est Pæon tertius, qui habet Pyrrhichium & Choræum, vt [illegible], [illegible], [illegible],

[illegible], Ruptor agminis.

Duodecimus vocatur [illegible], id est Pæon quartus, qui habet Pyrrhichium & Iambum, vt [illegible], Fallidicorum, vel Seductorum.

Decimus tertius vocatur [illegible], id est Epitritus primus, qui habet Iambum & Spondæum, vt [illegible], Contritus es Corde.

Decimus quartus vocatur [illegible], id est Epitritus secundus, qui habet Choræum & Spondæum, vt [illegible], Corollæ, seù Florum glomera.

Decimus quintus vocatur [illegible], id est Epitritus tertius, qui habet Spondæum & Iambum, vt [illegible], Boni meditator.

Decimus sextus vocatur [illegible], id est Epitritus quartus, qui habet Spondæum & Choręum, vt [illegible], Intercedo, &c.

Quinque Syllabarum pes vnicus est, vocaturque [illegible], id est Dochimus, qui habet Iambum & Creticum, vt [illegible], Loquaculus es, &c.

ARTICVLVS IV.

De Versu.

VErsus est Oratio composita ex pedibus mensuratis, & diuiditur in octo. Primus vocatur [illegible], id est Carmen Hexametrum, vel [illegible], id est Heroicum, quod constat sex pedibus, quorum quintus Dactylus est, & sextus Spondæus, reliqui promiscuo Dactyli, vel Spondæi, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Matrem Sanctam, electam, fortem, mediatricem Mariam veneramur.

Verbum ineffabile Christum Redemptorem Filium eius nos benedicimus.

Qui nos liberauit Sanguine Corporis sui prætiosi fusione.

Thesaurumque concessit nobis supernaturalem compluitione abunda.

Secundus vocatur [illegible], id est Carmen Pentametrum, quod constat quinque pedibus, quorum duo primi sunt Dactyli, vel Spondæi, cæteri duo semper Dactyli, quintus verò, qui est Spondæus diuiditur in duo, vna Syllaba ponitur inter quatuor, alter verò in fine, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sanctum vas auxiliare armatura Redemptoris arma & sigillum es tu.

 Tro-

առանց, Abſque. ըստ, Secundùm. յանդիման. Coram, vel Versùs. հանդէպ, Erga, առ, Ad, &c. Vt ընդ քեզ, Te cum. հետ քեզ, Te cum. առընթեր նմա, Propè illum. թարց ինձ, Sine me. առանց քեզ, Abſque te. ըստ քեզ, Secundùm te. յանդիման նմա, Coram illo. հանդէպ ինձ Erga me. առ քեզ, Ad te, &c.

Quædam ſeruiunt Datiuo cum Præpoſitione, & ſunt հուպ, Penes. մօտ, Iuxtà, vel Secùs. մերձ, Propè. մինչև, Vſque. դէպ, Versùs. vt հուպ 'ի քաղաքն, Penes Vrbem. մօտ 'ի տունն, Iuxtà Domum. մինչև 'ի այգին, Vſque ad Vineam. դէպ 'ի արևելս, Versùs Orientem, &c.

Quædam ſeruiunt Accuſatiuo, & ſunt ոպ. Sicut. իբրև, Tamquam. քան, Quàm. 'ի վերքան, վերքան, Super quam. առաւելքան, Plùs quàm. յառաջքան, Ante quam յետքան, Poſt quam, անդրքան, Vltrà quam. ևանդրքան, Vlteriùs quam, &c. Vt ոպ զԱստուած և զփրկիչ, Sicut Deus & Redemptor. իբրև զլոյս տուընջեան, Tamquam lumen diei. քան, Verò ſemper vſurpatur coniunctim cum alijs dictionibus. Vt քաղցրագոյն քան զայս, Dulcior quàm hoc. 'ի վեր քան զերկինս, Super quam Cœlos. վերքան զարեգակն, Super quam Sol. առաւելքան զմարգարէս, Plus quàm Prophetæ. յառաջքան զարուսեակ, Antequam Lucifer. յետքան զՄովսէս, Poſt quam Moyſes. անդրքան զծովն, Vltrà quam Mare. ևանդրքան զնետն, Vlteriùs quàm Sagitta, &c.

Quædam ſeruiunt Ablatiuo, & ſunt բաց, Præter. հեռի, Procul, մեկուսի, Seorſum, vt բաց 'ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք, Præter te alium quempiam neſcimus. հեռի 'ի յայսցանէ, Procul his. հեռի 'ի երկբայութենէ, Proculdubio. մեկուսի 'ի եղբօրէ, Seorſum à fratre, &c.

Quæ-

Quædam seruiunt Instrumentali, & sunt ներքոյ Sub. համագերձ, Simul cum. առ, Ad. ընդ, Sub, vt ներքոյ առարկայութեան Sub obiecto. համագերձ Պետրոսիւ, Simul cum Petro. առ թզենեաւն, Ad ficum. առ ծովեզերբն, Ad litus. ընդ ժամանակաւն, Sub tempore illo, &c.

Quædam seruiunt Circumlatiuo, & sunt շուրջ, պարերբ, Circa, vt շուրջ զսեղանովն, Circa Altare. պարերբ զառագաստաւն, Circa Thalamum, &c.

Sed Præpositio ընդ, Aliquando seruit Genitiuo, & tunc significat Pro, vt ընդ իմ, և ընդ քոյ, Pro me, & Pro te. և թագաւորեաց ընդ նորա, Et regnauit pro illo.

Aliquando seruit Datiuo, & tunc significat Cùm, vel Ad, vel Apud, vt տէր ընդ քեզ, Dominus tecum. ընդ քեզ պահեսցեն, Tecum serua, vel ad te serua, &c.

Aliquando seruit Accusatiuo indefinito, & tunc significat Per, vt ընդ ծով, և ընդ ցամաք, Per Mare, & per Terram. անցին ընդ գետն [illegible], Transierunt per Flumen pedestres, &c.

Aliquando seruit Instrumentali, & tunc significat Sub, vt ընդ իշխանութեամբ քրիստոնէից, Sub Imperio Christianorum. ընդ լերամբն, Sub monte, &c.

Aliquando verò informat Datiuum cum præpositione, & tunc significat Ad, vel In, vt ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա, In omnem terram exijt sonus eorum. ընդ ամպս լուսաւորս, In nubibus lucidis. ընդ ցնորս աշխարհիս, In distractionibus mundi. ընդ այն մի՛ զարմանայք, Ad id nolite mirari, &c.

Sciendum est tamen has quatuor præpositiones ՚ի վեր, ներքս, գեր, յառաջ, Cùm immediatè præponuntur verbis, vsurpari tamquam Aduerbia, vt ՚ի վեր նայեցարուք, Sursùm aspe-

aspexit. նախ՛ կապեաց զհզօրն, Priùs ligauit fortem. գեր բազ մեցաւ, Sublime discubuit. յառաջ ծանուցաւ, Priùs notum fuit. Cùm verò coniunguntur cum Præpositione ընդ, vt diximus, sunt Præpositiones.

ARTICVLVS XIIII.

De Apicibus.

APicum variæ sunt figuræ; quidam enim habent figuram hanc ՛ vocantur շեշտք, id est Acuti; ponunturque aliquando supra Aduerbia prohibendi, vt մի՛ կոչեսցես, Ne voces. մի՛ ուտիցես, Ne manduces. մի՛ ասիցես, Ne dicas, &c.

Aliquando ponuntur supra vltimam literam vocalem Verborum Imperatiuorum, vt կեցո՛ զիս ած, Salua me Deus. պահպանեա՛ զիս տէր, Conserua me Domine. փրկեա՛ զիս 'ի մարդոյ չարէ, Eripe me ab homine malo. կե՛ր զհաց իմ, Manduca panem meum. բե՛ր առ իս զայդ, Fer ad me istud. բա՛ց տէր զդրունս ողորմութեան, Aperi Domine portam misericordiæ. լո՛ւր ձայնի աղաչանաց իմոց, Audi vocem precum mearum, &c.

Aliquando ponuntur supra Verbum Substantiuum է՛, vt է՛ որ դատի զիս, Est qui iudicat me. է՛ այստ պատանեակ մի, Est hic puer quidam. եթէ է՛ ճշմարիտ բանն քո, Si est verum verbum tuum, &c.

Aliquando verò ponuntur supra omnes partes Orationis indifferenter, vbi acuenda est vox; vt նա՛ է գառն այ, Iste est Agnus Dei. նա՛ է որ մկրտէ հոգւովն սրբով, Ille est, qui baptizat in Spiritu Sancto. դո՛ւ ես որ գալոցդ ես, Tu es, qui venturus es. փիլի՛պպէ որ տեսանէ զիս տեսանէ զհայր, Philippe, qui vidit

vidit me, vidit & Patrem, զի տեսեր զիս Թովմա՛ս և հաւատա-ցեր, Quia vidisti me Thoma, & cerdidisti. Երանի՛ աղքատաց հոգւով, Beati pauperes spiritu. Ոչ եկի կոչել զարդարս, Non veni vocare iustos. ոչի՞նչ է ինձ փոյթ, Nihil mihi interest, &c.

Alij habent figuram hanc ` . & vocantur բութք, id est Graues, ponunturque aliquando supra vltimam literam Aduerbiorum ad distinguenda ea de Nominibus Adiectiuis, vt Ճշմարիտ՝ խօսեցար, Verè locutus es. ուղիղ՝ դատեցեր, Rectè iudicasti. սաստիկ՝ բախեաց, Vehementèr pulsauit. &c.

Aliquando verò ponuntur indifferenter supra omnes partes Orationis, & præcipuè supra Coniunctiones vbi deprimenda est vox, vt դու բարւոք գոհանաս, այլ՝ ընկերն ոչ շինի, Tu bene grates impendis; sed socius non ædificatur. այդ՝ եթէ զտանուտէրն անարգեցին, Et si Patrem familias spreuerunt, &c.

Quidam habent figuram hanc ˆ . & vocantur պարոյկք, id est Circumflexi ponunturque aliquando supra Interrogatiuas partes Orationis vt միթէ ես՞ եղէ, An ne ego sim զի՞նչ է զոր խնդրեսդ, Quid est quod petis? ո՞ շօշափեաց զիս, Quis tetigit me? ո՞ւր է օթեւան իմ, Vbi est diuersoriũ meum? &c.

Aliquando ponuntur supra Interiectiones, vt վա՜յ ազգին մեղաւորի, Væ Nationi peccatrici, ո՜հ թէ որպէս վաղվաղակի կործանեցաւ, Heu quomodo subito corruit. վա՜հ որ քակէիր զտաճարն, Vah qui destruebas templum. &c.

Aliquuando verò ponuntur supra Admirationis particulas, vt ո՜վ խորութիւն մեծութեան, և իմաստութեան, O profunditas magnitudinis, & sapientiæ! քա՜ջ է իրս մեծի հիացման, Proh rem magnæ admirationis! &c.

Alj habent figuram hanc . _ . & vocantur ենթամնայք, id est Oboli ; & subscribuntur aliquando dictionibus compositis ; vt երկ_բարբառ , Bisonus . երկ_ձայն , Diphtongus . քառ_ոտանեայ, Quadrupes. հակ_ոտնեայք , Antipodes . սապատաւոր ողն Gibbosus . դեղ_թափ , Antidotum . &c. Sed hoc intelligendum est de illis compositis tantum , quæ non sunt vlla litera vocali connexa ; vti videtur in his exemplis allatis .

Aliquando verò scribuntur in fine versus, in signum separationis alicuius dictionis vti diximus superius , vt նե_րեմ, Indulgeo . փա_կեղ , Pileus . սն_ուցեալ , Nutritus. vel Educatio .

Quidam habent figuram hanc . ՛ . & vocantur թաւք , id est Asperi , ponunturque supra literam . ւ . In signum asperitatis , vt թուական , Numeralis . լուանամ , Lauo . &c.

Alij habent figuram hanc . ՚ . & vocantur մակակէտք , id est Apostrophi , ponunturque aliquando supra Præpositiones ՚ի ՚յ ՚ն . Ad discernendas eas de cæteris literis , vt, ՚ի քեզ տէր յուսացայ , In te Domine confidi . ՚յանուն իմ երդնում In nomen meum iuro . ՚Անուն ոչ գոյ զանազանութի ; In quibus non est differentia . &c.

Aliquando verò ponuntur in fine cuiuslibet partis Orationis imperfectæ , & tunc vocantur ստորակէտք , id est Virgulæ , vt Եթէ ժողովուրդն իմ լուեալ էր ինձ , կամ Իսրայէլ ի ճանապարհս իմ գնացեալ էր , Si populus meus audiuisset me, vel si Israël in vijs meis ambulauisset. Երանի թէ ուղղեսցին ճանապարհք իմ , Vtinam dirigantur viæ meæ .

Quidam habent figuram hanc , . , & vocantur միջակէտք , id est Puncta media , ponunturque inter duas Orationis perfectas partes , vt Պետրոս խաւսեցաւ . իսկ Պօղոս զխաւսեցաւ ;

Pe-

Petrus crucifixus fuit, Paulus verò decapitatus est.

Quidam verò habent figuram hanc: & vocantur վերջա-կէտք, id est Puncta finalia, ponunturque in fine cuiuslibet Orationis completæ, vt յաւիտեանս յաւիտենից ամէն: In sæcula sæculorum. Amen, &c.

Alij habent figuram hanc. ՜. & vocantur երկարք, id est Longi, ponunturque supra syllabas longas in versimetria, vt փրկիչն, յարեաւ, Redemptor surrexit. &c.

Alij verò habent figuram hanc. ՞. & vocantur սուղք, id est Breues, ponunturque supra syllabas breues in versimetria, vt զհամ մարդ, զբարեսէր, Omnem benignum. &c.

ARTICVLVS XIV.

De Compendio.

DVplex est Compendium, quorum primum habet figuram hanc. ̈. & vocatur երկպատիկ, id est Geminum, poniturque supra dictiones pro vnica vocali tantùm, vt մ̈րդ, մարդ, Homo. եր̈կր, երկիր, Terra. կ̈րմր, կարմիր, Rubicundus. &c.

Secundum habet figuram hanc. ̄. & vocatur պատիւ, id est Planum, poniturque supra dictiones tàm pro Vocalibus, quàm pro Consonantibus, vt տ̄ր, տէր, Dominus. տ̄ռ, տեառն, Domini. տ̄ե, տեառնե, Domino. ա̄ծ, աստուած, Deus. ա̄յ, աստուծոյ, Dei. ա̄յ, աստուծոյ, Deo. յ̄ս, յիսուս, Iesus. յ̄ի, յիսուսի, Iesu. յ̄ին, յիսուսին, Iesu. ք̄ս, քրիստոս, Christus. ք̄ի, քրիստոսի, Christi. ք̄ին, քրիստոսին, Christo. ս̄բ, սուրբ, Sanctus. ա̄մ, ամենայն, Omnis. ա̄մի, ամենայնի, Omnis. վ̄ն, վասն, Propter. ք̄ան, քան, Quam. ն̄ր, նորա, Illius.

նմ, նմա, Illi. նք, նոքա, Illi. նց, նոցա, Illorum. զն, զնոսա, Illos. Թի, Թիւն, Թն, Թուոյ, Թէ, Թուեմք, ի վր, ի վերայ Supra. Կ. կամ, Vel որպ, որպէս, Sicut. կթղկս, կաթուղիկոս Catholicus. վրդպտ, վարդապետ, Magister. ծռյ, ծառայ, Seruus. Թգր, Թագաւոր, Rex. քհյ. քահանայ, Sacerdos. սրկ, սարկաւագ, Diaconus. դպր, դպիր, Clericus. ըսմ, ըստ այսմ, Iuxta id. ժկ, ժամանակ, Tempus; & alia multa.

Sunt etiam quædam Compendia, quæ vocantur յատուկք id est Propria; vt Գ. որպէս, Sicut. Գ. երկին, Cœlum. Ճ. երկիր, Terra. ☼. արեգակն, Sol. ☾. լուսին, Luna. աշ աշխարհ, Mundus. ա. ամենայն, Omnis. ը. ընդ, Cum. ըս ըստ, Secundùm. վճ. վճիռ, Finis. փխ. փոխ, Versus. պխ, պատասխանի, Responsio. այ. այսինքն, Id est; & alia multa, quæ non sunt iam in vsu.

SECTIO IV.

De Arte Metrica.

ARTICVLVS I.

De quantitate Literarum.

Literæ diuiduntur ձայնաւորս, id est in Vocales. եւ բաղաձայնս, id est, & in Consonantes.

Vocales sunt nouem, vt ա, ե, է, ը, ի, ո, օ, ու, ւ, harum quædam sunt longæ, vt ա, է, օ, ու, & dicuntur longæ, quia non tantùm dùm proferuntur, sed etiam dùm prolatæ sunt proprium eliciunt sonum.

Quædam sunt breues, vt ե, ը, ո, & dicuntur breues, quia

quia *ի°*, & *ո°*, cùm proferuntur alienum eliciunt sonum. *ւ°*, verò non per se; sed per alias Vocales elicit sonum, sæpè etiam vsurpatur, vt consonans.

Quædam verò sunt mediocres, vt *ե*, & *ի*, & dicuntur mediocres, quia non tantùm dum proferuntur, sed etiam dùm prolatæ sunt alienum eliciunt sonum.

Ex Vocalibus componuntur *երկբարբառք*, id est Diphtongi, vel cùm coniunguntur cum litera *յ*, Sequenti, vt *այ*, *ոյ*, Vel cùm coniunguntur cùm inuicem, vt *իւ*, *եօ*, Vel denique cùm coniunguntur cum litera *ւ*, vocalizatæ, vt *եւ*, Et dicuntur Diphtongi, quia in vna syllaba duplicem eliciunt sonum.

Consonantes verò sunt triginta, *բ, գ, դ, զ, թ, ժ, լ, խ, ծ, կ, հ, ձ, ղ, ճ, մ, յ, ն, շ, չ, պ, ջ, ռ, ս, վ, տ, ր, ց, փ, ք, ֆ*.

Horum quædam sunt Semiuocales, *զ, ժ, խ, հ, ղ, յ, շ, ռ, ս, վ, ր*, & dicuntur Semiuocales, quia dùm coniunguntur cum Vocalibus quodammodo eliciunt sonum.

Quædam sunt *անձայնք*, id est Mutæ, vt *բ, գ, դ, թ, կ, մ, ն, պ, տ, փ, ք*, & dicuntur Mutæ, quia dùm proferuntur, nisi occurrat Vocalis, vel Semiuocalis impediunt spiritum.

Quædam verò sunt *կրկնակք*, id est Duplices, vt *զ, լ, խ, ծ, ձ, ճ, չ, ջ, ց, ռ, ց*, & dicuntur duplices, quia quælibet duas valet Consonantes.

ARTICVLVS II.

De quantitate Syllabarum.

Syllabarum quædam sunt longæ, quædam breues, quædam verò communes. longæ, vel sunt natura, vel per accidens. Lon-

Longæ natura sunt triplices, primò cùm habent vnam ex longis Vocalibus, vt [illegible], [illegible]. Secundò cùm habent vnam ex Diphtongis, vt [illegible], [illegible]. Tertiò denique cùm post Vocales habent Semiuocales, vt [illegible], [illegible].

Longæ per accidens sunt quoque triplices, primò cùm post Vocales longas occurrunt vna, vel duæ Semiuocales, & hoc, vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], Vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm post Vocales longas occurrunt plures Consonantes, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel denique cùm post Vocales longas occurrunt literæ duplices, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

Secundò cùm post Diphtongos occurrunt Semiuocales, & hoc vel in vna syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm post Diphtongos occurrunt multæ Consonantes, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel denique cùm post Diphtongos occurrunt duplices, & hoc vel in vna syllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

Tertiò, cùm post Vocales sequuntur multæ Semiuocales, & hoc vel in vna syllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm post Vocales sequuntur Semiuocales, deinde Consonantes, & hoc vel in vna syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel denique cùm post Vocales sequuntur Semiuocales, deinde duplices, & hoc vel in vna syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], &c.

syl-

Syllabæ breues ſunt triplices. Primò cùm habent in fine vnim ex Vocalibus breuibus, vt կէ°, գո°. Secundò cùm habent in fine vnam ex Vocalibus Mediocribus, vt ըը°, նի°, Tertiò cùm poſt Vocales longas ſunt mutæ, vt մաշկ, հօ°ս.

Syllabæ communes vel fiunt ex breuibus, vel ex longis. Quæ fiunt ex breuibus ſunt triplices. Primò, cùm poſt Vocales breues poſtpoſitas Syllabis prioribus occurrunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ, vt ե, զգօն, ո, սոխ, Vel cùm ſunt duplices, vt ե, ըեց, ո, ըոյս.

Secuddò, cùm poſt Vocales mediocres poſtpoſitas ſyllabis prioribus ſunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ, vt նը, շան, պկի, շա, տոու, vel cùm ſunt duplices, vt ըը, գուշն, ի, ջուշն:

Tertiò, cùm poſt mutas poſtpoſitas ſyllabis prioribus, ſunt Semiuccales ſequentibus præpoſitæ, vt տատա, բանկ: այբ, շիլ. Vel cùm ſunt duplices, vt բակն, լայ, ակն, ռայ:

Quæ vero fit ex longis eſt tantùm vnica, id eſt Cùm poſt Vocales longas occurrunt Vocales breues, vel mediocres, vt ակի, մէ, ոն: այր, ծու, ի, &c.

ARTICVLVS III.

De Diuiſione Pedum.

PEdes diuiduntur in երկավանկս, id eſt Biſyllabos. In եռավանկս, id eſt Triſyllabos. In քառավանկս, id eſt Quadriſyllabos, & in հնգավանկս, id eſt Quinque ſyllabarum.

Biſyllabi ſunt quatuor. Primus vocatur հանդէոյր, id eſt Spondæus, qui habet duas ſyllabas longas, vt բա՜ս, խախ՜ս. Pulſas.

Se-

Secundus vocatur [illegible], id est Pyrrhichius, qui habet duas syllabas breues, vt [illegible], [illegible], Indigena.

Tertius vocatur [illegible], id est Choræus, qui habet primam longam, & secundam breuem, vt [illegible], [illegible], Ens.

Quartus vocatur [illegible], id est Iambus, qui habet primam breuem, & secundam longam, vt [illegible], [illegible]: Sagittarum.

Trisyllabi sunt octo. Primus vocatur [illegible], id est Dactylus, qui habet primam tantùm longam, vt [illegible], [illegible], [illegible]; Mitis puer.

Secundus vocatur [illegible], id est Anapæstus, qui habet vltimam tantùm longam, vt [illegible], [illegible], [illegible]. Adolescens hic.

Tertius vocatur [illegible], id est Amphimacer, qui habet mediam tantùm breuem, vt [illegible], [illegible], [illegible], Huius Calicis.

Quartus vocatur [illegible], id est Amphibrachius, qui habet mediam tantùm longam, vt [illegible], [illegible], [illegible], Responsum.

Quintus vocatur [illegible], id est Antibacchius, qui habet vltimam tantùm breuem, vt [illegible], [illegible], [illegible], Quietus.

Sextus vocatur [illegible], id est Bacchus, qui habet primam tantùm breuem, vt [illegible], [illegible], [illegible]. Litora fluminum.

Septimus vocatur [illegible], id est Trochæus, qui habet tres syllabas breues, vt [illegible], [illegible], [illegible], Adolescentulus.

Octauus vocatur [illegible], id est Molossus, qui habet tres Syllabas longas. vt [illegible], [illegible], [illegible], Strepitus.

Quadrisyllabi sunt sexdecim. Primus vocatur [illegible], id est Dispondæus, qui habet duos Spondæos, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Pulsare facies.

Se-

Secundus vocatur [illegible], id est Proceleusmaticus, qui habet duos Pyrrhichios, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Columella.

Tertius vocatur [illegible], id est Dichoræus, qui habet duos Choræos, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Memini mi Domine.

Quartus vocatur [illegible], id est Diiambus, qui habet duos Iambos, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Defectiuus animus meus.

Quintus vocatur [illegible], idest Choriambus, qui habet Choræum & Iambum, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Hic Prouerbiorum locutor.

Sextus vocatur. [illegible]. id est Antipastus, qui habet Iambum & Choræum, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Defectuosè meditans.

Septimus vocatur [illegible], id est Ionicus à maiore, qui habet Spondæum & Pyrrhichium, vt [illegible], [illegible], [illegible], Frondosus.

Octauus vocatur [illegible], id est Ionicus à minore, qui habet Pyrrhichium & Spondæum, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Obiungis.

Nonus vocatur [illegible], id est Pæon primus, qui habet Choræum & Pyrrhichium, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Orationum recitator.

Decimus vocatur [illegible], id est Pæon secundus, qui habet Iambum & Pyrrhichium, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Defectuosus in Oratione.

Vndecimus vocatur [illegible], id est Pæon tertius, qui habet Pyrrhichium & Choræum, vt [illegible], [illegible], [illegible],

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Matrem Sanctam, electam, fortem, mediatricem Mariam veneramur.

Verbum ineffabile Christum Redemptorem Filium eius nos benedicimus.

Qui nos liberauit Sanguine Corporis sui prætiosi fusione.

Thesaurumque concessit nobis supernaturalem compluitione abunda.

Secundus vocatur [illegible], id est Carmen Pentametrum, quod constat quinque pedibus, quorum duo primi sunt Dactyli, vel Spondæi, cæteri duo semper Dactyli, quintus verò, qui est Spondæus diuiditur in duo, vna Syllaba ponitur inter quatuor, alter verò in fine, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sanctum vas auxiliare armatura Redemptoris arma & sigillum es tu.

 Tro-

Trophęum Dominicum spes firma arma & sigillum es tu.

Domesticum inimicum pugnans peculiaris, & sigillum es tu.

Protege peccaminosum me, quia mea arma, & sigillũ es tu.

Tertius vocatur [illegible], id est Carmen Gliconicum, quod constat Spondæo, & duobus Dactylis, vel Spondæo Choriambo, & Pyrrhichio, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Illæ sunt nuptiæ delectabiles.

Ad quas Dominus & eius benigna Mater venerunt.

Bibit illic vinum pro

Aqua turba cuncta mirabiliter.

Quartus vocatur [illegible], id est Carmen Asclepiadeum, quod constat Spondæo, duobus Choriambis, & Pyrrhichio, vel Spondæo, Dactylo, & syllaba longa, deindè duobus Dactylis, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Lætitia vnanimes laudamus vnicum.

Qui redemit potestate peccaminosum Patrem Adam.

Sur

Surrexit in hac hora strenuè sponte.
Et eripuit totum genus humanum de tormento.

Quintus vocatur [illegible], id est Carmen Phaleucium, quod constat Spondæo, Dactylo, & tribus Choræis, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Læuigati isti sufficiunt vt spernem.
Incircumcisum te rudem sufficiunt vt spernem.
In Deum vnum quoniam magnum confido.
Cur gloriaris in persona ò stulte inhumane.

Sextus vocatur [illegible], id est Carmen Saphicum, quod constat Choræo, Spondæo, Dactylo, & duobus Choræis, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

O dictor quid fausti nuntij habes.
An laudabilis Sanctus puer erat in Præsepio.
Spirituales benedicentes in terra. hic subintelligitur, vidi.
Verbum de Cœlis formam sumens in corpore.

Septimus vocatur [illegible], id est Carmen Anapæsticum, quod constat quatuor pedibus, qui sunt siuè Dactyli, siuè Spondæi, permisti Anapæstis, ita tamen vt à secundo, & quarto absit Dactylus, vt

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Pater Sancte spectator personarum multarum.
Fons pietatis atque gratiæ.
Nos amictu come gloriæ:
Qui sæpè nudamur à spiritibus malignis.

Octauus vocatur [illegible], id est Carmen Iambicum, quod constat sex pedibus Iambicis, aliquando tamen pro primo, tertio, & quinto ponuntur, vel Spondæi, vel Dactyli, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ad te sunt cantus ad te ò Domine animarum protector.
Ad te ò Domine Gregori cunctarum gratiarum dispersor.
Ad te ò Domine solus adiutor, cunctorumque admonitor.
Ad te ò Domine à delictorum vinculis solutor.

AR-

ARTICVLVS V.

De Carminibus similes desinentias habentibus.

S[illegible], id est Carmina similes desinentias habentia, sunt ea, in quibus non obseruatur dimensio, sed numerus Syllabarum, & quandoque Consonantia finis; suntque duplicis generis.

Quædam enim ex illis vocantur [illegible], id est Æquales versus habentia.

Quædam verò [illegible], id est Inæquales versus habentia.

Æquales versus habentia, vel sunt quinque Syllabarum, vt

[illegible]. Deus omnium.
[illegible]. Nunc manifestatur.
[illegible], Iustus apparet.
O, [illegible]. Lege certaminis.
[illegible]. Vicit Principem.
[illegible]. Occupantem mundum.

Eiusdem numeri.

[illegible]. Festina anima mea,
[illegible]. Fugere mala.
[illegible]. Desiderare bona.
[illegible]. Tibi semper vicinum nosce.
[illegible]. Somnum mortis venientem.
[illegible]. Scrutatorem Iudicem.

Vel sunt sex Syllabarum, vt.

[illegible]. Facta es Sponsa immortalis:
[illegible]. Cælestis Regis.

[illegible] Thalmus ineffabilis.
[illegible] Maria Genitrix lucis.

Eiusdem numeri.

[illegible] Sociæ vnanimes.
[illegible] Corporalis huius sæculi.
[illegible] Concertatores æquales.
[illegible] Et anima vnitæ.
[illegible] Vnanimiter cucurrerunt.
[illegible] Ad locum aciei.
[illegible] Militauerunt fide.
[illegible] Et steterunt contra.

Vel sunt septem Syllabarum, vt

[illegible] Christus gloriæ Rex.
[illegible] Hodie venit ad præsentationem.
[illegible] Complendo illæ leges.
[illegible] Quadraginta dierum Aduentu.

Vel sunt octo Syllabarum, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Quia perfectam accepit naturam.
Deus verbum humanam.
Debebat timorem, & mœrorem.
In sua pati dispensatione.

Eius-

Eiusdem numeri.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Sicut Adam illè primus,
Illè qui peccatis nominatur antiquus.
Eo mortui sumus omnes,
Et perdidimus desideratam.

Vel sunt nouem Syllabarum, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Cùm mundus cursum suum soluit,
Et timor delictuosos circumdat,
Tremenda tuba statim resonat,
Et cunctos ad tribunal accersit,
Festinans carnalium genus,
Iudicantis intuetur locum.
Vbi si viuere vix est innocenti,
Delictuosus quo stimulo illic angitur?

Eiusdem numeri.

[illegible]
[illegible]

Iudex inacceptator perſonarum accedit;
A quo non eſt peccatum vllum quod celetur.

Hæ ſupradicta omnia cùm duplicantur faciunt alias ſpecies Carminum, tùm decem Syllabarum, tùm duodecim, tùm quatuordecim, &c.

Carmina verò, quæ habent inæquales verſus diuerſimodè componuntur, & ſunt frequentiora apud Armenos.

Quædam enim eorum habent duos verſus, quorum primus conſtat quatuor Syllabis, ſecundus verò quinque Syllabis, vt

Կա . նայքն . ե . կին . Mulieres venerunt
՚ի գե . րեզ . մա . նին . In ſepulchro
առ . ՚ի . խըն . կել . Ad incenſandum
ըզ, տէ . րուն . կան . մար . մին . Dominicum corpus.

Quædam verò habent duos verſus, quorum primus conſtat quinque Syllabis, ſecundus verò ſex Syllabis, vt

Ո՛վ . զար . մա . նա . լի . O' admirabile
Խոր . հուրդ . այս . մեծ . յայտ . նեցաւ . Myſterium hoc magnum manifeſtatum.
Ա . րա . րիչն . աս . տուած . Factor Deus
՚ի . յոր դա . նան . ե . կեալ . In Iordanem venit.

Quædam habent duos verſus, quorum primus conſtat quinque Syllabis, ſecundus verò ſeptem Syllabis, vt

Ար . թունք . զու . ար . թունք .
բա . նին . բա . նա . ւոր . ծիծ . ռունք :
զար . թուն . ա . ւե . տիք .
դրախ . տին . դուռն . ըզ դուռն . ծաղ . կունք .

Vigiles & alacres
Verbi rationales, Hirundines

Ve-

Veris Nuntij

Paradisi discolores flores.

Quædam verò habent quatuor versus, quorum primus, secundus, & quartus constant quinque syllabis, tertius verò octo syllabis, vt

անձն, ճմլե, տրտու, մա, գթին.
փղձ, կեալ, սաստ, կա, գին.
Հա, ռաչ, մամբ, հո, գւոյս, ար, տա, սուեմ.
զա, ղէտս, լա, լա, գին.
Զի, ես, հարս, նա, ցայ.
փե, սայ, ին, ան, մահ.
այժմ, այ, րի, եղ, եալ, տա, ռա, պիմ.
քան, զի, հե, ռա, ցայ.

Anima mœrens.
Contritus nimis.
Suspirio animi profero
Lamentationes plorandas.
Quia ego Sponsa fui
Sponsi immortalis.
Nunc viduatus crucior
Quoniam priuatus sum.

Quædam habent duos versus, quorum primus constat septem syllabis, secundus verò octo syllabis, vt

Ես, սեմ, կո, րու, սեալ, ոչ, խար.
Մո, լո, րեալ, ՚ի, սուրբ, քո, հօ, տէ.
Հո, վիւ, բան, ՚ի, վայր, հայ, եաց.
քա, րէ, խօս, քեղ, եր, կիր, ա, մեն.

Ego sum perdita Ouis
Errans à Sancto tuo grege.

Paſtor bone deorſum aſpice,
Interceſſor ſit tibi omnis terra.

Et alia compluria tàm primi, quàm ſecundi generis, vti eſt iſta quatuor Syllabarum.

Մոգք, զը, տե, սին. Magi viderunt
զաստաղն, եւ, ե, կին. Stellam, & venerunt
Համն, որ, փրկ, չին. Vniuerſi Redemptori,
զըն, ծայս, բե, րին. Munera adtulerunt.
Ոսկեաւ զարքային. Auro Regem.
Խնկով զբանական. Incenſo rationale.
Զմռով զթաղումն. Myrrha ſepulturam
Մեզ յայտնեցին. Nobis manifeſtarunt.

F I N I S.

IN-

INDEX.

Articulorum huius Operis.

De Declinationibus Nominum Communibus. Pag. 2
De Declinationibus Nominum Proprijs. 31
De Declinationibus Pronominum. 46
De Coniugatione Verborum Substantialium. 55
De Coniugationibus Verborum Actiuorum. 63
De secunda Coniugatione Verborum Actiuorum. 73
De tertia Coniugatione Verborum Actiuorum. 83
De Coniugatione Verbi Neutrius Ննջեմ, Dormio. 93
De Coniugatione Verbi Neutrius Յառնեմ, Surgo. 97
De Coniugatione Verbi Neutrius Գնամ, Abeo. 99
De Coniugatione Verbi Neutrius զայրանամ, Indignor. 102
De Coniugatione Verbi Neutrius զարթնում, Euigilo. 105
De Coniugatione Verbi Deponentis աճիմ, Cresco. 108
De Coniugatione Verbi Communis խոստովանիմ, Confiteor. 112
De Coniugatione Verbi Impersonalis, անձրեւէ, Pluit. 118
De Coniugatione Verbi Anomali Ուտեմ, Manduco. 122
De Coniugatione Verbi Anomali առնեմ, Facio. 127
De Coniugatione Verbi Defectiui Լուայ, Audiui. 131
De Coniugatione Verbi Defectiui Մեղայ, Peccaui. 135
De Coniugatione Verbi Defectiui Կարեմ, Possum. 138
De Coniugatione Verbi Anomali Գամ, Venio. 142
De Coniugatione Verbi Anomali Երթամ, Eo. 144
De Coniugatione Verbi Ունիմ, Habeo. 146
De Participio & de Prepositione. 150

De

De Aduerbio. Pag. 151
De Interiectione. 155
De Coniunctione. 157
De Definitione & de Circumstantijs Grammaticæ. 158
De Literis. 159
De Syllabis. 161
De Vocabulo, seu Dictione. 163
De Oratione. 164
De Nomine. 165
De Numero Nominum. 169
De Casuum Informatione. 171
De Nominibus Commoratiuo Casu carentibus. 175
De Pronominis Diuisione. 177
De Verborum Diuisione. 179
De Varijs speciebus Verborum. 181
De Circumstantijs Verborum. 184
De Declinationibus Participiorum. 186
De Præpositionum Coniunctione cum cæteris Orationis partibus. 189
De Definitionibus Aduerbij, Interiectionis, & Coniunctionis. 193
De Concordantia Verbi cum Nomine. ibid.
De Concordantia Adiectiui cum Substantiuo. 196
De Concordantia Relatiui cum Antecedente. 198
De Concordantia Responsionis cum Interrogatione: 201
De Constructione Substantiuorum. 205
De Constructione Adiectiuorum. 206
De Constructione Comparatiui & Superlatiui. 210
De Constructione Verborum vnicum Casum postulantium. 212

De